John Braine

Viața în înalta societate

Editura pentru Literatură Universală

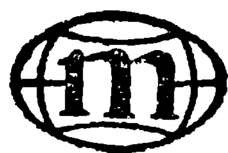
Joe Lampton eroul complex al romanului DRUMUL SPRE ÎNALTA SOCIETATE și-a atins țelul: și-a cucerit un loc de frunte în marea burghezie engleză. Are bani, mașină și o soție frumoasă. Dar care este prețul cu care se plătește această fericire? Răspunsul, un răspuns care disecă în adîncime viața lui Joe Lampton și care dezvăluie dezolantele dedesubturi ascunse sub sclipitoarea aparență, îl aflăm în noul roman al scriitorului John Braine.

Lei 6,75

John Braine
Viața în înalta societate

Colecția Meridiane

Desenul copertei de *N. Zamfir*

LIFE AT THE TOP
by
John Braine
1962
Eyre & Spottiswoode
London

John Braine

Viața în înalta societate

În românește de *Any Florea*
și *Constantin Țoiu*

Editura pentru Literatură Universală

București — 1965

CAPITOLUL I

Mă deşteptă din somn ridicîndu-mi pleoapele; apoi se strecură sub aşternut şi rămase lîngă mine zîmbind, încolăcindu-mi gîtul cu braţele. N-avea ce căuta acolo, trebuia să plece, Susan putea să se trezească dintr-o clipă în alta; niciodată însă nu mă supăram cînd o simţeam în pat lîngă mine, orice-ar fi zis Spock. Era atît de mică şi de gingaşă şi în clipa aceea mi se părea atît de frumoasă, cu obrăjorul ei roz şi cu părul blond ciufulit, încît mă simţeam cuprins de panică. Dacă avea să i se întîmple ceva îngrozitor? Nu, lumea noastră nu-i o lume pentru copii.

Am sărutat-o, încercînd să alung imaginea trupului ei mutilat de un accident sau de o boală şi am strîns-o tare la piept; aici măcar era în siguranţă — tot atît de sigură ca şi clădirile din jur, în măsura în care casele mai preţuiesc ceva în vremurile astea grele.

Mă privi cu ochi mari, căprui — ochii lui Susan — şi-mi atinse barba cu mîna

— Nu te-ai bărbierit, tăticule.

— Lasă — am spus. Hai, du-te în pătucul tău, Barbara.

Aşa îi spuneam în fiecare dimineaţă.

— Ce cald, eşti tu, tăticule. Eşti un cald uriaş. Uneori punea cuvintele anapoda — lucru scuzabil la patru ani — dar mesajul spuselor ei răzbea totdeauna la lumină. Pentru ea însemnam siguranţă, orice aş fi însemnat eu în ochii mei. Soarele cădea pe mînerele de argint ale periilor de cap de pe măsuţa de toaletă ; dintr-o dată m-am simţit colosal de fericit.

M-am lăsat pe spate şi am închis ochii. În ziua aceea n-aveam nici o treabă şi eram mai obosit decît crezusem. Susan dormea încă ; îi auzeam alături răsuflarea liniştită. Am zîmbit în sinea mea ; aseară, după nouă ani de căsnicie, am constatat că nu o cunoşteam încă. Am rămas cu ochii deschişi, căutînd să descopăr cine era străina aceea dezbrăcată de lîngă mine — degeaba însă. Poate că nu era bine şi nici înţelept să încerc să aflu ; uriaşii calzi iau lucrurile aşa cum sînt.

Barbara mi-a ridicat din nou pleoapele.

— Trezeşte-te, tăticule, a spus.

— Lasă-l pe tăticu să doarmă, Barbara.

— De ce vrei să dormi ?

Am căscat.

— Tăticu' munceşte din greu toată săptămîna ca să cîştige bani. Duminica trebuie să se odihnească şi el un pic...

— De ce cîştigi tu bani ?

— Pentru că mămica şi tăticu, şi Harry şi Barbara au nevoie de o casă, nu ? Şi de mîncare şi de băutură...

— Harry stă la şcoală. El are casă acolo... el are ce să mănînce şi ce să bea...

— Dar tăticu trebuie să cîştige bani ca să-l ţină pe Harry la şcoală. Şi mai trebuie bani pentru pija-

male, pentru rochiţe, pentru păpuşi şi biciclete şi fel de fel de lucruri.

Şi pentru covorul gri deschis, şi pentru tapetul gri cu buline galbene, şi pentru dulapul din perete, şi pentru masa de toaletă, şi pentru cearşafurile cu dungi caramel, şi patul divan cu tăblii stil continental ; mereu cumpăram cîte ceva nou — toată casa n-avea decît trei ani. Ne mutasem fiindcă în apropierea noastră începuse construirea unui imobil mare al Consiliului municipal. Împrejurimile — trebuie să recunoaştem — decădeau, iar cînd s-a născut Harry ne-am mutat de pe strada Pudney, pe bulevardul Gilden ; casa era prea veche, prea mare, prea greu de întreţinut pentru Susan ; şi, la urma urmelor, prea izolată. Mie personal îmi plăcea şi regretam şi acum că ne mutasem ; eu o alesesem şi îmi aparţinuse. Vreau să spun că plătisem garanţia cu banii mei şi făcusem faţă ratelor ipotecare. Mi-am adus aminte de vizita la avocat, cînd ne dusesem să examinăm actele casei noastre actuale şi de expresia care i-a apărut pe faţă cînd şi-a dat seama de unde proveneau banii noştri, sau majoritatea lor. Nu era ceva palpabil, dar nu încăpea nici o îndoială că mă privea cu dispreţ, iar la Susan se uita cu o lubricitate amestecată cu invidie. Expresia lui nu era prea vizibilă, bineînţeles ; şi poate nimeni în afară de mine nu ar fi observat-o. Dar cînd te căsătoreşti cu fiica unui om bogat, devii expert în chestiile astea.

Barbara mă trase de păr.

— Tot nu te-ai sculat, tăticule ?

— Bine, mă scol, — dar hai mai întîi să-i facem un ceai mămicăi.

— Şi mie un suc. Suc bun rece, rece. Cu gheaţă.

Halatul meu de casă zăcea pe podea ; m-am întins după el, dar Barbara îl smulse şi fugi din cameră. Îl aruncă pe scări şi apoi începu să plîngă. Am privit-o uimit.

— Ce s-a întîmplat, nesuferită mică ?

— Nu-mi place, spuse ea. Nu-mi place halatul, ăsta, eu vreu halatul tău mare, pufos.

— Atunci pune-ţi tu întîi halatul. Şi papucii.

M-am întors în dormitor să-mi iau papucii şi halatul cel pufos. Era de lînă de culoarea cămilei, îl cumpărasem pe cînd locuiam în strada Pudney ; acum era mai mult ros decît pufos, şi se cam lăbărţase. Grosimea lui era binevenită pe coridoarele pline de curent şi în baia îngheţată a casei din strada Pudney ; acum însă nu mai era propriu-zis necesar. Încălzirea centrală cu păcură făcea casa atît de călduroasă, încît aproape că nu mai puneam nimic pe noi, ceea ce nu-mi displăcea de loc, dar erau momente cînd, în mod pervers fără îndoială, regretam starea de tihnă pe care mi-o dădea în dimineţile de iarnă halatul cel vechi, ca şi focul din soba de la bucătărie. Dar nu-mi păsa ; în zilele acelea devenisem din ce în ce mai nepăsător. Barbara reapăru în halatul ei roz, cu gluga trasă pe cap.

— Fii căluţul meu — se rugă ea — hai fii căluţul meu păros...

Am îngenuncheat şi am lăsat-o să se aşeze călare pe umerii mei. Aşa urca sau cobora scările ; am coborît foarte încet, ţinîndu-mă pe lîngă perete, în timp ce ea vorbea într-una, legînd cuvintele anapoda cum făcea cînd era emoţionată ; din cîte am putut să înţeleg, începuse o poveste despre mine care în

același timp eram și tăticul ei și căluțul păros, și despre palatul de pe strada Pasul Veveriței. O primejdie mare ne pîndea sub chipul unui uriaș — dar care cred că nu era un uriaș cald — iar Barbara era totodată salvator și victimă.

Ajungînd în hol, am îngenuncheat lîngă fereastră și am lăsat-o jos. Am tras jaluzelele ; spre sud, la celălalt capăt al străzii Pasul Veveriței se zărea Palatul Sindram. Tom Sindram murise de doisprezece ani ; mi-am amintit că Bob Storr mi-l arătase într-o seară la Thespieni. Era un bătrînel mărunt, zbîrcit, care purta ceea ce, în mod evident, era un fals plastron ; Bob, cu o oarecare teamă respectuoasă în glas, spusese că Sindram era cel mai mizerabil bătrîn din tot West Ridingul, ceea ce însemna întreaga lume, și că putea să onoreze, în numerar, un cec de o sută de mii și să-i mai rămînă cel puțin încă o dată pe atît. Dar cînd a murit — puțin timp după ce venisem întîia oară la Warley — datora aproape o sută de mii fiscului și nu au reușit niciodată să recupereze o lăscaie. Nu s-a aflat nici măcar cum își risipise banii ; din care pricină oamenii din Warley își aminteau de el cu un sentiment ce aducea întrucîtva cu afecțiunea.

Acum era mort iar Comitatul înființase în palatul lui un Centru superior de educație. Pe vremea aceea se ținea acolo, săptămînal, un curs despre teatru. Aspecte ale teatrului contemporan, ceva în genul ăsta. Cea mai mare parte a după-amiezii de ieri mi-o pierdusem conducînd o petrecere la Thespieni ! Refuzasem să asist la curs ; acum, privind turnurile și crenelurile Palatului Sindram, estompate în ceața dimineții, aș fi vrut să fi acceptat invitația cercului de teatru, ca să-i fi putut

spune Barbarei că fusesem acolo. Pentru că edificiul acela era „palatul“ ei; contemplarea lui prin fereastra holului devenise de cincizeci de zile un ritual matinal. Nici ritualul, nici povestea nu se schimbau; întotdeauna privea cîtva timp Palatul în tăcere, apoi brusc — cînd se concentra, părea să considere necesar să-şi ţină respiraţia — îmi anunţa că acum Barbara „se întoarce acasă“.

Dar erau diferite variante, după anotimp; în februarie, cînd Barbara se întorcea acasă, ningea. Şi „acasă“ ajungînd, găsea plăcinte cu brînză. În dimineaţa aceea, cînd ne-am dus la bucătărie, a găsit flori. Flori! Repeta: „flori!“ Fel de fel de flori. Apoi, privindu-mă cum umpleam ceainicul la robinet, uită de poveste.

— Sucul meu, a spus — şi începu să sară în sus şi în jos. Vreau sucul. Dă-mi sucul meu!

Am aprins gazele la maşina de gătit. Faţa i se strîmbă.

— Tăticule, de ce nu-mi dai sucul meu? De ce te-ai oprit şi nu-mi dai sucul meu?

— Nu fi aşa de nerăbdătoare, obrăznicătură mică, i-am răspuns.

— Eu nu sînt obrăznicătură mică. Tu eşti obrăznicătură...

— Să nu-ţi închipui, fetiţa mea, că lumea-i făcută numai pentru tine.

Spuneam aceste cuvinte, însă chiar în timp ce le rosteam nu le dădeam crezare; după mine, Barbara avea dreptul la lumea întreagă.

Nu acelaşi lucru se putea spune despre Harry. Chiar cînd era de vîrsta Barbarei, Harry era ciudat de retras şi de independent, ceea ce uneori mă făcea să mă simt vinovat fără nici un motiv. Iar

acum, după ce trecuse prima clasă a şcolii secundare, mi se părea că are şi mai puţină nevoie de mine ; dintr-o dată mi-am dat seama că nici măcar nu ştiam unde se află în clipa aceea. Dimineaţa mi se arătă mai puţin luminoasă, masa din perete acoperită cu tablă şi cele patru scaune de lîngă ea îmi dădură impresia că ţin de o cafenea şi nu de o casă particulară, iar tapetul roz, cu o scenă de sărbătoare ce avea loc probabil în Mexic, îmi păru prea ţipător, ca să fie plăcut vederii. Bufetele erau îngropate în perete, iar Larry Silvington, decoratorul numărul unu al Thespienilor, le ornamentase cu scene speciale. Era un dar de Crăciun oferit lui Susan. Scenele o înfăţişau pe Susan în cele patru roluri mari pe care le interpretase — „spectacole, dragă, de care mai tîrziu ne vom aminti cu mirare şi cu plăcere", — erau foarte vii, foarte vesele şi spirituale, Larry ştia într-adevăr să deseneze, să sugereze din cîteva trăsături de penel mişcarea, amănuntele, să redea atmosfera... Era cel mai frumos dar de Crăciun pe care îl primise Susan vreodată şi ea nu se putuse stăpîni şi-i sărise de gît ; Larry era un prieten devotat şi fusese atît de drăguţ că-şi cheltuise pentru noi din timpul lui liber şi din talentul lui. Avea fantezie, ceea ce nu se putea spune despre mulţi oameni... şi totuşi eu duceam dorul vechii garnituri de bucătărie, exilată acum în garaj ; îmi lipsea fiindcă era a mea, un dar de nuntă primit din partea mătuşii Emily ; îmi lipsea fiindcă numai eu îi resimţeam absenţa. Desigur, mătuşa Emily n-ar fi avut cum să-i observe dispariţia, pur şi simplu pentru că ea n-ar fi venit la noi în vizită. Pentru asta, mai întîi ar fi trebuit s-o invităm, nu-i aşa ?...

Am scos din frigider o cutie cu suc de portocale, am scuturat-o şi am turnat-o într-o cană. Am luat tăviţa cu cuburi de gheaţă şi am stropit-o cu apă caldă ; cînd cuburile s-au desprins, am pus patru în căniţa roz de plastic a Barbarei şi i-am dat trei paie. Era un timp cînd muream de plăcere numai la gîndul că aveam la îndemînă suc de portocale la gheaţă oricînd aş fi avut poftă ; acum, în ce mă privea pe mine, frigiderul nu mai exista decît pentru Barbara.

Am aprins o ţigară ; fetiţa tuşi puţin şi mă privi cu reproş. O expresie pentru care mutricica ei era foarte potrivită : Barbara era genul căruia eu îi zic *victorian* : faţă ovală, buza de sus scurtă, fruntea înaltă şi un nas care într-o zi ar fi putut să fie grecesc.

— Nu-i frumos să fumezi înainte de micul dejun, spuse ea.

— Ştiu, dar aş putea să fac ceva şi mai rău.

— Ce, tăticule ?

— Să beau înainte de micul dejun.

— Eu beau înainte de micul dejun, spuse ea. Eşti răutăcios, tăticule.

— Da, aşa sînt eu.

Aşa eram, mă gîndeam. Dar de ce să mărturiseşti asta unui copil de patru ani ? Şi totuşi o făcusem. Adevărul e că voiam cu adevărat să beau ceva, aveam nevoie de ceva care să estompeze puţin lucrurile, să pună o ceaţă între mine şi tapetul roz, şi bufetele roz, şi frigiderul alb, şi cuptorul electric, şi maşina de amestecat, şi masa roz, şi scaunele îmbrăcate tot în roz ; era prea multă lumină, strălucire şi igienă pentru ora opt dimineaţa, pentru

dimineaţa aceea de martie cu liniştea ei grea, duminicală. Şi asta îmi amintea cu prea mare răceală că aveam 35 de ani, că eram tată a doi copii şi cîntăream cel puţin zece funzi peste greutatea normală.

M-am aşezat pe un scaun şi am tras-o pe Barbara pe genunchi. Nu o mai ocroteam eu pe ea ; ea mă ocrotea pe mine. Nu ştiam împotriva cui mă apăra ; ştiam doar că atîta vreme cît puteam sta strîns uniţi, nimic cu adevărat rău nu mi se putea întîmpla. A sorbit cu zgomot ultimele picături de suc de portocale, a pus pe masă căniţa şi a spus :

— Te iubesc, tăticule.

— Şi eu te iubesc, am spus.

M-a sărutat, pe urmă a adăugat fără nici o schimbare în ton :

— Harry şi-a luat micul dejun, da. S-a dus să pîndească păsărelele.

— Îi urez noroc, am spus.

M-am uitat prin bucătărie ; n-am văzut un vas murdar, nici măcar o fărîmitură care să arate că Harry mîncase acolo. Era neobişnuit de ordonat pentru un băiat de zece ani ; cînd eram eu la vîrsta lui, orice odaie prin care treceam arăta ca după o vijelie. Gîndindu-mă că luase singur micul dejun, aici în bucătărie, am avut un vag sentiment de vinovăţie ; ar fi trebuit să stau lîngă el. Tatăl meu mă lua la plimbare în fiecare duminică dimineaţă ; dar în căminul nostru părintesc nu se amesteca nici un străin. Harry, dimpotrivă, trebuia să treacă prin maşina de făcut cîrnaţi a clasei mijlocii, care în cazul de faţă era o maşină de cîrnaţi de tip St.

Clair ; şcoala secundară fusese aleasă de bunica lui, la fel cum aveau să fie toate celelalte şcoli.

Apa fierbea ; am lăsat-o încetişor jos pe Barbara şi am pregătit ceaiul. Am încălzit ceainicul, am pus cîte o linguriţă de persoană şi una în plus pentru ceainic ; acum veneau rafinamentele experimentate cu diferite sorturi de ceai, ultima experienţă era două linguriţe de *Horniman Director* la una din *Twining Earl Grey*. Susan bea ceaiul cu lămîie, fără zahăr. Era unul dintre subiectele de conversaţie din ziua aceea, care aveau să se poarte fie la noi fie la Mark ; toate acestea făceau parte din campania dusă de cei din jurul meu pentru a mă sili să slăbesc. După ce ceaiul a zăcut astfel trei minute, mi-am turnat o ceaşcă, am pus cinci linguriţe de zahăr şi am umplut ceainicul cu apă fierbinte. L-am băut repede şi am clătit ceaşca ; era un mic triumf, aproape tot atît de stimulant ca un whisky dublu.

Cînd am dus ceaiul în dormitor, Susan dormea încă. Am clătinat-o uşor, apoi i-am ridicat pleoapa. Surîse.

— Ce drăguţ eşti, Joe.

Am sărutat-o ; mă trase peste ea, strîngîndu-mă de gît cu atîta putere, că a trebuit să mă eliberez ca să-mi recapăt răsuflarea.

Barbara îşi trăsese iarăşi pe cap gluga halatului.

— E un tătic drăguţ, da, a spus ea, mi-a dat suc şi pai cu gheaţă.

Susan s-a aplecat spre ea şi a sărutat-o. Fetiţa a primit sărutul fără prea mult entuziasm.

— Eu văd prin cămaşa ta de noapte, mămico, spuse ea. Tu nu vezi prin pijamaua mea...

Susan rîse.

— Da, că mare lucru aş vedea! Acum, gata, fugi la tine în pătuc.

— Nu mi-e somn, spuse Barbara.

— Vrei o bătăiţă? Mama se supără cînd n-o asculţi...

Barbara ieşi cu capul în jos.

Susan îşi turnă ceaiul.

— O cam răsfeţi.

— E un copil bun, am răspuns. Barbara nu se răsfaţă. De fapt, ar avea nevoie de cineva de vîrsta ei, sau aproape de vîrsta ei...

— Am mai vorbit despre asta.

Se întinse după capotul care zăcea ca de obicei pe covor, lîngă pat.

— Am vorbit, dar nu serios, am spus eu. Nu serios.

Îmi sorbeam ceaiul. Noi, Joe şi Susan Lampton, nu ne-am pus niciodată serios problema de a mai avea alţi copii; dar după ce s-a născut Barbara, socrul şi soacra mea s-au gîndit la asta.

Am văzut gura lui Susan luînd o expresie care, în zilele acelea, prevestea întotdeauna o ceartă. Odinioară prevestea sărutări; era pe vremea cînd îşi dorea cinci copii care să semene toţi cu mine.

— Dacă ai fi trecut tu prin ce am trecut eu cînd am născut-o pe Barbara...

— Bine, bine. S-o lăsăm baltă.

— Eşti un egoist. Ce, ai vrea să mor? Să mor şi să pleci cu cocota aia de Jean Velfrey la care ţii atîta? Să nu crezi că aseară n-am observat. Sau că n-a văzut nimeni.

— Nu-mi pasă de ea. Ştii ce, am spus, hai într-adevăr s-o lăsăm baltă. Să nu mai vorbim de asta.

Susan luă o ţigară din buzunarul lizeuzei. Ca mai toate femeile fuma dîndu-şi multă importanţă, inhalînd şi expirînd zgomotos fumul.

— Da, aş prefera să nu mai vorbim de asta, spuse.

— S-o lăsăm baltă, am repetat.

Treacă de la mine. Spusesem aşa ca să am linişte; dar lucrurile astea, vezi, nu voiau ele să mă lase pe mine baltă. Mă asaltau, mă călcau în picioare, supunîndu-mă, şi uneori simţeam că toată lumea ştie ce gîndesc. Am avut faţă de Susan un sentiment foarte apropiat de ură ; iar triumfase asupra mea şi asta făcuse ca mutra îmbufnată dinainte să se preschimbe într-un zîmbet sfios. Într-o bună zi acest *aş prefera să nu mai vorbim* se va transforma cu siguranţă într-un *te rog, încetează !* ; şi atunci voi fi nevoit să încep iar să gîndesc. Să gîndesc „în mod constructiv", ca să folosesc expresia preferată a socrului meu. Şi „clar" şi „hotărît", ca să mai folosesc şi altele. Şi „în stil mare", nu trebuie să uit să „gîndesc în stil mare".

Susan nu s-a obosit să-şi încheie capotul ; nu mă puteam opri să-i privesc sînii. Eram nemulţumit, nemulţumit de mine şi nemulţumirea aceasta spori cînd am văzut-o punîndu-şi mîna pe piept şi întrebîndu-mă cu un glas care era mai curînd un răsfăţ :

— Sînt frumoşi, nu-i aşa ?

Am dat din cap — împrejurările erau iar mai puternice decît mine. Ne culcasem la patru dimineaţa, adineauri eram gata de ceartă şi în orice caz Barbara se găsea în odaia de alături şi era complet trează. Dar dacă Susan a început, ştiam

ce va urma. M-am dat jos din pat şi am pus pe mine halatul.

— Mă duc să fac un duş.

— Un duş rece ?

M-am întors de la uşă.

— Dacă nu bagi de seamă — acu' mă-ntorc în pat !

Chicoti.

— Copilul ! spuse ea. Adu-ţi aminte de Spock, Joe.

Îşi scoase capotul.

— Avem timp la noapte, am spus, trîntind uşa.

Chicotul ei mă urmări de-a lungul coridorului.

După micul dejun, m-am dus în grădină. În anul acela primăvara venise tîrziu, zădărnicind planurile noastre mărețe de anul trecut ; rămăsesem în urmă cu grădinăritul — două duminici pierdusem. Harling Crescent făcea parte dintr-un cartier nou de locuinţe aflat dincolo de St. Clair Park sau dincolo de Earl Road, depinde din ce unghi îl priveai. (Agenţii imobiliari îi ziceau în general *Park*, aşa era „mai şic" decît *bulevard.)*

În afara cîtorva case mari de pe Earl Road, în acest cartier, pînă tîrziu după război, nu existase nici o casă. Noi fuseserăm primii locatari la nr. 7 pe Harling Crescent şi cînd ne mutasem acolo, grădina era în paragină. Acum, după trei ani, în care aveam impresia că nu făcusem nimic altceva decît să plivesc, să sap şi să împrăştii căruţe cu var şi îngrăşăminte, începea să pară posibil ca peste zece ani să semene de departe cu grădinile din broşura de sfaturi a lui Hunlitt şi Lesper. Ştiam că nu se va putea lăuda chiar cu atîţia trandafiri şi ci-

reşi, că nu va avea un gazon prea mătăsos, nici ornamentaţii mirobolante şi nici clasica limuzină aşteptînd pe aleea îngustă (capota maşinii avînd, după calculele mele vreo 15 picioare lăţime). Prea multe iluzii despre rolul ce trebuia să-l joc în afacerile socrului meu, nu-mi făceam. În schimb ştiam precis că vom avea o grădină, că vara vom lua ceaiul în ea, că vom gusta căpşuni din producţia noastră, că Barbara va avea căsuţa ei şi flori cîte ar fi vrut. Apoi, mai presus de toate, grădina ar fi fost o înfăptuire a mea, ceva realizat de mine, ceva ce îmi aparţinea. Poetul care l-a închipuit pe Dumnezeu, plimbîndu-se în grădina lui, în răcoarea serii, nu avea de ce fi fericit ; eu îmi iubeam însă grădina fiindcă era aproape singurul loc din lume în care eu, Joe Lampton, puteam să mă plimb ca *Joe Lampton*.

Şi întrucît mă gîndisem că, potrivit planului meu, rămăsesem în urmă cu două duminici în munca mea de grădinar, mi-am dat seama că acolo era singurul loc unde nu trăiam după program ; în grădină lucrurile se fac după sezon şi vreme, nu după ceas şi calendar.

Reşedinţa din St. Clair se afla la nord de Harling Crescent, dominată de turnul St. Clair Folly ce se înălţa pe vîrful colinei. Îmi făcea încă plăcere să mă uit la acest edificiu, echilibrul, simplitatea clădirii, încă le mai acceptam ; era un timp cînd faptul că soacra mea era o *St. Clair* îmi dădea un simţămînt de coproprietate asupra locului aceluia ; pentru că cei din familia St. Clair erau strămoşii copiilor mei, înseamnă că erau şi ai mei. În orice caz dădeam credit familiei ; printre cei mai de vază membri ai neamului St. Clair se numărau cel

puţin doi ucigaşi vestiţi, trei trădători recunoscuţi şi un gentleman deosebit de ambiţios, despre care se spunea că i-ar fi oferit lui Eduard al II-lea pe fiul său în vîrstă de 15 ani şi că ar fi ajutat să se pună la cale asasinarea lui Eduard la Berkeley. Vînătoarea de moştenitoare bogate şi hoţia de orice fel se pare că erau subînţelese de toţi membrii familiei. Peregrine, cel care a construit în 1810 turnul Folly, a tocat averile a două neveste şi apoi s-a îmbogăţit din nou în calitate de colonel de regiment. Se spune chiar că ar fi primit comision în schimbul dinţilor pe care felcerii îi scoteau de la morţii căzuţi pe cîmpul de luptă ; dădusem peste această istorioară nostimă într-o cronică chartistă anonimă, pe care mi-a arătat-o Reggie Scurrah la bibliotecă, pe furiş, de parcă ar fi fost o fotografie obscenă cumpărată într-un bazar de la Port-Said.

Reggie credea că am să mă supăr ; dar eu mă simţisem uşor măgulit. Asta se întîmplase cu vreo şapte ani în urmă. Acum familia St. Clair îşi pierduse în ochii mei strălucirea. E drept că, ori de cîte ori ieşeam din Warley, făceam ce făceam şi aduceam vorba despre strămoşii nevesti-mi ; nu mi-a displăcut niciodată o asociere cu un nume care — mai ales cînd neamul se stinsese — era un simbol al aristocraţiei condamnate la dispariţie, al flamurilor zdrenţuite, al trompetelor de la Roncevaux şi aşa mai departe. Dar acum foloseam acest gambit social numai cînd îmi aduceam aminte.

Nu mă mai trăgea inima. N-aş putea să-mi amintesc exact cînd descoperisem că străbunicii lui Susan muriseră de-a binelea ; tot ce ştiu e că nu mă mai uitam spre miazănoapte atît de des ca înainte. Cele trei turnuri de la Folly, întunecat profi-

late pe fundalul cerului, ostentativ falnice, felul în care clădirea masivă părea să stea agățată de cer și nu înfiptă în pămînt — această priveliște îmi mai dădea o oarecare plăcere, dar nu cine știe ce.

Acum priveam spre sud, spre strada Pasul Veveriței, dar nu spre oraș, nu spre Snow Park pe malul rîului, nici măcar spre pădurea Warley de la celălalt capăt al Parcului. Văzusem toate acestea mai înainte ; dar pînă cînd Barbara nu descoperise Palatul Sindram, eu nu-l văzusem. Am încercat să-l văd cu ochii ei, să mă cufund într-o lume cu uriași, cu salvări miraculoase și vrăji. N-am izbutit ; eu tot la bătrînul Sindram mă gîndeam. Totuși, era replica onorabilă a unui castel, cu șanțul acela de apărare acum secat și curtea întinsă și turnurile cu găuri prin care luptătorii trăgeau cu arcul ; privindu-l, îmi treceau prin cap fel de fel de scene, mai sălbatice decît cele pe care Barbara le închipuia în basmele ei.

Un lucru însă era cert : casa mea n-avea să aprindă niciodată imaginația unui copil. Gîndindu-mă la ea, vedeam că era tocmai genul de casă pe care un copil sensibil, avînd la dispoziție destule țigle pentru acoperiș, blocuri de piatră reconstituite și lemnăria de cedru, ar fi putut s-o construiască singur. Un copil cu fantezie ar fi simțit nevoia să aștearnă peste cenușiul blocurilor de piatră bîrne roșcate de lemn de cedru și să pună ieșindul garajului în afara laturii casei, spre a întrerupe linia acoperișului. Și presupun că acel copil ar fi văzut și avantajele încălzirii centrale cu păcură, ale unui garaj dublu și toate celelalte. Era o casă bună, făcea cele 4 500 de lire — liră cu liră — cîte se plătiseră pentru ea, și acest capital investit

își mărea valoarea aproape zi de zi, lucru pe care socrul meu nu scăpa niciodată ocazia să mi-l împărtășească. Și totuși nu era o casă ajunsă „la maturitate". Nici un copil din cartierul Sparrow Gorge n-ar fi văzut, privind-o în dimineața aceea, „prințese, balauri și uriași calzi". Într-un fel — și asta poate se datora și faptului că titlul de proprietate era pe numele lui Susan — mă simțeam parcă micșorat în dimensiunile mele de om, știind că locuiesc în casa asta. Locuind acolo, pierdusem ceva ; și poate că și Barbara.

M-am uitat prin grădină ca să scap de tristețea iremediabilă ce mă cuprinse fără nici un motiv serios în dimineața aceea frumoasă de primăvară. Aveam destule treburi pe cap și Dumnezeu știe cît de mult simțeam nevoia să muncesc. Mintea mi se limpezi deodată: voi aprinde un foc de primăvară! Apoi alt gînd sălbatic mă fulgeră: să ard *nu numai* gunoaiele grădinii ! Povara lucrurilor, a tuturor posesiunilor materiale acumulate în zece ani de căsnicie, mă copleșea ; cîntăreau vreo 2700 funzi, fără a mai pune la socoteală cele două mașini : Zephyrul meu și limuzina lui Susan, un Morris 1000. A face mereu inventarul, an de an, inventarul total, în loc de a adăuga doar valoarea noilor obiecte achiziționate, fusese pînă acum un ritual care îmi dădea o mulțumire cumpătată dar pătrunzătoare. Pînă acum, pînă acum, dar acum doream un altfel de început, un start nou.

Barbara ieși alergînd din casă, îndreptîndu-se spre mine.

— Tăticule, e timpul să mergem la biserică !

Ca de obicei, vorbea ca și cum pe toți ne-ar fi amenințat un prăpăd de neînlăturat. Am ridicat-o

şi am ţinut-o în braţele mele o clipă, vorbindu-i duios.

— Mai avem timp, scumpa mea, un ocean de timp.

Dar ea se smuci din braţele mele şi încercă să mă tragă de mînă spre garaj.

— Întîrziem, tăticule, o să ajungem foarte tîrziu.

Începu să plîngă.

Harry veni la uşă. Era zburlit şi avea o pată neagră pe frunte. Ne privea cu un zîmbet şters. Zîmbetul acesta era locatarul mai mult sau mai puţin permanent al feţei lui, de anul trecut de cînd plecase la şcoală ; făcînd o concesie, acest zîmbet putea fi numit „de nepătruns", dar eu aveam definiţia mea. Îi ziceam zîmbetul „Carruthers" ; în spatele lui un *sahib* privea liota băştinaşilor spetindu-se sau amuzîndu-se în felul lor — clienţi ai romului, nişte brute primitive, dar într-un fel aproape umani... Asta părea că vrea să spună Carruthers, dar nu mi se adresa mie, ci către un tovarăş invizibil de-al lui, vreun camarad care venera acelaşi totem.

I-am şters ochii Barbarei.

— Au să ţi se topească genele de plîns, am spus. Uită-te la Harry. El nu plînge niciodată.

Lacrimile începură să-i curgă din nou.

— Harry e băiat ! Harry e băiat !

Ştiam ce voia să spună. Ea avea dreptul la plîns; la plîns şi la gene lungi. De fapt însă genele lui Harry erau mai lungi decît ale ei ; i-o spusese bunica încă de duminica trecută, şi asta o mai rîcîia şi acum.

Zîmbetul lui Harry se lărgi. De data asta era cu adevărat zîmbetul unui băieţaş obraznic.

— Du-te şi spală-te pe faţă — eşti murdar, — i-am spus. Nu mai avem timp. Eşti negru ca dracu. Hai, du-te la baie.

L-am împins uşor ; cînd l-am atins a tresărit ; totuşi n-a făcut nici un pas.

— Ce mai aştepţi ?

Mi-am auzit iritarea în glas ; nu era nevoie, dar Harry totdeauna mă făcea să-mi ies din fire.

— Nu pot să mă duc la baie, a spus.

— De ce ?

— În baie, se spală mama ; aşa că n-am altceva de făcut decît să aştept.

Căscă şi expresia *Carruthers* apăru din nou pe chipul lui.

— Ştii ce vreau să spun. Spală-te pe faţă şi pe mîini şi pune-ţi hainele de duminică.

— N-am haine de duminică.

— Bine, am făcut. Ai auzit-o pe bunica vorbind despre asta şi acum repeţi ca papagalul. Lasă discuţia şi du-te de fă ce ţi-am spus.

Barbara, care ascultase cu atenţie încetase în cele din urmă să plîngă.

— Eşti un urîcios, Harry, spuse ea. Întotdeauna îi răspunzi urît lui tăticu.

Harry ridică din umeri. Era un straniu gest de adult, caracteristic pentru el ; voia să arate, cu tot dinadinsul, fără a mărturisi, că orice aş fi zis sau aş fi făcut eu nu avea nici o însemnătate.

— Nu vă speriaţi, a spus în cele din urmă. Am să mă duc să mă spăl şi am să-mi pun *hainele de duminică.*

Porni cu paşi tîrşiţi spre casă, lăsîndu-mă să mă simt cam meschin, dar totuşi conştient — deşi destul de vag — că aveam dreptate.

Ajungînd la biserică, am început să mă simt mai bine. Mergeam de vreo zece ani la biserica Sf. Alfred ; presupun că mai întîi am început să mă duc la slujbă ca să-i fac pe plac soacră-mi, dar acum mergeam din plăcerea mea. (În orice caz, de mult renunţasem la silinţele mele de a fi pe placul doamnei Brown.)

Nu ştiu de ce îmi plăcea atît de mult să merg la biserica Sf. Alfred. Era o biserică igrasioasă, mucegăită, iar băncile păreau mai degrabă colţuri de stînci. Locaşul sfînt al familiei St. Clair dădea uneori impresia că este mai curînd un muzeu particular, decît un loc de reculegere. Peste tot vedeai relicve ce preamăreau virtuţile lor de războinici, de bărbaţi de stat, de clerici, înalţi dregători şi protectori ai artelor. Dar cel mai mult de războinici ; era expus acolo şi un steag ferfeniţit, capturat, zice-se de la Ramillies. Şi totuşi numai aici, — aici, şi în baie, mă simţeam perfect liber, nu trebuia să iau hotărîri, nu trebuia să-l ascult pe socru-meu recomandîndu-mi să gîndesc „în stil mare" sau pe soacră-mea explicîndu-i fiului meu că oamenii eleganţi nu au haine speciale de sărbătoare, fiindcă asta ar însemna să aibă şi haine mai proaste ; chiar dacă ceea ce auzeam acum, în biserică, nu avea nici un sens, cel puţin suna ca şi cum ar fi avut. *Cel ce din Dumnezeu s-a născut, va birui lumea. Şi cine birui-va lumea, dacă nu cel care crede că Isus este fiul lui Dumnezeu !*

M-am uitat la mutra lui Harry ; expresia *Carruthers* apăruse iar pe figura lui, ceva aproape im-

perceptibil. În curînd, într-o bună zi, această expresie o să fie surprinsă de o persoană neindicată şi nasul ăsta drept şi subţire — mai curînd al bunicii sale decît al meu sau al lui Susan — îşi va pierde linia, iar ochii aceştia de un albastru închis — ai mei, după cum spune toată lumea (dar au fost oare ochii mei vreodată aşa de reci ?) — vor fi tumefiaţi de vînătăi. Iar eu nu-l voi putea apăra de lovituri, fiindcă de mult voi fi pierdut orice contact cu el.

Dar cît timp am să fiu în stare să mă înţeleg cu Barbara ? Asta nu era o problemă ; afară doar dacă n-aş comite o greşeală catastrofală, noi doi vom fi întotdeauna într-o comunicare directă unul cu celălalt. Acum se foia pe bancă, vădit plictisită ; pe faţa ei citeai tot ce simţea, avea o faţă umană, nu o mască sau ceva plat ca o budincă. Fără să ştie că o priveam, întinse mîna să o tragă de codiţe pe fetiţa din faţa ei. M-am încruntat la ea ; se înfundă în scaun. Îmi zîmbi, ca şi cînd ar fi vrut să-mi spună că nu-mi purta pică pentru privirea mea încruntată ; i-am surîs şi eu. Barbara va fi mereu aceeaşi ; singura greşeală pe care aş putea s-o fac ar fi să n-o iubesc îndeajuns de mult.

„Prea o răsfeţi“ spusese Susan, şi fără îndoială că avea să mi-o mai spună. Trebuia să-mi asum acest risc. O dată, Alice, vorbind despre copilăria ei petrecută la Harrogate, mi-a spus că niciodată nu trebuie să-ţi fie teamă că iubeşti copiii prea mult. Mi-am amintit cuvintele ei : „Copiii se înrăiesc cînd nu sînt iubiţi de ajuns. Dacă vei avea un copil, iubeşte-l tot timpul. Nu uita, iubeşte-l tot timpul !“ Nu uitasem ; şi-mi mai spusese atunci că în lumea de azi, a discuta despre efectul negativ al

iubirii prea mari asupra copiilor e ca şi cum ai ţine o prelegere despre pericolul obezităţii cînd bîntuie foamea. Vorbele ei, cînd îmi aduceam aminte de ele, mă întăreau ; erau ca o autorizaţie de a o iubi pe Barbara.

Biserica gemea de lume, ca de obicei. Era un locaş pentru oameni bogaţi — Mark îi zicea Teatrul cel Mare ; cît îl priveşte pe preotul Tintman, puteai să te bizui pe el că le va oferi membrilor congregaţiei sale tocmai ce doreau ei şi, judecînd după predici, ei nu doreau altceva decît să fie asiguraţi că-şi vor avea partea lor din care să se înfrupte în voie. Tintman atingea culmea măiestriei cînd înfiera materialismul cras al clasei muncitoare şi maşinaţiile comunismului internaţional. Dar ţineam la el ca şi la biserica Sf. Alfred ; vocea lui, frumos modulată şi puţin răguşită, mă liniştea întotdeauna, indiferent dacă eram sau nu de acord cu el. Iar biserica, în ciuda întunecimii şi umezelii, era vădit prosperă ; întotdeauna altarul era plin de flori, mereu altele, exact ca într-o seră, podeaua lucea fără pată, alămurile sclipeau de-ţi luau ochii. În dimineaţa aceea soarele scosese la iveală rochiile de vară ale femeilor ; mi se părea că cel puţin cele tinere răspîndeau un miros colectiv, aţîţător, de marochinărie nouă. Gîndindu-mă la toate trupurile lor, uşor îmbrăcate, am început să fac o pasienţă a mea. Jean Velfrey, de pildă, care stătea în dreapta, lîngă naos, era fără îndoială asul, dacă nu chiar un carré de dame ; toca mică de pai negru şi voaleta pe care o purta nu reuşeau să-i ascundă părul — dimpotrivă, îi accentuau strălucirea, blondul acela triumfător de fals. Jean nu era o blondă oarecare : ea era *blonda*, prototipul femeii în

preajma cărcia, orice bărbat, dacă nu e pe moarte, își pipăie cravata și își bombează pieptul. Cu greu mi-am luat ochii de la ea ; puțin mai încolo am zărit-o pe Eva Storr. Eva începuse să se îngrașe. Cîndva, părul negru și subțirimea trupului ei mă făceau să mă gîndesc la o pasăre — un lăstun, o rîndunică — acum însă formele i se împliniseră, iar pasărea de care îmi amintea avea mai curînd ceva domestic de puică sau bibilică. Totuși nu era de lepădat.

Barbara se suci pe scaunul ei.

— Obraznicule, fii cuminte ! țipă ridicîndu-și vocea tocmai cînd se rostea cea de a doua rugăciune dinaintea citirii evangheliei. Dă-mi-o înapoi, răule !

Băiețelul din spatele ei îi smulsese de pe cap bereta scoțiană și o strîngea cu putere la piept.

Maică-sa încreți buzele și se încruntă la el ; băiețelul îi dădu înapoi Barbarei bereta și începu să plîngă cu sughițuri. M-am întors ; jocul meu se terminase. Era destul de nevinovat și o copilărie în fond, să pui într-un cerc niște femei goale și să le împarți ca pe niște cărți de joc ; fata de lîngă mama băiețelului nu era o persoană pe care s-o incluzi în joc... n-o cunoșteam, n-o văzusem în viața mea, și totuși, dintr-o ochire, privindu-i obrazul calm, zîmbitor, mi s-a părut că știu despre ea multe. *Apără-ne cu marea ta putere și nu ne duce pre noi în ispită, înlătură răul din calea noastră și toate faptele noastre să fie întru slava și cinstea măririi tale...*

Calm și ușor zîmbitor ; am înșirat toate sinonimele cuvîntului calm. Liniștit, senin, potolit, netulburat, odihnit, împăcat : liniștit era cel mai po-

trivit, fiind pozitiv. N-am îndrăznit să mă mai întorc o dată ; simţeam că nu numai Susan, dar toată familia Brown era cu ochii pe mine.

M-am uitat în stînga ; ei stăteau în faţă. În biserica Sf. Alfred nu mai existau de mult strane, dar soacră-mea părea că nu recunoaşte această realitate. Familia Brown, împreună cu invitatul lor, Ralph Hethersett, şedeau ţepeni ca într-o strană, deşi, după toate aparenţele, aveau o bancă obişnuită, la fel ca restul comunităţii. Exista însă, invizibilă, o barieră, un semn al priorităţii : uitîndu-mă la ceafa roşie şi groasă a lui Hethersett şi la profilul ascuţit al soacră-mi, un spasm de ură şi teamă mi-a tăiat respiraţia. Ce căuta oare Hethersett aici, atît de departe de casa lui ? Era în anul acela, a treia vizită pe care ne-o făcea şi eu ştiam că socru-meu nu oferea nimănui măcar un pahar de apă fără un scop anumit.

Cînd orga a intonat imnul, credincioşii s-au ridicat cu toţii în picioare, numai eu am întîrziat cîteva secunde şi asta ştiam că avea să fie încă un punct marcat împotriva mea. Bineînţeles că reproşul nu va urma imediat. Dar într-una din zilele viitoare, soacră-mea va arunca în treacăt o vorbă despre un anumit soi de oameni care sînt atît de stupizi sau de necredincioşi — nu se ştia exact ce anume — că nu erau în stare nici măcar să urmărească slujba. Iar eu aveam să ştiu la cine se referă, iar ceilalţi aveau să afle şi ei din tonul vocii şi din direcţia privirilor ei.

Soacră-mea ştia să se facă neplăcut de limpede, fără a fi concret explicită, iar de cînd Hethersett devenise un oaspete obişnuit al casei, bătuse ve-

chile ei recorduri. Nu de mult adusese vorba despre vînătorii de zestre, care sînt în general nişte tipi imposibili, de nesuferit, apoi despre preferinţa oamenilor de condiţie joasă pentru cîrciumile inferioare (asta se întîmplase după ce băusem cu unul dintre muncitorii de pe şantier, căruia i se născuse un copil), şi cît de important este ca Harry să vorbească corect. El trebuia să înveţe la internat; e foarte uşor să prinzi un accent greşit acasă — vreau să spun la Warley... Dar eu ştiam că această greşeală nu era freudiană, ştiam cine are un accent incorect. Ginerele ei. În orice caz, nu Hethersett; el învăţase la Harrow şi acolo căpătase cu adevărat o mutră de absolvent rasat. Era ca şi cum oasele i-ar fi fost scoase din căpăţînă şi înlocuite cu o substanţă mai tare şi mai netedă, dar infinit mai elastică; ceva căruia puteai să-i dai peste noapte forma dorită. E de presupus că acolo deprinsese şi obiceiuri nobile: se ducea la tir şi la pescuit şi i-ar fi plăcut chiar să vîneze, dacă ar fi avut timp. Cel mai important e faptul că tatăl lui era director al oţelăriei „Hethersett Steel Corporation", un concern gigantic din Midlands cu care încheiam afaceri din cînd în cînd. M-am mai întrebat o dată — o singură dată — care era exact scopul vizitei lui Hethersett, pe urmă nu mi-a mai păsat de asta. Brusc, mi s-a părut cu mult mai important să reconstitui obrazul fetei din spatele meu. Ochii cenuşii, păr castaniu ondulat, dinţi cam mari, o piele trandafirie. Avea peste 20 de ani. Era pur şi simplu un inventar al elementelor ce-i alcătuiau chipul, dar care nu o defineau, nu explicau expresia aceea de linişte.

Cînd slujba s-a terminat şi am avut în sfîrşit prilejul s-o privesc din nou, m-am întors aşteptîndu-mă să rămîn dezamăgit. Poate de vină era primăvara, soarele ce strălucea, sau reflexele vitraliilor, cuvintele din cartea de rugăciuni, ori poate numai simpla mea nevoie de linişte. Faţa ei trebuie să fi fost la fel de moartă sau de răvăşită ca şi a celorlalţi. Şi totuşi era exact aşa cum mi-o aminteam. Am început să mă gîndesc „în mod constructiv" din simpla putere a obişnuinţei. Warley fiind un orăşel mic şi ea fiind o figură nouă, aveam s-o întîlnesc mai curînd, sau mai tîrziu. Şi aş fi făcut astfel încît să fie cît mai curînd. După aparenţe, părea genul cu care poţi garantat să fii prietenos ; era elegantă, fără a se îmbrăca ţipător şi făcea impresia că se îmbăiază şi se primeneşte zilnic.

La toate acestea se adăuga faptul că se afla în biserică. Pe vremuri, mersul la biserică era aproape obligatoriu, aşa încît nici o caracteristică socială nu era legată de faptul în sine. Dar moda asta trecuse ; acum însă, la Warley cel puţin, revenise din nou. Nimeni nu pierdea părerile bune ale comunităţii dacă nu mergea la biserică ; dar nu le pierdea nici dacă se ducea.

Aşa ceva spusese şi Mark cu o seară în urmă şi spre surprinderea mea, m-am pomenit că repetam părerile altcuiva, ceea ce a avut darul să mă enerveze. Ieşind din biserică, mi-am spus că fără îndoială Mark avea dreptate, dar aş fi preferat să nu fi avut.

Dacă avea dreptate sau nu, nu conta faţă de ceea ce gîndeam „în mod constructiv" despre fată.

Desigur ar fi fost mai bine ca ea să rămîie un chip, nimic mai mult decît un chip, o poză de vedetă de cinema pe care s-o port în portmoneu. Trebuia să privesc realist lucrurile ; atît de realist încît să admit că între mine şi fata aceea nu poate exista nici o legătură. Dar această recunoaştere nu însemna şi o învoire ; privind-o cum dădea colţul, spre Market Street, m-am simţit brusc obosit, cu tinereţea trecută şi mi-a venit să beau, să beau să mă-mbăt.

CAPITOLUL II

Brown se încruntă la scrisoare, ca şi cînd ar fi vrut s-o sperie şi s-o subjuge.

— Ah, babalîcul ăsta pisălog ! făcu.

Am zîmbit, ca să-i arăt cîtă dreptate avea, dar nu m-am ostenit să-i răspund ; cunoşteam prea bine hachiţele pe care socru-meu le avea lunea.

— Încearcă marea cu degetul, asta-i. Ştie al dracului de bine că ne are la mînă. Mototoli în pumn scrisoarea şi o azvîrli cît colo. Aha, ticălosul, ce i-aş mai suci gîtul !

Mi-am înăbuşit un căscat. În ultima vreme avuseseră loc numeroase scene de felul acesta ; înainte de a lua şi cea mai simplă hotărîre, găsea necesar să izbucnească într-un acces de furie oarbă.

M-am ridicat şi m-am dus la fereastră. Am privit spre răsărit, spre Warley. În zilele senine, puteam desluşi turnul bisericii din parohia Hawcombe. Hawcombe, un sătuleţ cenuşiu de la marginea Warley-ului, nu mă interesa prea mult ; însă

preferam să mă uit în partea aceea, decît înspre cutiile de cărămidă, risipite, ale întreprinderii „Brown & Co." Acum însă, nu mai aveam nici o scăpare ; ploaia ascundea dealurile.

Îl auzeam în spatele meu bătînd darabana cu degetele în masă ; ajunsesem să-i cunosc bine ticul acesta. Mă uitam pe fereastră în curtea cu deşeuri, locul de unde — cum îi explicase Brown lui Harry de nenumărate ori — începuse totul. „Şi cum mi-am început eu cariera, băieţaş, nu mi-e ruşine s-o spun. Da, bunicuţul tău a adunat cu lopata deşeuri într-o curte ca asta. Pe atunci — ia aminte — eram un ţînc. Ce-a mai plîns maicămea în ziua în care am venit acasă de la muncă ! Eşti murdar tot de rugină — zicea. E nostim, nu-i aşa, băieţaş ? Şi zău dacă puteai să te speli de praful ăla roşcat, de rugină ; tot ce mîncai avea gust de rugină. Şi ţi-era o sete... Deşeurile ? Păi, de la avioane, şpan de la strunguri, de la fel de fel de maşini, uite la asta — o coadă de furculiţă, vezi ? nimic nu se pierde.

Şi-apoi bunicuţul s-a făcut furnalist. Şi a trudit şi mergea la cursurile serale, şi a ajuns contramaistru şi a învăţat aşa într-una... Şi, orice s-ar zice, băieţaş, oamenii îl ajutau bucuroşi. Lumea te respectă cînd te-ai ridicat de jos muncind din greu."

Acum îi puteam vedea faţa lui Harry. Expresia *Carruthers* nu era pe-aproape, deşi povestea cu greutăţile din tinereţe ale bunicuţului trebuie să-i fi devenit obositor de familiară. Pe obrazul lui se citea respectul. Respect ; acesta este cuvîntul nimerit şi de altfel singurul care i se potriveşte. Respect ; şi dragoste sinceră.

Poate că acum zece ani am făcut greşeala cea mare ; poate că ar fi trebuit să-mi cumpăr şi eu o salopetă şi să încep să muncesc în curtea cu deşeuri ; dacă aş fi făcut aşa, poate că privirea plină de respect şi de afecţiune a fiului meu s-ar fi îndreptat spre cine trebuie. Dar acum era prea tîrziu, va trebui să-mi văd înainte de meseria mea de administrator dispreţuit, de contabil plicticos şi antipatic care supraveghează materialele şi metodele de birou şi care, din cînd în cînd, controlează cu străşnicie orice tentativă de parvenire. (Sau măcar încearcă să controleze ; aveam o bănuială că superiorul meu direct, Donald Middridge, în ciuda celor ce îi spusesem lui Brown cu privire la această problemă, era pe cale să-şi ia un ajutor într-un viitor foarte apropiat.)

Un hîrşîit de chibrit şi am simţit fumul ţigării de foi. Accesul de furie se terminase ; urma hotărîrea. M-am întors şi l-am privit, aşteptînd. Asta era, după cum spun ei, instrucţia. Nu e nimic personal în asta, mi-am spus, reprimîndu-mi gîndul că s-ar fi purtat cu totul altfel dacă aş fi avut funcţia de director.

La începutul activităţii mele la firmă încercasem să discut problemele înainte ca el să ia o hotărîre, dar acum nu mai eram atît de naiv. Nu-mi făcea plăcere să-l mai aud spunîndu-mi „boule", „conţopistule", două dintre cele mai blînde epitete ale lui, pe care le folosea ori de cîte ori aveam şi eu o părere a mea. Pe atunci nu-mi păsa de insultele lui ; acum ştiam că n-aş mai fi răbdat. Aşa că-l lăsam pe el să vorbească.

— Va trebui să te duci să-l vezi, spuse.

— Eşti sigur că eu sînt persoana cea mai potrivită ?

Era maximum ce-mi permiteam să-ndrăznesc în legătură cu necesitatea de a mă duce sau nu la Tiffield ; mie mi se părea că o scrisoare politicoasă, dar fermă, ar fi tranşat uşor problema.

— Nu sînt sigur că eşti persoana potrivită. Nu sînt sigur de loc.

Probabil văzuse pe faţa mea că mersese puţin prea departe.

— N-am nimic cu tine, Joe, n-am nimic împotriva ta. Vreau să spun doar că asta nu-i treaba ta, tu nu te ocupi propriu zis de vînzări.

— Atunci mai bine trimite pe altcineva.

— O fi avînd el un motiv să te prefere pe tine. Pesemne că i-ai făcut o impresie grozavă... Pe naiba, doar te-a văzut o singură dată. Despre ce dracu aţi vorbit ?

— Îi plac poveştile mele, i-am răspuns eu.

— Nu, nu eşti tu singurul care ştii o mulţime de poveşti deocheate. Rîse. Bătrînul Tiffield nu e numai un client important. E şi... cum să zic... un client cam curios. Ai grijă, asigură-ţi bine spatele, băiete ! şi rîse din nou, de data asta cu o notă de grosolănie care nu-mi plăcu.

— Cînd vrei să mă duc ? am întrebat.

— Lucrezi aici de zece ani şi mai întrebi aşa ceva ? Mă mir de tine. Răspunsul este — pleci urgent. Şi asta înseamnă chiar acum.

Suflă în tavan un nor de fum.

— Foarte bine, am spus. Telefonează-i dumneata lui Susan. Să vezi ce-o să zică ! M-am îndreptat spre uşă.

— Glumesc, spuse el. Nu pot să fac şi eu o glumă ? Avea tonul flămîndului căruia i se smulge de la gură bucăţica de pîine. Voi, tinerii, sînteţi atît de gravi ! Ia primul tren mîine dimineaţă. Spune-i secretarei să-ţi rezerve o cameră la Savoy.

Am ridicat din sprîncene. Nu mă privea, dar mormăia ceva despre Tiffield, că el e cel mai greu client al nostru şi că de aceea se cade să acţionăm astfel...

Cînd am ajuns la uşă, m-a chemat înapoi.

— Joe, te-ai gîndit la ce-am discutat ieri ?

M-am aşezat iarăşi, de astă dată pe canapeaua din dreapta lui şi nu pe scaunul din faţa biroului. Canapeaua făcea parte din noul mobilier de birou proiectat de soacră-mea pentru el. Eu găseam canapeaua prea joasă, ca să fie confortabilă, dar m-am aşezat pe ea dinadins, fiindcă fusese concepută probabil pentru musafiri, persoane particulare şi nu pentru funcţionari.

— M-am gîndit, am răspuns, şi am observat spre încîntarea mea că nu se simţea în largul lui.

Poate din pricina noii garnituri de cabinet, a biroului aceluia frumos de nuc ce ar fi fost potrivit şi într-un salon, a barului pentru coctailuri, cu măsuţa de servit cafeaua, cu scaunele şi canapeaua liliachii, capitonate, cu covorul crem şi draperiile la culoare. Îndărătul acelui birou cochet s-ar fi cuvenit să stea un director tînăr de tip american, îmbrăcat într-un costum italienesc de mătase, cu o croială uşoară, sportivă... Brown părea rătăcit în acest decor.

Se ridică brusc şi începu să măsoare camera în lung şi în lat.

— Ţi-ai format o idee greşită, Joe. Nu eşti obligat s-o faci. E o chestiune personală între noi doi.

— Ştiu, am spus. Dar eu şi aşa nu stau prea mult pe acasă.

— Nici eu, nici eu. Nu-ţi cer nimic care nu mi-ar plăcea nici mie, băiete.

— Cred, am spus automat. Dar nu era valabil pentru el ; el nu avea nevastă tînără, doi copii şi o sută de alte motive care te îndemnau să întreprinzi ceva activ înainte de a nu fi prea tîrziu ; şi în plus, lui îi plăcea să fie consilier.

— Ei, ce zici ? Îmi împinse cutia cu ţigări. Am ezitat, apoi am luat una.

— Am fost pe la club aseară, spuse. Sînt foarte interesaţi. Avem nevoie de sînge tînăr — ăsta-i adevărul. Anul trecut a fost un an trist pentru noi toţi. Oameni ca Harry Runcett nu se găsesc pe toate drumurile.

L-am privit cu răceală. Voia să spună că nu le venea uşor să înlocuiască un individ atît de folositor ca Harry Runcett, a cărui atribuţie era să dea mereu din cap şi să aprobe.

— Toţi au căzut de acord că tu ai fi candidatul ideal. Am rămas puţin surprins. A ridicat mîna, să mă facă să tac. Acum, ascultă-mă pînă la capăt şi nu te agita ca şi cînd ai avea pile electrice. Am rămas puţin surprins, îţi zic, pentru că foarte rar se întîmplă să fie toţi de acord. George Aisgill...

M-am înţepenit tot.

— Ce-i cu George Aisgill ?

— El s-a arătat cel mai entuziasmat. Asta e tot ce-am vrut să spun. Doar n-ai să iei de la capăt

o chestiune de mult moartă şi îngropată, nu-i aşa ?

— Moartă şi îngropată, am spus. Ai dreptate. Moartă şi îngropată.

Socru-meu nu avea nevoie numai de un om care să dea din cap, aprobînd totul ; el mai voia şi să împace trecutul cu prezentul. Şi asta ar fi fost calea cea mai bună : în locul triunghiului alcătuit din amant, soţul înşelat şi amanta moartă, vor exista doar aceşti doi cetăţeni respectabili, consilierul Lampton şi consilierul Aisgill. Membrii ai aceluiaşi mare partid, marele partid din care aveam onoarea să facem parte. Consilierul Lampton şi consilierul Aisgill sînt buni prieteni. Consilierul Aisgill e văduv... Toate se potriveau de minune.

— Ar trebui să te duci ceva mai des pe la club, spuse Brown.

— Da, am spus. Trebuie s-o fac şi p-asta.

Nu avea nici un rost să lupt împotriva lui, după cum nu avea nici un rost să-l ocolesc pe George Aisgill. Era, cum spusese Brown, o chestiune moartă şi îngropată ; totul se schimbase, ceea ce se întîmplase cu zece ani în urmă era tot atît de caraghios ca un film vechi. Consilierul Lampton o să bea împreună cu consilierul Aisgill la Clubul Conservatorilor. Consilierul Lampton şi consilierul Aisgill vor face parte din acelaşi consiliu ; şi fiind văzuţi împreună, cine va mai da crezare vechii poveşti ?

— Ei, atunci cum rămîne, îţi pui candidatura ? întrebă Brown.

Am dat din cap în semn de încuviinţare.

— Să vezi, o să fie interesant.

Şi mă bătu pe umăr.

— Ştiam că ai să te învoieşti, Joe. Crede-mă, n-o să-ţi pară rău. Multă lume îşi bate joc de asta, dar consilierii sînt coloana vertebrală a Angliei. Doamne, ce s-ar face Anglia fără noi? Rînji. Şi unde mai pui că eşti tocmai omul în stare să pună lucrurile pe roate. Dintre noi, prea mulţi n-au lucrat la primărie. Asta o să-i facă pe amărîţii ăia de conţopişti să gîndească de două ori!

Am rînjit şi eu.

— Braconierii pocăiţi sînt cei mai buni paznici de vînătoare.

Deschise barul.

— N-o să fie o treabă prea curată, ştii. Dar să bem un pahar în cinstea candidaturii. Turnă două pahare mari de whisky *Black and White.*

— Şi dacă nu sînt primit, am spus.

— Nu-i nimic, lasă. Să bem pentru asta! Mă privi cu un fel de duioşie. E prima dată cînd faci şi tu ce vreau eu — să bem, deci, să sărbătorim evenimentul.

Am ridicat paharul şi, dintr-o dată, fără nici un motiv, mi-a părut rău de omul acela din faţa mea. De mult nu-l mai văzusem atît de încîntat de ceva care să nu fie în legătură cu nepotu-său; am început să mă gîndesc la dedesubturile acestei chestiuni. Nu putea să-l intereseze cu adevărat dacă eram sau nu primit pe lista candidaţilor pentru consiliul primăriei, nu se putea să ia în serios acest lucru. Apoi, după zîmbetul care-i stăruia pe faţă, mi-am dat seama că îl lua în serios. De două ori numai îl văzusem zîmbind astfel: o dată cînd se născuse Harry şi o dată cînd, după naşterea Barbarei, i-am spus că Susan e în afară de orice pericol.

Era un zîmbet care îi întinerea surprinzător faţa roşcovană cu fălci puternice ; liniile aspre ale puterii nu pieriseră de pe chipul lui, dar se făcuseră parcă mai blînde, îşi pierduseră aroganţa. O clipă m-am pomenit că ideea de a fi candidat aproape că-mi plăcea şi aş fi fost gata să mă conving, eu însumi, că bufoneria înfumurată a administraţiei locale era într-adevăr fascinantă, cum o socotea el.

Seara, în maşină, în drum spre casă, cu cele două whisky-uri băute la ora patru şi care îmi dădeau o uşoară dar persistentă durere de cap, începusem să şi regret că cedasem. Apoi mai era călătoria aceea la Londra ; Susan cu siguranţă că avea să se supere. În general, drumul spre casă îmi plăcea ; cartierul Leddersford, unde se afla situată uzina, era atît de negru şi de hidos, atît de deosebit de atmosfera oraşului, încît în fiece zi, cînd mă întorceam în Warley, mă cuprindea o adevărată bucurie. Senzaţia unei certitudini pe care mă puteam bizui ; reacţiile mele erau întotdeauna aceleaşi. Ieşind din uzină şi luînd-o pe Rawdon Road spre Birmingham Road, simţeam în mine o uşurare plăcută, dar sentimentul acesta îl avea şi toată gloata de oameni printre care îmi croiam drum. Faptul că şi ei îl împărtăşeau, îi scădea valoarea. Adevărata plăcere începea abia cînd treceam din Birmingham Road spre Leddersford Ring Road, o bucată de şosea dublă ce străbătea terenurile unor vechi exploatări miniere acum redate agriculturii. În seara aceea, cîmpia biciuită de o ploaie măruntă părea şi mai dezolantă şi mai pustie, întinderea ei îngrozitor de monotonă îţi insulta privi-

rea. Altădată priveliştea aceasta m-ar fi mulţumit, întocmai ca pe un om cu gîtlejul uscat înainte de a bea. Căci în curînd o luam la stînga pe Leeds Road, apoi la dreapta pe Warley Road, de unde nu mai aveam mult şi dădeam în Hawcombe. O dată ajuns aici, mă socoteam ca şi ajuns acasă. Nu aveam nevoie să-mi arunc ochii pe tabla indicatoare pe care scria Warley — la Hawcombe pînă şi aerul începea să miroasă altfel.

Adevărata exaltare, bucuria cea mare începea de obicei de la Hawcombe, dar în seara aceea Hawcombe părea un sat ca oricare altul. Aerul mirosea ca oriunde şi de aici începea şoseaua care urca spre Warley, pînă la altitudinea de o mie de picioare. Mi-am dat seama că de fapt n-aveam chef să mă întorc acasă. Nu numai pentru că Susan s-ar fi supărat că plecam la Londra sau că primisem să intru în consiliul primăriei ; mai era ceva, cu mult mai rău. De zece ani încoace, drumul acesta spre casă era o evadare ; fiece centimetru care mă apropia de Warley mărea distanţa dintre mine şi socru-meu şi lumea lui. Sigur, acum îl vedeam des, dar numai ca bunic, ca persoană particulară. Asta puteam accepta, ba chiar să-l consider, cînd şi cînd, aproape uman. Dar acum îmi va fi coleg în consiliul primăriei, sau poate chiar şef. Nu voi mai putea evada nicăieri, nu voi mai avea nici un răgaz, adio libertatea şi independenţa mea. Din moment ce comitetul de selecţie luase hotărîrea aceasta, nu mai era nimic de făcut. Harry Runcett spusese o dată la un pahar că Park Ward era pentru conservatori un fotoliu de administraţie atît de sigur, încît, dacă partidul ar fi hotărît, ar fi fost aleasă şi o mîţă jigărită. El zicea că avea acasă

un cotoi siamez şi că dacă partidul l-ar fi propus candidat, l-ar fi votat pe loc cu toţii...

Acum îmi adusesem aminte : povestea o răspîndise Eva Storr, care continua să fie „centrala cancanurilor" din Warley. Se făcuse oarecare vîlvă în jurul acestei chestiuni, ba, într-o versiune ceva mai îndulcită şi fără nume de persoane, ajunsese şi în presa locală. Bineînţeles, Brown lămurise treaba numaidecît ; presupun că i se amintise frumuşel redactorului cu pricina ce apartenenţă politică anume au principalii acţionari ai grupului Clarion. Pe vremea aceea, mă amuzase ieşirea asta a lui Harry Runcett, dacă se putea numi „o ieşire". Acum, circulînd pe ploaie de-a lungul străzii principale din Hawcombe, mi-am dat seama cine era pisica aceea. Şi nu era nici măcar un cotoi. Era un neutru, un neutru mare şi gras, care făcea totdeauna ce-i spunea socru-său să facă.

Am apăsat pe accelerator şi Zephyrul ţîşni înainte cu viteză, în sus pe pantă. Cu cît mai repede ajungeam acasă, cu atît mai repede se termina totul ; acul vitezometrului sălta spre 60. Ajungînd pe muchia dealului, am văzut jos oraşul şi deodată m-am simţit parcă mai vesel. Ziua rămăsese departe în urma mea şi Ledersfordul zăcea pitit după dealul de la Hawcombe ; în faţă se întindeau şoseaua şi rîul. Am încetinit, am lăsat în jos geamul portierei ca să intre înăuntru ploaia, mireasma pădurii. Şi, ca întotdeauna, chiar şi acum cînd nici nu mai îndrăzneam să sper, a venit liniştea, o linişte palpabilă, de un verde închis. Nu ştiu cum a venit ; şoseaua scurtă străbătea partea cea mai îngustă a pădurii, iar dincolo de pod, oraşul se vedea din plin. Nu ştiu cum a venit liniştea, nu avea nici un

motiv să vină şi totuşi era prezentă şi atît de puternică în seara aceea, încît o clipă am fost ispitit să opresc maşina şi să stau liniştit cu liniştea, nu mai mult timp decît ai fuma o ţigară.

O secundă chiar încetinisem, apoi am accelerat din nou ; ce voiam eu era inocent, dar absolut imposibil. Traversînd podul şi întorcînd spre Strada Pieţei, auzeam parcă glasuri care comentau : „E beat, desigur, spuneau. De ce, dragă ? De ce s-o fi oprit, cînd pînă acasă nu mai e decît o palmă de loc ? Se vede că încearcă să-şi revină din beţie, i-e frică să se ducă acasă... Sau poate că are o întîlnire, mai ştii ?... da, să ştii, că mai curînd asta-i..."

Cam aşa trăncăneau probabil ; am mai auzit glasurile astea şi altă dată. Cele trei stopuri din Market Street îmi erau potrivnice ; la al treilea, înainte de St. Clair Road, motorul maşinii din faţa mea s-a blocat şi n-am mai putut trece pe verde. Glasurile au trecut la alte subiecte ; aşteptînd acolo, m-am întrebat dacă existase vreun timp în care aceste glasuri să nu-mi fi condus viaţa.

Nu i-am vorbit lui Susan despre călătoria mea la Londra, pînă tîrziu după cină. Nu m-am admirat prea mult că amînasem să-i vorbesc, dar mi se părea că pe ziua aceea îmi consumasem toată mica mea rezervă de curaj. Era aproape ca pe vremuri, la aviaţie ; zi de zi trebuia să faci ceva ce nu doreai, zi de zi erai pus la încercare, bărbaţii de curaj separîndu-se de băieţii cu caş la gură. Îmi era o silă de moarte de toate astea, le dovedisem destul de des curajul, voiam doar să stau în fotoliul

meu să-mi beau cafeaua, să-mi fac siesta, voiam doar să trăiesc în prezent.

În salon existam în prezent şi asta totdeauna mă făcea fericit. Aşa, ca pe ultima fîşie de şosea dinaintea barierii oraşului, şi aici simţeam cum mă învăluie liniştea — era singura odaie din toată casa în care mă simţeam la largul meu. Şi asta arăta, concret, cît de departe ajunsesem în aceşti zece ani ; numai parchetul şi mobilierul de arţar mă ajutaseră să trec peste atîtea clipe grele.

Era odaia la care visasem cînd locuiam în căscioara părintească din Dufton ; acum o aveam, acum mă instalasem în visul meu, husele de in înflorat se potriveau cu perdelele, tapetul crem cu dungi aurii scotea în relief lemnul de nuc al biroului, al măsuţei şi bufetului, al radioului cu picup, marca Grundig. Singura notă discordantă o făcea uriaşul ochi alb al televizorului ; dacă gratificaţia de anul acesta va fi conformă aşteptărilor mele, îl voi schimba cu un nou model, prevăzut cu o uşiţă. Apoi mai era candelabrul pe care-l luasem mai pe nimic de la un magazin de antichităţi din Birmingham Road, chiar înainte de Crăciun ; se potrivea cu parchetul, şi asta era ca un ultim finisaj, o culme a rafinamentului.

Iar tablourile, stampe de pe la începutul secolului al XIX-lea, aveau aproapte toate, aceeaşi sursă ca şi candelabrul. Alice îmi dăduse acest sfat. Originalele, spunea ea, sînt prea scumpe, şi te poţi înşela lesne ; reproduceri are toată lumea. Dar poţi găsi ieftin stampe vechi, şi toată lumea îţi admiră gustul, mai ales dacă temele sînt de arhitectură sau zoologie. Şi hărţile vechi sînt sigure ; cel

mai important lucru e că musafirii, — necunoscători în ale artei —, le vor admira.

M-am dus la bar să-mi iau ceva de băut. În seara aceea nu voiam să mă gîndesc la Alice. Uneori simţeam că asta era odaia ei, că ea o aranjase şi nu eu. Ea nu se potrivise niciodată la gust cu bărbatu-său. El prefera lemnăria de culoare deschisă, decolorată chiar, şi nichelul şi materialele plastice, şi nu numai că ştia ce-i place, dar insista să-şi impună gustul. Casa lui, în afara cărţilor de pe rafturi, era în întregime expresia gustului său şi nu al lui Alice ; odaia aceasta, în care îmi impusesem eu părerea în ciuda unor împotriviri, era singura despre care se putea spune cu siguranţă că îi aparţinea. Şi ea nu avea să ştie niciodată. Şi nici nimeni altul. Nu era nimeni căruia să-i pot mărturisi, nimeni care să fi înţeles. Doar whiskyul pe care mi-l turnam în pahar ar fi putut să mă ajute niţel ; dar dacă încercam să-l fac să mă ajute ceva mai mult, a doua zi dimineaţa constatam că am şi eu ficat, organ care acum protesta din ce în ce mai des contra alcoolului în general şi a băuturilor tari în special.

— Nu-mi dai şi mie ceva să beau ? zise Susan.

I-am turnat în pahar puţin whisky ; uitasem că se afla acolo, lîngă mine.

— Puţin coniac, dragă.

Privi spre paharul pe care-l ţineam în mînă.

— N-aş vrea să fiu în pielea ta mîine, spuse.

Nu i-am răspuns, dar i-am turnat doza ei medicinală obişnuită de coniac.

— Exact atît cît să uzi fundul paharului, i-am spus, ca de obicei.

Uneori glumeam spunîndu-i că data următoare voi folosi o pipetă ; dar acum nu-mi ardea de glume.

— Şi cu mine nu vrei să stai de vorbă ?... nu ?... întrebă ea.

Am pus paharele pe măsuţă.

— Mă gîndeam ce bine arăţi tu în rochia asta nouă...

Nu era departe de adevăr ; purta o rochie de un roşu aprins, cu nasturi în faţă, în genul pe care doar o femeie tînără şi drăguţă, cu părul negru şi cu o mină bună, putea să-l poarte. Se aşeză picior peste picior ; avea genunchi frumoşi, nici osoşi, nici durdulii. Femei tinere şi drăguţe, ai căror genunchi să se potrivească cu restul trupului nu găseşti multe ; fără să mă gîndesc, m-am aplecat şi i-am sărutat unul după altul.

— Vai, ce desfrînat eşti ! exclamă ea.

I-am ridicat puţin fusta ; mă împinse uşor.

— Acum trebuie să pice Mark ! mă preveni.

Mîna reveni asupra fustei.

— Să ne vadă, să se zgîiască la noi ! I-ar face foarte bine.

— Nu fi obraznic, spuse.

Am rîs.

— Şi lui Sybil i-ar face foarte bine, zău că da. Mark nu prea vorbeşte despre asta, dar din cîte a lăsat să-i scape, draga ta verişoară nu prea face multe parale la aşternut.

— Au trei copii mici.

— Mă mir ! O fi violat-o, ori i-o fi pus ceva în ceai.

— Eşti revoltător, spuse ea. Obrajii însă i se înroşiseră puţin şi nu se mai apăra trăgîndu-şi în

jos fusta ; privind-o părea clar că ea nu era ca Sybil şi, o dată cu dorinţa am simţit un val de tandreţe. Nu era fiica lui Brown ; era soţia mea. Şi spre deosebire de alte soţii, mă dorea fiziceşte. M-am uitat înspre canapea. Era una dintre marile plăceri ale căsniciei : să faci dragoste la alte ore decît noaptea, în alte locuri decît în pat. În baie, în maşină, pe cîmp cînd ieşeam la plimbare, oriunde eram singuri timp de un sfert de oră ; ne închipuiam că nu eram căsătoriţi, că eram nişte îndrăgostiţi nefericiţi. Iar eu, deşi nu-i spusesem niciodată, îmi închipuiam uneori că ea era căsătorită cu altul, cu unul dintre bărbaţii cu care s-ar fi putut mărita, şi care ar fi avut un Jaguar sau un Porsche, ca Jack Wales. Sau ca Ralph Lumley. Gîndindu-mă la ei, îmi veni în minte Brown ; am dat whiskyul pe gît şi m-am îndreptat din nou spre bar.

— Nu sînt revoltător, am spus. Sybil vede în sexualitate ceva revoltător, asta-i tot. Nu-i de mirare că Mark calcă pe de lături...

— Se pare că înainte nu vedea nimic revoltător în sexualitate, spuse Susan. Cîndva era chiar veselă. Chicoti. Teribil de veselă cu toţi, fără excepţie. Ţi-ai fi închipuit una ca asta ?

— Oamenii se mai schimbă, am spus.

— A fost scandal mare, adăugă Susan. Părinţii ei erau plecaţi de acasă şi ea a dat un ceai şi la ceaiul ăsta... Mama mi-a povestit cîte ceva despre asta...

Maică-sa, doamna Brown — reieşi — îi spusese ceva mai mult *despre asta* ; m-am pomenit închipuindu-mi-o pe grasa Sybil, pe hărţuita, înăcrita

Sybil, cu ochelarii veşnic aburiţi, în cu totul altă lumină.

Cînd Susan termină fraza, am fluierat a mirare.

— Veselă e bine spus. E cuvîntul potrivit.

Apoi am văzut-o pe Sybil cum arăta în urmă cu douăzeci de ani şi mutrele beţivanilor aplecate peste ea, şi poziţia ei inevitabilă şi acţiunile ei la fel de inevitabile ; veselă, — mă gîndeam acum, nu era chiar cuvîntul cel mai nimerit.

— Într-adevăr e ruşinos, spuse Susan. Vreau să spun că n-ar trebui să mai dezgropăm lucrurile astea. Oricum, ce-a fost s-a dus...

— S-a dus, şi totu-i mort şi îngropat, am spus. Mort şi îngropat. Am aprins o ţigară. Apropo... m-am oprit.

— Spune, mă îndemnă ea. Ştiu că urmează ceva neplăcut.

— Mîine plec la Londra.

— Ai fi putut să-mi spui mai înainte, replică îmbufnată. Doar ştii foarte bine că joi i-am invitat la masă pe Bob şi pe Eva.

— Pînă atunci probabil c-am să mă-ntorc.

— Probabil ! Eşti sigur că n-o să fie aşa. Ai să te simţi bine la Londra. Vai ce egoist eşti, Joe.

— La dracu, nu sînt eu de vină. Plînge-i-te lui taică-tău, nu mie.

— Am şi motive, ripostă ea. El nu te sileşte niciodată să faci ce nu vrei... Şi iar rămîn singură şi săptămîna asta n-o am nici pe Gerda. Vai ce egoist şi ce rău eşti — te urăsc !

Începu să plîngă. Am îngenuncheat alături de ea şi am îmbrăţişat-o pe după umeri.

— Nu fi supărată, dragostea mea, Joe nu vrea să plece, dar Joe trebuie să cîştige bani, nu ? Joe o să-ţi aducă ceva frumos, ai să vezi. Nu plînge, odorul meu, nu plînge, hai, fii fetiţă cuminte...

I-am pus mîna pe genunchi ; brusc se opri din plîns.

— Încuie uşa, spuse pe neaşteptate.

— Mark...

— Vin abia peste o jumătate de oră. Încuie uşa, hai, încuie repede uşa !

Mîinile ei îmi atinseră febril trupul, apoi pe al ei. Încuind uşa şi stingînd lumina mare, am auzit ceva căzînd cu un foşnet pe podea ; m-am îndreptat încet spre canapea.

— Hai, repede, şopti. Repede ! Ştii şi tu... ştii şi tu... ştii că-ţi place...

Veselă — mă gîndeam — veselă nu e cuvîntul cel mai potrivit şi am strigat de durere cînd m-a muşcat de mînă.

— Cei mari se prefac, a spus ea, cînd am scuturat-o de umeri. Cei mari se prefac, cei care te lovesc se prefac — nu pot să te opresc, trebuie, trebuie...

...Şi m-am trezit la realitate după un timp ce mi s-a părut lung cînd am auzit soneria de la intrare.

— Naiba să-i ia, spuse ea. Ajută-mă să mă ridic, iubitule.

Am ridicat-o trăgînd-o de mîini, observînd că nu mai era atît de uşoară ca altădată. Soneria ţîrîi iar.

— Nu, nu le deschide — spuse ea, stai întîi să mă aranjez. Zîmbetul i se lăţi pe faţă. Eşti descheiat. Şi părul...

În grabă, îndreptîndu-mă către uşă, am căutat să-mi aranjez ţinuta, să fiu cît mai decent ; dar sub privirile lui Mark şi Sybil, m-am simţit curios de jenat. Era o seară în care aş fi putut să mă lipsesc de oaspeţi, mai ales de Sybil, al cărei glas mi se păru strident la culme. Îmi explica, pierzîndu-şi suflul, că tocmai fuseseră la o întîlnire dezastruoasă a administraţiei, că avusese o zi „infernală" — copiii în ziua aceea fuseseră nişte diavoli...

Am luat-o pe după umeri şi am sărutat-o pe obraz. Pielea ei mirosea a pudră şi a oboseală şi părul ei ridicat lăsa să-i cadă pe ceafă şuviţe răsfirate ; avea doar cu trei ani mai mult decît Mark, dar în momentul acela arăta mult mai bătrînă ; era una din femeile acelea blonde, cu trăsături delicate, care se ofilesc aproape peste noapte, se culcă seara tinere şi a doua zi dimineaţa se trezesc babe.

— Am eu un leac pentru tine, dragă, am spus. Nu-ţi bate tu căpşorul tău frumos, am eu un leac miraculos...

— Sper că şi pentru mine, zise Mark, urmîndu-mă în salon. Şi eu m-am luptat cu dracii ăia mici.

— Am... am pentru amîndoi l-am liniştit.

— Închipuie-ţi s-au jucat „de-a localurile de noapte", spuse Sybil. Lisa e de-a dreptul frenetică. Mi-e teamă că n-o s-o mai putem ţine mult timp în frîu. Suspină. Ah, Doamne, bonele astea străine ! Unde-or fi dispărut oare servitoarele cumsecade de odinioară ?

— N-au existat niciodată, spuse Mark. E o legendă, o prea frumoasă legendă burgheză.

Privi spre bufet.

— O, dar leacul acela miraculos nu mai sosește o dată ? Fără nimic, mersi, Joe.

În seara aceea arăta mai dichisit ca oricînd ; deși ploua nu avea nici o picătură pe el. În schimb pantofii lui Sybil erau plini de noroi, iar tivul rochiei ei purpurii era negru de umezeală. În acest sens era o ființă nefericită, nefericită în lucrurile mici, un magnet al micilor neajunsuri. Mark era unul dintre oamenii aceia fericiți, care merg prin ploaie fără să se ude, care mănîncă și beau zdravăn tot ce le place fără să se îngrașe. Fața lui oacheșă și blajină nu se va schimba nici peste douăzeci de ani. Toată viața lui va avea succes la femei, sau mai curînd la fetișcanele prostuțe, mi-am amintit eu, nu fără o anumită acreală. Apoi m-am privit pe mine însumi în oglinda din cameră și am simțit cum mă împunge ghimpele invidiei ; surplusul de oboseală începea să fie prea accentuat ca să mai fie nostim, iar obrazul meu începea să se buhăiască de grăsime.

Susan apăru pieptănată, cu rochia încheiată, cu dungile ciorapilor perfect drepte, o amfitrioană respectabilă și pusă la punct, mai purtînd însă pe chip mulțumirea de neconfundat a femeii care a făcut de curînd dragoste. Era atît de limpede, încît ar fi putut, foarte natural, să și mărturisească; am văzut-o pe Sybil, după ce-i aruncă o privire, întorcîndu-și repede ochii. Dar pe Mark, se vedea după mutră, îl rodea invidia ; o clipă își trădă cei patruzeci de ani împliniți. M-am așezat pe scaun, surîzînd, și mi-am turnat încă un whisky.

CAPITOLUL III

Tiffield era bine dispus. Nici nu putea fi altfel ; îi oferisem o masă cu care ai fi putut hrăni o familie de zece persoane, după aceea l-am dus la un local de *strip-tease*, iar acum ne aflam la Barul American al hotelului Savoy, dînd pe gît pahare duble de Martini şi devorînd măsline şi cartofi pai, cum de altminteri ar fi devorat orice i-ar fi picat sub nas ; eu mă mulţumeam să-l urmăresc, deşi cu oarecare greaţă...

— Astea negre sînt mai bune, spuse aruncînd în gură ultima măslină de pe o farfurie care fusese plină-ochi. Uleiul cică reface ţesuturile gastrice.

Mă privi plin de amărăciune ca şi cînd ar fi făcut o declaraţie solemnă despre păcat sau despre războiul nuclear.

— Poate că mai vreţi să luaţi ceva, am spus, chemînd un picolo.

Ridurile de pe faţa lui Tiffield s-au strîns, dîndu-i o expresie de regret.

— Nu, mersi din inimă, dragă băiete, nu vreau să-mi stric pofta de mîncare pentru cină. Dar încă un... şi făcu un semn spre paharul gol.

Am comandat încă un Martini, al treilea în douăzeci de minute, şi aşa cum recomandase personal, fiecare fusese sec, „cît mai sec". La asta se adăugau peste patru pahare duble de scotch, jumătate de vin de Burgundia şi trei coniacuri. L-am privit cu oarecare pizmă. Eu mă şi ameţisem, ficatul îmi dădea de veste că întrecusem măsura şi începusem să vorbesc cu multă prudenţă. Tiffield, care era cu 30 de ani mai bătrîn decît mine arăta la fel de si-

gur pe el, de grav, de precis şi de treaz, ca şi în dimineaţa aceea, cînd îl luasem de la birou.

Începu să se caute încet prin buzunare, apoi mă privi aşteptînd ceva. I-am întins ţigările mele ; apucă una cu lăcomie, temîndu-se parcă să nu mă răzgîndesc.

— Vai dragă, să nu uit să-mi iau şi eu, spuse.

— Lăsaţi că ştiu ce fumaţi, am replicat — *Benson şi Hedges ?*

Zîmbi, arătîndu-şi dinţii falşi, gălbui ca şi plastronul cămăşii, o dantură care nu mergea de loc cu mutra lui.

— Foarte drăguţ din partea ta, tinere. Dar de unde ştii ?

— Am ţinut minte de rîndul trecut cînd am luat masa împreună.

Minţisem ; îmi adusesem aminte că fuma *Benson şi Hedges* fiindcă la prînz îi cumpărasem o cutie care mai zăcea şi acum nedeschisă în buzunarul lui. Probabil o păstra s-o dea cadou de Crăciun, dacă oferise vreodată cuiva vreun dar.

Apăru o fată înaltă, blondă ; imediat în spatele ei, ca şi cînd i-ar fi mirosit urmele, răsăriră doi bărbaţi bondoci, rotofei. Bărbaţii erau caraghios de asemănători, amîndoi purtau costume uşoare, albastre, americane după croială, cămăşi albe şi cravate înguste, un fel de salopetă a capitaliştilor. După ce s-au aşezat, cei doi domni au început să vorbească mai mult între ei decît cu fata. Ei nu-i păsa de loc, n-avea aerul că dorea să fie luată în seamă ; privea drept înainte, fără nici o expresie. Obrazul acela parcă-l mai văzusem undeva, dar în două dimensiuni ; în două dimensiuni şi în două culori cred că arătase mai real.

Ochii i se opriră asupra mea o clipă ; mi s-a părut că văd pe buzele ei un zîmbet uşor. Unul dintre cei doi domni se întoarse spre ea şi-i spuse ceva pe un ton răstit ; privirea fetei se desprinse de a mea.

Dintr-o dată mi se păru că toată lumea vorbeşte foarte tare ; sunetele treceau peste mine valuri-valuri. Acum, acasă, Barbara făcea baie, la o depărtare de două sute de mile, se bălăcea şi cînta, îngîna un cîntec al ei care pentru mine avea adeseori tot atîta înţeles ca orice lucru auzit în cursul zilei. Uneori după ce o culcam în pat, o auzeam cîntîndu-şi cîteva minute, încetişor, bucuroasă, ca şi cînd şi-ar fi recapitulat toate întîmplările plăcute de peste zi. Dar eu mă aflam în Barul American, şi dacă aveam ghinion însemna că trebuie să mă mai duc acolo sau într-alt loc asemănător, şi mîine seară şi poimîine... Tiffield dăduse pe gît cel de-al treilea Martini şi curînd avea să înceapă să-mi toarne anecdote scabroase.

Iar eu, desigur, va trebui să rîd. Cînd începu clasica poveste lugubră cu vicarul şi cu tîrfa, mă gîndeam că va trebui să rîd în hohote. Un zîmbet n-ar fi fost destul. Înveseleşte-l — îmi recomandase socru-meu — ţine-l aşa, fă-i babalîcului toate hatîrurile. Dacă i te împotriveşti lui, mi te împotriveşti mie... Nu, asta nu spusese, dar cam aşa venea. Tiffield era Brown şi Brown era Tiffield. Tiffield cîntărea aproximativ 70 de kg şi nu-şi mai cumpărase un costum nou de prin 1930 ; Brown cîntărea aproximativ 95 de kg şi era un client asiduu al caselor de croitorie de pe Bond Street ; dar astea erau deosebiri superficiale. Amîndoi erau de aceeaşi teapă : unul mă stăpînea, ţinîndu-mă ca-n-

tr-un cleşte, pe celălalt trebuia cu orice preţ să-l amuz.

Hărmălaia creştea, chibriturile hîrşîiau pe scăpărători, brichetele ţăcăneau, gheaţa făcea cling-cling în boluri ca un clopoţel, banii se topeau ; mă aflam la două sute de mile de casă, ascultînd palavrele unui moşneag bogat îmbrăcat într-un costum de 50 şilingi, care data dinaintea celui de-al doilea război mondial, povestind o anecdotă pe care o auzisem întîia oară la şcoala primară din Dufton. Aproape cuvînt cu cuvînt ; numai că el nu avea hazul lui Charles.

... — Am încercat şi-aşa, a zis atunci tipa, dar m-apucă nişte sughiţuri...

Tiffield izbucni în rîs, un rîs uscat, care-i scutura pieile veştejite, într-un soi de dans. I-am susţinut rîsul cît am putut mai tare şi ca să-mi ascund mai bine făţărnicia, i-am spus-o şi pe aia cu elefantul şi călugăriţa. Rîdea atît de tare că începu să tuşească. Tusea nu se mai oprea — parcă l-ar fi înhăţat de pielea cefei, gata să-l scuture, să-i scoată sufletul din trupul lui slăbănog. Faţa i se congestionase, se făcuse roşie vînătă şi eu o cam sfeclisem. Nu-mi semnase contractul încă şi semnătura lui era singura care conta. Dacă porcul ăsta bătrîn crapă acum, s-a dus naibii totul. Tocmai mă gîndeam să-i deschei gulerul, cînd dintr-o dată tusea îl lăsă. Scoase o batistă mare cu buline roşii, de felul acelora în care muncitorii îşi învelesc merindele.

— Băiete, tu ai să mă omori, spuse el. Unde-ai mai auzit-o şi p-asta ?

— De la o prietenă actriţă, i-am spus.

Jean mi-o spusese, cînd mă dusesem sîmbătă seară în vizită la familia Rinkmann ; îmi dăduse şi numărul ei de telefon din Londra. Ea era la Londra acum. Şi eu eram la Londra. Ştiam sigur că Tiffield o să vrea să meargă de-a dreptul acasă după-masă. Gălăgia era tot atît de mare şi eu mă aflam încă în Barul American, la două sute de mile depărtare de casă, însă vocile care ţipau nu mai aveau nici o importanţă, iar Barbara, în pătucul ei, încetase să cînte.

— De la o prietenă actriţă, repetă Tiffield. Dacă aş mai fi tînăr... Şi avu un rîs scîrţîit. Cred că am să mă mulţumesc cu încă un Martini. De fapt, îl merit. Voi tinerii aveţi prietene actriţe... noi cîte un păhărel de gin, ce să-i faci, asta e...

— Sînteţi sigur că...

— Da. După asta ne vom gîndi la cină. Prietena dumitale actriţa locuieşte la Londra ?

— Kensington, i-am spus.

O privi pe blondă.

— Am văzut-o la televiziune, adăugă.

Îi spuse numele. Nu eram în stare să-i identific mutrişoara de pisică — foarte la modă — dar îi reţinusem numele. Apăruse în toate ziarele cu vreo şase luni în urmă : prea multă băutură, o soţie în ascensiune şi un bărbat în declin.

Lui Tiffield îi luceau ochii.

— Oamenii ăştia duc o viaţă ciudată, spuse el fericit.

— Unii, am spus.

Jean nu fusese citată de două ori pentru adulter şi nici nu împinsese practic un soţ la moarte, dar Jean nu urcase încă prea sus. Iar dacă se va întîmpla să rămînă fără angajament, va putea ori-

cînd să se reîntoarcă acasă la Warley, la bucătărie. Locul ei era asigurat, n-avea de ce să se teamă.

M-am uitat din nou la blondă; se aplecase înainte ca să-l audă mai bine pe unul dintre cei doi însoţitori care-i vorbea. Rochia ei neagră era atît de decoltată, încît părea cu neputinţă să nu i se vadă sfîrcurile, dar mi-am întors numaidecît privirile. Mi-era ruşine s-o doresc: ştiam de ce faţa ei devenise atît de inexpresivă; ştiam ce înseamnă aici să umbli pe sîrmă, veşnic preocupat să-ţi menţii echilibrul.

— Grozav, spuse Tiffield. Dacă aş fi fost mai tînăr, te-aş fi întrebat dacă prietena dumitale n-are o prietenă. Scoase un ceas din buzunar. Cinci şilingi am dat pe el, spuse. Cinci şilingi numai şi-l am din 1930. Nu l-am reparat niciodată, n-am dat nici un ban la ceasornicar. Şi o să mai meargă mult timp după ce jucăria aia drăguţă pe care o porţi dumneata va înceta să mai funcţioneze... Se uită la ceas. Fetele astea te bagă în draci, ce-i drept. Eh, dar timpul trece. Da, timpul trece. Trebuie să ne gîndim la cină.

Se gîndea de pe acum la cină, tacticos, şi ar fi vrut să înceapă cu *foie gras*. Pe urmă s-a arătat nehotărît — singurul lui moment de nehotărîre — nu ştia dacă n-ar fi fost preferabil să ia caviar. Continuă cu păstrăvi, cu pui *en cocotte* şi *crêpes suzette*; nu vorbea mult, dar mînca zdravăn, teribil de concentrat, cu şervetul legat de gît. Între feluri îmi fuma ţigările şi consuma partea leului din vinuri — vin alb de Rhin, vin rosé şi Madeira. Vinurile, el le alesese, iar cînd se aducea

fiecare sticlă, îmi ţinea o scurtă predică despre motivele alegerii.

De unde şedeam, vedeam întreg platoul de dans; în seara aceea la Savoy se adunase o mulţime de tineri. Se amestecau unii cu alţii, toţi păreau că se cunosc între ei, domnea o atmosferă sărbătorească. Oameni liberi, care îşi cheltuiau banii lor, şi era o seară splendidă şi se bucurau — o seară petrecută la Savoy e ceva de neuitat. Cu unsprezece ani în urmă, cînd eram la Dufton, mă duceam regulat la Locarno ; stăteam sus, mîncam, beam şi priveam dansatorii. Mîncam salam şi beam ceai sau cafea, costumul meu costa 10 guinee în loc de 35, dar eram un om liber care îşi cheltuia banii lui. Puteam să ies oricînd pe platoul de dans şi să dansez, dacă aveam chef.

Am dat la o parte desertul, Tiffield îşi ridică privirile de pe farfuria lui goală.

— Nici nu te-ai atins de ele, spuse oarecum cu reproş. Ce, n-ai poftă de mîncare, băiete ?

— Nu prea mi-e foame, am mărturisit.

Priveam dansatorii ; o rumbă frenetică umfla fustele fetelor. „N-ai poftă de mîncare" ; un cal de povară n-are poftă de mîncare, un amărît de slujbaş n-are poftă de mîncare, un ginere n-are poftă de mîncare.

— Ar trebui să mănînci, mă îmbie Tiffield. Clătitele astea sînt delicioase. Se uită la mine cu furculiţa în mînă.

— Cred că sînt delicioase, am spus. Dar nu mai pot mînca.

— N-ai mîncat nimic, observă el. Suc de portocale şi omletă — ce, asta-i masă ? Se uită cu jind la farfuria mea. Păcat de ele, oftă.

— O să le mănînce chelnerul.

— Te deranjează dacă le iau eu?

I-am împins farfuria; pentru prima dată mi-a fost simpatic. Lăcomia lui avea ceva copilăresc şi înduioşător; în fond — îmi ziceam — ce bucurie avea el? Nu se însurase niciodată, nu-l interesase nimic altceva decît afacerile lui, iar acum acestea mergeau de la sine. A început în 1919, cu o afacere în industria uşoară, de la zero, iar acum, unde te duci şi te învîrţi în partea de răsărit a Londrei, dai numai de fabrici „Tiffield". Oţelul special de care avea nevoie să i-l furnizăm, era necesar pentru un proces cu totul nou; era, de altfel şi un oţel cu totul special. Am pierdut mult timp şi energie ca să-i dăm exact ceea ce voia, dar el nu era dispus să comande o cantitate suficient de mare. Lui i-ar fi ajuns jumătate din cantitatea necesară ca afacerea să fi fost rentabilă pentru noi. Şi alt cumpărător nu se găsea, nimănui nu-i trebuia produsul nostru. Noi ştiam asta cînd începusem cercetările, şi pusesem o scrumbie drept momeală ca să prindem o sardea. Socru-meu greşise socotindu-l pe Tiffield un client greu; crezuse că Tiffield o să facă o comandă grasă. Iar eu îl vedeam înotînd triumfător, cu scrumbia aceea grasă şi gustoasă X A 81 în dinţii lui galbeni. Şi dacă se întîmpla aşa, ştiam pe cine are să cadă vina.

A doua zi trebuia să mă întîlnesc cu directorul producţiei care avea să-mi pună întrebări despre produsul X A 81, ca şi cînd n-ar şti să citească, sau n-ar crede ce scrisesem noi în prospect; da, îi voi spune, rezistă într-adevăr la temperatura asta; da, într-adevăr rezistă la coroziune faţă de

produsul chimic cutare, cutare ; şi sînge şi benzină şi ananas şi condimente, şi ce naiba mă faceţi să-mi pierd timpul ? Nu, asta n-am să spun ; dar aş vrea s-o spun.

Tiffield terminase a doua porţie ; i-am întins pachetul meu de ţigări. Dacă acum nu-l atacam, n-aveam să mai pot discuta cu el niciodată ; n-am să-l las să ocolească iar subiectul.

— Sîntem oarecum îngrijoraţi de comanda dumneavoastră, domnule Tiffield.

Îşi termină paharul de Madeira.

— De ce, băiete ? Sigur, eu nu sînt expert, dar ştiu că aţi făcut o treabă bună. Dacă există un om care se pricepe la oţel aflǎ că omul acela se numeşte Mottram — mi-a vorbit despre asta chiar ieri. E încîntat, băiete. Sincer vorbind, Mottram a crezut că nu veţi putea îndeplini toate cerinţele noastre. Aţi dat lovitura cu Z — nu — pocni din degete — cu X A 81 — aţi rezolvat o serie de dificultăţi tehnice. Şi n-aţi avut nici măcar o experienţă anterioară după care să vă conduceţi...

L-am întrerupt brusc.

— Pe noi nu ne îngrijorează produsul XA 81...

— Ştiu, şi-mi pare bine, foarte bine, spuse el. Chelnerul apăru cu tava cu brînzeturi. Tiffield o privi cu atîta lăcomie, de parcă ar fi fost prima mîncare pe care o vedea în ziua aceea.

Alese o bucată de Gorgonzola, apoi, cînd chelnerul luă tava, arătă spre un *petit Suisse*.

— Da, spuse absent, îmi pare bine că sînteţi siguri de produsul ăsta al vostru.

— Am avut o înţelegere cu privire la KY...

— KL — rosti, cu gura plină — KL 51.

— Ne-aţi scris luna trecută. Şi-apoi chiar domnul Mottram s-a arătat, nu de mult, interesat, foarte interesat.

— Sigur. Foarte bine. Asta e treaba domnului Mottram. Presără zahăr peste bucata de *petit Suisse*. Pe domnul Mottram îl interesează foarte mult comanda. Domnul Mottram este specialistul numărul unu, nu-i aşa ? Şi e primul fiindcă îmi cunoaşte principiul după care mă conduc eu : cînd pun un om într-un post, îi las toată libertatea. Da, aş putea spune că la mine cîinii latră din propria lor iniţiativă. Dacă e chiar atît de interesat pe cît crezi că este, el o să-ţi spună...

Acum băieţii îşi invitau partenerele la dans. Era un vals lent, un vals vechi de pe vremea lui Caroll Gibbons şi a orchestrei orfeenilor. Gibbons figura pe o serie de cutii de ţigări, împreună cu Henry Hall şi Ambrose şi Billy Cotton şi Harry Roy care se căsătorise cu o prinţesă. Pe vremea aceea cunoşteam pe toţi şefii de orchestră de muzică uşoară. Muzica lor venea din nişte locuri fascinante, iar ei trimiteau mesaje dintr-o lume în care nici nu puteai spera să trăieşti.

Aş dori să fii aici, spunea muzica, încredinţîndu-te de existenţa reală a acelei lumi, o lume bogată, veselă — Café Royal, Café de Paris, Savoy — iar eu luam masa acum la Savoy. Caroll Gibbons nu era de faţă, dar chiar să fi fost, nu puteam să mă alătur dansatorilor. Continuam să discut cu Tiffield ; se părea că sosise momentul să acţionez direct. Începuse să mă doară capul şi mă sîcîia un junghi ascuţit exact sub stern ; în clipa aceea, mi-era tot una dacă făcea sau nu comanda pentru KL 51 şi aveam impresia că şi

el ştia asta. Mă doborîse ; nu mai puteam găsi nici un mijloc de înţelegere. Nu-l uram ; era prea bătrîn şi atîta se bucura că se îndopa pe gratis !

Sorbindu-şi coniacul, spuse cu o voce surprinzător de tristă :

— Presupun că acum vrei să pleci.

— Nu mă grăbesc, am răspuns.

— Am să-ţi trimit mîine o maşină aici, să te ia.

— Nu-i nevoie, sir.

Am apăsat pe cuvîntul *sir* ; prefăcătoria asta care îmi dăduse iluzia unei prietenii cu omul din faţa mea începuse să mă obosească.

— Cum nu-i nevoie ? Ai uitat de întîlnire ?

— Transmite-ţi-i domnului Mottram scuzele mele.

Clătină încet din cap.

— Eu nu înţeleg, e un mister aici. Socrul dumitale te-a pus să baţi atîta drum, tocmai din Yorkshire, ca să faci o treabă. Pe jumătate ai rezolvat-o şi asta spre satisfacţia ambelor părţi, şi deodată laşi totul baltă şi pleci. De ce ?

— Pentru că, am răspuns, vreau să termin odată cu lupta asta. Dumneata n-ai de gînd să faci comanda, şi dacă am să mă întîlnesc cu directorul dumitale, lucrurile nu se vor schimba cu nimic.

Am chemat chelnerul.

— Nota, te rog.

— Te pripeşti să tragi concluzii, mormăi Tiffield. Nu eşti de mult în afaceri, nu-i aşa, Joe ?

Era prima oară cînd îmi spunea pe numele mic.

— De zece ani, am răspuns.

— Eu sînt de 50 de ani. Cu alte cuvinte eu sînt un bărbat în toată firea, cum se zice, iar dumneata un ţînc. Am început în acelaşi timp cu

socrul dumitale. Am făcut afaceri împreună în aceeaşi parte a lumii.

— Nu ştiam asta.

— Multă lume nu ştie. La început nu prea am avut noroc. De fapt, am dat faliment. Da, am fost falit. Eram tînăr şi credeam că ştiu totul. Ne plăcea aceeaşi fată. Cred că ştii cine era.

M-am silit să par cît mai nepăsător. Alunecase pe calea confidenţelor şi nu voiam să-l opresc. Dar dacă mi-ar fi mărturisit prea multe, a doua zi n-ar fi regretat ?

— E vechea poveste, nu ? am spus.

— Da, vechea poveste. Îşi împături şervetul şi se ridică brusc. Ei, atunci ne vedem mîine...

Ţigara mea de foi zăcea neaprinsă lîngă paharul de coniac ; i-am dat-o.

— Eu şi-aşa nu mai fumez, i-am spus.

Zîmbi şi o vîrî în cutia lui de ţigări.

— Dumneata mă înţelegi, Joe.

Mă bătu pe umăr.

— Brown cred că are o părere bună despre dumneata, spuse. Ei, poimîine va avea o părere şi mai bună. N-ai motive să te îngrijorezi.

— Am destule motive, am spus. Dar acum nu mai are nici o importanţă.

— Bine, mîine le discutăm pe toate, cînd o să studiem proiectul de contract. Un document respingător, trebuie să adaug. Întinse mîna. Îţi mulţumesc încă o dată pentru masa asta cu adevărat admirabilă. Acum mă duc acasă, mă culc, iau o ceaşcă de Ovaltine şi petrec un ceas cu Sherlock Holmes... Eh, plăceri de om bătrîn, ce să-i faci.

Abia îl mai auzeam.

— Ce proiect de contract, sir ?

Duse repede mîna la gură ; gestul fusese aproape ştrengăresc.

— Nu trebuia să-ţi spun, zise el. E hotărîrea domnului Mottram. Dar va fi exact contractul care te interesează *cu adevărat*, poţi să mă crezi pe cuvînt !

L-am privit fără să rostesc o vorbă.

După ce l-am urcat într-un taxi, m-am suit în camera mea. Mi-am scos pantofii, mi-am descheiat gulerul şi m-am trîntit pe pat. Era cea dintîi clipă petrecută la Londra cînd puteam şi eu să mă odihnesc. Durerea din piept începu să mă lase ; eram înăuntru, eram acasă, eram ferit de orice intemperie. Obţinusem comanda. Se jucase niţel cu mine de-a pisica cu şoarecele — aşa era firea lui, dar reuşisem acolo unde alţii ar fi dat greş.

Mi-am frecat obrazul cu palma ; nu mă mai bărbierisem de la şase dimineaţa. Un duş, un bărbierit, o cămaşă curată şi un pahar mare de scotch.

Jean dădea un ceai. Sîmbătă, cînd mă invitase, nu mă gîndisem să mă duc — nu mă aşteptam să închei afacerea cu Tiffield. M-am dezbrăcat şi m-am dus la baie ; în timp ce duşul rece îmi reîmprospăta forţele, mi-a venit deodată în minte gîndul că judecînd raţional lucrurile, nu mai aveam, de fapt, ce să-mi doresc.

M-am şters cu unul din prosoapele uriaşe, albe, m-am primenit, ezitînd un moment la alegerea unei cămăşi ; apoi mi-am pus-o pe cea mai nouă cumpărată chiar în dimineaţa aceea la Burlington Arcade. Era de mătase crem şi puteam să port la ea cravata ţipătoare pe care mi-o cumpărasem

anul trecut la Paris. De cîte ori o puneam, Susan îmi făcea scandal, aşa că renunţasem s-o mai port la Warley. Acum însă nu eram la Warley şi nu voiam să mă mai gîndesc la Susan. Cravata mă costase aproape două mii de franci şi mă duceam la un ceai dat de o actriţă în apartamentul ei.

Uitasem că eram însurat, uitasem că eram funcţionar ; în odaia călduroasă în care mă aflam, călcînd pe un covor bej ce se întindea de la un perete la altul, cu perdele grele la ferestre, îmi pierdusem identitatea mea din Warley. Aici nu mai existau răspunderi, griji, zgomote în afară de propria mea respiraţie. Ziua mea de muncă se terminase, mă aflam la Londra şi eram liber, de capul meu. Altădată la ora asta, cînd mă aflam prin alte hoteluri, mă gîndeam întotdeauna cu nostalgie la Warley, dar acum nu-mi păsa de nimic. Rezolvasem afacerea — n-aveam chef să-mi contrazic instinctele — iar Warleyul încetase de a mai exista.

Curînd voi avea aici un apartament, curînd voi fi atît de puternic, încît babalîcii ăia de teapa lui Tiffield nu vor îndrăzni să mă mai joace ca pe un peştişor prins în cîrlig.

M-am dus la masa de toaletă şi mi-am frecat obrazul cu loţiune de bărbierit. Aici mi se părea că miroase altfel ; n-aveam impresia că o folosesc ostentativ, ca la Warley. Mi-am despachetat aparatul electric de bărbierit ; în timp ce mă rad, am să comand o băutură. Am să-i telefonez lui Jean. Mi-am zîmbit în oglindă. „Tocmai voiam să-ţi confirm că accept invitaţia, draga mea. N-am vrut să dau buzna peste tine, aşa, pe neaşteptate... Da, îţi telefonez din Londra, surpriză, surpriză, şi

iar surpriză! La Savoy. Nu chiar, stau în aripa rezervată mitocanilor — da — o cămăruţă."

Apoi n-am mai zîmbit. Nu luam parte la o comedie de salon şi ştiam prea bine şi o dată cu mine ştiau şi covorul bej, şi perdelele grele şi mirosul de Old Spice, ce gînduri aveam cu Jean.

CAPITOLUL IV

Cînd am ieşit de la Savoy, se lăsase noaptea. Ploaia stătuse, aerul era greu, umed şi avea un gust metalic. Vocile, zgomotul paşilor, al cauciucurilor rulînd pe asfalt păreau să stăruie în aerul încărcat, chiar după ce nu se mai auzeau. Dar era totuşi un aer proaspăt, nu condiţionat. Mă plimbam singur, făcusem de curînd un duş şi mă simţeam curat din cap pînă-n picioare. Altădată făceam o baie pe săptămînă, sîmbăta, care era seara cea mai mare şi nimeni nu-mi aducea după aceea un pahar zdravăn de scotch. M-am oprit să mă uit în vitrina croitorului de la Savoy. Deodată mi-am data seama că puteam să am orice haine mi-aş fi dorit.

Am pornit spre Charing Cross Road, simţindu-mă din ce în ce mai bine. Am luat-o pe St.Martin's Lane, am trecut de Teatrul cel nou, apoi m-am oprit la Expoziţia Britanică şi Colonială să privesc o maşină roz Thunderbird. Deci se mai găsea pe lume cîte ceva ce nu puteai să-ţi permiţi şi pentru care făcea să te speteşti...

Am lăsat în pace limuzina din vitrină şi am chemat un taxi. Nu erau toate chiar atît de sim-

ple ; în primul rînd nu doream un Thunderbird. N-aş fi refuzat dacă mi s-ar fi oferit unul, cum n-aş fi refuzat un pardesiu de lînă fină ; dar încetasem să-mi mai doresc lucruri, obiecte. Eu voiam acum putere, putere să-mi realizez ideile mele ; voiam să fiu luat în serios, voiam să fiu ceva mai mult decît ginerele patronului.

M-am lăsat pe spate — pentru confort şi siguranţă, cum spun instrucţiunile : taxiurile rămîneau o mare plăcere şi nu voiam să subestimez lucrurile pe care ţi le oferă un venit de patru mii de lire pe an şi un cont de cheltuieli. Puterea va veni ; Brown nu poate trăi o veşnicie. Cu puţin noroc, l-ar putea lovi un atac de apoplexie ; avea exact înfăţişarea, vîrsta şi firea potrivite unei morţi fulgerătoare. Iar eu eram tatăl prinţului moştenitor. Va trebui, deci, să ajung să-l cunosc mai bine ; va trebui să ne împrietenim, să devenim adevăraţi prieteni. Pentru că altfel, într-una din zile, tăticul ar putea fi dat afară din casă, în zloată şi frig. S-au mai întîmplat de astea în multe familii şi prea tare pe poziţie nu eram.

Durerea din piept îmi reveni ; de astă dată era atît de ascuţită, că mi-am muşcat mîna ca să nu ţip. Transpiraţia mi se prelingea în ochi, dar n-am îndrăznit să mi-o şterg : durerea mă făcea să stau ţeapăn cu mîna în gură, ca un copil. Îmi trecuse cînd ajunsesem în Kensington High Street, dar mai stăteam nemişcat, cu mîna dreaptă la gură, cu mîna stîngă ţinîndu-mă de coşul pieptului ca şi cînd aş fi vrut s-o opresc să revină. N-a mai revenit ; în schimb am început să mă gîndesc la macheta de cale ferată construită de Harry. O

isprăvise anul trecut — atît cît se poate isprăvi un model de cale ferată — chiar înainte de a pleca la internat. Macheta zăcea pe două mese de tîmplărie în atelier. Era un fel de cale ferată mixtă, în general vagoane transcontinentale care merg de la Warley la Zürich. De la Warley la Zürich se întindea o cîmpie netedă cu trei mori de vînt şi două biserici — singurele semne de viaţă omenească. Pe şoseaua paralelă cu linia principală mergeau un camion, o maşină de tracţiune şi un compresor. Dincolo de rîul albastru păşteau cirezi de vaci, iar în umbra clădirii pe care o socoteam catedrala din Zürich, un cioban îşi păzea turma de oi. Dar lîngă ei Harry pusese un elefant şi un leopard.

În prima seară din vacanţa de paşte ne-am dus la atelier şi am dat drumul la curent. Cînd locomotiva Diesel a ieşit din tunel, farurile ei au luminat doar catedrala şi oile. Elefantul şi leopardul rămăseseră nişte forme vagi în fundal. Trenul a lăsat poşta la Zürich, un Zürich micuţ plin de soldaţi englezi ; apoi farurile, în treacăt, au luminat elefantul şi leopardul. Răsuflînd zgomotos, Harry încetinise mersul trenului.

— Călătorilor nu le vine să-şi creadă ochilor, a şoptit el. Dar nu sînt speriaţi. Pe urmă a accelerat viteza trenului. Sînt în siguranţă, se îndreaptă spre Warley.

— Şi cu ciobanul şi oile cum rămîne ? întrebasem.

— Au grijă de ei soldaţii, spuse el. De-aia sînt soldaţi.

Trenul mergea mai repede, apoi, în ultimul moment, înainte de cotitură, Harry l-a oprit.

— Acum călătorii sînt speriaţi. Au impresia că s-a întîmplat ceva. Elefantul o să sfărîme uşile şi leopardul o să intre înăuntru... A pus din nou în mişcare trenul. Da, acum se simt bine. Se bucură că nu mai stau în cîmp cu ciobanul. Rîd cu toţii.

La cealaltă cotitură, trenul luă viteză, dar el nu-l încetini şi garnitura sări de pe linie.

— Credeau că sînt în siguranţă, spuse el. Dar nu erau. N-au să mai ajungă niciodată la Warley.

Am stins lumina.

— Să mergem la culcare, am zis.

Zîmbetul încă îi mai stăruia pe faţă, i-l vedeam şi pe întuneric.

— Îmi pare rău că a deraiat, tăticule.

— Nu-ţi pare rău, dar nu are importanţă.

Nu s-a mai jucat de atunci cu trenul. Şi ce spusesem era destul de adevărat : nu avea importanţă, absolut nici o importanţă. În noaptea aceea, însă, între noi se rupsese ceva. Am luat mîna de la gură. Durerea trecuse. Dar continuam să văd Dieselul mare argintiu sfărîmîndu-se la cotitură, şi vedeam în continuare zîmbetul lui Harry.

Bulevardul Kensington High părea pustiu ; mă miram, în dispoziţia mea sumbră de acum, unde pleca toată lumea seara. Cînd eram mai tînăr, mi se părea că am o mulţime de oameni în jur ; acum nu vedeam decît maşini. Cînd te apropiai de ele, zăreai întotdeauna pe cineva la volan ; dar nu va fi mereu aşa. Într-o bună zi maşinile au să meargă singure, fără pasageri, spre o destinaţie pe care ele şi-o vor alege singure, iar noi ne vom ascunde cu toţii în casă, aşteptînd să treacă. Şi vor trece,

vor trece întruna ; ca o paradă de trupe în marş.

Taxiul o luă la stînga, trecu de Olympia într-un cartier de zarzavagii, spălătorii, curăţătorii şi florării, apoi o luă la dreapta pe o stradă lungă cu case cu trei etaje şi cu terase, apoi iar la stînga spre fundătura unde locuia Jean.

— Ştiţi unde e numărul pe care-l căutaţi, domnule ? mă întrebă şoferul.

— Am să-l găsesc uşor, am spus, şi i-am plătit.

Nu l-am găsit uşor : numerele nu mergeau în ordine, m-am plimbat în jurul pieţei, sau mai curînd de-a lungul ei, înainte de a găsi nr. 14 a, ascuns într-o mică alee alături de 23. Aleea era pietruită şi luminată de o lampă de gaz din epoca victoriană. În lampă ardea un bec electric, destul de mic ca să nu fie prea strălucitor. Uşa fusese vopsită de curînd în galben deschis, iar mînerul de alamă fusese recent lustruit ; mirosea a bani. Am sunat.

Tînărul care mi-a deschis uşa era ceva mai mult decît „puţin ameţit".

— Nu-i nimeni acasă, a spus cu limba împleticită, dîndu-şi cu o mînă la o parte părul negru căzut în ochi.

— Aici stă Jean Velfrey, dacă nu mă-nşel ?

Se clătină o dată pe picioare şi îşi regăsi echilibrul ţinîndu-se cu mîna de perete. Uitîndu-mă mai bine la el, am văzut că nu era chiar atît de tînăr, cum presupusesem la început ; părea mai aproape de patruzeci decît de treizeci.

S-a încruntat la mine.

— Ai să mă recunoşti cînd ne-om mai întîlni, nu-i aşa, prietene?

Lîngă mine se afla o ladă de stejar cu un maldăr de pardesie pe el; l-am pus şi pe al meu la grămadă. N-a fost nevoie să-l mai întreb încă o dată dacă Jean locuia acolo; recunoscusem afişele înrămate.

— Pe uşa asta? l-am întrebat.

— Da, acolo-i cloaca, a spus aşezîndu-se greoi pe lada de stejar. Nu, ailaltă, pe-acolo, amice. Dar nu-i nimeni acasă. Obiectele astea de pe pereţi reprezintă toate spectacolele în care au jucat Jacky şi Jean. Jean în stînga, Jacky în dreapta. Nimic nu-i nelalocul lui, vezi. Opera de trei parale, Cymbaroon, Anouilh, Coward, Novello, toţi. Dar astă-seară nu sînt acasă. Se ridică şi îmi prinse reverul între degete. E o ţoală frumuşică, spuse. Am mai văzut-o, sau chiar pe dumneata, undeva, o dată.

— Nu cred că ne-am mai întîlnit, am spus cu o aversiune brusc sporită faţă de individul care mă întîmpinase.

— N-am spus asta. Dar te-am văzut la Warley. Eu sînt din Warley.

— Interesant! am făcut. Atunci cu siguranţă că o să ne împrietenim.

I-am întors spatele; în clipa aceea s-a deschis uşa şi a apărut Jean. Se aruncă de gîtul meu.

— Am crezut că te-ai rătăcit, spuse ea. Jeff a fost politicos?

Am dat din umeri.

— E pilit, nu vezi? N-are slujbă şi e în mare tensiune.

— Mi se topeşte inima cînd te văd, am spus. Am înconjurat-o cu braţul şi mi-am pus obrazul pe umărul ei. Aaa... Diorissima, ce bine miroase! am făcut.

Mă sărută din nou.

— Cum le ştii tu pe toate! Şi rochia? Îţi place rochia? Şi fără nici un rost, îşi trecu uşor mîinile peste şolduri.

— E de la Hardy Amies, am spus. Dar e mai curînd Jean.

— Figura asta a făcut-o cu toţi în seara asta, spuse Jeff. Nu-i de la Hardy Amies. E de la doamna Winterbottom, High Street, Warley, de acolo a luat-o. Cu juma' de preţ; nici o femeie cinstită n-ar purta-o.

Jean mă sărută.

— Mor de bucurie că te văd, spuse ea. Acum nu mai mi-e dor de-acasă.

— Cristoase, gata, a-nceput! Actu-ntîi! exclamă Jeff. Dintr-o dată păru mai puţin beat. Isuse, abia luni noapte te-ai întors!

Îşi ridică iar cu o mînă părul căzut în ochi. Avea o frunte înaltă, lată, fără riduri care nu se potrivea cu restul figurii — mai mult drăguţă decît frumoasă — cu gropiţă în bărbie, cu buze groase dar bine conturate. Fără fruntea lui şi fără barba neagră ar fi fost o faţă foartă drăguţă. M-am mirat de ce era atît de supărat şi de ce Jean îl suporta. În orice caz, trebuia pus la punct; am luat-o pe Jean de mijloc.

M-am simţit iar tînăr. Totul era atît de simplu! Băiatul era gelos. Dorea ce doream şi eu. Era gelos chiar şi pe Warley. În faţa mea se

afla plăcerea. Nu numai plăcerea de a o avea pe Jean, dar şi plăcerea de a o lua de la altcineva care nu-mi plăcuse de la prima vedere. Îmi petrecusem toată ziua făcînd hatîrurile unui babalîc lacom şi sadic, de dragul pîinii mele cu unt, de dragul nevestei şi al copiilor mei. Îmi petrecusem toată ziua, de cînd luasem trenul de Londra la ora şase dimineaţa, răsfoind fel de fel de acte, cu ochii obosiţi, ca un conţopist, ca ceva mai puţin decît un bărbat. Iar acum eram liber, eram iarăşi bărbat, puteam să mă alătur şi eu perechilor care dansau.

Erau treizeci de dansatori. Nu dansau ; unii din ei nici măcar nu beau. Nu era o atmosferă de orgie ; toţi păreau foarte tineri. Sau poate — mă gîndeam — eu venisem cu zece ani prea tîrziu.

— Am să-ţi aduc ceva de băut, spuse Jean. Ce vrei să bei, iubitule ?

— Spun eu ce vrea să bea, se amestecă Jeff, şi-ţi spun şi cum îl cheamă pe dumnealui. Acum mi-am adus aminte. E Lampton şi vrea un scotch mare. E băutura grangurilor din Warley.

Rostise Warley ca un behăit, trăgînd cu coada ochiului la mine, să vadă efectul. Am simţit cum mă zbîrlesc ; instinctiv, l-am măsurat din cap pînă în picioare. Era cu cinci centimetri mai înalt decît mine, dar imposibil de slab. Nu avea o subţirime atletică, era jigărit, dezarticulat ca un om care nu mănîncă destul ; părea plăpînd ca şi cînd oasele nu i s-ar fi întărit încă, o umbră de om.

— Ai ghicit, am spus. Văd că cunoşti destul de bine Warleyul.

I-am oferit o ţigară. Mă gîndisem că, oricum, e preferabil să mă port cu el prietenos, nu că mi-ar fi fost teamă de el, doar aşa, ca un exerciţiu de a mînui oamenii.

— O dată am locuit şi eu acolo. Lucram în întreprinderea socrului dumitale. În timpul războiului. Nu l-am văzut niciodată la mutră.

— Dar cine-l vede ?

— Pentru dumneata e altceva, spuse. Eu eram un simplu scrib.

— La „Brown & Co." aşa sîntem cu toţii, pînă la unul.

În celălalt capăt al încăperii, pe jumătate ascuns de studio se afla un magnetofon mare ; mulţimea de butoane şi de întrerupătoare mi-a amintit maşina de calculat Flamville pe care tocmai o cumpărase Brown, în ciuda sfatului meu. Am încercat să alung din minte imaginea aceasta.

— Brown e marele şef, spuse Jeff. Cu Abe Brown nu se poate lucra. E un învechit, un tip din secolul al XIX-lea.

Jean venea cu băuturile. Jeff îşi luă absent paharul şi îl bău pe jumătate dintr-o singură înghiţitură. Jean îl privea neliniştită.

— Te simţi mai bine, Jeff?

— Mă simt perfect, spuse el. Tocmai vorbeam cu domnul Lampton despre vremurile de altădată. Chicoti. Îl cunosc bine, ştii ? Se plimbă prin Warley într-o maşină mare albă. Dar el nu mă ştie. Eu îl văd pe el, dar el nu mă vede pe mine. Trăieşte în înalta societate...

— A sosit o prietenă de-a ta, spuse Jean cu răceală.

— Domnul Lampton e prietenul meu. Toată lumea-l cunoaşte pe domnul Lampton. Dumnealui îmi aduce aminte de scumpul şi bătrînul meu Warley. Dragul, micuţul, scumpul meu Warley. Mă mai duc pe acolo din cînd în cînd, ştii? Mama stă pe strada Tebbutt. În societatea de jos...

O mînă grăsuţă i se aşeză pe umăr. Se întoarse.

— Judy, dragostea mea! Toată seara ţi-am dus lipsa! O apucă de talie şi o contemplă aşa, de departe. Doamne, arăţi grozav. Am să te monopolizez, zău dacă n-am să pun monopol pe tine! Luînd-o de braţ, o duse spre masa lungă de lîngă magnetofon. Arăţi splendid, zău, l-am auzit spunînd din nou, apoi îi şopti ceva la ureche şi ea rîse fericită. O secundă, femeia arătă mai tînără; pe urmă faţa ei căpătă iar expresia lacomă a vîrstei mijlocii.

— Jeff se ocupă cu reclamele, spuse Jean.

M-am strîmbat.

— Nu fi rău, adăugă. N-are rost, dragă, n-ai de ce...

— Nu sînt rău, am răspuns. Dar, oricum, cine-i? El m-o fi cunoscînd, dar eu să fiu al dracului dacă ştiu cine este.

— Cum, nu-l cunoşti? Părea că nu-i vine a crede.

— Dacă e din Warley, s-ar putea să-l fi văzut pe-acolo.

— Kelstedge îl cheamă...

— Parcă am mai auzit undeva numele ăsta. De mult.

— Susan nu ţi-a vorbit niciodată de el? Avea un zîmbet făţarnic.

— Hai, dă-i drumul, am zis. Spune-mi adevărul. Doar se ştie că bărbatul e ultimul care află.

Rîse.

— Jeff ? Se duce foarte rar acum pe la Warley. Nu, e o flacără veche. Stinsă, de fapt.

Acum îmi aminteam. Funcţionarul care fusese alungat din oraş de socru-meu. Părea într-adevăr tipul de om în stare să-şi fi luat tălpăşiţa.

— Presupun că ţi-a spus totul, am tatonat.

— Nu, nu vorbeşte despre asta niciodată.

— Nici Susan, am adăugat. N-a fost nimic... o dragoste de tinereţe.

Dar Susan nu o privise astfel ; cel puţin aşa îmi spusese socru-meu, cu mult timp în urmă, înainte de a mă fi însurat. Atunci cînd situaţia mea nu se deosebea prea mult de cea a lui Jeff Kelstedge. Cum privise Susan idila asta ? Cînd îmi vorbise de ea ? Cînd trăieşti zece ani cu o femeie, nu rămîn multe lucruri nespuse. Acum îmi aminteam de noaptea în care îmi strigase că Jack Wales e de două ori mai bărbat decît mine şi că mai bine s-ar fi măritat cu el. Îmi aminteam — ca şi cum năvodul aruncat ar fi adus la suprafaţă cizme vechi şi cutii ruginite de conserve — şi de serata la care îl întîlnise pe Adam Loring, singura celebritate artistică a Warleyului, proaspăt reîntors dintr-un turneu în America, serata unde ea îşi pusese întrebarea, cam tare şi cam vehement, cum ar fi fost dacă s-ar fi măritat cu Adam ? Dar nu-mi aduceam aminte să fi pomenit vreodată de Jeff Kelstedge. Şi trebuia să-mi amintesc, mi se părea foarte important ; l-am privit concentrat, încruntîndu-mă.

— Nu te mai gîndi la el, iubitule, spuse Jean. E tipul lui Jackie, nu al meu. Jackie adună cîinii şchiopi, e mama javrelor. Se apropie de mine. Nu mi-ai spus ce impresie îţi face apartamentul nostru.

— E plăcut, am spus.

— Asta e camera de lucru, adăugă ea. N-are mărimea şi forma cea mai potrivită, dar e o cameră de lucru, nu-i aşa ? Nu-i nevoie de multă mobilă, trebuie să fie modestă. Canapeaua şi garnitura sînt cam pompoase — le am de la părinţi. Jackie şi cu mine am făcut zugrăveala. Privi paharul meu gol. Mai vrei unul, Joe ?

— Da, te rog, am spus. Mă simţeam dezamăgit. Mă aflam la o serată, într-un apartament din Londra şi nu găseam nimic nou în asta. Eram într-o cameră aproape goală, cu pereţii zugrăviţi în roz cu dungi, şi mobilă desperecheată, vorbeam cu o fată drăguţă care se nimerise să fie actriţă ; atît şi nimic altceva.

Jeff şi Judy se mutaseră în celălalt capăt al încăperii ; el îi tot şuşotea ceva la ureche — acum îi atingea umărul gol, iar faţa ei se prostise de plăcere. Îmi părea rău de el, un regret straniu. Aveam impresia că el este cel exploatat şi nu ea. Dar ce-mi păsa mie şi ce importanţă avea ?

— Da, cred că trebuie să mai bei ceva, spuse Jean. Hai, scumpule. Pe urmă o să ne învîrtim pe-aici.

Trei ore mai tîrziu, încă mă mai învîrteam pe-acolo. Încetasem să mai număr dansatorii şi nu mai încercam să le reţin numele.

Acum strînseseră covorul cel mare indian şi dansau cu adevărat ; eu valsam cu o fată înaltă, care spunea că e model. Pereţii nu mai păreau vărgaţi, culoarea lor era de un roz pal. La un moment dat, în cursul serii, s-a dat drumul la magnetofon şi ne-am oprit din dans să ascultăm imprimarea propriilor noastre voci. Toate feţele erau emoţionate, îmbujorate, pe jumătate ruşinate ; ca întotdeauna drăcovenia asta revărsa numai răutăţi : *Fals, desigur*, spunea, *ăsta e un burete, întreabă-l pe Tony, el ştie*. Apoi urma o hărmălaie de voci şi de zgomote — clinchet de pahare, hîrşîit de chibrituri, sfîrîitul caloriferului şi glasul unei fete care spunea răspicat : *Ultimul ? Vai ce bătrîn e ! Ţîşneşte whiskyul din el — nu dragă, nu puteam, ţi-am spus* ; şi o altă voce, vocea fetei cu părul roşu de la RADA cu care îmi aminteam vag că vorbisem mai înainte. *Eu sînt o fată care munceşte*, şi glasul meu gros, cu un accent Yorkshire mai pronunţat decît îmi închipuisem : *Mi-a făcut multă plăcere...*

Modelul mă părăsise şi sporovăia cu Jackie, prietena lui Jean. Jackie era micuţă, brunetă, plinuţă — semăna puţin cu Eva Storr ; m-am îndreptat spre masă să-mi torn ceva de băut, gîndindu-mă în acelaşi timp că şi-aşa băusem destul. Am început să mă gîndesc iar la comanda lui Tiffield ; Mottram trebuia să-mi comunice a doua zi data livrării. Fata cu părul roşu, de la RADA, şedea pe genunchii unui băiat ; judecînd după mutră, lucrul acesta îi producea tînărului o mare plăcere. Mi-am umplut din nou paharul şi m-am mutat lîngă cămin. În faţa lui era un paravan

cu trandafiri imposibil de mari şi de roşii, nişte trandafiri de mătase, acoperiţi cu sticlă. În cămin se aflau nişte butuci ornaţi la margini cu hîrtie creponată roşie şi albastră ; butucii parc-ar fi fost spălaţi şi lustruiţi. Fata cu părul roşu, de la RADA, dădu la o parte mîna băiatului de pe piciorul ei ; tînărul îi spuse ceva şi ea roşi. Ridică o mînă să-şi aranjeze o buclă ; sub braţ i-am zărit smocul de păr. Deodată am vrut s-o văd moartă ; eu nu eram cu ei, nu eram în „cercul dansatorilor" venisem prea tîrziu, cu zece ani prea tîrziu. M-am uitat la invitaţiile de pe poliţa căminului ; erau prea multe ca să fie vizibile toate, dar, oricum, ale celebrităţilor erau pe deasupra.

Jean intră în cameră. Mi-a zîmbit şi m-am îndreptat spre ea. Privi spre magnetofon.

— Cît a ţinut comedia asta ?

— Destul de mult, am spus. Am lăsat jos paharul.

— Ideea a fost a lui Jackie. Grozavă idee, ce să zic, curat sadism !

Avea rujul puţin mîncat şi o bretea alunecase de pe umăr.

— Să-ţi fac o cafea mică ? întrebă. Vrei ? Fii sincer.

— Sincer.

Îşi puse la loc breteaua.

— Arăt prost ?

— Limpede ca dimineaţa.

— Dar uite, a şi venit dimineaţa ! Vai, şi cînd mă gîndesc cît o să mai dureze aiureala asta...

La magnetofon se auzea vocea şoptită a lui Jeff. Se auzea mai bine decît dacă ar fi strigat. Ochii lui Jean se dilatară.

— E teribilă, spuse ea. Are pe puţin patruzeci de ani.

— Se pare că nu mai sînt aici.

— L-a luat cu ea, acum o oră. Are o maşină americană uriaşă cu aripi, cu un bar mic înăuntru şi canapele rabatabile, ştii, de-alea care se transformă în pat dublu, cunoşti...

— Cunosc, am spus. Cunosc. O mîngîiam pe braţ. Respiraţia i se accelera.

— Nu, zise ea. Nu aici.

. . . .

Bucătăria era foarte mică şi mirosea a vopsea proaspătă şi a usturoi. Peste maşina electrică stătea aruncat un prosop de bucătărie, cu o reţea de *ratatouille niçoise* imprimată pe el. Lîngă chiuvetă zăcea o ladă cu sticle de bere goale.

Într-un impuls, am îngenuncheat şi i-am sărutat tivul fustei. Mătasea mirosea slab a mucegai. Pardoseala era de piatră : prin covor îi simţeam tăria rece. Am cuprins-o de mijloc cu braţele, mi-am lipit capul de trupul ei şi am stat aşa o clipă. Ea îmi apăsa şi mai mult capul pe pîntece. Am închis ochii.

Nu fusese un impuls, era scena a doua. Dacă aş fi ţinut ochii închişi, în locul ei ar fi putut să fie oricare alta ; însă în scena următoare trebuia s-o privesc. Podeaua mi s-a părut că se face mai tare, mai rece. M-am ridicat ţeapăn şi am sărutat-o pe gură.

— Eşti frumoasă, i-am spus. Eşti fermecătoare. Şi blîndă. Şi bună. Şi liniştită. Duminica trecută m-ai văzut cînd te priveam, acolo, în biserică ?

I-am tras în jos bretelele ; rochia rămase la locul ei.

Chicoti.

— Prostuțule, bretelele astea nu susțin nimic.

Am sărutat-o iar, plimbîndu-mi mîna pe gîtul ei.

— Mă rugam și ai intrat între mine și rugăciunile mele, i-am spus. Nu știam cum ești... nu știam cum erai...

Mîna părăsi încet gîtul. Nu, obrazul ei nu era blînd. Nici bun. Nici liniștit.

Existase oare un asemenea chip în biserică, duminica trecută ? Aceasta de acum era o față vie, o față drăguță, care reflecta o fire veselă, sănătoasă, normală — un obraz plăcut pe care ai fi vrut să-l ai alături, pe pernă, dimineața ; nu era însă obrazul pe care îl păstrasem eu în minte.

— Te-am văzut, spuse. Era urît din partea ta. Susan...

Am sărutat-o iar ca s-o fac să tacă ; mă aflam pe un teren neutru. Susan încetase să mai existe.

— Din cauza ta am venit aici, am spus. Anume am scornit afacerea asta. N-aveam ce să caut la Londra. Mîna își croia drum pe sub rochia ei ; oftă și mi se lăsă moale în brațe. Trebuia să te văd... Trebuia să te mai văd o dată. Tot drumul m-am gîndit la tine... tot drumul... clipă de clipă.

Deodată sări în sus.

— Vine cineva, șopti. Dă-mi o țigară ! Și fă-te că umpli ceainicul ăla.

Era Jaqueline. Ne privi cu un zîmbet languros. Parcă ne-ar fi urat bun găsit într-un cerc secret, intim, un cerc strîns și plăcut.

— Venisem să iau niște gheață, spuse. Și ceva whisky.

— Facem cafea, replică Jean.

— Foarte bine, dragă. Mîine, Joe va trebui să aibă capul limpede.

Scoase tăviţa cu cuburi de gheaţă.

— Lasă-mă pe mine, am spus.

Am deschis robinetul de apă caldă, am pus sub el tăviţa şi am aşezat cuburile în vasul pe care îl adusese Jackie.

— Eşti drăguţ, îmi declară ea. Cred că i-ai prii lui Jean. Ea are nevoie de un bărbat solid. Luă vasul. Să vă fie de bine cafeaua, copii.

Cînd a plecat, amîndoi am pufnit în rîs.

— Vorbea de mine, ca şi cînd aş fi o doctorie, am spus. Şi crezi... crezi că eu ţi-aş prii, dragă ?

— Ea pretinde că o aventură face bine oricui.

Luă o cutie de Nescafé.

— Aventurile nu ţi-ar strica, am spus. Mai ales una anume.

— Care ? întrebă ea. O aventură de actriţă care primeşte în dar blănuri de vizon, dineuri la Prunnier ?...

— N-aş fi o piedică în calea carierei tale, am spus... Aş fi discret, înţelegător, ca-n filmele franţuzeşti. Spune-mi ce cadou ai vrea ? I-am apăsat încet mîna pe piciorul meu, o secundă. Vreau să-ţi fac un dar — un dar de îndrăgostit, am spus.

Îşi luă mîna de pe mine.

— Să nu vie cineva, şopti. Îşi muşca buzele. Alege tu cadoul, dă-mi ce vrei tu...

Am îmbrăţişat-o.

— Va fi cel mai frumos dar pe care l-ai primit vreodată.

Am rămas tăcuţi, unul lîngă altul, abia atingîndu-ne. Duhoarea de usturoi şi de vopsea proas-

pătă crescuse ; dar nu-mi păsa, şi asta făcea parte din „ţara nimănui", teritoriu pe care mă simţeam liber.

Apa fierbea. Jean prepară cafeaua şi după ce o băurăm, ne-am întors în odaia de lucru, mînă-n mînă. Nimeni nu spuse nimic, nici nu se sinchisi să se uite la noi ; magnetofonul fusese oprit, luminile stinse, în afară de o veieuză. Jackie se duse la patefon şi puse o placă ; am recunoscut vocea lui Pearl Bailey.

Pe canapea era un loc ; m-am aşezat şi am tras-o pe Jean pe genunchii mei. Difuzorul se auzea încet, dar vocea joasă, mătăsoasă, părea că umple întreaga odaie, iar cuvintele parcă ţi se răspîndeau prin cap. *Şi s-au dus la Astor, la Astor s-au dus să-şi piardă faima ei de fată cuminte.*

Jean mă sărută. Eram „omul care dansează cînd îi place" ; eram în ţara nimănui ; eram liber.

— Mîine, i-am şoptit. Mîine.

— Ssst, taci, făcu ea. Taci, iubirea mea.

CAPITOLUL V

— Ei, acum am să scot din tine un straşnic om de afaceri, spunea în telefon vocea socrului meu. Doamne, nu mi-aş fi închipuit niciodată că ai s-o scoţi la capăt !

Tonul lui avea o notă de regret ; am mai înghiţit o sorbitură de whisky şi uitîndu-mă în oglinda din perete, am scos limba.

— Nici eu nu mi-aş fi închipuit, am spus. Mai sînt puţin neliniştit de data livrării...

— Asta nu te priveşte pe tine, băiete.

— Cum crezi dumneata...

M-am întins lenevos. Pînă acum parcă nu observasem cît de confortabil era patul ; la ora trei dimineaţa mă întorsesem la hatel. Prietenul lui Jackie m-a condus cu maşina ; părea impresionat de faptul că locuiam la Savoy. Jean îmi ceruse să rămîn la ea ; de ce n-am vrut oare ?

— Nu mai trebuie să te întîlneşti din nou cu Tiffield ? mă întrebă socru-meu.

— A fost chemat la Paris.

Socru-meu chicoti :

— Drac împieliţat ce eşti, va să zică ai aranjat totul ?

— Te cred, se putea altfel ? Numai data livrării...

— Lasă ! Pentru ce naiba crezi că-l plătesc pe Middrige ? Sper că nu le-ai promis că le livrăm mai devreme...

— Nu, desigur.

— M-ai speriat.

Speriat ; Jean folosise cuvîntul ăsta aseară. Ne întorsesem din nou la bucătărie ; de data aceasta eram într-o altă etapă, ultima oprire înainte de sfîrşit ; era o fericire, spusese, o adevărată fericire, dar se simţea speriată.

— N-ar fi trebuit, continuai eu. Apropo, cred că îi interesează şi HJX.

— O să ne gîndim la asta. Eu sînt mulţumit şi-aşa. Cînd vii acasă ?

— Am să iau trenul de patru.

— Eşti sigur că nu mai e nevoie să te întîlneşti cu nimeni ? Şedinţa de deseară ar putea fi

amînată. Deşi n-ar fi bine; George pleacă mîine. Dar tu, dacă vrei, poţi să nu vii...

Nici nu mă încîntă să vin, m-am gîndit. Dar eram obligat să mă duc, fiindcă trebuia să fiu verificat înainte de a fi adoptat, şi mai ales George trebuia să mă recepţioneze.

— Totul s-a terminat cu bine, adăugă socrumeu. Credeam că n-ai să te întorci azi. Atunci, ne vedem la club... Pe la nouă.

— Vin direct de la tren.

— Nici n-ai putea altfel. Nu face nimic, băiete. Data viitoare cînd mai pleci la Londra am să te las să mai stai o noapte, să te distrezi. S-o iei şi pe Susan, să vă faceţi o mică vacanţă. Meriţi din plin. Ne vedem deseară. Fii cuminte.

— Am să încerc, am răspuns automat şi am pus jos receptorul.

Toate compartimentele de clasa I erau pline. În cele din urmă am găsit un loc într-unul de nefumători şi am adormit buştean. Cînd m-am trezit, toată lumea din compartiment citea fie rapoarte dactilografiate, fie ziarul de seară. Un bărbat făcea chiar însemnări cu cerneală roşie. Deasupra lui, în plasa de bagaje, era o servietă umflată, din care ieşea cotorul unei cărţi groase legate în piele de viţel. Era probabil un judecător, care se ducea să condamne la moarte cine ştie ce nenorocit. Omul cu barbă de lîngă mine scoase din buzunar o cutie de bomboane de mentă, o deschise, îi cercetă conţinutul, vîrî una în gură apoi se apucă să-şi citească iar ziarul. Citea ca şi cînd ar fi dezaprobat adînc toate informaţiile. Am închis ochii, mirat şi eu de ura năprasnică ce

mă cuprinsese. I-am deschis abia cînd m-a bătut pe umăr controlorul ; nu-mi găseam biletul şi, căutîndu-l prin portofel, aveam impresia că observ pe feţele celorlalţi o bucurie ruşinată în faţa încurcăturii mele. Ştiam ce gîndesc : fie că nu aveam bilet de clasa I, fie că nu aveam bilet de loc — evenimentul le-ar fi umplut ziua, şi ar fi avut ce să flecărească la club.

Judecătorul nu mai scria ; se uita cînd la mine, cînd la vecinul lui, un om chel cu ochelari cu rame de aur. Parcă-l auzeam vorbind : *Avînd în vedere că... Să admitem cazul... În zilele noastre se întîmplă lucruri care...*

Găsisem biletul. De pe faţa judecătorului dispăru expresia de anticipare. Avea o faţă bucălată, trandafirie, cu pleoape grele, şi nu ştiu de ce mi s-a făcut frică. Nu aveam nici un motiv să mă sperii, eram un cetăţean respectabil, un om cu răspundere, tată a doi copii, candidat al circumscripţiei St. Clair, mă întorceam dintr-o fructuoasă călătorie de afaceri. Aveam aceleaşi drepturi să stau în compartimentul acela, ca oricare altul ; de ce mă simţeam nelalocul meu ? Afară cîmpiile se întindeau sub soarele palid, jur împrejur nu se vedea ţipenie de om. Într-un oraş găseşti uneori normal să nu vezi nici o fiinţă, asta pare logic, dar pe cîmp, într-o cîmpie trebuie să lucreze cineva. Poate deficienţa asta va fi observată în curînd şi cineva va scoate dintr-o cutie nişte muncitori agricoli asortaţi, un leopard, şi un elefant. Sau un pluton de soldaţi. M-am uitat la ceas ; o jumătate de oră pînă la cină.

M-am gîndit la Jean. Cînd i-am spus că mă întorc acasă, se întristase, dar era departe de a

avea „inima zdrobită". Alt bărbat va împărţi canapeaua cu ea, alt bărbat va face împreună cu ea călătoria pînă la ultima staţie înainte de punctul terminus. Sau chiar pînă la punctul terminus. Nu-mi păsa; eu mersesem destul de departe, îmi satisfăcusem curiozitatea, mîndria. De mult se aflau amîndouă la regim sec; acum nu mă vor mai necăji. Şi nu făcusem nimic rău, nici un judecător nu va cîştiga un onorariu gras de pe urma faptei mele. Nu eram nelalocul meu, aici, în compartimentul ăsta de clasa I, mă aflam alături de cei cu bun simţ, cărora le aparţineam. M-am ridicat, mi-am luat de jos servieta şi am scos dosarul Tiffield. Am început să fac note, dar trenul mergea prea repede, mă hîţîna, mă arunca dintr-o parte în alta. Am continuat însă să ţin în mînă stiloul ca pe un însemn al funcţiei mele.

La Leddersford Victoria n-am găsit nici un taxi. Am aşteptat un moment, apoi am traversat spre staţia centrală. Bătea un vînt rece, care răzbea prin hainele mele subţiri, iar servieta îmi atîrna în mînă ca un pietroi. Eram voiajorul comercial care se întoarce acasă, comis-voiajorul obosit, iar faptul că socru-meu nu trimisese pe nimeni la gară să mă întîmpine mi s-a părut tipic.

Am luat-o pe o scurtătură prin Ingerton Close. Ingerton Close începe ca o alee îngustă, apoi se lărgeşte alcătuind o piaţetă şi iar se îngustează. Era o parodie jalnică a cartierului în care şedea Jean. Pe vremuri fusese un cartier nobil, Albany al Leddersfordului; acum era locuit mai ales de indieni şi pakistanezi. Dar nici aceştia nu vor mai sta mult timp acolo; curînd cartierul va fi dă-

rîmat. Într-adevăr, Leddersfordul trebuia ras; totul mersese prea departe ca să se mai poată face ceva, totul era prea negru, prea murdar, prea vechi, prea prost proiectat; trebuia să se ridice un oraş nou, dar cine va locui acolo cînd va fi construit?

La celălalt capăt al străzii, am zărit un grup de tineri, strînşi în jurul unui felinar; o clipă am ezitat — poate că mai bine era să mă întorc. Dar băieţii priveau spre clubul de jaz de la subsolul casei cu numărul şapte. Înăuntru, cineva încerca să facă trompeta să sune liberă, dezlănţuită, dar plămînii care suflau în alămuri nu produceau dezlănţuirea visată, nu rupeau sunete pure, nu creau muzica, şi iarba creştea mai departe printre pietrele caldarîmului, şi aleea mirosea tot a varză murată şi a ulei rînced. Iar expresia de aşteptare de pe chipurile tinerilor nu se schimba. Era la fel de uniformă ca şi îmbrăcămintea lor. Cravată şnur, cravată Jim-cel-slab, pantofi albaştri de piele de căprioară cu talpă de crep, pantofi negri de piele cu lănţuguri de alamă, pantaloni fus, pantaloni strîmţi de pînză de doc, bluze care puteau fi şi haine de ploaie şi cămăşi, jachete „changeant“ — nici unul n-avea haine la fel, dar parcă toţi erau îmbrăcaţi la fel. Şi toţi aveau un aer de gaşcă, suspect, neliniştitor. Erau o bandă, abia aşteptau să se întîmple ceva să facă haz, să se bucure împreună. M-am apropiat cu speranţa că nu vor mirosi că mi-e frică. Am trecut de ei; o clipă au tăcut şi m-au privit. Făceam eforturi să nu mă uit înapoi, să nu o iau la goană; după alee venea strada Webb şi singura ieşire din

strada Webb era s-o apuc pe scările Humber. Un lucru era sigur : ar fi fost mai iuţi de picior decît mine.

Se vede însă că nici nu le păsa de mine. Rîdeau de ceva.

— Chiar aşa, l-am auzit pe unul spunînd. Împuţitul dracului. Am să-i arăt eu ! Şi ştoarfa aia, pică ea o dată în laba mea.

— Nu te lăsa, Killer. Atinge-l !

Era ca un cor antic.

— Îl fac basorelief pe trompetistul ăla...

Pe strada Webb am văzut un poliţist. M-a privit cu răceală, apoi o apucă spre Ingerton Close. Consilierul Lampton ar fi trebuit să-i atragă atenţia asupra acelei bande de derbedei, în cap cu Killer ; dar încă nu eram consilierul Lampton.

Scările Humber erau abrupte, cu treptele roase, tocite ; am început să urc încet, ţinîndu-mă de balustrada de fier. Deşi ziua fusese rece, uscată, simţeam fierul balustradei cald sub palmă şi unsuros la pipăit. Am grăbit pasul ; curînd voi ajunge acasă, am să fac o baie fierbinte şi am să uit de toate şi de Leddersford şi de călătoria aceea obositoare de două sute de mile.

M-am suit într-un taxi, lăsîndu-mă, cu ochii pe jumătate închişi, legănat de gîndul băii fierbinţi şi al somnului dulce ce mă aştepta.

Nu mi-am amintit de întîlnirea pe care o aveam cu Brown decît cînd am ajuns în strada Market. O clipă am fost tentat să-i spun şoferului să o ia la stînga spre St. Clair Road ; în fond, Brown spusese că nu trebuia să merg neapărat la adunare. Şi apoi, n-aveam chef să-l văd pe George

Aisgill. Nu ne vorbeam de peste zece ani — instinctiv ne ocoleam reciproc. Nu era o înţelegere, un armistiţiu recunoscut, nici n-ar fi fost nevoie. Acum însă eram pe cale să rupem gheaţa. Acum eram gata să pretindem că de fapt nici nu existase între noi vreo răceală şi am fi fost politicoşi, prietenoşi şi înţelepţi unul faţă de altul. Voi reuşi s-o fac şi p-asta, să încetez de a mai fi cel care cu unsprezece ani în urmă se îndrăgostise nebuneşte de Alice Aisgill. Îndrăgostit nebuneşte ; ăsta era adevărul. M-am frecat la ochi, de atîta nesomn începuseră să mă usture. Nu vreau să-l întîlnesc în starea asta de oboseală, fără un control deplin asupra facultăţilor mele. Ar fi putut să fie malițios, ar mai fi avut şi acum abilitatea să mă rănească într-un fel sau altul. Dacă tot nu ne vorbiserăm zece ani, o zi în plus nu mai conta. Am s-o iau la stînga spre St. Clair Road, spre casă, spre somn.

Apoi, cînd taxiul s-a apropiat de luminile stopului, am ştiut că e zadarnic, că nu puteam ocoli întîlnirea ; nu eu alesesem şi totuşi era o alegere.

— Drept înainte, am spus. Drept înainte şi prima la dreapta.

Cînd am coborît din taxi m-am uitat la ceas. Era nouă fără trei minute. Am lăsat jos servieta şi mi-am scos portţigaretul. Am bătut ţigara pe cutie şi mi-am scos bricheta. Ceea ce Alice numea fetişul meu Phileas Fogg mă avea în mînă ; îmi place să ajung la întîlniri la ora fixă, să intru atunci cînd bate ceasul. M-am îndepărtat de intrare ca să privesc un vechi afiş electoral, dar chiar dacă o faci cu încetinitorul, tot nu-ţi ia mai mult de 15 secunde să scoţi o ţigară şi s-o

aprinzi. Am privit afişul vreo treizeci de secunde, apoi m-am aplecat ca şi cînd mi-aş fi legat şireturile.

Bentleyul lui Brown stopă lîngă mine. Nu privi în direcţia mea cînd coborî, ci se duse să deschidă portiera din spate. M-am îndreptat, apoi m-am aplecat din nou ca şi cînd mi-aş fi legat celălalt şiret. Era nouă fără un minut ; dacă nu m-ar observa, aş mai putea încă să intru cînd ceasul de la St. Alfred ar bate ora. Aş fi dobîndit asupra lui o mică victorie ; şi micile victorii se adunau.

Dar mă văzuse.

— Aduni mucuri de ţigară, Joe ?

Un huruit şi ceasul bisericii bătu ora. Zîmbi.

— La ţanc, vezi. Eu totdeauna sosesc la ţanc, nu-i aşa, Joe ?

— Punctualitatea e politeţea prinţilor, am spus. M-am uitat la pasagerul lui. Frumoase picioare. O haină de ploaie albă. Un fular albastru. 26—28 de ani cel mult. Haina de ploaie nu lăsa să se vadă mare lucru dar se părea că avea sîni tari şi mirosea plăcut, a lăcrămioare. Era aproape tot atît de înaltă ca şi mine ; dar nu-i era ruşine de înălţimea ei, se ţinea dreaptă. O *şiră a spinării dreaptă, suportînd întreaga strălucire ;* mi-am amintit de aceste cuvinte — cele mai potrivite ; de fapt nu le uitasem, le pusesem deoparte, în aşteptarea proprietarului. Apoi, reamintindu-mi cuvintele, mi-am adus aminte de proprietarul lor : ea era fata pe care o remarcasem duminica trecută la St. Alfred. Acum, privind-o în voie, mi-am dat seama că n-aş fi avut altă posibilitate decît s-o remarc. În sfîrşit, întîlnisem iar o femeie adultă.

— Ţi-l prezint pe Joe Lampton, spuse Brown. Joe, Norah Hauxley.

— Bună seara, am întins mîna.

— Doamna Hauxley de la ziarul Leddersford News, preciză Brown ca şi cînd s-ar fi scuzat.

Ea zîmbi.

— Domnul Brown mi-a spus că azi aţi făcut o călătorie lungă, domnule Lampton, că v-aţi întors tocmai de la Londra.

I-am ţinut mîna mai mult decît s-ar fi cuvenit ; voiam să fiu cît mai aproape de ea. Zîmbetul nu-i frîngea faţa, ci îi aparţinea ; acum, mă gîndeam, s-a sfîrşit cu mine. I-am lăsat mîna. Se sfîrşise cu mine, pentru că voiam să fiu al ei aici, acum, în orice condiţii, voiam să fiu atras în liniştea ei. Ştiusem că acest lucru e imposibil cînd am văzut-o pentru prima dată, duminică. Doamna Hauxley ; o tînără femeie căsătorită ; probabil fără copii ; probabil nu demult căsătorită. Era imposibil — din asta niciodată nu poate să iasă ceva bun.

— Socrul meu mă ţine din scurt, am spus.

— O să-mi fie recunoscător într-o zi, spuse Brown. Se întoarse spre doamna Hauxley. Îmi pare rău, doamnă Hauxley, dar trebuie să vă părăsim. Treburi de-ale Consiliului.

Făcu un semn cu capul spre faţada tristă de piatră a clubului.

— Aici se rezolvă mai multe decît la primărie, ştii asta. Dar să nu scrii despre asta, şi în orice caz, să nu mă citezi...

— Vă mulţumesc încă o dată, spuse ea. Am să vă trimit şpalturile. La revedere, domnule Brown. La revedere, domnule Lampton.

Din capul scărilor am urmărit-o un timp cu privirea.

— Drăguță fată, spuse Brown. Ai văzut ce ținută are ? Împinse ușa turnantă. Totuși are dinții cam prea mari.

— Mie mi se pare o fată foarte drăguță.

— Este energică. Au o rubrică de reportaje — o zi din viață — știi cum vine asta. Mă ajută să-mi scot pardesiul, ceea ce pentru el era o dovadă neobișnuită de considerație. A încercat toată săptămîna să mă prindă. Nu mă interesa. Dar obosisem să o tot amîn.

„Am să vă trimit șpalturile", îi spusese ea. Va scrie un articol despre socru-meu. Se va gîndi la el, va încerca să-și aducă aminte cum arată, ce-a spus, ce-a făcut. Și eu voi fi trecut sub tăcere ; dar asta nu înseamna că nu mă va ține minte. Aveam să-i văd numele tipărit ; era un lucru de care mă puteam agăța.

— Publicitatea nu strică niciodată, am spus. Ai condus-o prin uzină ?

— Ralph a condus-o.

— Ralph ?

— Ralph Hethersett.

— Nu știam că lucrează la noi.

— Încearcă să facă afaceri cu noi. Sau mai curînd babacu-său.

— Nu văd de ce a trebuit să-i arate el uzina...

— S-a întîmplat să aibă el o oră de pierdut. Toate oțelăriile sînt la fel, știi. De fapt, a fost imposibil să-l opresc. Chicoti. Ar trebui să bage de bine de seamă... Știi cum sînt văduvele.

— Văduvele ? am repetat.

— Da, bărbatu-său a murit anul trecut. Un accident de înot. Nu-ţi mai aminteşti ?

Privisem holul ca un deţinut în prima zi de închisoare ; dintr-o dată pereţii verzi, gălbui, mulţimea anunţurilor, mirosul de esenţă de brad nu mai avură nici o putere. Stăteam pe o pardoseală de mozaic cam murdară, în holul Clubului Conservator din Warley — atît şi nimic mai mult.

— Dai pe mîna unui ţînc o treabă bărbătească, am spus eu. Pe viitor să mă laşi pe mine să conduc văduvele tinere.

— S-a făcut ! exclamă el.

— Şi bineînţeles n-am să-i arăt decît procesele topirii oţelului.

Luasem un ton glumeţ, aşa era cel mai bine, nu-mi asumam nici un risc. În felul acesta vorbesc bărbaţii despre văduvele tinere ; şi urcînd scările spre bar am continuat să discutăm despre ea pe acelaşi ton glumeţ, nesărat.

Ne-am aşezat la o masă într-un colţ. M-am prăbuşit pe scaun ; deşi barul avea aceleaşi culori deprimante, verde şi galben, ca şi holul, scaunele erau noi, confortabile. Am băut o înghiţitură de whisky şi am simţit cum fierbinţeala lui îmi netezeşte toate asperităţile.

— Asta-mi lipsea, am spus.

— Mai ia unul.

Fără să privească îndărăt, ridică mîna ; chelnerul apăru din capătul celălalt al camerei. Brown era genul de oameni pe care chelnerii îi bagă de seamă numaidecît ; tot aşa — m-am gîndit cu invidie — era şi Ralph Hethersett.

— Am să iau o halbă de bere amară, am spus.

— Ia ce doreşti, băiete. Dădu comanda. Ai dreptul la orice. Apreciez că ai venit aici astă-seară, să nu crezi că nu.

— Nu-mi pasă, am spus. Pot să-l văd şi acum.

— Eşti liber să te răzgîndeşti, spuse el. M-am gîndit la asta. Nu sînt sigur...

— De ce nu eşti sigur ?

Oftă. De obicei oftatul la el era ceva deliberat şi în rafale, dar acum oftase fără voia lui.

— Lui Susan n-o să-i facă plăcere. Nici lui Margaret.

— Nu-i vorba dacă le place sau nu...

— Nu, nu e. Un bărbat trebuie să facă ce crede el că e mai bine. Dar eşti sigur că vrei să mergi mai departe ? Mai ai timp să te răzgîndeşti.

În bar mai erau doar patru inşi, toţi de vîrsta lui Brown. Îi cunoşteam pe toţi, sau ştiam cum îşi cîştigă existenţa ; cherestea, făină, textile, asigurări. *Cheresteaua* şi *Făina* stăteau la bar şi discutau despre preţul muncii ; *Textilele*, la o masă în capătul celălalt al camerei, *se plîngea* de taxele de staţionare. *Asigurările* ascultau cu răbdare, aşteptîndu-şi rîndul. Din camera alăturată am auzit pocnetul bilelor de biliard şi zgomote confuze. Vor urma o mie de seri ca aceasta, o mie de alte seri, ascultînd oameni ca aceştia. Nemulţumiţii prosperi de vîrstă mijlocie, cetăţenii solizi, raţionali, voi sta aici sau în camera comitetului şi îi voi asculta, avînd mare grijă să nu-i jignesc, şi, fără să-mi dau seama, voi deveni exact ca ei. Aşteptîndu-mi rîndul să fiu nemulţumit, aşteptîndu-mi rîndul la tromboză, aşteptîndu-mi rîndul să mor. Iar Harry va creşte departe de mine, şi Barbara, chiar Barbara, va înceta să mă mai iubească.

Viaţa îşi va rîde de ea; şi se va căsători cu un tip mieros ca Hethersett, nu va mai spune poveşti cu uriaşi calzi şi palate, palatele de la Pasul veveriţei. Iar Susan va ajunge ca mama lui Susan. Totul era stabilit; obţinusem ce voisem şi acum plăteam prima rată.

— Nu m-am răzgîndit, am spus. Poate dumneata.

— Nu, nu. Vreo doi membri ai clubului au fost puţin — incomozi. Nu persoane importante însă.

— Mă întreb care or fi ăia? am spus.

— Gîndeşte-te la cei care beau bere de ghimber şi suc de portocale şi o să ghiceşti.

Se referea la elementele nonconformiste; într-un loc ca Warley, aveam un teren destul de larg din care să aleg.

— Nu-mi pasă de ăştia, am spus.

— Nici nu trebuie. Important e să-ţi ţii fruntea sus, asta-i tot.

— Păi asta şi fac, am spus.

— Ai luat o hotărîre foarte bună, Joe. Dar fii atent cum umbli, ai grijă la fiecare pas pe care-l faci.

Asta o excludea pe Jean. Excludea chiar şi micile aventuri de la Londra. Mă întrebam dacă să-i spun lui Susan sau nu despre petrecerea aceea. Bineînţeles, nu chiar totul; dar mai bine era să o iau înainte, să-i spun eu primul. Warley şi Londra nu erau lipsite de legături. Mi-am amintit de Jeff.

Nu era chiar atît de beat; fusese gelos pe mine. Îşi mutase atenţia asupra lui Judy fiindcă ea avea parale. În realitate însă pe Jean o dorea. Mama lui

Jeff locuia la Warley şi Jeff venea din cînd în cînd la Warley, şi Jeff ar fi putut să dea un telefon. Era prea tîrziu ca să mă mai necăjesc de asta, dar pe viitor va trebui să ţin minte asemenea amănunte. Eram cetăţean al ţării verdelui şi galbenului şi trebuia să fiu atent la fiece pas, să-mi ţin fruntea sus, ceea ce nu e chiar atît de uşor. Va trebui să-mi amintesc totdeauna cine sînt, să nu-mi permit nici cea mai mică indiscreţie.

— Cunosc bine chestiile astea, am zis. Warley e un oraş mic.

— Cîteodată al naibii de mic. Îşi privi ceasul. Dar unde dracu o fi George ?

Am făcut un semn spre uşă.

— Vorbeşti de dracu şi dracu... poftim !

George apăruse ; Brown a rămas aşezat pe scaun ; eu m-am ridicat şi i-am strîns mîna. În încăperea şi în tovărăşia aceea era aproape ca revederea unui prieten. Aisgill era cu zece ani mai în vîrstă decît mine, dar făcea parte din generaţia mea. Cîndva îl urîsem, fusese o barieră între mine şi Alice. Acum înaintea mea aveam un om de vîrstă mijlocie, potrivit de statură, dichisit, cu mustaţa perfect tăiată şi cu ochi mai degrabă reci. Reci sau închişi în ei înşişi ?

— Îmi pare bine că te văd, George, am spus. Ce bei ?

Se aşeză.

— Un coniac, te rog, Joe. Îi aruncă lui Brown o privire. Ce-i cu dumneata ?

— Ai întîrziat.

— Am fost s-o văd pe tînăra mea doamnă.

Ultimele cuvinte le rosti cu o falsă afectare.

Am comandat băuturile. Era un avantaj să fii cetăţean al ţării verdelui şi galbenului ; acum zece ani nu l-aş fi salutat cu atîta uşurinţă şi nici nu mi-aş fi permis să stropesc momentul cu coniac.

— Arăţi grozav, George, am spus eu. Cum merg afacerile ?

— Mai bine ca oricînd, a spus. Ce te uiţi aşa mirat ? Nu mint.

— E plăcut să auzi un om de afaceri care nu se vaită, observă socru-meu.

— Nu, eu nu mă vait niciodată, Abe.

Îşi privea unghiile. Îşi făcuse de curînd manichiura şi străluceau ; cu un gest delicat şterse de pe degetul cel mic o pată de funingine. Unghiile lui n-aveau nimic efeminat, păreau mai curînd o armă păstrată în bunăstare.

— Nici n-ai motive acum, spuse socru-meu. Am scăpat de leprele alea laburiste.

— Sub laburişti am dus-o la fel de bine, spuse George. De fapt, chiar mai bine.

— Eşti un original, George.

— Aşa am fost eu totdeauna, replică Aisgill. Asta-i cheia succesului meu, adăugă punînd mîna pe bolul cu coniac pe care îl adusese chelnerul.

Avea glasul rece, uşor ca întotdeauna ; părea că nimic nu-l atinge.

— Ei bine, George, ce crezi despre noul nostru candidat ?

— Ţi-am spus. Avem nevoie de sînge proaspăt. Poate că Joe o să ne trezească puţin. Sper că se va simţi bine printre noi. Dacă memoria mea de om bătrîn nu mă înşală, Joe a fost cîndva un rebel. Nu-i aşa, Joe ?

— Nu eşti chiar atît de bătrîn, am spus. Şi nici eu nu-mi amintesc să fi fost vreodată propriu-zis revoluţionar.

Zîmbi uşor.

— Nu chiar aşa. Ai fost, un timp, membru al clubului. Privi pereţii verzi şi galbeni şi se strîmbă. Nu că asta ar însemna ceva. Jumătate din membrii noştri votează cu laburiştii. Vin aici doar să bea bere şi să joace biliard. Şi, bineînţeles, să mai uite de nevestele lor.

Brown se ridică.

— Ei, atunci eu mă duc acasă, la nevasta mea. Probabil că se întreabă dacă mai sînt în viaţă. La revedere, George. Dădu să plece, apoi se întoarse şi, spre surprinderea mea, îmi întinse mîna. Ne vedem mai tîrziu, Joe.

Am rămas tăcuţi în timp ce bătrînul ieşea cu paşi mari, sigur pe el, greoi, ca cel care hotărăşte şi a hotărît totul spre deplina lui satisfacţie.

— Un punct bun pentru tine, spuse George. Nu-i scăpase strîngerea de mînă.

— Creşte iarba verde peste vechiul cîmp de luptă, am zis.

Încăperea se umplea. Aveam impresia că toată lumea se uită la noi ; reacţia generală era a unui mic şoc.

— Dacă te arăţi atît de rar pe aici, spuse George.

— Nu, nu cred că-i asta...

— Ai să te obişnuieşti. Spune-mi, ce mai face Tiffield ?

— E voinic, plin de puteri.

— Ştii că odinioară a fost îndrăgostit lulea de soacra dumitale ?

— Nu, nu ştiam, e ceva nou.

Cînd cineva îţi dă o veste, trebuie să i te arăţi îndatorat. Chiar dacă o cunoşti, de ce l-ai dezamăgi, de ce l-ai lipsi de plăcerea de a crede că-ţi spune o noutate? M-am prefăcut teribil de interesat.

— Da, sînt o groază de ani de atunci. Înainte de a se căsători. Brown i-a luat-o înainte lui Tiffield, şi poftim rezultatul. Mă îndoiesc că Tiffield i-a iertat-o vreodată.

— Dacă Tiffield ar cunoaşte-o aşa de bine ca mine, am spus, i-ar cădea în genunchi lui Brown, n-ar mai şti cum să-i mulţumească.

George clătină din cap.

— Acum patruzeci de ani arăta ca Susan, nu ca soacră-ta.

Iar peste patruzeci de ani, Susan va arăta ca soacră-mea. Timpul se scurge repede în ţara verdelui şi galbenului.

— E bine să cunoşti chestiunile astea, spuse George. Tu încă nu-i vezi pe oamenii de afaceri ca pe nişte fiinţe umane, nu-i aşa?

— Încerc.

— Încearcă mai mult, spuse el. Dacă aş fi în locul tău, n-aş uita asta. Socrul tău crede că Tiffield s-a schimbat. Dar nu-i adevărat. Tu păşeşti pe un cîmp minat.

— Vrei să spui că socru-meu păşeşte.

— Şi tu. Pentru (că pe tine) are să dea vina.

— Asta aşa e.

— Te previn, spre binele tău. Chemă chelnerul. E curios, dar simt pentru tine un fel de răspundere. Mergi orbeşte înainte şi te izbeşti cu capul de toţi pereţii...

— Cîteodată se întîmplă să trec şi prin ei, am spus.

— Asta cînd erai mai tînăr. Dar nu acum, Joe, nu acum.

Îmi întinse portţigaretul. Ţigările erau mai groase decît cele obişnuite şi purtau iniţialele lui. Mi-am căutat bricheta, dar am scos în locul ei o cutie de chibrituri pe care o luasem de la Savoy. Privi chibriturile şi rînji : „şparlite". Rînjetul îl făcea să arate mai tînăr ; pentru prima dată începeam să înţeleg de ce se căsătorise Alice cu el.

— Eu n-am vrut să vin aici în seara asta, am spus.

— Îmi dau seama. Nu-i nevoie să căutăm cauzele, nu ? De fapt nici eu nu am vrut să vin... Îşi muşcă buza. Nu putem vorbi aici.

Am stat de vorbă în locuinţa lui din Pennack Lane. Pennack Lane era o stradă îngustă, nepavată, din Poplar Avenue ; era, din anumite motive, o adresă mai bună chiar decît Poplar Avenue. Casa lui George nu era cea mai mare, dar era cea mai nouă ; era o vilă tradiţională, din piatră locală, cu totul diferită de cutia de beton din Linnet Road în care locuise cu Alice.

Era genul de casă care i-ar fi plăcut lui Alice, deşi gusturile lui se pare că nu se schimbaseră. Numai whiskyul Burbon („Îmi amintesc de slăbiciunea ta, Joe") din care mă serveam singur, mă salva de acea depresiune ascuţită ; culorile erau prea deschise, mobila prea dreaptă, picturile abstracte prea abstracte. Iar casa era prea curată, prea ordonată, casa unui om curat şi ordonat care locuieşte singur.

George vorbea tot timpul, învîrtindu-se necontenit prin salonaş. Oboseala mea sorbea ca o sugatvă Bourbonul, lăsîndu-mi capul limpede şi limba la locul ei ; în schimb George, care acum era pe terenul lui, îşi dăduse drumul. Nu se roşise, nu pălise, dar foarte curînd faţa şi vocea lui trădară o dezordine lăuntrică.

— A fost ideea lui Maureen, spuse el încetînd brusc să mai vorbească despre socru-meu.

Luă de pe cămin o fotografie înrămată şi mi-o arătă. Fata din fotografie nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani ; avea părul negru şi o gură fermă. Părea amuzată de ceva, dar nu răutăcios. I-am dat înapoi fotografia ; o luă cu foarte multă grijă, ca şi cînd, dacă ar fi scăpat-o pe jos, ar fi putut să-i facă fetei un rău.

— E frumoasă, am spus.

— O să ne căsătorim.

— Felicitări.

— Încă nu-i oficial. Dar în curînd.

Se aşeză. Scaunul avea forma unei jumătăţi de ou — şi eu care crezusem că forma asta exista numai pe reclamele de mobilă din New York. George părea că se simte bine în el ; avea anatomia secolului 20. Eu aveam o statură nepotrivită, şi camera aceea era o cameră nepotrivită, pe mine m-ar fi rănit... Eram prea obosit şi băusem prea mult. Trebuia să-i mai spun ceva plăcut lui George şi-apoi să plec acasă.

— Îmi pare bine că te căsătoreşti, am spus. E rău să trăieşti singur.

— Am trăit singur mult timp, a spus. Toată viaţa. Ştii — îşi umplu paharul — cînd Alice a murit — se opri şi mă privi aproape cu dragoste,

cînd Alice a murit, m-am bucurat. E mai bine să fii singur cu tine decît singur cu altcineva. Dacă am fi avut copii, poate că ar fi fost altfel.

Era ora 11 ; Susan se şi culcase. O să mă dezbrac pe palier şi apoi o să mă strecor uşor lîngă ea. Dar mai întîi o să mă duc în camera lui Harry să-i las acolo filmul colorat pe care mi l-a cerut. Apoi am să mă duc în camera Barbarei şi-l voi lăsa „pe domnul Mupsy" pe care i-l cumpărasem de la magazinul Hamley. Nu mă duceam acasă la Susan, ci la copii. Un moment mi-a părut rău de George.

— Te mai gîndeşti vreodată la ea ? mă întrebă.

— N-ar avea nici un rost.

— Mai ia un pahar, spuse. Vocea acum i se îngroşase.

— Nu, mulţumesc, George. Trebuie neapărat să plec.

— Insist. Au trecut zece ani de cînd n-am mai băut un pahar împreună. Ba mai mult chiar. Hai, bea.

I-am întins paharul meu.

— Nu-i destul de încăpător, spuse, şi umplu alt pahar mai mare... Noroc ! Oricum ar fi. Dar te mai gîndeşti vreodată la ea, Joe ?

— Uneori.

— Eşti prost. Nu ar fi fost bună pentru tine. Te-ar fi mîncat de viu.

Spre surprinderea mea, m-am pomenit că-mi curg lacrimi din ochi.

— S-o lăsăm să se odihnească în pace...

— Şi Maureen spune aşa. Încă de cînd ne-am cunoscut a spus asta. Eşti fericit acum, nu-i aşa, Joe ?

— Fericit ca toată lumea. Nu puteam spune mai mult decît atît ; pentru că fusese soţul lui Alice, nu puteam să-l mint. Şi el pricepea.

— Nu cine ştie ce fericit. Fericit ca toată lumea. Ai şi o fetiţă.

— Şi un băiat.

— Băiatul e al mamei.

— Şi al bunicului.

— Fetiţa e a *ta*. Aşa se-ntîmplă uneori.

— Ţi s-ar putea întîmpla şi ţie, am adăugat. M-am ridicat cam anevoie ; scaunul meu, deşi nu era chiar stil secolul 20 mă silise să stau într-o poziţie înclinată.

— Arăţi cam descompus, spuse el. Am să te conduc acasă. Glasul lui îşi pierduse dintr-o dată agresivitatea ; părea nici să nu observe paharul de care nu mă atinsesem.

În drum spre casă n-am vorbit ; dar ai fi zis că-i bucuros de ceva, ciudat de bucuros. Ghiceam ce-l făcuse fericit, ce-l făcea gata să chicotească ; asta, nu ştiu cum, m-a încălzit şi m-a apropiat de el. Coborînd din maşină mă conduse pînă la poarta grădinii. Am văzut, spre uşurarea mea, că toată casa zăcea cufundată în întuneric. Eram acasă şi ştiam că aubretia şi volbura înfloriseră. Le-am recunoscut numai după locul unde erau plasate ; mîine, însă, le voi vedea înflorite, mov, roz, roşii şi albastre ca levănţica.

— Hai înăuntru să bem un pahar, i-am spus lui George.

— E prea tîrziu, a răspuns. Dar oricum, îți mulțumesc.

— Vino cu Maureen într-o zi pe aici, i-am strigat în timp ce se îndrepta spre mașină.

— Mi-ar face plăcere, a răspuns. Noapte bună, Joe.

Portiera mașinii pocni. Era un zgomot de mașină solidă ; George avea acum un Mercedes. L-am urmărit pînă nu l-am mai putut vedea, apoi am deschis ușa din față. N-am intrat imediat, m-am întors și m-am uitat o dată afară. Totul se aranjase acum, mă gîndeam, nu mai rămăsese nici o durere. Warleyul era același, Warleyul cîștigase în cele din urmă, George va avea copii cu soția lui, iar morții se vor odihni în pace. Am intrat înăuntru închizînd ușa încetișor, am deschis servieta și am căutat filmul colorat și pe „domnul Mupsy".

CAPITOLUL VI

— Dacă vrei, poți folosi electrofonul, Gerda.

— Mulțumesc, domnule Lampton.

Își înclină capul, schițînd o reverență. Era blondă, durdulie și supusă ; mă întrebam — și nu era întîia oară — cum ar fi reacționat dacă i-aș fi făcut un avans hotărît. Cum se începe oare ? *Ești o fată bună, o fată foarte bună.* Apoi o mîngîiere pe obrazul trandafiriu. *Am pentru tine un mic dar...*, dar nu aveam nici un mic dar pentru ea și nu-mi plăcea să mă încurc cu slujnicele. Nu că ar fi fost slujnică — tatăl ei era unul din clienții noștri și ea venise la noi să învețe limba. Astfel

încît făcea oarecum parte din familie. Azi nu mai există servitori ; m-am născut prea tîrziu.

— La Hamburg acum toată lumea iese la iarbă verde, spuse Gerda. Pleacă la iarbă verde şi dansează...

— Noi, aici, nu prea obişnuim, am replicat. Dar deseară e dans în haine de sport.

Strîmbă din nas.

— Aici se dansează în haine de sport?

— Poţi să mergi şi în rochie de vară.

M-am uitat peste umărul ei spre perete. Rulourile erau trase pe jumătate şi lumina abia pătrundea în bucătărie ; pe picturile murale am desluşit linii neobservate înainte.

Costumul lui Susan din numărul *Noapte şi Zi* din ultima revistă fusese scurtat şi strîmtat ; dar fusese oare chiar atît de strîmt ? Am ridicat rulourile şi am privit din nou picturile. Linia dintre picioarele ei dispăruse şi forma sînilor abia se ghicea.

— E prea frig ca să te duci în rochie de vară, spuse Gerda.

— Nu-i nevoie să-ţi pui o rochie de vară. Dar poate mai încolo o să fie mai cald.

— N-am să mai fiu aici, reluă Gerda.

Se aşeză pe unul din scaunele de lîngă masa de perete şi scoase un pachet de ţigări Stuyvesant. I-am oferit un foc.

— Mulţumesc, spuse ea. Sînteţi foarte bun. Cînd mă întorc acasă nu mai fumez. Tatălui meu nu-i place.

Nu purta ciorapi ; picioarele îi străluciră cînd le încrucişă, de parc-ar fi fost acoperite cu paiete, ca ale dansatoarelor de la cabaret.

— Cred că tatăl dumitale are dreptate, am spus.

— Dumneavoastră semănați cu tata, domnule Lampton. Tata e un om foarte bun. Sînt foarte fericită aici.

— Atunci de ce vrei să pleci ?

— Tatăl meu nu se simte bine.

— Îmi pare rău, am spus.

— Da, și trebuie să plec foarte curînd. Săptămîna viitoare, cel tîrziu...

— O să ne pară rău, Gerda. Copilul are să-ți simtă lipsa.

— Nu. Clătină din cap. Copiilor le pasă numai de mama și de tatăl lor. E normal. Iar Barbara e fata lui tăticu, nu-i așa ?

— Da, uneori așa se-ntîmplă, am încuviințat.

— Așa-i și cu mine, deși o iubesc și pe mama. Își mișcă piciorul și paietele dispărură. Acum picioarele ei nu mai erau simple obiecte de privit, ci obiecte de atins, de mîngîiat foarte ușor, să simți fiece firișor de păr. Mi-am luat ochii cu greu ; ochii de pe picioarele ei ; era bine că pleca.

— I-ai spus doamnei Lampton, Gerda ?

— Abia acum m-am hotărît. Și v-am spus întîi dumneavoastră, nu sînteți dumneavoastră bărbatul ? Așa se cade.

Mi-am adus aminte de Maria care-mi cedase la Berlin pentru un pachet de țigări. Alea erau țigări Woodbines ; ca și cînd acum asta ar mai avea vreo însemnătate. Arăta ca Gerda, deși era tot atît de brunetă pe cît de blondă e Gerda și tot atît de slabă pe cît de durdulie este Gerda. Și ce fată supusă — dumneavoastră sînteți bărbatul, nu ? — singura ei grijă era să facă bărbatul fericit. Scopul

lui Susan părea să fie tocmai contrariul ; nu mi-aş fi închipuit niciodată că poate să fie atît de afurisită. Şi-i dădusem mult mai mult decît un pachet de douăzeci de ţigări Woodbines. Deşi casa era a ei, Brown nu-i dăduse nici un fel de rentă. Trăiam din venitul meu pînă la ultimul ban. În ziua aceea primisem o notă de la Mandley, cel mai scump magazin din Leddersford ; pusesem nota în buzunar, nedeschisă, pentru că nu îndrăzneam să mă uit la ea. Eu trebuia să fiu afurisit azi, nu Susan.

— Păreţi supărat, spuse Gerda.

— Mă gîndeam că doamna Lampton n-o să se bucure auzind vestea asta.

— Aveţi o casă mică, spuse ea. Şi Harry e plecat mereu la şcoală.

Mi s-a părut că în vocea ei disting o notă de dispreţ.

— Totuşi, Gerda, eşti de mare ajutor. Doamna Lampton va fi foarte mult legată de casă acum.

Gerda ridică din umeri.

— Toate femeile căsătorite sînt legate de casă. De asta nu mă mărit eu şi n-am să mă mărit încă mult timp. Chicoti.

Bucătăria începea să devină mai prietenoasă, ca şi cînd înăuntru ar fi trosnit un foc şi grinzile de stejar ar fi fost pline de şunci afumate, ca şi cînd ar fi fost altfel de bucătărie şi altfel de casă.

— Mai bine să mă duc s-o anunţ, am zis eu.

Gerda se încruntă.

— Domnule Lampton, semănaţi cu tatăl meu.

— Mi-ai mai spus, am observat.

— Nu, nu asta voiam să zic... Şi roşi.

— N-are de ce să-ţi fie teamă, curaj !

— Vreau să spun că sînteţi un bărbat bun. Sînteţi foarte drăguţ şi foarte tandru. Sînteţi un tată foarte bun şi foarte generos. Şi lucraţi din greu şi acum sînteţi consilier, pentru că vreţi să fiţi serviabil, nu-i aşa ? Şi copiii dumneavoastră sînt frumoşi. Îmi placeţi, domnule Lampton. Da, şi... Tăcu o clipă. Nu ştiu cum să spun, murmură ea.

— Mi se pare că te exprimi foarte bine, am încurajat-o.

— Mulţumesc. Ceea ce trebuie să spun e că, pentru că îmi placeţi... Tăcu din nou.

— Ce-i, Gerda ?

Privi în jos spre fustă şi şi-o trase peste genunchi.

— Doar că îmi pare rău că plec înainte de a fi spus că trebuie să plec. Şi că am fost fericită aici pînă — pînă cînd s-a îmbolnăvit tata. Înţelegeţi ?

— Nu te necăji, am spus eu.

Mă simţeam puţin încurcat, dar în acelaşi timp fericit. Cîndva Barbara va avea şi ea douăzeci de ani ; voi avea o copilă care-şi va întrerupe şederea în străinătate ca să mă îngrijească. Aş fi sărutat-o atunci pe Gerda dacă s-ar fi putut ca acest sărut să nu fie prost înţeles ; am făcut un compromis, am zîmbit bătînd-o uşor pe mînă şi m-am urcat la Susan.

Am aruncat o privire în odaia Barbarei. Dormea adînc, în braţe cu domnul Mupsy, jucăria pe care i-o adusesem de la Londra. Împinsese cu piciorul afară din pat sticla cu apă caldă, aşa cum bănuisem ; insistase să i-o punem numai pentru că avea forma unui purceluş — un purceluş albastru cu un

dop pe cap — şi purceluşul pleca uneori în călătorie cu ea. Îşi alesese singură tapetul — vapoare roz plutind pe o mare de un albastru pal cu delfini şi cai de mare. Ea a vrut vapoare, nu zîne sau Mickey Mouse sau Little Noddy, iar pe tavan a vrut cer şi stele. Aşa încît tavanul era albastru închis cu stele argintii după care se călăuzeau vapoarele.

Se rostogolise prin somn spre marginea patului şi murmură ceva ce n-am putut înţelege. Dar orice ar fi fost în mintea ei, nu era ură, teamă sau nefericire. Era prea plină de dragoste, nu lăsa nici un loc întunericului. Chiar de îndată ce s-a născut, îndepărtase negura ; înainte cu cinci ani în căsnicia mea avusese loc o întunecare pe care atunci nu o puteam explica. Dar cînd s-a născut Barbara misterul a fost dezlegat. Nu era nevoie să fiu psihiatru ca să-mi explic accesele de plîns, stările proaste, atacurile pasionale cu zgîrieturi şi muşcături, lungile perioade de tăcere ursuză ale lui Susan. Şi acum iar începeau. Soluţia se afla în mîinile mele, dacă cuvîntul mîini nu e un eufemism.

Am bătut la uşa dormitorului. N-am primit nici un răspuns. Am bătut iarăşi.

— Ai să trezeşti copilul, spuse Susan. Intră, pentru numele lui Dumnezeu.

— Eşti gata, dragă ?

I-am sărutat umărul gol.

S-a tras la o parte.

— Te rog ! a exclamat pe un ton sec.

— Iartă-mă, am spus. Soţul tău îţi cere umil iertare că te-a sărutat.

Nu părea că ascultă.

— Ah, fir-ar a naibii ! strigă. Nu pot să fac nimic cu asta. Aruncă jos peria de cap. Mă gîndesc să nu mă duc.

Avea ochii încercănaţi şi părul ei, de obicei negru-negru, cu reflexe albastre, părea şters, fără viaţă. Totuşi rămînea cea mai frumoasă femeie de aici ; înfăţişarea ei bolnăvicioasă o făcea mai atrăgătoare, îi săpa puţin obrajii bucălaţi, înăsprindu-i trăsăturile.

— Ar fi o ruşine să nu mergem acum, am spus. Nu avem prea des ocazia să ieşim împreună.

— Acum ai descoperit asta ? Aprinse o ţigară. Am observat că scrumiera de pe toaletă era plină. De curînd trecuse la ţigări turceşti ; dormitorul era îmbîcsit de mirosul lor greu.

— Fumezi prea mult, am spus.

— Vezi-ţi de treabă.

— Păi asta-i treaba mea. Îmi trecu un gînd prin minte. Sper că nu fumezi în pat cînd nu sînt eu aici.

Fusese obişnuită întotdeauna ca servitorii să culeagă lucrurile de pe urma ei, să cureţe unde lăsase murdar, să golească scrumierele, să închidă luminile şi robinetele de gaz ; simţeam parcă un miros de aşternut ars, auzeam un copil ţipînd, vedeam un trup micuţ carbonizat. Dintr-o dată o uram pe Susan.

— Nu-ţi dai seama ce uşor se poate întîmpla, am spus. Barbara...

Se întoarse, îmi aruncă o privire.

— Taci din gură, spuse. Sau nu mai merg.

— Cum vrei, am spus. Era numai de dragul tău.

— Numai de dragul meu! Ştii cîte seri ai fost acasă săptămîna asta? Nici una. Noapte de noapte lipseşti. Şedinţele de consiliu, întruniri de partid, la Thespieni — vii acasă, mănînci, îi spui noapte bună Barbarei şi pe urmă pleci. De ce te mai oboseşti să vii acasă?

Începu iar să-şi perie părul cu atîta furie, că nu m-aş fi mirat să văd ţîşnind scîntei din el.

— Las-o baltă, am spus. Fii mai înţelegătoare. Trebuie să fac toate astea. Hai să nu ne mai certăm.

— Nu, nu trebuie să ne certăm. Trebuie să facem ce vrei tu. Tatăl meu contează pentru tine mai mult decît contez eu. Chiar şi George Aisgill contează mai mult decît mine. Şi decît copiii. Da, George Aisgill contează chiar mai mult decît fiica ta pe care pretinzi că o iubeşti atît de mult. Ce, crezi c-am uitat?

— O, Doamne! am făcut. Asta a fost acum o lună!

— Te întorci după două zile de la Londra, o călătorie pe care ai spus că ai făcut-o cu cea mai mare neplăcere, o călătorie obositoare, îngrozitoare, plicticoasă. Orice bărbat normal doreşte să vină direct acasă la nevasta şi la copiii lui! Numai tu, nu. Tata te ia la club şi tu, sigur, atîta aştepţi, te duci numaidecît, deşi spui că eşti obosit. Şi asta n-ajunge? Nici după aia nu vii acasă, ţi se pare prea devreme şi te duci acasă la George Aisgill şi stai şi bei cu el pînă la miezul nopţii.

— Uite ce, iar vrei s-o luăm de la capăt? Am spus că regret...

— Tocmai la George Aisgill ţi-ai găsit să te duci! N-ai vorbit cu el zece ani, şi acum ce ţi-a venit? Despre ce vorbiţi? Despre Alice, nu-i aşa?

Mi-am întors ochii de la ea.

— E moartă, am spus, s-a terminat!

— Mă întreb dacă s-a terminat, replică pe un ton liniştit.

— Asta a fost înainte de a ne căsători şi nu s-ar fi întîmplat dacă George s-ar fi purtat cum trebuie cu Alice. Eu eram tînăr şi prost, iar Alice era cu zece ani mai mare... Glasul mi se frînse.

— Da, acum dă vina pe ea. Învinuieşte-o că s-a omorît. Ai fi în stare s-o faci şi p-asta!

Dintr-o dată mi-a venit s-o plesnesc.

— Taci! Tacă-ţi gura aia afurisită! Ce naiba vrei să faci din mine, tîrfă nebună, unde vrei s-ajung?

O parte din furie se îndrepta acum asupra mea. O învinovăţisem pe Alice jucînd rolul unui tînăr inocent sedus de o femeie mai în vîrstă. Mai bine ar fi fost dacă n-aş fi încercat să mă justific; aşa, o trădam pe Alice.

Susan rîse. Nu era un rîs sincer, era un rîs forţat, rău, încărcat de dispreţ.

— Te doare, nu-i aşa? Nu-ţi convine să te gîndeşti la asta, nu, Joe?

M-am aşezat pe pat. Dacă Susan n-ar fi aici, mă gîndeam, acum m-aş culca şi aş dormi. Aş privi mai întîi tapetul roz, gri şi tencuiala strălucitor de albă şi nu m-aş mai gîndi la nimic. Am închis ochii.

— Joe, mă auzi?

— Nu, am spus. Nu mai aud nimic. M-am ridicat. Trebuie să beau ceva.

— Pleci, cum, iar pleci?

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Totdeauna pleci. Nu te gîndeşti la mine. Tu nu te gîndeşti la nimeni.

Deschise o sticlă de parfum. Era unul pe care nu-l folosise înainte, greoi şi puţin cam dulceag, un parfum de coafeză. Deodată, poate şi din pricina parfumului, am văzut-o sub altă înfăţişare, ca pe o femeie atrăgătoare, în slip negru, o străină dezbrăcată.

— Sînt obosit, am spus. Am luat sticla de parfum. E ceva nou.

Îmi smulse sticla.

— M-am gîndit să-l încerc.

— Foarte bine, am spus. O viaţă are omul. M-am uitat peste umărul ei. Ce sîni frumoşi ai tu, am spus. De ce nu mergi la dans aşa ?

Îşi acoperi sînii cu mîinile.

— Nu te zgîi. Du-te şi adu-mi ceva de băut. Un Martini sec.

— Am să-i spun vermut ginului, am zis.

— Acum eşti iar Joe al meu. Îşi puse o picătură de parfum după ureche. Îmi pare rău că sînt atît de nervoasă.

— Să uităm, am spus. Viaţa-i prea scurtă.

— Sînt o tîrfă posesivă şi geloasă, repetă ea. Mirosi parfumul apoi puse la loc dopul. Într-adevăr e cam tare, zise.

Mi-am scos portofelul.

— Cinci lire pentru toată noaptea, suficient domnişoară ?

— Stricatule ! exclamă.

Am sărutat-o pe obraz ; expresia ei de şcolăriţă, pe care nu i-o mai văzusem de mult, mă înduioşă brusc şi m-am simţit ca un unchi.

— Am să încep să mă neliniştesc cînd n-ai să mai fii geloasă şi posesivă.

— O să se întîmple într-o zi şi asta. Îmi dădu un ghiont uşor. Acum hai, du-te şi prepară-mi un Martini, sclavule.

. . . .

Mi-am preparat şi mie unul în timp ce o aşteptam.

Cearta se terminase, trecuse aproape tot atît de repede cum începuse ; aerul se limpezise. Dar aveau să mai urmeze alte furtuni. Şi într-una din zile n-aş mai fi fost în stare să stăpînesc furtuna. Într-una din zile Susan va spune un lucru la care nu voi mai putea răspunde altfel decît părăsind-o.

Gerda cînta în bucătărie. Era un cîntec german ; ceva cu un vas al morţii. Melodia avea o violenţă stranie, aspră, era mai mult durere decît muzică, o durere răguşit de adevărată ; şi vasul acela al morţii — pe cît înţelegeam eu nemţeşte, urma să vină curînd să îmbarce o mulţime de oameni. Ei nu aşteptau vasul morţii, dar vasul morţii se îndrepta spre ei, venea să-i ia...

Am lăsat jos paharul gol şi m-am îndreptat spre canapea. Stînd acolo ghemuit, cu o pernă sub cap, am avut, un timp, iluzia fericirii. Încercam să mă conving că nu eram obosit ; un moment lăsasem deoparte toate necazurile.

Pe măsuţa de scris, într-un vas de alamă, era un buchet de flori albe cu păstăile pline de seminţe, ovale albe, străvezii în lumina amurgului. Le culesesem cu Barbara după-amiază ; ea le zicea „flori de hîrtie“. Îi oferisem nume mai frumoase :

flori de mătase, floarea banului, floarea lunii — dar ea le zicea flori de hîrtie, i se păreau prea elegante, prea netede, ca să fie adevărate.

Şi iarăşi am simţit pe umeri povara necazurilor : în odaie nu mai era linişte. M-am ridicat şi mi-am scotocit buzunarele, să găsesc o ţigară. Nu mai aveam. M-am dus la cutia de argint de pe măsuţa de servit cafea. Susan o umplea cînd îşi aducea aminte ; mi s-a părut că o văzusem deschizînd-o în ziua aceea. Partea din stînga era plină ; acolo îşi punea ea totdeauna rezerva de ţigări turceşti. Partea mea, din dreapta, era goală.

Mi-am spus că nu are nici o importanţă. Nu are nici o importanţă. Am să-mi cumpăr ţigări în drum spre Alexandra Hall. Nu simţeam o nevoie absolută ; dar dacă n-ar fi fost nici un fel de ţigări acolo, nu mi-ar fi păsat. Am trîntit capacul cutiei şi m-am dus la bar.

CAPITOLUL VII

În Warley, invitaţiile de duminică dimineaţă, „la un pahar de sherry", făcute de socru-meu erau ceva sacru. Organiza cam zece de astfel de întîlniri pe an, de obicei în prima duminică a lunii ; numărul invitaţiilor pe care le primeai era un indiciu destul de clar asupra poziţiei sociale pe care o aveai în Warley sau asupra relaţiilor tale cu familia Brown, ceea ce de fapt era unul şi acelaşi lucru. În felul acesta socru-meu scăpa ieftin de obligaţiile lui sociale şi în acelaşi timp supunea oraşul unui discret proces de se-

lectare; dacă te poftea duminică dimineaţa „la un pahar de sherry", nu însemna că vei fi neapărat invitat şi la cină, dar dacă nu te chema la el duminică dimineaţa, însemna că nici nu existai în ochii familiei Brown.

Făcînd parte din familie, Susan şi cu mine aveam invitaţie permanentă, pe care ştiam că nu puteam s-o refuz. În acea dimineaţă de duminică însă, aş fi preferat să beau o halbă la Clarendon. Din imprudenţă, îi spusesem asta lui Susan, plecînd din St. Alfred.

— Îmi pare rău că ai asemenea chefuri, spuse ea.

Încetineam, ca să iau curba spre St. Clair Road.

— N-are de ce să-ţi pară rău, am răspuns. Am spus şi eu aşa, într-o doară...

— Într-o doară, dar nu fără o anumită intenţie, a răspuns ea. Mergi cu mine în vizită la tata, dar ai prefera să te duci singur să bei bere...

— N-am zis asta.

— N-ai zis, dar nu-ţi place să mă iei la Clarendon.

— N-ai spus niciodată că ai vrea să mergi.

— Tu vrei să nu merg, nu eu... De ce nu mă laşi pe mine la tata? Lasă-mă şi pe urmă du-te în oraş, că te aşteaptă prietenii tăi de chef, irezistibilii tăi prieteni. Toţi afurisiţii tăi de alegători. Toţi admiratorii tăi. Am să-i spun tatei că n-ai venit şi am să-l întreb de ce n-ai putut să vii.

— Spune-i mai bine să crape!

— Drăguţ din partea ta, făcu ea. Totdeauna vorbeşti aşa de elegant?

— Îmi pare rău, am spus. Hai să uităm.

Susan nu răspunse; cînd am privit-o am văzut spre surprinderea mea că plîngea. Am întors spre dreapta și apoi am oprit mașina la Royden Lane, un drum îngust și pietros pentru căruțe, la sud de Poplar Road.

— Ce s-a întîmplat, draga mea?

— Nimic.

I-am dat batista.

— Trebuie să fie ceva. Nu te simți bine?

— Nu, n-am nimic.

Am cuprins-o pe după umeri.

— Ai o rochie atît de frumoasă, și plîngi, se poate?

— Nu sînt o soție bună. Te-ai descurca mai bine fără mine.

— Taci, fetițo. I-am luat batista din mînă și i-am șters ușor ochii. Să stăm aici, să fumăm o țigară, uite ce frumos e. N-avem de ce să ne grăbim.

— Da, e un loc liniștit, încuviință ea.

Am privit întinderea mare, înverzită, presărată cu stînci din spatele zidului de piatră care urca pieptiș spre platoul Warley. În spatele și în stînga noastră cîmpia se desfășura luxuriantă — parcă platoul ar fi întins o limbă mare și aspră. În mașină era foarte cald; am lăsat jos fereastra.

M-am strîns mai aproape de Susan și i-am pus mîna pe genunchi. Cu o seară înainte băuserăm amîndoi ceva mai mult decît de obicei și adormiserăm numaidecît. Iar azi dimineață îi spusesem în sfîrșit că Gerda ne părăsește; atunci începuse harța, harța conjugală, sîcîitoare. Dar acum nu simțeam că sînt căsătorit; acum eram

un bărbat și o fată într-un Zephyr alb pe o șosea singuratică.

— Ce-ar fi să ne plimbăm un pic? am spus.

— Cu tocurile astea cui, în picioare?

I-am descheiat nasturele de sus al rochiei. Mi-a dat peste mînă și a încheiat nasturele.

— Nu. Aici, nu, spuse fără mînie.

— E rochia ta, am spus.

— E o rochie pretențioasă.

— Virginală. Închisă bine la gît și atît de albă, orbitor de albă. Mi-am apropiat nasul de mîneca ei. E și scrobită, foarte ațîțătoare. Parcă aș viola o călugăriță.

— Nu fi nerușinat, murmură ea. Scoase cutia cu țigări. Te rog, dă-mi un foc.

Cînd se aplecă spre mine, geanta deschisă îi căzu pe jos. Am simțit deodată un miros greu, înăbușitor; se vărsase o sticluță de parfum. Am ridicat-o și i-am pus la loc dopul.

— Ți-ai schimbat parfumul, draga mea! am spus. A mai rămas ceva. Am tras aer în piept. Uf, mașina o să put ă acum ca un bordel.

Privind sticluța, începu iar să plîngă.

— Nu plînge, am spus, de ce plîngi? Am să-ți cumpăr alta.

— Nu-mi place parfumul ăsta. E oribil. Nu mai vreau.

Mi-am aprins țigara.

— Atunci aruncă-l o dată!

— Nu, ar fi o risipă.

Plîngînd încă, își puse parfum după ureche. Am pufnit în rîs; niciodată nu mi se păruse atît de ilogică, atît de feminină, sau, ca să spun totul

într-un cuvînt, adorabilă, ca în dimineața aceea frumoasă de iunie. Am sărutat-o.

— Pudrează-te și gata, plecăm, am spus. E caraghios, dar uneori parcă n-ai fi nevasta mea.

— Cum adică?

Spre mirarea mea am constatat că se supărase.

— Era un compliment.

Scoase pudriera.

— Curios compliment, făcu ea. Ai un fel de a vorbi foarte bizar...

Am încercat s-o trag mai aproape de mine, dar ea se feri.

— Să nu ne vadă cineva...

— Ce, nu sîntem soț și soție?

— Parcă adineauri ziceai că nu, nu ziceai tu așa?

— Ei, ziceam și eu! Parcă asta are vreo importanță.

Își scutură un fir de praf de pe rochie.

— Adevărat, aprobă ea. N-are nici o importanță.

Continua să se pudreze. Acum priveam o mască socială, o față care mergea la biserică, la o serată, la un pahar de sherry; era imposibil să crezi că în ochii aceia mari cafenii străluciseră vreodată boabe de lacrimi.

După ce termină cu pudratul, scoase sticluța de parfum. O ținu în lumină; mai rămăsese un pic. Se întoarse și trăgînd de gulerul rochiei își turnă în sîn parfumul. Am privit-o fără dragoste; fără nici un motiv se îndepărtase de mine. Trupul ei era tot alături, la fel cum afară continua să existe cerul acela albastru fără nori. Dar ea, acum, ca și cerul îmi era complet străină.

N-a vorbit pînă am ajuns în Poplar Road. Fără să mai privească, spuse :

— Te rog de astă dată *să circuli.*

— Ce dracu vrei să spui ?

— Te rog să nu stai tot timpul cu tata să discuţi afaceri. Sau să încremeneşti lîngă tipa aia, cum îi zice... Haxey.

— Hauxley, am spus. Dar ea parcă n-a fost invitată ?

— Dacă ar fi fost, ai fi zburat s-o vezi, nu-i aşa ?

— Ah, Dumnezeule, o singură dată m-am văzut cu ea. O singură dată, şi numai două minute.

— Ai fi vrut să rămîi cu ea mai mult, nu ? Lasă că te-am văzut eu cum te holbai la ea în biserică — aveai o mutră atît de bleagă şi visătoare. Şi ea a văzut. Nu-i proastă, să ştii, nu-i proastă de loc.

— Habar n-are de mine, am spus.

— Nici Eva Storr, nu ? Ultima dată de ea te-ai ţinut. Şi înaintea ei de Jean Velfrey. Cînd nu stai de vorbă cu tata, totdeauna faci curte cîte unei femei.

— N-am să vorbesc în viaţa mea cu nici o femeie. Sau cu taică-tău. Nici un cuvinţel.

Susan mormăi ceva, dar nu mai auzii ce ; intrasem pe aleea casei lui Brown şi eram atent la cotitură — intrarea era atît de îngustă, încît trebuia să iau colţul pe dedeparte ca să nu zgîriu aripa maşinii. Era singurul loc unde socru-meu făcuse economie. Casa lui era cea mai mare de pe Poplar Road — cu alte cuvinte din Warley, exceptînd palatul Wales şi palatul Sindram. Dar terenurile palatului Wales şi ale palatului Sin-

dram, deşi destul de mari, după standardurile normale, nu făceau, laolaltă, ca întindere, cît cel al lui Brown. Constructorii lor folosiseră doar gresia ; Brown numai piatră de Bolton Woods, din cea mai bună.

Am parcat maşina lîngă intrarea principală, chiar în spatele unui Vauxhall Wyvern prăfuit, pe care l-am recunoscut îndată — era al lui Mark. Ajutînd-o pe Susan să coboare din maşină, am murmurat :

— Doamne, Mark ăsta nu şi-a mai spălat rabla de un secol.

Susan trase cu putere aer în piept, apoi zise :

— Şi mai slăbeşte-l odată pe bietul Mark cu glumele astea tîmpite. Şi încearcă şi tu să fii mai drăguţ cu Sybil.

— Da, dragă. Iartă-mă, dragă. Cum zici tu, dragă, am spus parodiind blîndeţea.

Am apăsat pe butonul soneriei. Harriet, comoara familiei Brown, ne deschise. Ca de obicei pe Susan o salută mult mai călduros decît pe mine. Lucra la familia Brown de douăzeci de ani şi era creaţia lor, la fel ca şi casa. Îmi plăcea cum arăta casa, chiar dacă unele persoane, ca de pildă Larry Silvington, spuneau că e un *Wimbledon iacobit*. Îmi plăcea să-i pipăi zidurile şi totdeauna înainte de a intra, mîngîiam într-ascuns ornamentaţiile de piatră. Pe Harriet nu puteam s-o sufăr fiindcă, deşi nu număra mai mult de patruzeci de ani, avea o faţă curios de zbîrcită. Faţa ei nu-mi zîmbea niciodată ; dacă ar fi încercat vreodată să-mi surîdă — aşa îmi închipuiam — zîmbetul ar fi fost mai curînd un rictus batjocoritor. Doamna Brown spunea adesea că Harriet

era cu adevărat snoabă, cu ideile ei despre manierele unui gentleman.

Salonul mirosea a flori şi a fum de ţigară. Nu-şi schimbase înfăţişarea de cînd îl văzusem întîia oară cu zece ani în urmă. Familia Brown cumpăra numai lucruri trainice. Doamna Brown avea gust, sau cel puţin vorbea adesea despre „bunul gust" şi era un client obişnuit al licitaţiilor şi al magazinelor de antichităţi ; dar nici una dintre achiziţiile ei nu-şi făcea simţită prezenţa. Nu observai nici canapeaua Hepplewhite, nici bufetul Sheraton, ci doar grosimea covorului verde închis, adîncimea fotoliilor, mulţimea florilor şi a cutiilor de argint, a cupelor şi statuetelor ; iar cînd priveai pereţii, nu remarcai cele două etajere atîrnate datînd din secolul al XVIII-lea, sau colecţia, foarte nostimă de altfel, de reproduceri sportive, singurul lucru salvat din averea familiei St. Clair, ci doar tapetul greu, în relief. Mă gîndeam — poate pentru a şaptesprezecea oară — că salonul ăsta ar fi putut să fie al unui om politic ; ar fi fost un minunat hol de hotel sau camera de primire a unui primar.

Rose, „comoara cea nouă", se apropie de mine cu o tavă cu băuturi. Nu-mi displăcea chiar atît de mult ca Harriet, dar era în serviciul familiei Brown numai de zece ani. Curînd avea să se dea şi ea pe brazdă. În dimineaţa aceea mi se părea că-mi urmăreşte mişcările cu o deosebită luare-aminte. Mi-am luat ochii de la Norah, pe care tocmai o zărisem în celălalt colţ al încăperii şi am întrebat-o pe Rose ce face nepoată-sa. Zîmbi şi faţa ei roşie, pătrată, se făcu o clipă aproape drăguţă.

— E mare acum, mulţumesc, domnule.

Doamna Brown îi spusese odată lui Susan că nepoata în chestiune era de fapt fiica lui Rose. Căţeaua bătrînă avea şi ea părţile ei bune. Dar asta nu mă făcea să-mi placă mai mult.

M-am uitat în jur ; Susan conversa însufleţită cu Mark şi Sybil. M-am îndreptat spre Norah. Doamna Brown, adîncită într-o discuţie cu canonicul Tintman, nici nu mă luă în seamă.

Norah era singură. Nu părea supărată că nimeni nu-i dă atenţie şi nici nu încerca să ascundă acest lucru inspectînd tablourile, mobila sau antichităţile ; se simţea bine aşa, nu fugea de oameni, dar nici nu alerga după ei.

— Iar ne întîlnim, am spus. Pot să vă ofer ceva ?

— Nu, mulţumesc. Am văzut că pe măsuţa de lîngă ea avea un pahar plin cu sherry.

— Asta e deci prima dumitale vizită. Spre mirarea mea, nu găseam ce să-i spun.

— Oarecum, spuse ea. Într-adevăr, e impresionant.

— Zece dormitoare, am spus. Patru băi. Un teren de tenis, un bazin de înot, patru acri de teren...

— Patru acri ? întrebă, neîncrezătoare.

— Nouăsprezece mii trei sute şaizeci iarzi pătraţi.

I-am pus uşor mîna pe braţ ; sub mătasea subţire a rochiei, i-am simţit carnea moale şi caldă. Nu-şi luă braţul, dar buzele i se îndepărtară uşor. Am privit-o : asta n-aveam s-o uit. Mintea mea era plină de lucruri de care nu voiam să-mi amintesc ; acum era ceva de care doream să-mi amintesc,

pînă şi de nasturii rochiei, nişte nasturi de sticlă dantelată.

— Nu mă pricep la treburile astea, mărturisi ea. Mi-e teamă că ziaristica nu mi se potriveşte.

— Sînt sigur că nu-i adevărat, am spus. Profesia dumitale îmi place şi ţi se potriveşte...

Purta o rochie cu mîneci scurte ; doream să-mi las mîna mai jos, să-i ating pielea. Avea braţe frumoase, nu grase sau prea muşchiuloase — braţe puternice, rotunde. M-am întors spre fereastră, continuînd să-mi ţin mîna pe braţul ei ; ar fi putut uşor să se descotorosească de mîna mea, dar nu schiţă nici o mişcare.

— Priveşte, am spus, ce vezi nu e decît a şasea parte din terenuri.

— Mie, mi-ar ajunge trandafirii, spuse ea.

Am luat mîna de pe braţul ei ; eram împreună de cîteva minute numai şi în cameră se mai aflau şi alţii. Îi cunoşteam pe toţi şi toţi erau indiscreţi ; iar Larry Silvington, care avea limba cea mai ascuţită, tocmai se apropia de noi.

Strălucea tot în costumul lui albastru deschis de mătase italiană, cu o cravată roz pictată de mînă. De necrezut, dar Larry era specialist în lînuri ; venise la Warley cu vreo zece ani în urmă şi acum se pripăşise pe aici. Era o gură-spartă şi un zurbagiu, holteiul, cum spunea lumea, dar un holtei turbat, holteiul clasic, convins. Toată lumea îl simpatiza ; fără a fi prea chefliu, el era totuşi sufletul petrecerilor. Pînă şi doamna Brown îl socotea fermecător ; îşi spunea, cred, că primind în casă o fiinţă atît de extravagantă dădea dovadă că e *o femeie de lume*, ceea ce, ocazional, îi pro-

ducea bucurie uşurîndu-i totodată rolul ei principal de amfitrioană.

Larry o prinse pe Norah de braţ.

— Admiri trandafirii, dragă? Pot să-ţi fac o clasificare. Pe arcadă, uite, sînt *Albertine* şi *Crimson Conquest*; cei galbeni sînt *Aur Sutter*. Aceia roşii-roşii sînt favoriţii mei. *Doamna Henry Bowles*. Mă întreb cum o fi arătat respectiva doamnă.

— Ăia sînt roz, l-am corectat eu. Cei roşii sînt probabil *Montezuma*.

— Asta e un simplu amănunt, spuse el.

Mă privi cu atenţie. Avea faţa turtită, netedă, cu ochi verzi pe care pleoapele grele îi făceau oblici.

Nu era o faţă care să fi arătat vreodată tînără şi nici nu avea să îmbătrînească. Îşi mută privirea spre Norah; mă întrebam ce legături crea închipuirea lui între mine şi femeia de alături. Clătină din cap.

— Amănuntele sînt treaba lui Joe, Norah, spuse el. El e cu picioarele pe pămînt, absolut pe pămînt.

— Nu fi chiar atît de sigur de asta, spuse Norah. Îmi zîmbi.

Rochia pe care o purta avea culoarea ochilor ei, gri bătînd în albastru, şi era cu vreo doi centimetri mai scurtă decît rochiile celorlalte femei. Unii se ruşinează să se deosebească de semenii lor, alţii o fac dinadins, bucuroşi; ei însă nu-i păsa. Era o femeie matură. De zece ani nu mai întîlnisem o femeie matură; de zece ani nu simţisem nevoia să fiu împreună cu o astfel de femeie. Şi Alice, pînă şi Alice, avea undeva o fisură — pierduse, cred, obişnuinţa fericirii. *Te-ar fi mîncat*

de viu; ce alta ar fi putut face dacă flămînzise atîta vreme? Dar şi ea îmi dăduse ceva; mai mult decît îi dădusem eu. I-am zîmbit lui Norah; la fel s-ar întîmpla şi cu ea, la fel s-ar întîmpla cu orice femeie matură. Chiar şi acum simţeam că-i rămăsesem oarecum dator.

Susan avea o discuţie aprinsă cu Mark şi Sybil; pînă acum nu observasem nici o privire a ei aruncată în direcţia mea; curînd însă aveam să-i dau prilej pentru o nouă criză de furie.

— N-ai cunoscut-o încă pe soţia mea, am spus.

— Fata aceea drăguţă în rochiţă albă, aruncă Larry. Stă de vorbă cu o matroană în roşu şi cu un bărbat în bluză sport. Chicoti. Azi Sybil îl cam ţine din scurt pe Mark, adăugă.

— Fii liniştit, am spus eu.

— Am să-ţi spun ceva după ce pleacă.

— Nu vreau s-aud nimic, am răspuns băţos.

Larry chicoti iarăşi.

— Multe nu vrei să auzi, tu, Ochii-şi-Urechile Lumii.

Nu era omul pe care să te superi, dar în clipa aceea abia m-am stăpînit să nu-l pocnesc. Nu voiam ca Norah să mă pună în aceeaşi categorie cu el, nu voiam ca Norah să mă vadă altfel decît matur. Apoi am remarcat că pe ea o amuza; nu era rece, era indulgentă, ştia cîte parale face Larry. El n-avea nimic rău; le oferea oamenilor bîrfeli, aşa cum le-ar fi oferit băutură, ţigări, flori, ciocolată...

Spre surprinderea mea, Norah îl luă de braţ.

— Îţi place să le faci oamenilor mici plăceri, nu?

Am privit-o surprins; era gînd în gînd cu mine.

— Fac şi eu ce pot, spuse Larry.

Ne-am apropiat de Susan, Mark şi Sybil; spre uşurarea mea, Susan părea atît de adîncită în conversaţie, încît nu cred să fi băgat de seamă că *nu circulasem*. Toate urmele scenei din maşină dispăruseră de pe faţa ei, părea plină de veselie, o veselie pe care o risipea în jur cu nepăsare, cum ar azvîrli o regină un pumn de bănuţi de aur, cerşetorilor. Cerşetorii, fără îndoială, erau Mark şi Sybil; Mark o privea ca şi cînd numai prisosul ei de viaţă îl ţinea în picioare; iar Sybil, îmbrăcată mai fistichiu ca oricînd în rochia ei purpurie, o privea, nu atît cu invidie, cît cu un fel de dragoste lacomă.

Pe obraz, sub stratul gros de pudră, se desluşeau pete vinete. Susan şi cu mine, deci, nu fuseserăm singurii care avuseseră o scenă în dimineaţa aceea. Probabil că Sybil aflase vreuna din isprăvile lui Mark, cum se întîmpla întotdeauna. Normal ar fi trebuit să iau partea unuia dintre ei. Să mă bucur de înfrîngerea unuia sau a altuia; aşa merita — să zicem — Sybil, care nu-i dădea lui Mark ce voia; sau aşa merita Mark care sucea capul unor fetişcane proaste, de fiece dată mai mici şi mai prostuţe.

În dimineaţa asta însă, îmi părea rău de amîndoi. Era un sentiment ciudat, neobişnuit. Un sentiment cu care n-ar fi prea uşor să trăieşti. Am recomandat-o pe Norah; enunţarea plată, formală, a numelui, repetarea întrebării de politeţe la care nu există alt răspuns decît repetarea întrebării, mi se păreau mai ireale decît de obicei. Cînd

firesc ar fi fost să le aduc la cunoştinţă că de faţă se afla, prezentă, în sfîrşit, o fiinţă matură ; era, cred singurul fapt vrednic de anunţat.

Doamna Brown sporovăia cu canonicul Tintman. Poate că şi ea fusese cîndva frumoasă, poate că avusese chiar trăsături mai delicate decît Susan ; dar toţi aceşti ani în care jucase rolul de Stăpînă-a-Casei îi subţiaseră buzele şi-i uscaseră carnea pe oase. Canonicul Tintman vorbea ceva despre o cauză dreaptă şi despre ce-nseamnă „să fii un exemplu".

— Înţeleg foarte bine, spunea soacră-mea. Dar el nu poate mai mult, nu e întreprinzător... Mă privi gînditoare.

Nu era prea greu pentru inventivitatea mea să reconstitui întreaga conversaţie sau să ghicesc ce-avea să-mi ceară. Acum eram consilier şi era bine să ai consilieri în fel de fel de comitete. În curînd va trebui să mă îndrept spre ei şi amîndoi îmi vor cere să intru în cine ştie ce comitet şi eu, nu-i aşa ? va trebui să primesc. Ea va folosi o singură dată, cu mare efort, numele meu de botez şi va continua, stăruitor, să-mi aducă aminte ce origine am eu şi unde-mi sînt adevăratele interese. Era greu să n-o urăşti ; ascultînd-o însă pe Norah care-i vorbea lui Susan despre trandafiri, ura mă părăsi. Doamna Brown era un copil ; şi pe copii nu-i poţi urî.

— Eu ador trandafirii, exclamă Susan. De ce n-avem mai mulţi în grădină, Joe ?

— Nu-s uşor de cultivat, am răspuns.

— Prostii, interveni Mark. Trandafirii sînt foarte rezistenţi.

— Cred că sînt, am spus.

Cuvintele acestea însă nu însemnau nimic, nici un cuvînt pe care l-aş fi folosit n-ar fi avut vreo importanţă ; important era doar faptul că nu poţi urî un copil. Şi aici toţi erau copii, pînă şi Brown, care exagera proporţiile grevei autobuzelor, stînd de vorbă cu Julian Farney, directorul şcolii de la St. Alfred.

— Este o meserie grea, de mare răspundere, spunea Julian. Eu, personal, nu m-aş încumeta să conduc un autobuz, zău...

Rîse nervos. Părea mai slab şi mai palid ca de obicei pe lîngă socru-meu care strălucea în costumul lui nou cu carouri mari, cu o garoafă roz la butonieră.

— Şi eu am o meserie plină de răspundere, zise Brown. Şi n-am să fac niciodată grevă. N-am să cer dublarea plăţii şi nici pauze pentru micul dejun, marele dejun, pauze, mereu pauze...

Pălăvrăgea ca un copil, cu un pahar de lapte într-o mînă şi în cealaltă cu un trabuc ; m-am apropiat puţin de Norah, aşa încît umerii noştri să se poată atinge măcar. Voiam să-i spun ce simţeam, la iuţeală şi concis ca-n piesele acelea în care, în zece secunde, eroul este informat în şoaptă că, *de fapt*, contesa este strănepoata nelegitimă a mareşalului, că plutonul de execuţie foloseşte gloanţe oarbe, că planurile arse erau simple coli de hîrtie nescrise şi că fiica contesei care, în realitate, este agenta serviciului de spionaj englez, va aştepta cu persoanele *reale* la asfinţit în faţa porţii de răsărit a castelului Crapaud... Mă gîndeam revoltat că trebuie să existe un mijloc să-mi comunic şi eu

tot atît de uşor mesajul ; apoi cu o bucurie crescîndă mi-am dat seama că nu era nevoie de cuvinte. Ea ştia ce voiam şi fără să-i spun.

Brown îmi făcu semn cu degetul.

— Vino aici, Joe, spuse el. Vino aici şi lămureşte-l pe Julian.

— Am să-ncerc, am spus.

E copil — mă gîndeam — un biet copil. Iar la şaizeci de ani eşti mai aproape de noapte decît oricînd ; cum de uitasem una ca asta ?

CAPITOLUL VIII

Nu mă îndoiesc că Sybil se îmbăia tot atît de des ca oricare persoană din lumea noastră ; nu pierdea niciodată prilejul să aducă vorba despre baia ei zilnică şi totuşi mereu mirosea a transpiraţie nespălată. Bătînd-o pe umăr, mă trăsnise deodată un iz de năduşeală stătută.

— Nu mai plînge, draga mea, am spus. N-are nici un rost. Dar ce s-a întîmplat în fond ?

— Nu pot să-ţi spun, bolborosi. E prea de tot, prea mult ca să mai pot răbda.

— Bine, atunci nu insist, am spus.

M-am dus la bar şi mi-am turnat un whisky în care am pus şi o ţîşnitură de sifon. Era a doua oară în săptămîna aceea cînd o vedeam, la noi, pe Sybil plîngînd. Întrebarea mea fusese o pură formalitate. Ştiam foarte bine de ce plîngea ; aflase că Mark avusese o legătură cu Lucy Harbutt. „Vacă bătrînă, tîmpită şi împuţită — îmi ziceam — ai venit să-mi strici aerul !“

— Vai ce proastă am fost, se văita ea. Ce proastă și ce oarbă ! Cum or mai fi rîs de mine, de o sărmană oarbă proastă !

Fraza aceasta o rosti cu o satisfacție grotescă.

— Mai bine-ai bea ceva, i-am propus.

— Voi bărbații luați ușor lucrurile. Bea, fumează, uite niște flori, cumpără-ți o pălărioară... Rîse. Nu sînt un copil, Joe, sînt femeie în toată firea. O femeie jignită, da, umilită, care nu mai poate îndura atîtea chinuri. De n-ar fi fost copiii, zău că de mult aș fi terminat cu toate.

Ciorapii îi atîrnau pe picioare ; mi-am întors scîrbit ochii. Într-adevăr, nu-l puteam învinui pe Mark ; Lucy Harbutt era o femeiușcă, o cocotă de duzină, dar măcar avea ciorapii bine trași. N-aș fi avut nimic împotrivă s-o văd pe Lucy alături, în salonul nostru ; era ea proastă, egoistă, aducea numai ruină și necazuri, dar măcar mirosea a cîmp și a plăcere.

— Nu vorbi așa, am spus fără vlagă.

— Trebuie să mă gîndesc la copii, spuse ea. Mititeii de ei, nu mă au decît pe mine.

Și pe Susan, m-am gîndit cu tristețe ; cine altcineva credeți că avea grijă de ei acum ? Deodată în sufragerie se auzi un urlet ; era Barbara.

— Dă-mi-o înapoi, obraznico, scîrboaso și rea ce ești. Te bat — țipa — îți trag o palmă !

Apoi se auzi zgomotul unei perechi de palme. Urmă o liniște mormîntală, apoi o hărmălaie de voci. Mă întrebam cine primise palmele ; se părea — mă gîndeam aprobator — că nu Barbara. Luni îmi spusese cu lacrimi în ochi că Helen îi luase maimuțoiul și Vivien pe „domnul Mupsy“ și că Linda nu se mai dădea jos de pe bicicleta ei ; toate

erau nişte rele, nişte obraznice şi eu ar fi trebuit să le pun la punct.

— Bate-le, dă-le o palmă, îi recomandasem.

— Sînt mai mari decît mine, obiectase.

— Nu-i nimic, am spus. Dă tu întîi!

Amintindu-mi, am rînjit. Era fata mea — nu se lăsa călcată în picioare.

— Sărmanii mei copilaşi, se tînguia Sybil. Se pare că nu auzise larma din sufragerie. Mă tem că bănuiesc ei ceva.

— Sînt prea mici, am spus eu.

— Linda are şapte ani. Gemenele — cinci. Vai, şi în zilele noastre, copiii sînt teribil de precoci. Ai mei sînt teribil de inteligenţi — o spun deşi nu se cade. Şi îmi surîse — un surîs insipid. Gemenele au un temperament... sînt la vîrsta întrebărilor. Ştii ?

Mi-am mai turnat un whisky. Îmi venea să casc în faţa ei — mi-ar fi făcut plăcere.

— Ştiu, am încuviinţat. E foarte obositor.

— Da, mie-mi spui ? Şi totuşi, Joe, ce satisfacţie îţi dau copiii ! Linda... e meditativă. Nu vorbeşte mult, dar observă tot ce se-ntîmplă...

— Este foarte sensibilă, am spus. Cu Linda trebuie să te porţi cu multă grijă.

Sybil îmi dădu pe loc replica.

— E teribil de sensibilă. Fiindcă e atît de dezvoltată pentru vîrsta ei, lumea crede despre ea că e doar un băieţoi. Dar nu-i aşa. Nu. Dădu încet din cap. Linda se gîndeşte tot timpul, pas cu pas. Şi după ce a chibzuit bine lucrurile, după ce a gîndit problema *în întregime* — abia atunci enunţă soluţia. Gemenele, ce-i drept, sînt cam impulsive.

Monologul continua. Ascultam nepăsător, scoţînd din cînd în cînd sunete nearticulate care nu mă angajau. Cel puţin nu se mai văicărea, nu-mi mai cerşea simpatie. Copiii despre care vorbea ea nu păreau să fie cei care făceau zarvă în sufragerie. Parcă urlau cu toţii deodată. Harry le spunea Scandalagii-cu-faţa-de-budincă ; gîndindu-mă bine acum, expresia mi se păru destul de potrivită. M-am uitat la ceas ; peste o jumătate de oră trebuia să fiu la şedinţa Comitetului pentru sănătate. Dacă lucrurile mergeau aşa, n-aveam să capăt nimic de mîncare.

Susan intră roşie la faţă, cu Barbara de mînă. Barbara strîngea la piept, cu mîna liberă, pe „domnul Mupsy“, maimuţoiul care zîmbea cu gura pînă la urechi. Faţa îi era mînjită cu sos de roşii.

— Te rog să vorbeşti cu fiica ta, spuse Susan. E un mic diavol.

— Te cred, am spus eu. Am auzit un vacarm, un început de conflict. Ce-a făcut ?

— Le-a bătut pe Helen şi pe Vivien. Iar pe Linda a trîntit-o de pe scaun.

— Vino-ncoace, m-am adresat Barbarei. Acum, ascultă-mă. Ai fost rea. Helen, Vivien şi Linda sînt musafirii tăi. Nu trebuie să te porţi urît cu musafirii.

— Nu mi-ai zis tu să le bat ? ripostă ea. Tu mi-ai zis să le bat...

— Nu, draga mea. Ţi-am spus să nu fii prea blîndă cu ele, atît...

Dar nu asta-i spusesem ; trîntisem o minciună. O minciună mică, totuşi o minciună.

— Eu te iubesc, am spus. Măcar asta era adevărat. Aşa că fii fată cuminte, pentru tăticul tău. Spune-le verişoarelor tale că-ţi pare rău. Promiţi? Pentru tăticu!

— Da, tăticule; zîmbetul îi pierise de pe faţă.

— Fugi şi te joacă, răsfăţata tatii.

— Ar fi timpul să facă baie, observă Susan.

— Ai dreptate, am spus.

Barbara începu să plîngă; am îmbrăţişat-o. Încercam s-o consolez, dar mi-am dat seama cu recunoştinţă, ca şi altă dată, că eu eram consolatul; ea se ridica între mine şi nedreptate. Eu mă agăţam de ea şi nu ea de mine. Eu mă agăţam de fetiţa mea pentru că mi-era frică. De ce, nu ştiam. Am împins-o înainte uşurel.

— Eşti o fetiţă, am spus. Să nu te mai prind că te porţi urît cu prietenele tale.

Aprobă cu tărie, scuturînd din cap şi fugi afară.

— Un cuvînt să-i spună taică-su şi face ce vrea, spuse Susan. Îl învîrte pe deget şi ea ştie asta.

— Nu vorbi aşa, spuse Sybil. Nu ştii ce norocoasă eşti. Mă privi cu un aer şăgalnic. Draga mea, aş face schimb de soţi cu tine oricînd. Joe trăieşte pentru copii, pentru munca lui. Mark numai pentru plăceri. Pentru plăcerile lui josnice, sordide.

— Da, îmi închipui, spuse Susan.

— Nu, nu poţi să-ţi închipui. Bărbatul tău nu aleargă după orice fustă, Joe te iubeşte pe tine, iubeşte copiii, el a avut întotdeauna simţul răspunderii. Pe cînd Mark... Mark *s-a mutat* toată viaţa. Dintr-un loc într-altul, din slujbă-n slujbă, din aventură în aventură — lui ce-i pasă? Ah,

dacă ar fi vrut ar fi făcut şi el ceva în viaţă — deştept e, are şi farmec... Dar lui nu-i place să fie bătut la cap, asta-i. Aşa că oamenii harnici dar nesăraţi, plicticoşi i-o iau înainte. Ah, Doamne, de n-ar fi fost atît de deştept şi de fermecător. Să fi fost şi el un bărbat muncitor şi chibzuit cum e Joe...

— Mersi, eşti drăguţă ! i-am retezat-o. Se pare însă că nu mă auzise.

— Ştii ce face astă-seară ? Se duce la un concurs de tras la ţintă, închipuiţi-vă. Acum cred că a ajuns acasă, mi-a citit biletul, dar el habar n-are... O să mănînce pîine cu brînză, pe urmă o să se ducă la cîrciumă să bea bere şi să tragă mai departe la ţintă cu Tom, cu Dick, cu Harry, cu dracu', cu lacu', toţi se prăpădesc după el. Se simt onoraţi că au în mijlocul lor un asemenea *gentleman !...*

Ultimul cuvînt îl pronunţă cu acelaşi ton batjocoritor pe care l-aş fi folosit şi eu.

— Nu fi atît de amărîtă şi părtinitoare, draga mea, am spus. Mark nu e chiar aşa de rău.

— Nu-l mai apăra, lasă că ştiu eu cum sînteţi voi, corb la corb nu-şi scoate ochii. Şi eu, de cîte ori nu i-am luat apărarea ! Dar acum gata, s-a terminat. Am văzut ce-i poate pielea. Ah, Doamne, nu ştiu ce să mă mai fac... De astă dată glasul ei avu o notă cu adevărat tragică.

— Ar trebui să bei neapărat ceva, am spus.

— Aş vrea să uit, murmură ea. Să dorm, să dorm... sînt atît de obosită, am primit atîtea lovituri...

— Dacă vrei, poţi să rămîi la noi, propuse Susan. Harry e la şcoală, aşa că o să punem patul de campanie...

Făcu la iuţeală şi veselă planul, ca şi cum eu atîta aşteptam, să mă culc pe canapea şi să împart casa cu Sybil şi cu liota ei de Scandalagii-cu-faţă-de-budincă ; ultima oară cînd îi propusesem să-l chemăm la noi pe unchiul Dick cu mătuşa Emily să-şi petreacă un *week-end*, Susan nu se arătase de loc bucuroasă, dimpotrivă...

— Nu te deranjează, nu-i aşa, Joe ?

— Vai, de loc ! am protestat.

— Iar Gerda nu pleacă pînă vineri, aşa că sîntem destui ca să avem grijă de copii.

Am deschis cutia cu alune.

— Desigur, dragă. Mă bucur că pot fi de folos...

— Foarte bine, atunci. Totul s-a aranjat.

— Întreab-o însă mai întîi pe Sybil dacă vrea să rămînă.

Sybil se codea.

— Drăguţ din partea ta, Susan... Dar mai bine, nu. Vreau să judec lucrurile la rece, ştii ?...

Se ridică.

— Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără voi în zilele astea. Să vă ajute Dumnezeu. Să aveţi parte de fericire.

Şi iar se puse pe plîns.

— Aş vrea să mor ! strigă apoi. Ce n-aş da să mor !

Susan o îmbrăţişă :

— Biata Sybil ! Nu te necăji, dragă, las-că avem noi grijă de tine...

Am aruncat în gură cîteva alune ; acum era prea tîrziu ca să mai iau masa.

— Plec, i-am spus lui Susan. N-am să lipsesc mult.

Dădu din cap absentă. Era cu gîndul la Sybil. Suferința ei zgomotoasă, dezagreabilă, umplea odaia ; aveam impresia că se luase după mine, că se furișase aici în sufragerie, unde Gerda o dezbrăca pe Barbara.

— Unde sînt ceilalți copii ? am întrebat-o pe Gerda.

— Sînt în grădina din fund ! răspunse fata. Cred că plîng cu toții...

— Am bătut-o iar pe Linda, mă anunță Barbara după ce-și trase bluza de pijama peste cap. A fugit. Și Vivien și Helen au fugit și ele, da, le-am gonit !

— Foarte urît din partea ta, am spus. Dar n-am putut să-mi stăpînesc un zîmbet. Barbara îmi surîse netemătoare ; am apucat-o de mijloc și în timp ce se zbătea în brațele mele am ridicat-o sus de tot pînă-n tavan. Ești rea, am spus, ești foarte rea !

— Să-ți cînt un cîntec ! a strigat ea.

— Tăticu trebuie să plece acum, comoara mea.

„Strălucește soarele de vară,
Zboară fericirea, zboară..."

Se opri, încruntîndu-se.

— Cîntă mai departe, am spus.

— Am să le bat iar dacă-mi iau maimuțoiul și pe „domnul Mupsy" și bicicleta mea.

Am început să rîd.

— Tu ești fata mea, am spus. Nimeni n-o să te calce în picioare.

Ochii ei mă priveau mirați.

— Ce-ai zis, tăticule?

Am sărutat-o.

— Nimic. Noi doi ne înţelegem — tu şi cu mine.

Dădu din cap; odaia se făcuse parcă mai mare iar masa mai bogată. Dintr-o dată, deşi eram flămînd şi necăjit, mi-a venit să plîng de fericire.

CAPITOLUL IX

Casa lui Mark mirosea întotdeauna a peşte. Nu mirosul iute, vesel şi cald al unui magazin de peşte şi cartofi prăjiţi, nici mirosul aţîţător de vietăţi marine comestibile — proaspăt şi dulce. Era ca şi cînd în fiece zi, la fiece masă, ar fi mîncat cod fiert. Nimeni în afară de mine — de mine şi de Barbara, care o spusese cu glas tare — nu părea să fi observat asta. Adesea mă întrebam dacă era cu adevărat ceva material, sau dacă ceea ce eu credeam că era miros, nu era altceva decît duhul nefericirii.

În seara aceea mirosul acesta ar fi trebuit să dispară. Mark şi Sybil se împăcaseră, urmau să înceapă o viaţă nouă, de dragul copiilor. Masa ar fi fost o sărbătorire a împăcării, iar noi — după cuvintele cam jenante ale lui Sybil — trebuia să rupem împreună torta, cu dragoste şi prietenie.

Aşezîndu-ne în jurul mesei, am văzut-o ducîndu-şi repede batista la ochi.

— Ce-i dragă, ce s-a întîmplat, dragă? a sărit Mark.

— Sînt atît de fericită ! exclamă ea. Stăm acasă, în casa noastră şi luăm masa cu prietenii noştri — zău, nici nu-mi vine a crede.

Ce puteai să mai zici ? I-am trimis ceea ce speram să fie un zîmbet încurajator şi am sorbit o lingură de supă. Supa era sleită şi avea un gust ciudat, de nisip, — de nisip şi de ceva ce aducea vag a grăsime de pasăre. Sybil mă bătu uşor pe mînă.

— Iartă-mă, spuse ea. E ridicol că mă smiorcăi atîta, tocmai acum. Dar noi femeile plîngem aşa, din senin, ştii ? nu-i aşa, Mark ?

Mark încuviinţă pe loc. Ochii îi scăpărau ; m-am întrebat dacă nu se fortificase cu ceva mai tare decît vinul de Xeres pe care îl beam.

— Voi sînteţi mai delicate, vorbi el. Noi bărbaţii sîntem făcuţi mai din topor, nu-i aşa, Joe ?

— Tu să vorbeşti în numele tău ! am încercat să glumesc.

Am mai sorbit o lingură de supă ; era la fel ca prima.

— De-aţi şti cît de recunoscătoare vă sînt — ţie şi lui Susan, oftă Sybil. De n-aţi fi fost voi, nu ne-am fi aflat acum aici. Să vă ajute Dumnezeu, dragii mei.

— Pe Susan mai ales, strecură Mark.

— Să bem în sănătatea lor, adăugă Sybil.

Nu mai ştia ce să facă de bucurie. Era în centrul scenei, cu toate reflectoarele îndreptate asupra ei. O clipă, văzîndu-i fericirea întipărită pe faţă, nu mi se mai păru de loc neplăcut că sufrageria era atît de strîmtă şi de rece, că tapetul albastru deschis, perdelele verzi şi covorul roşu nu

se împăcau de loc între ele, că primul fel de mîncare era ceva necomestibil şi că felurile următoare, probabil, aveau să fie şi mai rele. Nu-mi mai păsa că rochia ei nouă era prea înzorzonată, prea plină de fanfreluşuri, iar culoarea — un roşu „sînge de bou" trist, lugubru, părea anume aleasă ca să sublinieze apropierea de cei patruzeci şi cinci de ani pe care avea să-i împlinească, şi faptul că fusese o femeie ce nu-şi îngrijise niciodată tenul. Nu mă mai sinchiseam de toate acestea ; îşi revenise la viaţă ; biata, nesuferita, grasa Sybil se dezmorţise. Cea mai mare parte a oamenilor sînt loviţi tot timpul, pînă şi în somn îi fugăresc monştri, călăi, tigri şi nimeni nu-i vede aşa cum sînt în realitate. Iar eu, pînă atunci, n-o văzusem pe Sybil cum trebuia ; parcă aş fi văzut-o mereu instalată pe scaunul unui dentist. Acum nu mai suferea ; şi credea că Mark avea să-şi lase năravurile, că n-o s-o mai facă să sufere niciodată. Era fericită ; scăpasem de povara, de plictiseala milei şi, contrar tuturor aşteptărilor, am descoperit că mă bucuram. Cotletele de viţel nu îndeajuns de fripte n-aveau nici un gust, mazărea era cleioasă, budinca înota într-un lichid dubios, vinul alb iugoslav fusese în aşa hal de frapat că-ţi îngheţa dinţii. Şi totuşi „bunătăţile" acestea le gustam exact ca Sybil : erau obiectele sărbătorii, simbolul împăcării.

Susan vorbise foarte puţin pînă atunci şi abia se atinsese de mîncare. Dar şi ea părea mişcată de duioşia clipei ; de mult n-o mai văzusem strălucind de atîta drăgălăşenie. Niciodată nu fusese mai tînără ; rochia ei albă de organdi, în ciuda decolteului larg, avea un aer feciorelnic de primă

comuniune. Cu un orgoliu posesiv mă gîndeam că era imposibil de crezut că adusese pe lume doi copii ; apoi, cu teamă aproape, mi-am dat seama ce era cu drăgălăşenia aceasta a ei. Susan se maturiza, Susan era Mamă, Susan o ajutase pe Sybil, Susan îi înlesnise împăcarea cu Mark. Şi deodată am simţit că respectul meu faţă de ea se preschimbă într-un fel de veneraţie ; devenise o fiinţă mai bună decît şi-ar fi îngăduit ea vreodată să fie, o fiinţă mult mai generoasă decît mine — şi recunoscînd acest lucru avui o ciudată senzaţie de uşurare.

Sybil suspină.

— Sînt foarte fericită că stau aici cu bărbatul meu şi cu prietenii mei. Parc-aş fi trecut printr-o furtună groaznică, infernală. Tu n-ai impresia, dragul meu ?

— Da, dragă, răspunse Mark. Este exact cum spui...

Amuzat, băgai de seamă că tocmai în clipa aceea se uita insistent la sînii lui Susan.

— Vai, să nu uit, avem nişte porto, exclamă Sybil. Dar să nu abuzăm ! făcu — şi ne ameninţă în glumă cu degetul.

— Nu, nici pomeneală, se grăbi Mark să răspundă. De fapt e un obicei stupid. Eu întotdeauna am fost împotriva beţiei, tu nu, Joe ? şi-mi făcu stîngaci cu ochiul.

— Da, cum nu, bineînţeles...

— Aşa ziceţi voi. Lasă că vă cunosc eu...

Şi iar ne ameninţă cu degetul. Se roşise la faţă ; beată nu era, dar se cherchelise puţin. M-am ridicat şi i-am tras scaunul. O undă de parfum mă învălui. Era un parfum uşor de flori, nu destul

de tare ca să acopere mirosul transpirației. Era prima dată cînd observam că Sybil se parfuma. Ehei, mi-am zis, grea noapte o să mai aibă Mark. Era dezlănțuită ; și cu toate silințele mele, nu izbuteam să văd în imaginea asta decît ceva dezgustător și nu simțeam pentru Mark decît dispreț, un dispreț plin de caraghioslîc.

Cînd femeile ieșiră din odaie, ochii lui o urmăriră din nou pe Susan. Și iar am surprins pe fața lui expresia aceea de dorință exasperată, pe care o observasem și mai înainte.

— Ești un bărbat foarte norocos, spuse el.

— Știu, am răspuns.

— Susan e un înger. Nu știu ce s-ar fi făcut Sybil fără ea. Zi de zi a stat lîngă ea și a ajutat-o. Sybil — ei ce să mai vorbim, știi cum sînt femeile ! Par foarte rezistente și pe urmă odată se prăbușesc. Numai o altă femeie e în stare să le ajute.

Vorbea ca și cînd cele întîmplate în ultimele zece zile nu l-ar fi privit cîtuși de puțin ; și cum începuse să-mi înfățișeze cu lux de amănunte felul în care o ajutase Susan pe Sybil, am simțit că m-apucă toți dracii.

— Data viitoare vezi de fii mai atent, l-am prevenit. Ce naiba te-ai legat și tu tocmai de Lucy — alta nu găseai în toată lumea asta ?

Se strîmbă.

— Nu tu alegi fetele, băiete, nu. Ele te aleg pe tine.

Se privi în oglindă și își îndreptă cravata. Era o cravată cu picățele albastre și cu nodul pătrat care pe mine m-ar fi făcut să arăt ca un actor șomer ; lui Mark însă îi dădea un aer vesel,

prosper. Purta o haină gri la două rînduri ; de zece ani nu se mai purtau haine la două rînduri, şi totuşi Mark mă făcea să mă întreb, stînjenit, dacă nu cumva eu, cu costumul meu nou, la un rînd, nu eram demodat.

— Nu ştiam cine pe cine alege, am spus. Dar mai bine e să pescuieşti cît mai departe de casă.

— Tu arunci piatra ! făcu el mustrător. Ştiu că m-am purtat urît. Ţie de fapt nu-ţi place portoul, spune că nu-i aşa ? În orice caz e infect. Mai trebuie pritocit, dracu ştie...

Se duse la bufet şi scoase o sticlă de whisky White Horse.

— Ăsta-i mai bun, am aprobat. Mă gîndeam ce însemnase pentru mine ajutorul pe care i-l dăduse Susan lui Sybil : zece zile de mese pe apucate, zece zile de audiţie a nefericirilor lui Sybil, istorisite fie de ea, fie de Susan ; zece zile în compania Scandalagiilor-cu-faţă-de-budincă ce puseseră stăpînire pe casa noastră şi intrau în ea şi ieşeau cînd voiau...

Mark turnă două pahare mari de whisky.

— Ţi-ai cam sacrificat confortul în ultima vreme, spuse el, ca şi cînd mi-ar fi citit gîndurile. Regret.

— Lasă ! am spus, nu te mai gîndi la asta.

— Am fost un imbecil, spuse el. Da, imbecil. Dar după zece ani simţi nevoia unei schimbări. O simplă schimbare de decor, atît. Crede-mă, eu îmi iubesc soţia.

Era clar că n-o iubea ; cuvintele le rostise foarte repede, şi, întîia oară de cînd îl cunoşteam, citisem pe faţa lui vinovăţia, vinovăţia reală.

— Femeile sînt neînţelegătoare, am murmurat.

— Aşa-i. Şi fără ele nu se poate... Sorbi o înghiţitură de whisky. Tu eşti băiat bun, Joe, dar poate că nici tu nu înţelegi. Lucy o fi ea o curviştină, dar m-a făcut să mă simt iar tînăr.

Întoarse scaunul şi se aşeză călare, cu o mînă pe spătar. Era o poză de comedie muzicală, felul în care se aşază frumosul husar în scena din tavernă ; mă gîndeam că mie atitudinea asta nu mi s-ar fi potrivit de loc.

— Îţi iroseşti toată viaţa nefăcînd lucrurile pe care ai vrea să le faci, şi-apoi deodată, îmbătrîneşti. Copiii, cînd sînt mici, sînt o mare bucurie, dar uite că nu rămîn mici. Şi-atunci nu faci ce-ai vrea din pricina copiilor şi culmea e că-ţi dai seama că lor nici nu le pasă de tine. Altă grijă n-au decît să-şi ia valea, să te lase, cum li se iveşte prilejul. Dacă eşti normal, trebuie să faci copii fie şi numai fiindcă femeile devin bizare dacă nu alăptează. Dar prea mult să nu-i iubeşti.

— Asta nu se poate evita, am spus.

— Ba da ! ripostă Mark şi goli dintr-o dată paharul. Bea, Joe, ăsta e singurul leac al durerii noastre. Îşi umplu iar paharul.

— Eu mă duc să mi-l mai împrospătez un pic pe-al meu, am spus.

M-am dus la bufet şi am scos un sifon. Bufetul, ca şi masa şi scaunele, era, după numele dat de magazinele de mobile, o reproducere jacobină, cu picioare groase, curbate, canelate şi cu tăblia din faţă împodobită cu fel de fel de sculpturi. Partea de deasupra era zgîriată şi plină de cerculeţe albe — semnele celor ce-şi puseseră paharele direct pe lemn, uitînd suporturile. Închizînd bufetul, am băgat de seamă că hîrtia dinä-

untru era pătată şi scorojită. Un dor năprasnic m-a făcut să mă gîndesc la sufrageria noastră din Harling Crescent, de parcă fiece clipă petrecută în odaia aceea ar fi fost o trădare. Confuz, îmi vedeam casa parcă năpădită, asediată de urîţenia, de murdăria casei lui Mark.

M-am întors cu paharul plin, la masă ; sorbind din whisky, parcă mi-a mai venit inima la loc. Încă un pahar şi umflăturile acelea şi incrustaţiile de pe spătarul scaunului meu vor înceta să mă mai împungă în spinare ; sau poate că, imitîndu-l pe Mark am să mă aşez şi eu de-a călare cu speteaza înainte. Simţeam chiar un fel de plăcere — deşi nu eram prea mîndru de ea — comparînd casa lui Mark şi viaţa lui cu a mea. Dar el nu arăta ca şi cînd ar fi ştiut că eram mai norocos ca el ; pe chipul lui apăruse un rînjet larg, un rînjet neîndoielnic de automulţumire.

— De ce zîmbeşti ? l-am întrebat.

— Aşa mi-a venit, băiete. Mă gîndeam şi eu cît de ciudată-i viaţa.

— Ai noroc, am spus, ar putea să fie şi mai ciudată, usturător de ciudată. Tatăl lui Lucy e omu' dracului, un hapsîn...

I-am întins o ţigară. Mark dădu din cap.

— Nu, mulţumesc, băiete. Ştii că eu prefer otrăvurile mele personale...

Scoase o ţigară şi o bătu tacticos pe portţigaret. Era o manie, ca şi aceea — caracteristică femeilor — de a-şi vîrî batista în mînecă, obicei care pur şi simplu mă enerva. Şi mirosul ţigării — Mark fuma întotdeauna, ca şi Susan, ţigări turceşti — mi se părea insuportabil de greţos.

— Mă mir că nu te-a snopit, am spus.

Mark rîse.

— A, nu, el nu... Credea că o să m-atingă la pungă. Nu mă-ntreba pentru ce.

— I-ai dat ceva ?

— Băiete dragă, ce să-i dau ? eu nu pot să dau ce n-am. Uite unul din foloasele de a nu avea nici o leţcaie. Şi la urma urmelor de ce dracu aş fi plătit ? Fata a trecut de 16 ani.

— Abia i-a împlinit, am spus.

Se ridică şi deschise fereastra.

— Taci, nu-mi mai aduce aminte, vorbi întors cu spatele la mine.

O adiere răcoroasă împrăştie în odaie o mireasmă dulce de liliac. Mark trase aer în piept, adînc şi zgomotos.

— Asta face bine, murmură, furat de plăcerea clipei. Face foarte bine. Urcă în tine seva...

— Ai grijă să nu ţi se urce într-o zi prea sus, am replicat.

Reveni la scaunul lui.

— Ştiu. Dar ce rost are să-mi mai bat capul cu asta ? Crede-mă, Joe, altădată eram cel mai frămîntat om din lume. Dumnezeule, luam parte la orice demonstraţie. Şi nu mă frămîntam numai pentru mine, mă chinuiam pentru toţi. A venit apoi războiul şi am aflat ce contează cu adevărat. Să te bucuri de ziua de azi ! Ziua de azi nu se mai întoarce. Am vrut s-o pipăi pe Lucy, am pipăit-o. De n-aş fi făcut asta, m-aş fi bătut cu pumnii în cap că am pierdut ocazia. Acum, ştiu, mă invidiezi. Nu-i aşa ?

— Mie nu-mi place Lucy, am murmurat. Mi-am băut restul de whisky înmuiat cu sifon. Hai mai bine la nevestele noastre.

— Nu, mai stai, a spus. Lasă-le să-şi bea cafeaua şi să ne foarfece puţin — să aibă şi ele o plăcere. Mai ia niţel whisky şi ce dracu, nu-l mai boteza atîta cu sifon.

L-am lăsat să-mi umple paharul.

— În privinţa lui Lucy greşeşti, am spus. Lucy cred că te place.

— Nu mă gîndeam la ea, oftă Mark. Mă gîndeam la tine. Uite, eu am patruzeci şi şase de ani, trei copii şi o slujbă amărîtă, pe care am căpătat-o numai şi numai prin influenţa soacră-mi. Trăiesc din împrumuturi şi singurul motiv pentru care lumea îmi dă bani cu împrumut, e că soacră-mea n-o să trăiască veşnic. Şi uite, tu, cu o slujbă grasă, însurat cu un înger de femeie... tu care eşti un stîlp al societăţii, un om de vază — eşti fericit, nu-i aşa?

— Nu cine ştie ce, am spus.

— Da, ştiu, te-ai spetit, ai muncit din greu. Dar ai avut şi un piculeţ de noroc, nu-i aşa?

După tonul pe care-l avusese, mi-am dat seama unde bătea.

— Cred că cineva ţi-a spus că Harry era prea mare pentru un copil prematur, am spus.

M-am uitat pe geam în grădină ; nu mai aveai la ce să te uiţi decît la tufele de liliac şi la cîteva niprale ofilite, dar nu voiam să-l privesc pe Mark în faţă.

— Nu, să lăsăm, spuse el cu blîndeţe. Dar tu *eşti* fericit, ştii bine. Şi totuşi — şi asta e important — mă invidiezi. De ce?

Cu un efort, mi-am întors privirea spre el. Nu era supărat pe mine dar mă acuza. O cam luaserăm razna.

— Hai s-o lăsăm, am zis şi i-am surîs. Sînt sigur că Lucy face toate paralele; dar, îţi mărturisesc, nu-i pe gustul meu.

— Te cred, te cred... Rînjea iarăşi. Şi altcineva nu mai există ? O femeie care să-ţi placă ? Ce-ai de gînd ?

Începu să rîdă pe înfundate ; spre mirarea mea, am simţit că roşesc.

CAPITOLUL X

Cavalerul avea o poză falnică, ţinînd un picior pe gîtul balaurului. Armura lui era aurie, pe scut purta zugrăvită o cruce roşie şi avea o spadă cît el de mare. Pe spadă nu se vedea nici o urmă de sînge, dar nu încăpea îndoială că balaurul crăpase. Era un balaur albastru cu o coadă lungă, răsucită ca un tirbuşon şi avea un aer mai curînd patetic decît periculos. Cavalerul îşi ridicase viziera ; arăta tînăr — tînăr şi grav. În celălalt vitraliu apărea cu casca scoasă, îngenuncheat înaintea unei fete cu părul negru, lung, şi cu o coroniţă de nestemate pe creştet. Deşi culorile erau cam ţipătoare, vitraliile aveau un farmec al lor. Barbarei i-ar fi plăcut, însă cred că ei i-ar fi fost milă de balaur. Dar poate că ar fi fost o greşeală să o duc la Palatul Sindram. Mai bine să rămînă pentru ea un castel, cum fusese întotdeauna pentru

Tom Sindram, judecînd după colecţiile de armuri, săbii, tapiserii şi toate celelalte. El îşi făcuse averea în secolul XX în Leddersford ; dar aici, la Palatul Sindram, fusese un baron spintecător din Evul mediu, sau mai probabil vreun tînăr cavaler care omora balauri.

Pierdusem şirul cuvintelor ; m-am oprit şi am băut niţică apă.

— Şi ajungînd aci, am putea să ne oprim, am spus. Mai ales că e o frumoasă noapte de vară. Am schiţat pe scurt modul de organizare al administraţiei locale. Am încercat să vă înfăţişez un tablou a ceea ce face de fapt un consilier ca să-şi justifice existenţa. Dar mai e încă o chestiune pe care vreau s-o ridic în concluzie...

Am privit-o pe Norah care stătea în ultimul rînd alături de un tînăr cu o cămaşă de un roşu aprins şi mi-am pierdut iar şirul. Mi-am întors ochii de la ea şi timp de trei minute, le-am explicat că aş putea vorbi mai mult despre administraţia locală, dar că nu voi mai adăuga decît un singur lucru. Am zîmbit auditoriului şi am mai băut o înghiţitură de apă. Începuseră să se cam foiască : trebuia să termin, şi cît mai repede.

— Multe lucruri rele se petrec în administraţia locală. Este încă departe de a fi o instituţie perfectă. Ar putea fi infinit mai bună. Ei bine, doamnelor şi domnilor, leacul se află în mîinile dumneavoastră. Cu riscul de a mă repeta, o voi mai spune încă o dată. Eu nu vă cer decît să priviţi cu un ochi mai ager administraţia locală. În orice caz, participînd la acest curs aţi şi dat dovadă că înţelegeţi să păşiţi pe această cale. Cer fiecăruia dintre dumneavoastră, care se simte în stare

să îndeplinească funcţia de consilier, să facă tot ce se poate ca să devină cu adevărat un consilier. Nu contează ce politică faceţi : sarcina dumneavoastră e clară. Am ridicat glasul. Adresez — am spus — adresez acest apel mai ales oamenilor tineri din auditoriu. Ştiţi care este definiţia imbecilului — adevărata definiţie vreau să zic. Imbecilul e individul care nu se interesează de problemele publice. Vă rog să nu fiţi imbecili. Da, urmăriţi-ne ca nişte şoimi. Veniţi cu întrebări. Criticaţi-ne. Înjuraţi-ne chiar, dacă merităm. Dar, întîi şi întîi, alăturaţi-vă nouă. Alăturaţi-vă nouă în munca noastră pentru binele public ; alăturaţi-vă nouă ca să facem din democraţie o realitate. Vă mulţumesc, domnilor !

M-am aşezat, întrebîndu-mă, cum obişnuiam întotdeauna, pentru ce le mulţumisem în fond ? Guvernatorul se ridică şi rosti frazele uzuale : că sînt un înnoitor, că umblu cu picioarele pe pămînt, că dau dovadă de spirit practic, că posed o experienţă neobişnuit de cuprinzătoare în administraţia locală... M-am uitat din nou la Norah. Purta o rochie albastră ca cerul, cu păsări pe ea, aurii ; era închisă pînă sus, sub bărbie, dar fusta abia îi acoperea genunchii. Stătea picior peste picior ; am auzit un foşnet foarte slab, sunetul nylonului frecat de nylon.

Zgomotul ăsta mă înnebunea ; nu era prea tare, nu l-ai fi putut auzi dacă n-ai fi ciulit urechea — era ca atunci cînd îţi treci degetele peste o sticlă. Asta atinsese în mine un nerv foarte sensibil, trezise o senzualitate pe care o credeam domolită. Am început să pricep ce-nseamnă pentru

un bărbat dorinţa de a viola o femeie. Nu actul sexual în sine — nevoia violului!

Mark zicea că partea proastă în treaba asta e că femeia-i de vină. Acum — în ce mă privea pe mine — vina o purta Norah. Mă întrebam dacă ea ştia lucrul acesta, dacă dezvelirea genunchilor — albi şi rotunzi — fusese voită; iar zîmbetul ei abia fluturat avea aerul să spună că nici nu se gîndea să-mi dea ce voiam eu — şi nu voia pur şi simplu fiindcă nu mă considera bărbat.

— Şi acum, vorbea guvernatorul, domnul Lampton va fi amabil să răspundă întrebărilor dumneavoastră.

S-a lăsat o linişte grea. Era ca şi cum încăperea i-ar fi intimidat, ca şi cum pereţii îmbrăcaţi în lambriuri de stejar, imensul cămin gol şi chiar şi vitraliile le-ar fi luat tuturor piuitul. Sau poate mirosiseră că nu ţinusem să vin acolo, că nu prea credeam în ce spusesem şi că tot ce mă interesa în clipa aceea era dacă aveam să mai văd cîţiva centimetri în plus din piciorul unei tinere şi frumoase femei.

Apoi un băiat într-o cămaşă sport albastră — numai eu şi guvernatorul purtam haine — începu să bălmăjească ceva fără cap şi coadă despre politica şi administraţia locală. El îşi închipuia că politica putea fi ţinută la distanţă de administraţia locală; i-am răspuns pe scurt şi ferm că asta nu-i cu putinţă. Am continuat să răspund la întrebări, în mijlocul unei zăpăceli plictisitoare: nu au consiliile prea mică putere? nu au consiliile prea mare putere? sînt oare unităţile administrative mari cu adevărat eficiente? şi cît

timp își va mai menține Warleyul independența ? Spre sfîrșit a trebuit să fac un efort ca să-mi stăpînesc nervozitatea. Erau tineri, se presupunea că au o educație bună, dar ei habar n-aveau, cereau să se facă dreptate, voiau ca balaurul să fie doborît. Apoi am observat că Norah mă privea. Imediat după aceea îi șușoti ceva vecinului ei.

Tînărul în cămașa roșie se ridică. Avea pe față un zîmbet neplăcut. Pielea îi era galbenă, gingiile vinete, dar dinții îi străluceau, puternici, sănătoși. Și-i arăta în diverse feluri : am simțit că o să-mi pună o întrebare grea, ca să mă încuie.

— Dacă îmi permiteți, spuse el, aș vrea să fiu foarte concret. Domnul Lampton a făcut mult caz aici în legătură cu faptul că administrația locală este condusă în mod public. Că onoratele consilii, vreau să spun, nu au nimic de ascuns, că ele sînt întotdeauna bucuroase să informeze cetățenii exact despre activitatea lor.

Am aprobat cu o înclinare a capului.

— N-ați fi dispus, domnule Lampton, să reveniți mai pe larg asupra acestor probleme ? Și-apoi sînteți chiar atît de sigur că aceasta este realitatea ?

Norah zîmbea acum. Am avut sentimentul unei trădări. Ca și cînd aș fi fost judecat, ca și cînd împotriva mea s-ar fi urzit un complot.

— Desigur că aceasta este realitatea, am răspuns.

— Cum explicați atunci faptul că adunările consiliului se țin cu ușile închise, că nici presa nu are voie să participe la ele, — și asta de nu mai puțin de trei ori în ultimele douăsprezece luni ? Și aș mai adăuga că acest fapt s-a petrecut

ori de cîte ori s-a luat în discuţie o anumită chestiune. Şi asta nu-i tot. Comisia pentru locuinţe...

Vocea lui cam aspră o tot ţinu astfel, scrîşnind ; după ce a vorbit patru minute, am încetat de a mai fi atent la ce spunea.

Nu-l mai asculta aproape nimeni pentru că nu se limitase la o singură chestiune ; cînd mai aduse vorba şi despre mult tărăgănatul plan al ştrandurilor publice m-am uitat ostentativ la ceas şi apoi cu o rugăminte în ochi la guvernator.

— Mă tem că trebuie să vă întrerup, domnule Graffham, interveni guvernatorul. Nu pentru că domnul consilier Lampton nu ar voi să vă răspundă la întrebări. Dar am impresia că dumneavoastră ţineţi aici un fel de prelegere...

I-am zîmbit.

— Mă tem că astă-seară nu mă aflu la locul potrivit, am început. V-am prevenit de la începutul cuvîntării că nu sînt un bun orator, iar acum, după expunerea foarte lucidă şi amănunţită a domnului Graffham asupra lipsurilor consiliului districtual al oraşului Warley, mă mir de îndrăzneala pe care am avut-o de a lua aici cuvîntul. Dar domnul Graffham a pus o întrebare. E într-adevăr o întrebare justă. O întrebare care trebuia pusă şi, ca să fiu sincer, care speram că nu va fi pusă. Fiindcă, recunosc, e greu să-i găseşti un răspuns...

Şi totuşi într-un fel răspunsesem, făcînd paradă de noţiunea de membru de consiliu — zicînd că toţi membrii sînt devotaţi binelui public ş.a.m.d. În orice caz chestiunea nu prea mai avea importanţă, simţeam că seara se terminase, că toţi se săturaseră de problemele administraţiei locale. Eu ghi-

cisem asta şi mă gîndeam mulţumit că lui Graffham îi scăpase. Apoi mi-am amintit că el era cu Norah şi eu nu, şi toată mulţumirea mea se spulberă.

După ce s-a terminat întrunirea l-am întrebat pe guvernator cine e Graffham.

— E un individ foarte de stînga, răspunse guvernatorul.

Îşi umplu pipa. Am remarcat că avea o mutră care nu mergea de loc cu pipa, — o figură lucioasă de prelat, de episcop... Acum, privind-o, găsii că semăna cu faţa lui Graffham. N-avea pe ea nici o urmă de nelinişte. Îşi aprinse pipa ; răspîndea o duhoare neobişnuit de tare şi de acră.

— Tutun negru, explică el. Singurul tutun care mai are un gust... Da, şi ai adus-o bine din condei — mi-a plăcut.

— Din ce trăieşte ?

— A, asta chiar că e o întrebare. Şi încă una foarte nimerită. E profesor undeva în Leddersford. Ai văzut ce rochie picantă purta Norah Hauxley ?

— E o fată foarte nostimă, am spus.

Se uită la mine şiret.

— Şi foarte ambiţioasă, răspunse. Nu cred că o să stea mult timp în nord.

— Nimeni nu stă locului, am spus.

— Şi Peter e ambiţios. Seamănă mult unul cu altul.

Tăcu. Graffham şi Norah se apropiau. Graffham îmi întinse mîna.

— Cred că o cunoaşteţi pe Norah. Mă numesc Graffham, nu ştiu dacă aţi auzit pînă acum de numele meu ?...

— A auzit, spuse guvernatorul. A fost într-adevăr impresionat de întrebarea ta, Peter.

— Dimpotrivă, eu am fost impresionat de răspunsul dumnealui, o întoarse Graffham. Găsesc că e un conservator simpatic.

— Pişicher vreţi să spuneţi — am ripostat. Ăştia sînt cei mai periculoşi.

— Şi însetat, pe deasupra, sînt sigur, adăugă guvernatorul. Domnilor, să trecem în camera funcţionarilor.

— Perfect ! exclamă Graffham. Domnule Lampton, ştii de ce vin săptămînal aici ? Pentru că guvernatorul face cinste cu bere. Şi termină totdeauna întrunirile cu o oră înainte de închidere...

Apoi vorbi despre binefacerile berei, vara, pe caniculă ; mergînd pe coridorul lung, cu mozaic pe jos, ce ducea spre camera funcţionarilor, atacă tema legii engleze a băuturilor alcoolice, pe urmă, pe nesimţite, se legă de planul primăriei pentru construirea unor ştranduri publice. Norah vorbi foarte puţin ; şi cu toate că îmi adresa mie toate observaţiile, am observat că ori de cîte ori mă apropiam de ea, Graffham se interpunea ; la un moment dat mă apucă chiar de rever.

— Trăim ca la închisoare, spuse el. Şi dacă vrei să ştii ce-i o închisoare, poftim, priveşte zidurile acestui monument pseudo-medieval. Şi cetăţenii oraşului vor bazine de înot.

— Au rîul, am spus. Ca să nu mai vorbim de canal.

— Hoituri de cîini morţi, curenţi, buruieni, replică el. L-ai lăsa pe copilul dumitale să se scalde în rîu sau în canal ?

Am alungat din minte imaginea Barbarei. În ultima vreme numai ideea că ar fi putut s-o pîndească o primejdie, mă îmbolnăvea de frică.

— Batem cîmpii, am spus. Planurile pentru bazine sînt acum în studiu.

— Barem de-ar fi adevărat, răspunse el.

— Norah poate confirma, am replicat.

M-am îndreptat spre ea. Dintr-o dată odaia aceea mică şi mizerabilă, cu lambriurile de stejar acoperite pe jumătate cu anunţuri, mi se păru, iarăşi, mai curînd un alcov decît un birou de institut.

— Nu-i aşa că vom avea şi noi ştranduri, Norah ?

Aveam o plăcere aproape sexuală să-i rostesc numele de botez ; iar acum, fiind mai aproape de ea, puteam să-i miros distinct parfumul de lăcrămioare.

— Consiliul discută problema, spuse ea. Şi una e a discuta şi alta a trece la fapte...

— Eşti neloială, am spus. A fost ales chiar şi locul.

— Da, la Palace. Într-adevăr ar fi ideal. E central, aveţi alături calcanul clădirii principale, care în orice caz e un ghimpe în ochi. Dar ce se-ntîmplă dacă Amborough nu vrea să vîndă ?

Părea că ştie multe despre chestiunea asta. Amborough, proprietarul cinematografului Palace, nu voia să-l vîndă primăriei.

— Eu nu reprezint întreg consiliul, am ripostat. Eu nu pot să vă spun ce-o să fie sau ce n-o să fie. Dar dacă s-a hotărît că Palace este singurul loc posibil, există căi şi mijloace de a-l obţine. Să nu spuneţi însă că o ştiţi de la mine...

Graffham avu un rîs ca un nechezat.

— Eşti foarte prudent, domnule consilier Lampton. Vrei să spui cumpărare cu sila ?

Sorbi o înghiţitură de bere. Avea gîtul sfrijit ; vedeam cum aluneca pe el băutura. N-avea fizicul sau figura potrivită unei cămăşi roşii, sport ; m-am întrebat cu gelozie ce găsea Norah la el. Mi-am închipuit faţa lui cu fălci mari gălbui-vineţii alături de a ei în pat ; cînd i-am răspuns, mi-a fost greu să-mi stăpînesc iritarea din voce.

— Dacă va fi absolut necesar, se va proceda şi aşa. Sau mai bine zis, dacă onoratul consiliu va socoti că e absolut necesar. Deşi, după cum ştii, partidul meu nu pune nici un preţ pe procedeele astea.

— Vom vedea, spuse Graffham. Dar dacă mi-ar place să fac pariuri...

Norah clătină uşurel din cap. Omul în cămaşă roşie se opri.

— Ah, da, mi-am adus aminte, Norah, exclamă el. Am promis familiei Hewley să cinăm cu ei.

Problema era uşor de dezlegat. Hewley era conducătorul grupului laburist din consiliu şi Graffham vorbise cu el. Hewley considera că nu se va aproba vînzarea cu forţa. Era un individ care peste tot vedea comploturi sinistre de-ale conservatorilor, şi avea mîndria că nimic nu putea să scape ochiului său de stînga, vigilent şi neiertător. Lui nici prin cap nu i-ar fi trecut că făgăduiala noastră de a construi ştranduri putea să fie altceva decît o şmecherie electorală şi cînd lansa cîte un zvon, în imaginaţia lui gogoaşa căpăta proporţii.

Ce-avea să se mai laude în fața lui Graffham și Norah! Mă gîndeam că era singura plăcere de care se bucura și el în viață, sărmanul. Familia lui trăise mult timp în Warley, dar nu făcuse niciodată avere; iar nevastă-sa, care nu împărtășea dragostea lui pentru neprivilegiați, îl cicălea într-una că la 45 de ani nu era decît asistent șef la Warley Secondary Modern, și că acolo avea să rămînă îngropat. Era amară și închistată. Amară și închistată; de ce oare îmi revenea atît de des în minte fraza asta?

— Eu o iau în partea asta, i-am spus lui Graffham. Pot să te duc cu mașina, dacă vrei.

— Am cu ce merge, spuse el.

— Bine. Salutări din partea mea consilierului Hewley. Îmi pare rău că n-a venit în seara asta aici. Spune-i să n-aibă grijă cu ștrandurile, chestiunea e ca și aranjată.

Spre surprinderea mea Norah părea supărată.

— Ai un aer cam protector, spuse ea.

— Am un respect imens pentru domnul Hewley, am răspuns. Știu ce înseamnă pentru el acest proiect. Știu că dumnealui s-a opus cînd Palaceul a început să fie construit acolo. Dumnealui fusese de părere că locul acela era mai bun pentru un bazin de înot. Iar acum cînd Palaceul s-a închis, desigur că nu-și poate imagina alt loc. E și de înțeles...

— Mai există și alt loc? întrebă ea.

— Sincer vorbind, n-aș putea să-ți spun, dar s-ar putea să mai existe unul...

— E tocmai răspunsul pe care-l aşteptam, spuse ea. Eşti foarte inteligent, domnule consilier Lampton.

— Nu-mi spune aşa, am zis. Te rog, nu-mi spune aşa. Mă simt ca un moş de o sută de ani...

Spre mirarea mea, obrajii i se colorară puţin.

— Sînt cam aspră, recunosc.

— Nu face nimic. Fetele nostime cu rochii nostime pot să-mi spună ce vor.

— De fapt, nici nu-ţi prea pasă, nu?

Şedea lîngă fereastră: lumina soarelui părea acum şi mai puternică. Privind forma pulpelor ei reliefate prin rochie, am avut siguranţa smintită că eu silisem lumea să se mişte spre apus, în aşa fel ca materialul rochiei ei să fie mai străveziu, s-o pot vedea — chiar dacă numai pentru cîteva clipe — ca pe-o femeie şi nu ca pe o colecţie de opinii. Cu opiniile astea mă lămurisem; eram sătul de ele pînă în gît, chiar şi de cele pe care mi le debita socru-meu. Ce-mi păsa mie de ştranduri — ce-mi păsa mie de administraţia locală. Dar asta nu din pricinile pe care le presupunea ea. Norah era singura fiinţă din odaie care ar fi priceput motivele indiferenţei mele; însă nu puteam să-i înşir acum aceste motive. Ea mă socotea un om perfect cinic, îmbrăcat într-un costum nou de mohair, un tip care poseda puterea ca pe butonii de aur ai manşetelor, nu cu ostentaţie, însă măgulit cînd strălucirea lor bogată se făcea simţită.

Mi-am dat seama că toată lumea aştepta răspunsul meu. Îmi venea să-i dau tocmai răspunsul pe care ea îl aştepta, chiar dacă asta n-ar fi fost

decît un impuls pentru a-i împinge pe toţi ceilalţi într-o aparenţă de viaţă. M-am uitat în jur : părea o mulţime ştearsă, nici prea tineri nici prea bătrîni, cu o tendinţă vestimentară spre pulovere şi veste de lînă şi pantofi cu tocuri joase. Apoi am zărit-o şi pe doamna Fulwood, grasă, moliie, într-o rochie de stambă spălăcită cu tivul descusut. Doamna Fulwood era cea mai neobosită activistă din Warley, membra tuturor comitetelor şi organizaţiilor, cu excepţia francmasonilor şi a „celibatarilor" ; ea era şi paznica spontană a contribuabililor. La primărie, chiar aşa i se zicea „Căţeaua de pază". Nu mă înghiţea de loc, cum nu înghiţea pe nici un consilier : partidul conservator refuzase de două ori, fie s-o treacă pe liste, fie să-şi retragă vreun candidat pentru a-i da ei posibilităţi ca „Independentă". De fapt nu putea suferi nici un fel de consilier ; celelalte două partide aveau faţă de ea aceleaşi sentimente ca şi noi.

Acum aştepta să scap o vorbă deocheată sau vreo reflecţie cinică, ceva care să-i asigure muniţii în vederea unuia dintre atacurile ei obişnuite pe care le dădea împotriva consiliului. Persoana doamnei Fulwood nu conta prea mult ; n-aveam însă o majoritate prea mare, ca să riscăm cît de cît.

— De ce anume spuneai că nu-mi pasă ? am întrebat-o pe Norah.

— De pildă de ştrand. Nu crezi cu adevărat că asta e important. Sau de locul unde va fi plasat. Sau politica — de politică abia dacă te-ai atins...

Graffham îi puse mîna pe umăr.

— Trebuie să plecăm, spuse el. Eşti foarte crudă, Norah. Nu vezi că bietul om e obosit?

I-am ghicit numaidecît intenţia.

— Domnule Graffham, am spus, te rog, nu mă salva. Norah nici n-a început încă să-mi pună marile întrebări. Dă-mi însă voie să afirm un lucru: ştrandul mă interesează în mod sincer. Mă interesează foarte mult tot ce priveşte bunăstarea oraşului. Să ne oprim aici. Despre politică o să discutăm noi altă dată. I-am întins mîna.

— Aştept cu nerăbdare, spuse el. Avea palma năduşită; mi l-am închipuit cum o mîngîia pe Norah şi am simţit că mă împunge în inimă ghimpele geloziei.

Doamna Fulwood mă dăduse uitării — îşi îndreptase acum atenţia asupra guvernatorului; tensiunea scăzuse tot atît de repede cum crescuse.

— Nu ştiam că pui atîta pasiune în lucruri, i-am spus lui Norah. E o revelaţie plăcută. Nu uita că ai promis să ne faci o vizită. Am să-ţi arăt trandafirii.

— Mulţumesc, spuse ea. O să ne facă plăcere, nu-i aşa, Peter?

Tînărul în cămaşa roşie o luă de braţ posesiv, mai mult ca un poliţist decît ca un îndrăgostit. Deschizînd uşa, o clipă curentul de pe sală îi lipi fusta de şolduri; am observat că nu erau chiar atît de înguste cum păreau la prima vedere. N-avea şolduri băieţoase, avea şolduri de femeie care a făcut copii.

Uşa se închise. Mi-am terminat berea şi m-am dus la masă să deschid altă sticlă. Dar chiar în timp ce o deschideam mi-am dat seama că nu mai aveam chef să beau. Aveam s-o beau, dar

fără plăcere. M-am îndreptat spre fereastră; curtea era aproape goală — doar vreo cincișase mașini și un microbuz Volkswagen.

Cu excepția Zephyrului meu și a unei M.G. Midget roșii, strălucitoare, mașinile erau vechi și cam rablagite. Am încercat să-mi confecționez un sentiment de superioritate, zicîndu-mi că a mea era cea mai nouă și cea mai scumpă, dar n-am reușit decît să mă gîndesc iarăși la Norah.

Guvernatorul se apropie de mine.

— Dumnezeule! exclamă el. Mai sînt multe ca ea în Warley? Aruncă o privire în spate spre doamna Fulwood, care își îndreptase acum atenția spre o femeie tînără pe care am recunoscut-o, ajutoarea de bibliotecară.

— E unică în felul ei, am spus. După ce meșterul a făcut-o, a spart tiparul.

Graffham și Norah se urcară într-un Ford popular. Cînd mașina a pornit, m-am îndepărtat de fereastră. Atît așteptasem; dar acum cînd sosise momentul, nu puteam suporta să-i văd plecînd împreună.

— Fantastic loc, vorbea guvernatorul. Uită-te la curtea asta. Atîta piatră — Dumnezeu știe cît o fi costat s-o care pînă aici, sus.

— Nu-i plăcea pavajul, asfaltul, am spus. Pe vremuri aici parcau pînă la 100 de mașini, și toate conduse de șoferi. Ehei, cînd Tom Sindram dădea recepții, o făcea în stil mare.

— Și eu care credeam că era zgîrcit, spuse guvernatorul.

— Era. Dar nu cînd își primea prietenii de afaceri — asta e cu totul altceva. El zicea atunci că „arunca pîine pe apă“.

— O sută de maşini, exclamă guvernatorul. Fantastic !

— Seară de seară inspecta crenelurile, am continuat. Şi noaptea punea să se închidă grilajele.

— Acum au fost scoase. Mi se pare că eu am luat hotărîrea asta. Apropo, consiliere Lampton, sper că nu te-au ofensat întrebările acelea, ca să zic aşa, animate...

— Cu cît sînt mai animate, cu atît e mai bine, am răspuns.

— Foarte frumos din partea dumitale c-ai venit, deşi ai fost anunţat atît de tîrziu. Să nu-ţi închipui însă că lucrul acesta nu va fi apreciat...

— Sînt întotdeauna bucuros să vă dau o mînă de ajutor, am spus.

Din pasaj se auzea o melodie. Era melodia veche a Verei Lynn, *Auf Wiedersehen*; m-a cuprins o melancolie plăcută. Odaia începu să se golească.

— Avem o mică reuniune intimă, spuse guvernatorul. Vrei să vii cu noi ?

— Nu, mulţumesc. E cam tîrziu.

„O să ne mai întîlnim, o să ne mai întîlnim, draga mea. Mai bine ar fi să nu ne întîlnim, dar ce să-i faci, oraşu-i mic.“ Am s-o văd la biserică, am s-o văd la „Thespieni“, în casele altora, aş putea să o văd chiar la mine acasă, dacă aş vrea să mă chinui. Acum nu voi mai putea privi Palatul Sindram fără să mă gîndesc la ea.

Mi-am luat rămas bun şi am ieşit repede afară, să nu mă observe doamna Fulwood. Se întuneca ; în timp ce maşina clănţănea trecînd peste podul

mobil, am început să presimt cu o intensitate absurdă aventura. Nu sfîrşeam ceva, nu mă eliberam — ieşeam din castelul de pe deal coborînd pe drumul întortocheat şi îngust. Norah era acolo, cu plopii de pe marginea drumului, cu mestecenii argintii de la cotitura următoare ; în clipa aceea se afla la familia Hewley. Şi mă avea, mă purta în gînd ; mai curînd ne amintim de cei cu care nu sîntem de acord decît de cei cu care sîntem perfect de acord.

Apoi m-am gîndit la doamna Hewley. Nu demult auzisem, pe căi ocolite, că spusese despre mine că aş fi un „filfizon în retragere". Probabil că acum îi istorisea lui Norah povestea vieţii mele ; cu siguranţă că nu-i va spune nimic care să mă pună într-o lumină favorabilă. Eu voi fi eroul negativ al piesei, ticălosul cu mască pe obraz, ridicat din rîndurile clasei muncitoare, nu prin inteligenţă, nici prin strădanii, ci însurîndu-se pur şi simplu cu fata unui bogătaş. Şi povestea cu Alice va fi iar dezgropată ; şi ce-avea să mai iasă din gura doamnei Hewley ! M-am gîndit că probabil doamna Hewley răspîndise zvonul că eu i-aş fi spus lui Alice că mă săturasem de ea, că e o femeie bătrînă care se ţine scai de mine şi că cel mai bun mijloc de a ieşi din încurcătură ar fi să se sinucidă.

Chiar dacă nu ea lansase zvonul, îl avea încă proaspăt în memorie. Iar domnul Hewley şi Graffham, bineînţeles, n-aveau să-mi ia apărarea.

M-am oprit să potrivesc oglinda şi m-am uitat îndărăt spre Palatul Sindram. Era oribil şi mare

cît să încapă în el o sută de consilii ; un moment barbar al lăcomiei şi al egoismului, expresia parvenirii, materializarea în piatră a unui vis de copil. Şi totuşi făcea să-l priveşti ; m-am simţit fericit contemplîndu-i acum silueta melodramatică, proiectată pe fundalul amurgului.

Am pornit iar motorul. Norah asculta probabil povestea vieţii mele stînd în căsuţa familiei Hewley, ca într-o cutie acoperită cu pietriş. Nu, nu va auzi nimic nobil despre mine ; dar nici ceva plictisitor.

Şi cine ştie, poate că tocmai asta îi va aţîţa curiozitatea ; un filfizon nu e o fiinţă umană vrednică de laude, dar are o oarecare strălucire. Nu ajunsesem chiar atît de departe cît dorisem ; eram mai gras decît trebuia, Susan începuse iar să mă cicălească, nu eram atît de deştept ca Graffham şi nici bogat ca tînărul Hethersett ; în schimb aveam trecere la femei. Ştiam că discursul meu de la Palatul Sindram fusese o performanţă de duzină, ceva curgător, coerent, limpede expus şi cu glas tare, dar fără pic de originalitate, şi îmi dădeam seama că o sîcîisem, o enervasem pe Norah. În pat însă, în pat ar fi fost cu totul altceva...

O şi vedeam lîngă mine ; vîntul intrînd pe fereastra deschisă, i-ar fi răvăşit buclele tunse scurt în timp ce ea şedea cu mîna nepăsător aşezată pe genunchiul meu. Dacă o doream, nu era exclus să-mi pice în laţ ; dorinţa molipseşte cînd e foarte puternică. Era momentul să intervină o

schimbare, era momentul ca viaţa mea să capete alt curs. Mark o nimerise : îl invidiam ! Parcă-i auzeam vocea ironică. *Altcineva nu mai există? O femeie care să-ţi placă? Ce ai de gînd?*

Şi atunci, încetinind, ca să trec peste podul ce ducea spre Pasul Veveriţei, ştiam ce aveam de gînd. Foloseam logica cea mai directă, ca pe vremea cînd eram burlac. Ultimii zece ani aş fi vrut să-i dau uitării. Îmi plăcea Norah, dacă acesta nu era un cuvînt prea slab ; dar n-aveam să întreprind nimic, aşa cum procedasem şi cu Jean, atunci cînd fusese cazul.

Peste un minut voi fi în Market Street, în două minute în St. Clair Road şi în cinci minute voi ajunge acasă, iar soţia mea va pregăti masa de seară şi după-masă voi bea un whisky şi mă voi duce la culcare ; atunci voi putea să-mi închipui că femeia de lîngă mine este Norah. Eu nu eram Mark, n-aş putea niciodată să fiu Mark ; dar în privinţa asta, cel puţin, îl întrecusem.

CAPITOLUL XI

Străbătînd coridorul spre biroul meu, mă gîndeam concentrat la Hillington, căruia i se dăduse în primire maşina de calculat electronică. Era un tînăr palid, cu părul dat cu briantină, despărţit la mijloc printr-o cărare, cu buzunarul de la piept înţesat de tocuri, creioane şi care purta totdeauna gulere înalte, demodate şi un ac de cravată destul de fistichiu, ca un baston de vînătoare. Ori de cîte ori îl vedeam, mă apuca stenahoria şi

făceam pe dracu în patru, numai să nu dau ochii cu el. Rareori reuşeam însă ; aveam o certitudine sinistră că acuşi-acuşi am să mă pomenesc cu el în faţă şi o să mă apuce de nasture ; şi n-ar fi avut nici o justificare — era subalternul lui Middridge, nu al meu. Mi-am amintit cu precizie că de fapt Middridge răspundea de tot ce era în legătură cu maşina electronică de calculat. Era ceva la care ţineam foarte mult. Middridge îşi petrecuse toată viaţa aducînd ghinioane altora şi acum, în sfîrşit, şi le purta lui personal, în exclusivitate.

Coridorul mirosea plăcut a vopsea proaspătă şi-mi venea — o pornire absurdă — să ating pereţii gălbui, strălucitori, să văd dacă mai erau umezi. Cinci ani la rînd îl pisasem pe Middridge să mai înviorеze niţel partea asta a uzinei ; şi, cu o lună în urmă, cu totul pe neaşteptate, îmi făcuse hatîrul. Se învoise chiar să pună şi un glasvand la capătul coridorului. Acum, prin acest glasvand, vedeam lumina soarelui. Am iuţit pasul. Apoi, cînd am ajuns în dreptul camerei maşinii electronice, Hillington îmi apăru deodată în cale. Era a treia oară în ultimul timp ; mă întrebam cum naiba ghiceşte momentul exact cînd treceam pe lîngă uşa lui.

— Aş vrea să discut ceva cu dumneavoastră, domnule, începu el.

Purta o haină neagră de alpaca lucioasă ; adăugînd la asta cărarea şi gulerul înalt, puteai să crezi că rămăsese în urmă cu trei decenii. Ar fi putut figura într-unul din manualele ilustrate pentru uzul funcţionarilor, pe care le studiasem înainte de război ; intrînd cu el în camera maşinii

electronice am simţit că mă apucă obişnuita stenahorie. El era deci subalternul lui Middridge şi prin el Middridge mă vîra în buclucurile lui, îmi transmitea şi mie ceva din ghinioanele de care avea parte.

— Mă grăbesc, am spus. Dar dă-i drumu', bătrîne. Zii ce-ai pe suflet.

Ori de cîte ori îl aveam în faţă pe Hillington mă pomeneam folosind expresii din astea de o jovialitate învechită.

— E ceva grav, domnule. M-am gîndit foarte mult la problema aceasta. Am de gînd să demisionez.

— Cu toţii avem din cînd în cînd gînduri deastea, am spus. Dar ce s-a întîmplat ?

— Eu nu mă las înjurat, să ştiţi ! Dar ce s-a întîmplat a fost mai rău decît o înjurătură. Mai rău, vă asigur.

— Cu cît mai rău ?

Făcea impresia că nu-mi auzise întrebarea.

— Maşina de calculat execută exact ce i se comandă, domnule Lampton. Nici mai mult nici mai puţin.

— Ştiu, am spus cu o voce scăzută.

— Orice început e greu, domnule Lampton, sînt unele greutăţi inerente începutului. Şi la urma urmei, nu eu am proiectat maşina. Există anumite lucruri care ar trebui să fie făcute la început şi n-au fost făcute... De ce să mă înjure pe mine domnul Brown ?

Se făcuse roşu ca sfecla şi ochii îi erau suspect de umezi. L-am bătut pe umăr.

— Ei, ei, nu-ţi mai face sînge rău degeaba, am spus. Domnul Brown e iute din fire, dar mai

mult latră decît mușcă. Ai stat de vorbă cu domnul Middridge?

— Da, ieri. Dar dumnealui s-a îmbolnăvit. Nu cred că a avut timp să-i vorbească domnului Brown.

— Și atunci te-ai gîndit la mine, nu-i așa? Știam ce chiulangiu e Middridge; fie că era bolnav ori nu, bolile lui soseau totdeauna la țanc, și țineau cît trebuia.

— Eu mi-am și scris demisia, bolborosi Hillington, dar tata a zis că să nu mă grăbesc...

— Foarte frumos, am zis. E frumos că asculți de tatăl dumitale. Fii pe pace, bătrîne. Lasă că explic eu ce-i cu greutățile astea inerente începutului...

M-am uitat peste umărul lui în biroul în care se afla instalată mașina. Camera mașinii electronice era lugubru de urîtă. Avea pereți cenușii, ca ai unui vas de război și podeaua acoperită cu linoleum ieftin. Iarăși falsa economie a lui Middridge! O îmbinare mai luminoasă de culori n-ar fi costat mai mult, și într-una din zile, hop! cineva o să se împiedice într-o gaură a linoleumului și-o să mai plătim și daune — lăsînd la o parte faptul că vom rămîne cu o dactilografă în minus.

— Nu sînt numai greutăți de început, se văicărea Hillington. Un proiect ca acela la care se gîndește domnul Brown nu se poate realiza doar cu două-trei luni de pregătire.

El știa mai multe decît Brown despre asta, dar și el umaniza mașina; glasul lui avea o notă de sinceră indignare, ca și cînd mașina ar fi fost o ființă umană prea muncită. Era o simplă mașină, și încă o mașină destul de banală ca aspect. Ta-

blourile ei de comandă cu discuri, şaltăre şi butoane puteau avea orice fel de întrebuinţare, care ţi-ar fi trăsnit prin cap. Sau la care nici nu te-ai fi gîndit; aparatul nu apăruse pe piaţă pînă în 1955, deoarece firma producătoare era ocupată cu executarea contractelor militare pentru apărare. Şi în orice caz nu era nici un motiv să te gîndeşti la *asta* într-o dimineaţă însorită de iunie. Tabloul de comandă era un simplu mijloc de a obţine informaţii despre aliajele de oţel şi nu despre explozia bombei cu hidrogen, iar cele patru fete care se învîrteau în jurul ei purtau halate verzi de bibliotecă şi nu salopete albastre de aviaţie. Toate astea însă nu mi le-am amintit decît cu efort. I-am întins lui Hillington o ţigară; spre surprinderea mea (avea mutra unui nefumător, dacă nu chiar a unui antialcoolic şi vegetarian) a primit-o.

— Ascultă, i-am spus. Ce-ar fi să-mi povesteşti mie toată tărăşenia?

— Domnul Brown m-a chemat în biroul său, ştiţi, în legătură cu cifrele rebuturilor. Era furios. Întîi şi întîi a zis că nu-mi poate oferi un scaun fiindcă biroul e plin pînă în tavan cu rebuturi. Şi nu numai biroul — cică toată uzina, aşa a zis...

— E de închipuit. Şi care-i cifra?

Îmi întinse un petic de carton verde. Privindu-l, m-a apucat rîsul.

— Ei află că dacă cifra-i exactă, chiar că n-ai mai avea unde să te aşezi, am spus. Un miliard de tone e o imensitate de rebuturi.

— Dar nu maşina e de vină, domnule Lampton.

— Nu ştiu pe cine altul ai putea da vina, am spus.

Iată că bănuielile pe care le avusesem încă de la instalarea maşinii se adevereau. Ştiam destule despre producţie ca să-mi dau seama că într-o uzină n-ajunge să ai forţe de muncă, maşini şi materiale, ci îţi mai trebuie şi date corecte. În momentul acela nu mă interesau prea mult rebuturile ; deşi latura asta a afacerilor nu mă privea în mod oficial, pînă şi eu puteam să apreciez în linii mari cît aveam în stoc. Dar dacă maşina dăduse o cifră greşită la rebuturi, putea să greşească oricînd şi la orice operaţie.

Hillington făcu o mutră de înmormîntare şi clătină încet din cap.

— Nu, domnule Lampton, nu, nu şi iar nu. Nu maşina-i de vină. De vină e sistemul nostru. Chiar şi greutăţile de început nu sînt decît o chestiune secundară. Dacă nu bagi în maşină date exacte de unde vrei să-ţi dea ea rezultate exacte ? Asta-i situaţia...

Şi continua astfel cu explicaţiile. Ascultam cu o bucurie crescîndă. Totul se petrecea după cum prevăzusem. Brown — nici vorbă — era un om care ştia să producă oţel. El nu făcuse nici un fel de studii în domeniul metalurgiei, dar putea să-ţi spună totul despre o şarjă după felul cum arăta, după pipăit, şi uneori — aveam impresia — chiar şi după miros. Nu exista proces de producţie a oţelului pe care să nu-l fi învăţat din experienţa lui practică. Altminteri, după cum se exprimase vechea pasiune a lui Susan, Brown era un fabricant gen secolul al XIX-lea. Cît nu ne bătusem capul cu el să-l înduplecăm să instaleze maşina de calculat, ce ne mai ciorovăiserăm pînă să accepte sistemul de calcul cu fişe perforate ! Dar o dată

convins, voia să termine iute cu vechiul şi s-o ia imediat pe calea cea nouă. Nu era un om răbdător. Trecerea de la sistemul fişelor perforate la maşina de calculat nu se putea face în mai puţin de trei ani ; el voia s-o facă musai în trei luni. În consecinţă, deci, se afla într-o încurcătură, şi încurcătura asta costase firma 90.000 de lire. Şi ar fi costat-o şi mai mult dacă nu s-ar fi luat măsuri. Middridge, devotatul, demnul, respectabilul domn Middridge, nu era omul care să salveze situaţia. Cu siguranţă că el s-ar fi lepădat la iuţeală de orice răspundere. Hillington nu era prost ; el ştia cui să se adreseze. Începuse să mă cam sîcîie ; m-am uitat la ceas.

— Dumnezeule, conferinţa !

I-am adresat ceea ce speram a fi un zîmbet amical, întrucît în zilele acelea operatori de maşini de calcul şi în general orice fel de funcţionari nu se găseau pe toate drumurile.

— Trebuie să fug, domnule Hillington. Voi discuta problema cu domnul Brown, n-ai nici o grijă.

— Mulţumesc, spuse el. Dar mai e ceva. Privi maşina aproape cu duioşie. Nu mă plîng de maşină. E într-adevăr grozavă, domnule Lampton.

— Grozav e şi abacul, am spus.

— Nu v-am înţeles, domnule Lampton.

— Cu un creier electronic în cap, n-am mai face nimic, pricepi ? Eu sînt contabil şi abacurile mi se par mai uşoare.

— Aha, pricep ce vreţi să ziceţi, făcu el.

— Bine. Acum lasă, nu te mai perpeli. Curînd ajungem iar la bile.

— Care bile? întrebă tare Ralph Hethersett, răsărind în spatele lui Hillington.

— Nu, nimic important...

Purta un costum uşor, bej, pepit; parcă era pe un teren de golf nu în uzină. Deşi aveam dreptul mai mult decît el să mă aflu în camera maşinii de calculat, m-a făcut să mă simt ca şi cînd n-aş fi fost la „A. Z. Brown & Co.", ci în încăperea unui club din care nu făceam parte.

— Tocmai îi spuneam domnului Lampton necazurile mele, reîncepu Hillington. Pe faţa lui se întipărise o expresie care semăna cu frica. Nu v-am auzit intrînd, domnule Hethersett. Vă rog să mă scuzaţi.

Se îndreptă spre biroul de încărcare de la celălalt capăt al camerei şi începu să-i şuşotească ceva fetei care şedea la masa alăturată.

— Mă învîrt p-aici ca o dihanie-n junglă — spuse Hethersett — o bestie care-şi arată muşchii şi strîmbă din bot. De fapt socrul dumitale m-a trimis iar acasă cu mîinile goale. Ori de cîte ori consiliul de administraţie al întreprinderii noastre are o idee strălucită despre care tăticul meu ştie foarte bine că n-o să fie acceptată de cumpărător, tăticul meu e totdeauna de acord cu ei şi atunci mă trimite pe mine. El zice că nu-i bine să trimită deştepţi. Zice că pe deştepţi asta îi descurajează şi le iroseşte preţiosul stoc de autoîncredere. Tăticul meu e un mare psiholog, să ştii. Găseşte o întrebuinţare şi pentru proşti ca mine. Căscă. Dar ce-ar fi să ne uităm şi noi un pic la maşinuţa aia inteligentă, ce zici? Crezi că băiatul ăla cu expoziţia aia de creioane pe piept o să aibă amabilitatea să mă conducă?

M-am uitat la Hillington care părea că se apropiase şi mai mult de fata de lîngă biroul de încărcare. Nu-i vedeam faţa, dar avea un gît lung, subţire şi părul negru bogat ; după felul cum îşi ţinea capul, puteam să deduc că e foarte tînără.

— E ocupat acum, am spus. Sînt sigur însă că pentru dumneata se va smulge oricărei ocupaţii, oricît l-ar pasiona. Dacă ţii neapărat să afli cîte ceva despre drăcovenia asta... Pe la dumneavoastră există aşa ceva ?

— Da, dar la noi e altfel, zîmbi Hethersett. A noastră face *clic-clic-clic-clac*, pe cînd a voastră face *clic-clac-clic-clac*. E foarte, foarte important. Se îndreptă spre Hillington. Ei, o să ne mai vedem noi, bătrîne, îmi aruncă peste umăr.

— La revedere, am rostit cu gîndul aiurea.

Cum am ieşit din cameră, am dat totul uitării. Trebuia să recapitulez informaţiile pe care mi le strecurase Hillington. Concluzia era evidentă. Curînd avea să iasă un scandal monstru şi cineva trebuia să găsească o soluţie. Cineva care muncise din greu ca să capete un loc în consiliu. Cineva care nu era cîtuşi de puţin răspunzător de buclucul ăsta, şi care, totuşi îi atrăsese de la început atenţia domnului Brown că nu-i bine să treci prea rapid de la un sistem de calcul la altul. Exista aici un fel dubios de a pune problema ; fiindcă aşa după cum o roată trebuie să fie rotundă ca să se învîrte, şi munca maşinii electronice trebuie organizată după un plan anumit. Acum planul acesta va trebui să fie schimbat şi totodată să rămînă, în fond, acelaşi. Cineva care

voia să obţină un loc în consiliu trebuia să se iniţieze cît mai repede şi mai adînc în misterele maşinilor electronice. Deschizînd uşa cu glasvand, am ieşit afară la lumină, rumegînd fericit această problemă.

CAPITOLUL XII

O săptămînă mai tîrziu, la Londra, încă mai rumegam problema maşinilor electronice. Nu era o problemă prea uşor de rezolvat, după cum crezusem la început. Pentru prima oară am simţit faţă de Middridge o simpatie nemărturisită. Nici vizita la birourile întreprinderii de maşini electronice „Flamville", făcută după o masă copioasă la Epicur, împreună cu Tiffield, nu reuşise să mă lămurească ; plecasem de acolo cu un braţ de broşuri, cu o durere de cap şi cu zece pagini de notiţe indescifrabile.

A doua zi după ce fusesem la „Flamville" hotărîsem să mă întorc acasă. La început hotărîrea asta mi se păruse clară şi raţională. Încheiasem cu succes afacerea Tiffield, hotelul la care trăsesem de astă dată era cu mult inferior hotelului Savoy ; şi, pe deasupra, sosirea mea cu o zi mai devreme ar fi putut s-o bucure pe Susan, ale cărei proteste faţă de această călătorie — anunţată cu numai trei ore înainte — fuseseră mai vehemente decît de obicei.

În ciuda tuturor acestor lucruri, cînd m-am dus la biroul de recepţionare, m-a cuprins o inerţie ciudată. Nu-mi venea să stau, nici să plec. Şi

iar am avut senzaţia că mă copleşeau prea multe greutăţi, prea multe decizii luate ; voiam să las totul baltă, să mă culc, să mă trezesc, să beau un ceai şi iar să mă culc. După cum îmi spunea o voce tînguitoare din mine, nu păream să cer mult. Într-o zi...

Vocea tăcu ; nu era o voce pe care ai fi putut s-o asculţi mult timp. Am apăsat pe butonul soneriei.

— Vă rog nota de plată la două sute unu.

Funcţionara mă privi după un teanc de foi dactilografiate. Ochelarii ei caraghioşi de clovn nu reuşeau să-i îndulcească severitatea.

— O secundă, domnule.

Secunda asta se făcu un minut ; apoi, după ce consultă un tabel, veni spre mine.

— Trebuia să plecaţi abia mîine, spuse ea.

Faţa ei căpătase un aer bănuitor. Purta o rochie bleumarin ; cînd şi-a ridicat braţul ca să-şi potrivească ochelarii, am văzut la subsuoară o pată de transpiraţie. Nu era urîtă, dar avea faţa prea obosită şi părul ca blana unui şoarece.

— Mi-am terminat treburile mai repede decît mă aşteptam, am răspuns. Aşa încît mă reîntorc să mă bată brizele reci ale nordului...

Nici nu-mi luă în seamă vorbele. Bănuiala ei era precisă : hotărît, voiam s-o duc ! Mi-am şters faţa ; inutil, batista era leoarcă de năduşeală.

— Cred că va trebui să plătiţi toată suma, domnule. Regulamentul specifică clar...

— Da, da. Desigur. Vă rog nota de plată.

Mă gîndeam la călătoria cu trenul pe care o aveam înaintea mea şi o clipă era să mă răzgîndesc. Nu-mi păsa că trebuia să plătesc 30 de

şilingi pentru o cameră pe care n-aveam s-o folosesc; dar mi se părea ruşinos să-i dau proprietarului hotelului posibilitatea — oricine ar fi fost el — să încaseze un dublu cîştig. Căci orice mi-ar spune funcţionara, camera mea nu va plînge la noapte. Londra era plină ca totdeauna. Şi Jean se înapoiase la Kensington, după ce căpătase un mic rol într-o revistă. Îl dusesem pe Tiffield cu o seară înainte să vadă revista; Jean avea un solo, un cîntec, după cîte am înţeles, în care e vorba de o nevoie acută de bărbaţi care pot să facă dragoste de mai multe ori pe noapte. Amintindu-mi de cîntec şi de toaleta lui Jean, am simţit că oraşul şi vara m-apasă; cluburile de *strip-tease*, prostituatele, perechile din Hyde Park, fetele în costume de baie la Lido, toate se adunau într-un singur lucru, şi nu eram chiar atît de mulţumit de Susan, încît să fiu dispus să alung toate ispitele.

— Nu putem da camera pentru un timp atît de scurt, vorbea funcţionara. În sezonul acesta am putea închiria de două ori numărul camerelor pe care le avem şi lumea nu se mai aşteaptă să găsească în seara asta o cameră liberă.

— Bineînţeles, am spus.

Eram lac de sudoare, îmi curgea şi în ochi, înţepîndu-mă; am scos din buzunarul de la piept batista curată.

— Aşa e regulamentul, spuse ea şi începu să calculeze nota.

Am privit avizul agăţat în dreapta, pe perete. Erau multe lucruri pe care n-aveai voie să le faci în hotel. Şi în lift mai văzusem un aviz despre bunele purtări.

— Nu duceţi lipsă de regulamente, am spus. Am scos carnetul de cecuri.

— Sînteţi amabil să treceţi adresa dumneavoastră pe dos, domnule?

— Dacă asta te face fericită, am zis.

Zîmbi.

— Aşa e regulamentul, domnule, nu eu dispun...

Îşi formase o părere despre mine; zîmbetul era o invitaţie, o invitaţie pe care nu mă aşteptam s-o întîlnesc aici într-un hol de hotel destul de modest. Sau poate că îmi închipuiam doar...

Am refuzat oferta hamalului din hol, de a-mi aduce un taxi; n-aveam decît servieta şi nu vedeam nici un sens să-i plătesc jumătate de coroană, ca să răcnească un singur cuvînt. Mica economie, mica victorie asupra forţelor reprezentate de grupul anonim care deţinea hotelul, m-a bucurat o clipă; dar nu puteam alunga regretul că părăseam sindrofia înainte de a se sfîrşi, că mă mai aştepta la Londra ceva ce mă temeam să iau.

N-aveam de ce să plec. Susan nu mă aştepta decît mîine. Plătind un taxi la King Cross, m-am gîndit că n-avea importanţă că scăpasem de camera aceea de hotel; aş fi putut găsi uşor un pat pentru o noapte. M-am oprit nehotărît lîngă ghişeul de bilete şi am dat cu banul. Era o copilărie; dar eram prea obosit ca să mai fiu om mare, prea obosit să mai joc rolul de soţ model, prea obosit ca să mai fiu rezonabil.

Măcar o dată voiam să-mi fac şi eu mendrele, să-i arăt lui Jean că ce spunea ea în cîntecul ei nu era adevărat. „Capul sau pajura“ am zis. Dacă e capul, îi telefonez lui Jean cum i-am promis, văd

revista, acum cu altfel de plăcere, ştiind că eu voi căpăta ceea ce toţi ceilalţi rîvneau dar nu puteau obţine... Şi am s-o aştept în culise şi o să supăm împreună la Prunier...

Banul căzu. Era capul. L-am pus în buzunarul de la piept cu gîndul să-l păstrez drept amintire a eliberării mele. Apoi, punînd mîna pe receptor, mi-am dat seama deodată că era cu zece ani prea tîrziu ca Jean să-mi mai facă plăcere. Mă obişnuisem prea mult să ţin seama de urmările fiecărei acţiuni, să cîntăresc lucrurile pro şi contra, ajunsesem prea scrupulos, ca să mai fac o nebunie.

Bucuria vădită a lui Jean de a mă auzi şi glasul ei argintiu de şcolăriţă, pigmentat acum de o urmă de accent *cockney*, rămas de pe scenă, nu-mi displăcu — mă făcu o clipă să-mi pierd capul.

— Vreau să fiu cu tine, i-am spus.

Apoi în minte mi-a răsărit imaginea lui Susan ridicînd receptorul din dormitorul nostru. Telefonul era galben, asortat cu perdelele ; îl puteam vedea acum tot aşa cum aş fi auzit-o pe funcţionara hotelului spunîndu-i cu o mare satisfacţie că părăsisem hotelul la ora 4. Susan rareori îmi telefona cînd eram plecat ; dar asta nu însemna că n-avea să-mi telefoneze niciodată. Ar fi trebuit să mă gîndesc — deşi nu-mi făcea plăcere — să caut un motiv — un motiv serios.

— Şi eu te doresc, iubitule, spuse Jean. Mi-e dor de casă.

În cabina telefonică era o căldură sufocantă. Am deschis uşa cu piciorul.

— Mă tem că va trebui să plec, am spus. Barbara nu se simte bine. Nu-i nimic grav, dar i s-a făcut dor de tăticul ei.

— Vai, îmi pare atît de rău! Micuța de ea! Dar ce are?

— Nu știu exact, am spus. O să-i treacă. Vreo boală infecțioasă care bîntuie.

Ieșind din cabină, mi-am dat seama că, prins de minciună, continuasem să-i atribui Barbarei majoritatea simptomelor unei boli care în vremea aceea era o sperietoare, o boală de care mă temeam mai mult decît de oricare alta. Nu că ar fi fost prea puține de ales: dacă Dumnezeu iubea copiii, avea un fel curios de a-și dovedi iubirea.

O voce anunță la megafon ceva în legătură cu trenul care pleca spre Leddersford; cum stăteam acolo, transpirat și murdar, mi s-a părut că vocea avea în ea ceva mustrător. Trenul de patru patruzeci și cinci spre Leddersford, cu oprire la Peterborough, Grantham, Wakefield și Tanbury, sosise pe linia a zecea. Era ca un mesaj pentru domnul Joe Lampton din Warley. Domnul Joe Lampton din Warley. Minciuna lui fusese descoperită. Domnul Lampton va avea de suferit. Domnul Lampton va avea de suferit.

Mi-am adus aminte de Barbara, cum îmi luasem rămas bun de la ea luni dimineața. Mă strecurasem în odaia ei încet, ca să n-o trezesc, dar cum am deschis ușa, s-a trezit și a întins mîinile.

— Tăticule, acum să cîștigi o mulțime de bani, a strigat. O grămadă mare de bani.

— De ce? am întrebat.

— Ca să nu mai fie nevoie să pleci iar, tăticule!

Am zîmbit acestei amintiri și vocea de la megafon a slăbit devenind o voce obișnuită care

anunţa ora şi destinaţia. Ar fi putut adăuga foarte bine că în ciuda numeroaselor sale lipsuri, Joe Lampton îşi iubeşte fiica ; dar asta nu conta. Iar el trăsese minciuna aceea numai ca să fie mai repede alături de ea.

Aşezîndu-mă în vagonul restaurant, îmi spuneam că, deşi nu cîştigasem personal nici un ban de pe urma acestei călătorii, îi făcusem totuşi bunicului Barbarei o mare economie. Ceea ce prezisesem cu două săptămîni în urmă se întîmplase mult mai repede decît prevăzusem. Livrarea multor comenzi, şi dintre cele mai importante, fusese întîrziată, printre care şi comanda făcută de Tiffield. Plecasem la Londra ca să-i cer scuze cu umilinţă — totuşi nu prea umil — că livrarea aliajelor KL 51 şi XA 81 avea să fie făcută cu cel puţin o lună mai tîrziu decît făgăduiserăm şi, cu riscul de a-i fi oferit condiţii şi mai avantajoase, trebuia să-l înduplec să nu-şi anuleze comanda. Spre surprinderea mea, Tiffield, deşi nu-şi ascunse de loc bucuria că-l avea la mînă pe Brown şi că-l silise să se roage de el, dăduse dovadă de mai multă înţelegere decît avusesem îndrăzneala să sper. Vînzarea produsului KL 51 avea să ne aducă un profit ceva mai mic, dar paguba ar fi putut fi mai mare. De fapt el era obligat să procedeze astfel ; deşi nu exista, în sensul obişnuit al cuvîntului, o clauză de termen în contractul pentru KL 51, Tiffield ar fi avut dreptul să refuze să accepte o livrare întîrziată. Singura noastră miză de negociere era XA 81 ; întreprinderea Tiffield însă era o organizaţie atît de mare, încît asta nu avea nici o importanţă. Noua operaţiune se baza pe XA 81 şi natural

că Tiffield voia să pornească producția conform planului ; o amînare de cîteva luni n-avea să însemneze nimic și noi nu eram singura firmă care producea acest material.

Totul se lămurise pe loc ; la aperitive îi explicasem situația, iar înainte de cafea și coniac, bătrînul primise. Chiar și reducerea prețului îi venise mai tîrziu în minte ; menționase cifra în timp ce chelnerul servea friptura, iar eu mă mulțumisem să dau din cap afirmativ. Acum îmi venea greu să cred că reușisem atît de ușor, la fel cum îmi venea greu să cred că fusese serios cînd îmi oferise o funcție în întreprinderea lui. Am încercat să-mi amintesc exact cuvintele lui înainte de a-l lăsa cu mașina într-o piață.

— N-ai nici o grijă, băiete, mi-a spus. N-ai nici o grijă. Du acasă ploconul. Socru-tău o să fie încîntat de tine. Sau cel puțin ar trebui să fie.

Atunci și-a făcut oferta ; ghiftuit de mîncare, amețit de băutură și de succese, m-am trezit interpretîndu-i cuvintele ca și cînd s-ar fi referit la un alt tînăr isteț și energic, nu îndeajuns de apreciat de patronul său actual, un tînăr care s-ar fi devotat trup și suflet companiei și care în schimb... Poate un loc în consiliul de administrație...

Chestiunea nu stătea în picioare ; ofertele de serviciu nu se fac pe neașteptate. M-am hotărît să mă fac ca și cînd n-aș fi auzit nimic ; dacă ar fi ceva serios, o să-mi dea el de veste curînd. Mai rămînea să văd ce era de făcut cu abacul, cum botezasem mașina de calculat. Mi-am scos carnețelul de note din servietă și m-am uitat peste cifrele pe care le însemnasem după vizita făcută

la direcţia întreprinderii „Flamville". Şi iar mi s-a părut că cifrele nu aveau nici o legătură între ele, dar după cîteva pahare de gin, mintea mea uită de oboseală, de transpiraţia care mă scălda şi începu să extragă fapte concrete din cifrele mîzgălite şi prescurtări. În momentul în care, cu o tresărire, mi-am dat seama că ajunsesem la Leddersford Victoria, reuşisem să întocmesc prima schiţă a unui raport care ştiam că va fi cel mai bun lucru pe care-l făcusem vreodată. M-am dat jos din tren cu un fel de regret. Cît stătusem în compartiment, lucrasem cu spor. Aş fi vrut să mai stau în tren, să fi terminat raportul pînă în cele mai mici amănunte.

Îmi aduc aminte de sentimentul de nemărginită fericire ce mă cuprinsese în timp ce părăseam gara. Am tras adînc aer în piept şi pentru prima dată în ziua aceea m-am simţit proaspăt şi curat. În spatele oraşului se înălţau dealurile şi uriaşa arcadă centrală a gării era ca un răspuns al oraşului aruncat dealurilor. Iar în ce mă priveşte, şi eu dădusem oraşului răspunsul meu. Voi face ordine în haos — îmi cunoşteam bine meseria. Eram o inteligenţă, un creier uman. Eram mai bun decît oricare alt mecanism de calculat.

Am simţit o mînă atingîndu-mi uşor spatele. Întorcîndu-mă, am dat cu ochii de Larry Silvington.

— Dragul meu, exclamă el. Ce surpriză ! Acum m-am întors de la Manchester. Dar tu unde mi-ai fost ?

— La Londra.

— Fericit muritor, spuse el. Eu nu mai găsesc nici un fel de scuză ca să plec la Londra.

— Pe vremea asta nu-i nici o plăcere, am răspuns.

— Londra e întotdeauna o plăcere. Apropo, ai văzut noua revistă ? Prietena ta joacă în ea...

Se apropie de mine ; am simţit un iz de apă de colonie şi de whisky.

— *Strip-tease*, rosti — face un *strip-tease*.

— Dacă te referi la Jean — te înşeli. Deşi îşi pune la dispoziţie aproape toată marfa.

Îmi făcu semn înspre hotelul gării.

— Hai să bem ceva — poate-mi mai povesteşti cîte ceva...

Avea o expresie rugătoare ; nu voia să bea, avea nevoie de cineva care să-i ţină de urît. Pe faţa lui netedă nu erau linii, şi în ochii săi înguşti, nici o supărare, ci doar singurătate. Cravata roz şi costumul de pînză de culoarea biscuitului o făceau şi mai bătătoare la ochi ; n-avea casă — rătăcise drumul.

— Mi-ar face plăcere, Larry, am spus. Dar am avut o zi infernală. Abia aştept să ajung o dată acasă şi să mă vîr în pat.

— Cu atît mai mult ai avea motiv să iei ceva care să te reînvie, spuse el.

— Nu pot, am spus. I-am promis lui Susan că mă-ntorc...

Mă ameninţă cu degetul.

— Ah, cum mai sînteţi voi, bărbaţii ăştia însuraţi !

Un taxi trase în spatele gării.

— Hai să bem ceva la mine acasă, am spus. Susan ar fi încîntată să te vadă.

— Nu, dragă, nu. Musafiri la ora asta ? La revedere.

În timp ce taxiul ieşi din gară am privit înapoi. Zîmbi şi îmi făcu semn cu mîna ; am simţit o milă care mă depăşea. Nu era cinstit ca el să aibă aşa de puţin, nu era cinstit ca eu să am aşa de mult — apoi m-am gîndit mulţumit de mine că nu eu făcusem lumea.

Cînd am ajuns la Harling Crescent am văzut că în salon ardea lumina. M-am oprit la poartă o clipă ; geamul acela luminat mi se părea întruchiparea căminului. Era un schimb bun. Incomparabil. Decît o noapte cu Jean, cu remuşcări dimineaţa, mahmur şi deşălat... Acum mă aflam iar între dealuri şi dealurile care înconjurau oraşul mă înconjurau şi pe mine.

Am deschis poarta şi am intrat în grădina din spate ; am mai privit o dată Palatul Sindram, l-am privit cu ochii Barbarei, cum îl vedea ea ca pe un castel vrăjit cocoţat în vîrful dealului, deasupra rîului. Norah n-avea nici o legătură cu toate astea, şi n-aveam s-o las să mi le strice, mie sau Barbarei.

Probabil că Barbara dormea acum sub tavanul albastru închis, cu stele argintii, neştiind că eu stăteam aici afară sub clar de lună. Iar cînd o să mă vadă, întîi o să-mi spună că e bucuroasă că mă vede, şi după aceea o să mă întrebe ce i-am adus ; dacă o să mă întrebe. Nu era un copil lacom.

Am scos pachetul de ţigări să fumez, dar l-am vîrît la loc în buzunar. Aş fi stricat aerul nopţii. Hîrşîitul chibritului ar fi tulburat liniştea. M-am rezemat cu spatele de zid şi am stat aşa, să mă învăluie noaptea şi liniştea. Viitorul se arăta, în

sfîrşit, limpede înaintea mea ; nu mai aveam nici o teamă.

Departe, jos, în vale, am auzit uruitul unui tren. Era probabil cel de zece şi douăzeci care mergea spre Leddersford. Surprins, mi-am dat seama că stătusem în grădina din spate vreo douăzeci de minute. Oraşul n-avea să plece, aveam să-l găsesc acolo şi mîine, apoi se făcuse şi frig. M-am mai uitat o dată lung în vale şi, încet, m-am furişat înăuntru prin uşa din faţă.

Salonul era gol. Am pus jos servieta, puţin iritat. Voiam să-i fac o surpriză lui Susan, atît cu ştirile mele despre contractul lui Tiffield, şi cu darul meu, un halat de nylon albastru ; ea ştia cît de important era contractul, şi se gîndea la halatul de nylon încă de cînd văzuse reclama în ziarul *Observer*. Şi acum se culcase devreme lăsînd lumina să ardă, să-mi consume banii mei munciţi din greu. Scrumiera era arhiplină.

Mi-am amintit de starea mea sufletească de adineauri şi nemulţumirea mea stărui. Am scos halatul din servietă ; părea că nu cîntăreşte mai mult decît hîrtia de 8 lire cu care îl cumpărasem. Mi-am imaginat faţa lui Susan cînd îl va despacheta. M-am hotărît să i-l dau chiar acum, şi m-am dus sus, ţinînd la spate pacheţelul mic şi plat.

Odaia Barbarei era la celălalt capăt al palierului, iar odaia lui Harry alături. M-am oprit şi am deschis uşa. Dormea dusă, cu „domnul Mupsy" în braţe. Am închis uşa încetişor.

Mai aveam încă pe faţă un zîmbet cînd am auzit în dormitor glasul lui Susan. Nu m-a speriat ca altădată ; adeseori vorbea sau mai curînd

mormăia prin somn. Apoi, punînd mîna pe clanţă, am auzit-o vorbind :

— Haide. Haide, dragule... Haide...

Apoi am auzit o voce mai profundă, care nu spunea nimic, gemea doar, la fel ca vocea ei acuma, ca şi cînd ar fi fost cuprinsă de o durere insuportabilă. Mi-am ţinut răsuflarea, dar ei n-auziseră nimic ; am coborît încet ; covorul gros îmi înăbuşea paşii, dar ei nu m-ar fi auzit să fi tras cu tunul.

Cînd m-am întors salonul mi se păru străin. Parcă în cele cîteva minute cît lipsisem, mobila se schimbase de tot. Şi duhoarea aceea insuportabilă de tutun turcesc ; m-am îndreptat spre fereastră, s-o deschid, dar m-am răzgîndit. Nu de teamă că ar fi auzit, dar nu voiam să risc să fac nici un zgomot inutil.

Mi-am turnat un whisky mare şi m-am aşezat în fotoliu în celălalt colţ al camerei. Cînd vor coborî, nu mă vor vedea imediat. Dar poate mai bine ar fi să mă duc iar sus. Cu o singură lovitură aş face să zboare uşa ; dacă se gîndiseră s-o încuie. Cu o altă lovitură între picioare l-aş da gata pe Mark ; cu puţin noroc, nu l-aş trimite pe lumea ailaltă, aş face ceva mai cumplit.

Eu eram înalt de şase picioare şi el numai de 5 picioare şi 6 inci. Eu eram îmbrăcat şi el era gol. Eu ştiam că el e acolo, pe cînd el mă credea la 200 de mile distanţă. Era prea uşor, mult prea uşor. Şi n-aş omorî-o nici pe Susan. Sînt lucruri mult mai rele pe care poţi să le faci unei femei frumoase decît s-o ucizi.

Suiam scara şi cînd am ajuns la jumătatea treptelor mi-am adus aminte de Barbara. Un ţipăt

va face să răsune casa — cel puţin un ţipăt ; Barbara se va trezi şi va veni la noi în dormitor, cu „domnul Mupsy“ în braţe. Şi ce va vedea ea în dormitorul părinţilor ei îi va sfărîma lumea, de la un capăt la altul. Aşa se va întîmpla cu siguranţă ; oglinda se va sparge şi nu va mai putea fi lipită la loc. În mîinile mele aveam toată viaţa Barbarei.

Încet, am parcurs drumul pînă jos, drumul lung pe scări, şaisprezece trepte acoperite cu o mochetă cenuşie, trecînd pe lîngă scena marină a lui Duffy, pe lîngă scena de junglă a lui Rousseau-Vameşul, apoi prin hol, unde mocheta cenuşie făcea loc covorului roşu închis, înapoi în salon.

M-am aşezat din nou în fotoliu, în celălalt colţ al camerei. Am luat o înghiţitură de whisky, dar parcă nu mai avea nici un gust. Nu era chip să înlătur lovitura. N-aveam altceva de făcut decît s-aştept. M-am gîndit să iau o ţigară, dar efortul pe care l-ar fi cerut scoaterea pachetului şi aprinderea chibritului mi se părea înspăimîntător. Aveam nevoie de toate forţele ca să aştept. Acum, n-o să mai dureze mult ; el n-o să îndrăznească să mai rămînă prea mult afară după închidere.

M-am uitat sus — mi se păruse că deasupra capului auzisem un zgomot de paşi. Dar nu era nimic. Şi dintr-o dată mi-am dat seama că în mîna stîngă ţineam ceva moale şi lunecos. Era ca şi cînd lucrul acela mi-ar fi fost pus în mînă de cineva străin. În ultimele cinci minute despachetasem halatul de nylon şi-l făcusem ghemotoc — un ghemotoc albastru. L-am lăsat să cadă pe jos împreună cu hîrtia de ambalaj, ruptă, vărgată, cu dungi bleu şi caramel.

Cînd au pătruns în cameră, mînă în mînă, n-am simţit decît o sfială ciudată. N-am vrut să-i privesc, şi, prosteşte, nu voiam să mă privească nici ei. Dar îi văzusem destul, ca să-mi dau seama cît de încîntaţi erau, fizic, unul de celălalt — ţipător de încîntaţi ; invidios, fără speranţă, m-am simţit aproape ca un intrus.

Mark m-a văzut primul. Lăsă mîna lui Susan. Ea îl privi mirată.

— Ce-i ? făcu ea.

Apoi m-a văzut. Gura i se deschise ca şi cînd ar fi vrut să scoată un ţipăt, dar nu se auzi nici un sunet. Mai curînd căzu decît se duse spre un fotoliu şi se aşeză cu picioarele desfăcute, cu mîinile atîrnate pe braţele fotoliului. Mîinile acelea nu mai aveau nici un pic de vlagă, totul în ea părea fără viaţă, pieziş. M-am îndreptat spre ea.

— Nu sta aşa, ca o tîrfă, i-am spus, chiar dacă eşti.

Îşi strînse picioarele, dar faţa păstră aceeaşi expresie încremenită.

Mark părea că îşi revenise.

— Fii cuminte, băiete, spuse el. Nu te pripi să tragi concluzii... Am venit pentru o clipă numai. Fereastra...

— Sînt aici de o jumătate de oră, am spus. Ieşi afară !

— ...nu se închidea...

— Ieşi afară, că de nu, te omor.

Se uită încurcat la Susan.

— N-ar trebui să te las cu el, spuse. Dacă i-a intrat în cap ideea asta prostească...

— Mai bine pleacă, Mark, îl îndemnă ea. Dacă nu pleci, să știi că e în stare să te ucidă. Uită-te la el cum arată.

Rostise cuvintele cu același ton cu care i-ar fi recomandat să-mi privească cravata sau cămașa sau pantofii — nici o emoție în plus.

M-am îndreptat spre el. În clipa cînd am schițat primul pas, mi-am dat seama că făcusem o greșeală : dorința de a-l omorî încetase de a mai fi fierbinte, sălbatică ; acum mintea îmi era plină de un șir rece și rațional de metode.

— Să nu te mai văd aici, am scrîșnit.

Ochii i se deschiseră mari. Erau mai mult gălbui, spre auriu, decît căprui ; pînă atunci nu le observasem nuanța.

Mi-am amintit de o ceartă pe care o văzusem la Wapping într-o tavernă, între doi soldați, pe vremea războiului. Atunci îmi făcuse rău, dar acum nu ; am zîmbit și am strîns amîndoi pumnii, scoțînd în afară degetele mari. Mi se părea că nu exista preț prea mare pentru plăcerea ce avea să mă cuprindă în secundele următoare, o plăcere mai intensă decît cunoscusem vreodată ; mi-am ridicat încet de tot mîinile și atunci, chiar în clipa cînd eram să trec la faptă, a întors capul.

— Dumnezeule ! strigă, aproape plîngînd. Dumnezeule ! și o zbughi afară.

Am auzit ușa de la intrare trîntindu-se. M-am așezat, amețit.

— Dă-mi ceva de băut, am murmurat.

Îmi aduse un pahar de whisky, apoi se așeză iar în fotoliul ei.

— Mă simt ca un patron de bordel, am spus. Nu știu de ce nu l-am omorît pe nenorocitul ăla.

— Era să-i faci ceva mai rău decît să-l omori, spuse ea cu o voce albă. Mai rău, nu? Şi începu să chicotească isteric.

— Potoleşte-te, am spus. Aţi fost în siguranţă, şi el şi tu, atîta timp cît fiica mea este în casă. Şi totuşi asta nu mă împiedică să mă simt ca un patron de bordel.

Continuă să chicotească. M-am apropiat de ea şi i-am tras o palmă. Deodată rîsul acela isteric încetă.

— Vrei să divorţezi? mă întrebă.

M-am aşezat şi am luat o gură de whisky.

— Nu ştiu, am spus. Nu ştiu. De cît timp durează asta?

— Nu e prima dată în seara asta.

— De cît timp durează asta?

— Din mai.

— Se potriveşte, am spus. Acum înţeleg de ce a plecat Gerda. Ea a ghicit, nu?

Susan aprobă din cap.

— Trebuia să ghicesc şi eu, am spus. El ţi-a dat parfumul acela ieftin, îngrozitor? D-aia îl foloseai. Cred că dă cîte o sticlă tuturor tîrfelor lui. N-ai prea multă mîndrie, nu-i aşa? Abia terminase cu una şi te-a luat pe tine la rînd. Ce te-a atras? E mai bun la pat decît mine? Este?

— Nu-i asta, spuse ea. Tu crezi că ăsta e răspunsul la toate. Se ridică. Joe, îmi pare rău, dar mor de somn. Sînt prea obosită ca să mai înţeleg ce spui. Vorbim mîine...

Am apucat-o de braţ.

— De ce te-ai încurcat cu el?

— El mă ascultă. El mă ascultă întotdeauna. Şi el nu-i atît de — căuta cuvîntul — atît de

triumfător ca tine... Era la pămînt, se scufundase, toată lumea îl dispreţuia. Avea nevoie de mine. Tu n-ai nevoie de nimeni. Tu doar te foloseşti de oameni.

Mi-am luat mîna de pe braţul ei.

— Niciodată nu te-am înşelat, i-am spus.

— Ba m-ai înşelat în aceşti zece ani.

Am privit-o perplex.

— Jur pe Dumnezeu...

— Crezi că sînt proastă, Joe ? Eram cînd ne-am căsătorit, dar de atunci am deschis ochii. Crezi că oamenii nu vorbesc despre asta ?

— Alice e moartă.

— Asta-i. Tocmai de asta mă plîng. Îşi aprinse o ţigară. Eu măcar te-am înşelat cu un om viu. Am avut atîta decenţă. Şi tu acum crezi că ai dreptul să mă jigneşti ? Crezi că ai dreptul să-mi spui tîrfă ?...

— Alice e moartă, am bîiguit pierdut. Alice nu mai e, n-o mai am în minte...

— Dacă nu-i ea, atunci e alta ! Ştiu că nu pe mine m-ai iubit — ştiu că nu m-ai iubit niciodată...

Mă privi acuzatoare ; deodată am simţit o pornire nebunească să cad în genunchi la picioarele ei şi să-i cer iertare.

CAPITOLUL XIII

Cei patru puişori stăteau cu ciocurile caraghios de căscate ; parcă s-ar fi autoparodiat, ca şi mama lor, vrăbiuţa, care stătea descurajată, cu

capul în jos, ca şi cum s-ar fi dat bătută şi ar fi renunţat la lupta de a-i hrăni.

Harry făcuse fotografia, cu *Zeiss*-ul meu. Era o poză bună pentru un băieţel de nouă ani. Mă întrebam ce căuta fotografia aceea pe peretele dormitorului nostru şi de ce tapetul gri cu buline roz se schimbase, făcîndu-se crem, şi de ce în locul covorului moale, cenuşiu deschis, aveam pe jos linoleum negru, cu un covoraş zdrenţuit lîngă pat, de culoarea făinii de ovăz.

Pe urmă mi-am dat seama că mă aflam în odaia lui Harry, numai în cămaşă, trîntit pe patul nedesfăcut. Pantalonii şi haina zăceau pe podea ; nu-mi vedeam pantofii şi nici ciorapii. M-am dat jos din pat şi m-am îndreptat spre fereastră în picioarele goale, înfiorat de răceala umedă a linoleumului. Am dat puţin la o parte perdelele. Era o dimineaţă senină. De aici aveai o vedere mai frumoasă decît de la fereastra dormitorului nostru. În dimineaţa aceea puteai vedea chiar şi turla bisericii Gilden Parish, care se înălţa departe la nord.

Pe lîngă biserică un pîrîiaş curgea la vale, spre rîu. Într-o zi, în vacanţa de paşte, Harry căzuse în el şi venise acasă ud pînă la piele. De aici părea un pîrîiaş drăguţ şi neprimejdios care sclipea în soare, şerpuind spre pădure de-a lungul bisericii ; în locul acela din pădure, însă, unde căzuse Harry, apa se făcea adîncă şi vara trecută se înecase acolo un băieţel.

Am lăsat perdelele să cadă la loc şi m-am întors spre pat. Nu m-am vîrît în aşternut, m-am înfăşurat în pătura indiană a lui Harry. La drept vorbind, nu era indiană, ci norvegiană, moale şi

groasă, cu nişte brazi stilizaţi, de un verde crud, risipiţi pe un fond roşu şi negru. Era singurul lucru luminos din odaie; de ce oare îmi dădusem atîta osteneală pentru camera fiicei mele şi atît de puţină pentru a fiului meu? De ce mă supăram atît de des pe el?

Cînd va veni acasă în vacanţă, va trebui să aranjăm iar odaia. O să mergem împreună la magazin să alegem tapetul şi vopseaua şi chiar, dacă o să vrea, ceva mai civilizat pentru podea decît linoleumul. Ori poate, lîngă pat, i-ar place o blană de oaie în loc de covoraş, una nevopsită, care să dea odăii o atmosferă de peşteră de haiduci trăind în creierul munţilor. La urma urmelor n-avea decît nouă ani.

Am întins mîna şi mi-am luat din buzunarul hainei ţigările şi cutia de chibrituri. Pe măsuţa de lîngă pat era o ceaşcă pe o farfurioară. Seara trecută, după plecarea lui Mark, Susan îmi făcuse un ceai. Fusese o figură — cea mai tare figură. Îmbrăcată în halat, venise în cameră cu ceaşca de ceai, o lăsase jos lîngă mine şi rămăsese astfel, aşteptînd în linişte. N-am spus nimic; spusesem destul după ce coborîseră.

Chiar şi acum, în ciuda înţelegerii la care ajunseserăm în cele din urmă, Susan şi cu mine, de dragul copiilor, simţeam că nu mai aveam pace. Oricare ar fi fost urmările, ar fi trebuit măcar să-mi las amprenta pe faţa aia lucioasă, măslinie. Să-i şifonez mutra lui de idol de matineu. Odinioară învăţasem cum să spargi timpanele adversarului, cum să-i scoţi ochii, cum să-l boşorogeşti dintr-o singură lovitură. Am dus mîna la gură şi m-am muşcat pînă la sînge, gîndindu-mă la

toate mijloacele prin care l-aş fi făcut să sufere, apoi încercai să dau uitării totul.

Dintr-o dată mi-am amintit de părul lui Tom Larriman. Tom era un văduv de 70 de ani, foarte mîndru de coama lui colilie. O purta lungă şi o spăla de trei ori pe săptămînă. Unii ziceau că se clătea cu puţină albăstreală. Murise de cancer ; o săptămînă înainte de a muri, urla de se auzea pînă în stradă. Şi-a smuls tot părul lui alb frumos, s-a scalpat singur, bucăţică cu bucăţică. Durerea asta îl făcea să uite de cealaltă durere mai mare, şi pesemne o alesese anume ca s-o poată controla.

Acum îl înţelegeam, deşi pe atunci, la Dufton, cînd închideam geamul dormitorului ca să nu-i mai aud zbieretele, nu reuşisem să-l înţeleg. Mi-am muşcat şi mai tare mîna ; începea să zvîcnească. Apoi mi-am scos mîna din gură — mi se făcuse rău. Încet şi cu multă grijă, m-am dat jos din pat ; aveam senzaţia că am să vomit pe jos dacă o să-mi schimb brusc poziţia. Stînd pe marginea patului mi-am tras pantalonii şi am pornit-o încet pe palier.

Cînd a venit Barbara, tocmai mă spălam pe dinţi. Am pus la o parte periuţa şi am sărutat-o. Era întîia oară, din clipa cînd stătusem singur lîngă uşa dormitorului, cînd începeam să mă simt readmis în rasa umană.

— Cineva era în baie şi i s-a făcut rău, spuse ea.

— Ai visat, am răspuns. Am ridicat-o ca să se uite în oglindă. Uite ce mutrişoară obraznică ai tu. Fetiţelor obraznice nu le aduc cadouri.

— Eu sînt o fetiță bună, spuse ea. Tăticule, ai fost plecat mult timp, nu-i așa ?

— Prea mult, am spus.

— Ieri am fost la ceai la unchiul Mark, am fost...

Am lăsat-o jos.

— Și te-ai simțit bine, draga mea ? ți-a plăcut ?...

— Vai, ce gust caraghios aveau prăjiturile ! Și Linda bea ceai. Și gemenele beau ceai. De ce or fi bînd ei ceai, tăticule ?

— Fiindcă e mai ieftin decît laptele, așa cred, am spus.

Am umplut chiuveta pe jumătate cu apă rece și mi-am băgat capul în ea. Mi-am muiat capul de cinci-șase ori, făcînd mare tapaj și stropind-o pe Barbara cînd îmi scuturam apa de pe păr. Ea țipa rîzînd :

— Tăticule, n-ai voie ! Mama spune că asta e urît !

— Atunci să nu mai facem, nu-i așa ? Dă-mi prosopul, fetița tatii.

Prosopul, pus lîngă uscătorul electric, era curat, uscat și cald ; era mai mare și mai scump decît prosopul de la ultimul hotel unde trăsesem.

Mă aflam, acasă, acasă la plăcile de faianță roz, la baia roz și chiuveta dublă, la uscătoarele electrice pentru prosoape și la dulăpiorul din perete ticsit cu apă de colonie, talc și săruri de baie. Asta era singura deosebire dintre casa mea și camera de hotel ; confort mai mare, și lucruri mai multe, lucruri care pot fi cumpărate...

Mă uitam la Barbara. Era îmbrăcată în pijamaua ei albastră cu rățuște galbene. Casa o pu-

team părăsi oricînd, dar pe ea niciodată. Mă simţeam oarecum uşurat ştiind acest lucru — uşurat că puteam să înfrunt faptele. N-aş fi luat-o pe Barbara de lîngă mama ei, aşa că trebuia să rămîn pe loc. Ne vom muta în altă locuinţă, o casă izolată, şi o vom lua de la capăt ; dar vocea care în noaptea trecută şoptise cuvintele acelea neruşinate, trupul care stătuse gol în braţele lui Mark îi va aparţine în continuare tot lui.

Tîrfă, tîrfă şi iar tîrfă. Indiferent de ce spusese aseară, dorinţa se va repeta. Şi n-o să se mai sinchisească să încuie uşa dormitorului : desfrîul şi prevederea nu merg mînă-n mînă. Şi Barbara, data viitoare, ar putea să nu doarmă ; mi-am dus iarăşi mîna la gură gata să muşc.

— Ce faci, tăticule ?

Am mîngîiat-o pe păr.

— Nimic, scumpo. Hai să luăm micul dejun.

— De ce ţi-ai pus pantalonii şi pantofii, tăticule ? Unde ţi-e halatul de casă, halatul tău pufos ?

— E la noi în odaie, am spus. E nevoie să-l iau ?

Bătu din picior.

— Eu vreau halatul tău pufos ! ţipă ea. Altfel nu te mai las să fii căluţul meu, să ştii...

— Nu-mi pasă, am spus.

Ochii i se umplură de lacrimi. Prea des nu plîngea, dar putea să plîngă oricînd. Făceam rău că o rîzgîiam, că îi încurajam şantajul acesta ; prea mult îmi consumasem însă în seara trecută rezervele mele de voinţă ca să-i mai pot rezista.

— Foarte bine, am spus. Aşteaptă aici. Şi să taci, să taci ca un peşte.

Cînd m-am dus în dormitor Susan dormea adînc. Am luat halatul de după uşă, dar nu am ieşit numaidecît din odaie. Dormea cu părul ei negru despletit pe pernă ; arăta foarte tînără, şi împotriva voinţei mele, am simţit ceea ce era neîndoielnic milă. „Te-ai folosit de mine, spusese seara trecută, te-ai folosit de mine chiar de la început."

Era destul de adevărat ; de mult nu mă mai gîndisem la ea ca la o persoană. „Mark mă ascultă întotdeauna, spusese. Tu nu mă asculţi niciodată, ţie nu-ţi pasă..."

Am îmbrăcat halatul şi am ieşit. Am îngenuncheat lîngă uşa băii şi Barbara mi se cocoţă în spinare. M-a oprit la fereastra de pe palier, trăgîndu-mă de păr. Am deschis obloanele.

— Uriaşul a făcut o grămadă mare-mare de bani, spuse ea. O grămadă maaare, pînă la cer. Şi a fugit sus la castel, a fugit, da, şi a pus banii sub fereastra castelului... Mă trase iar de păr ; era semnalul că trebuie s-o iau din loc.

— Şi mai departe ? am întrebat. Ce-a făcut mai departe uriaşul ?

— Mi-e foame, spuse ea.

— Şi cine era în castel ? am întrebat privind Palatul Sindram.

— Prinţesa ! Şi prinţesa avea acolo fragi. Şi avea şi trandafiri. Vreau prăjituri, tăticule ! Vreau ! Şi iaurgel. Şi brînză.

Iaurgel era iaurt, pentru care în ultimul timp făcuse o adevărată pasiune. Iar brînza era o brînză canadiană, portocalie, pe care o devora cu coajă cu tot.

— Dumnezeu să-ţi apere burtica, am spus.

— Şi ţie să-ţi apere Dumnezeu burtica, tăticule. Tu ce mănînci ?

— Ştiu şi eu ? Ceva aş mînca, mor de foame. Am deschis uşa salonului şi am tras perdelele. Halatul albastru de nylon mai era acolo, pe podea, lîngă fotoliu. I-am dat una cu piciorul, trimiţîndu-l într-un colţ, şi am îngenuncheat să ridic servieta cu darul pe care i-l adusesem Barbarei.

— Ce-i aia albastră ? a întrebat.

— O cîrpă nouă de şters podelele, am răspuns. Apoi am dus-o în bucătărie şi am aşezat-o pe un scaun.

Scoase limba la mine.

— Nu-i cîrpă de şters podele, a spus. E o cămaşă de noapte. Vai ce mincinos eşti tu. Privi servieta. De ce ai adus asta, tăticule ?

— E ceva frumos aici, pentru o fetiţă cuminte. Am deschis servieta.

— Am fost o fetiţă cuminte, tăticule, cuminte tot timpul.

I-am întins pachetul de la magazinul Hamley. Era un căţeluş mic alb ; nu ştiu cum se făcuse, dar în colecţia ei de jucării, nu avea nici un căţel.

— Ce frumos e, tăticule, exclamă ea, şi mă sărută. Acum dă-mi prăjiturile, tăticule. Şi iaurgelul. Şi brînza. Şi sucul cu gheaţă şi paiul.

Am pus puţin salam pe grătar, am luat ceainicul şi m-am dus la robinet.

— Numaidecît, am spus.

— Dacă ţi-e tare foame, tăticule, poţi să-ţi faci ţie întîi micul dejun.

— Frumos din partea ta, am spus.

Am pus în priză ceainicul şi am aprins gazele, să prăjesc salamul. Am deschis frigiderul, am scos sucul de portocale, tăviţa cu gheaţă

— Eu beau cu pai, tăticuţule, nu uita !

— Nu mă zori, iubito, am spus.

Sări jos de pe scaun şi mă prinse de genunchi.

— Vreau să-ţi spun ceva, zise ea. Apleacă-te în jos, tăticule. Îşi apropie gura de urechea mea.

— Cînd am să fiu mare, şopti — şi se uită la uşă să vadă dacă nu vine cineva — cînd am să fiu mare, auzi ? am să-ţi aduc în fiecare dimineaţă la pat micul dejun, aşa am să fac, zău...

— Eşti o fetiţă scumpă, am spus.

— N-am să te las niciodată, niciodată.

I-am întins paharul cu suc de portocale. Zîmbi ; avea dinţii mici, albi, regulat plantaţi.

— Ai să mă laşi într-o zi, am spus. I-am petrecut braţul pe după umeri ; deşi mînca bine, era foarte slăbuţă.

— Am să rămîn lîngă tine totdeauna — totdeauna.

Se căţără iar pe scaun.

— Mi-e foame, tăticule.

— Aşteaptă un moment, nu am decît două perechi de mîini, am imitat un moşneag, aplecat de şale, gîrbov şi care gîfîia.

Explodă într-un rîs gîlgîitor.

— Vai, tăticule, ce caraghios eşti ! Hai, tăticule, mai fă o dată !

— Am doar trei perechi de mîini, am spus abia tîrîndu-mi picioarele prin bucătărie. Sînt un biet bătrîn şi n-am decît patru perechi de mîini...

— Tu ai două mîini, numai două mîini, ţipă Barbara. Tu minţi tăticule, minţi...

— Ba nu, am spus. Am zece mîini, cinci perechi de mîini. I-am turnat în farfurie fulgii de ovăz.

Eram liber, salamul se rumenea pe grătar, bucătăria strălucea de lumină şi de rîsul Barbarei. Eram liber — Susan mă eliberase. Două lucruri contau în jocul ăsta : îmi salvam mîndria şi în acelaşi timp puteam să fac ce vreau. Era ca şi cînd aş fi redobîndit cei zece ani de căsnicie pierduţi.

Barbara mai rîdea şi acum. Uneori rîsul trecea bariera şi se făcea plîns. Am scuturat-o uşor.

— Mănîncă — am spus — sau te bat, eu am şase perechi de mîini, te bat...

— Nu mă baţi tu — rîdea — nu mă baţi tăticule, nu-i aşa ?...

— Tu nu ştii ce-aş putea să fac, nu ştii, am spus. Tăticul tău e un om nemaipomenit.

CAPITOLUL XIV

— Cît o să mai ţină măcelul ăsta ? strigă Hewley, şi bătu cu pumnul în masă. Era un gest care altădată îi făcea pe toţi să tresară ; acum însă nu însemna altceva decît că Hewley se apropia de sfîrşitul diatribei. De cîte ori n-am cerut Ministerului Transporturilor să ne permită să instalăm semnalizatoare la răscrucea aceea. De la ultima dată cînd am cerut s-au întîmplat trei accidente grave...

Am închis ochii ca să nu-i văd faţa. De obicei avea o faţă absolut inexpresivă de om nici

prea tînăr, nici prea bătrîn. Acum se zbîrcise, se scofîlcise de atîta amărăciune. Nu numai gura i se strîmbase de parcă ar fi băut oțet, dar pînă şi ochii şi fruntea i se încrețiseră şi părul care îi atîrna în smocuri lungi.

După ce s-a aşezat am deschis iar ochii. Eram de acord cu tot ce spusese, numai un nebun ar fi putut să-l contrazică ; dar el nu avea nici cea mai mică putere asupra evenimentelor. La fel de bine şi-ar fi putut petrece timpul cîntînd cuplete. Semnalizatoarele aveau să fie instalate atunci cînd cineva de la Ministerul Transporturilor ar fi dat dosarul U.D.C.[1]-ului din Warley, sau, ceea ce mi se părea mai plauzibil, cînd cineva ar fi tras orbeşte acest nume dintr-o pălărie.

M-am uitat la Brown care, ca preşedinte al Consiliului, stătea deasupra noastră pe o estradă, în celălalt capăt al încăperii. Estrada era cam prea înaltă şi cam prea departe de masa lungă de mahon în jurul căreia era aşezat restul Consiliului. În general, el îți dădea impresia că se socotea nu primul între egali, ci stăpînul nostru absolut. În seara aceea parcă se simțea neplăcut surprins că se găsea atît de sus pus. Rapoartele le citise cu un glas murmurat, foarte departe de obişnuita lui încredere gălăgioasă, şi din cînd în cînd dădea nervos din umeri, sub povara lanțului de aur, însemnul funcției sale.

— Trei, subsecția întîi, spuse funcționarul primăriei. Trei, subsecția a doua. Patru. Cinci. Şase. Şapte...

[1] *U.D.C.* — Consiliul Districtual Urban.

Cu gura pe jumătate deschisă Brown își ștergea fruntea cu batista ; am mai întors o filă ; am observat că Brown nici nu se uita la agenda lui. Funcționarul îi șopti ceva ; Brown clătină nerăbdător din cap și bău o înghițitură din paharul cu apă care se afla lîngă el.

Funcționarul continua să citească din agendă ; acum aproape că nu mai făcea nici o pauză. De obicei Brown, încruntîndu-se, sau ridicînd un deget ca să i se repete cifra, îl obliga pe funcționar să citească mai rar. În afară de considerația pe care o avea față de conducerea treburilor consiliului, lui nu-i prea plăcea Ray Kempett. Simțea, nu fără oarecare dreptate, că acest Kempett, dacă i s-ar fi permis, ar fi condus toate treburile. Mă gîndeam că tocmai asta făcea acum ; stînd acolo, înalt, fercheș, proaspăt bărbierit, părea că radiază în mod palpabil energie și competență. N-avea să mai rămînă mult timp în Warley ; la 33 de ani, un mic consiliu districtual urban nu reprezintă decît începutul unei cariere.

M-am pomenit că-l invidiam. El era obligat să lucreze în cadrul unei proceduri stricte, și mai mult i se interzicea decît i se permitea libertatea de acțiune ; dar acest lucru i se aplica și patronului lui, Consiliul Districtual Urban din Warley. Salariul lui se ridica doar la jumătatea salariului meu, contul său de cheltuieli era microscopic ; a-și cumpăra o mașină era pentru Kempett un vis ; dar el era un om liber pe cînd eu, nu.

Brown scoase din buzunar un tub mic de sticlă și înghiți două tablete albe. Culoarea îi reveni în obraji aproape numaidecît. Luă agenda și începu s-o răsfoiască tacticos ; devenise iarăși pre-

şedintele Consiliului Districtual Urban din Warley şi pivotul central al întreprinderii „A. Z. Brown & Co."

Iar eu eram tînărul inteligent şi energic care oricînd putea să se angajeze la „Tiffield Products". De ce să mai suport plictiseala acestor şedinţe de consiliu, de ce să mai fiu la cheremul lui Brown, legat de raportul asupra maşinii de calculat ? Tiffield fusese cu adevărat serios cînd îmi făcuse propunerea aceea, şi chiar menţionase în scrisoare o cifră care era cu 400 peste ceea ce îmi plătea Brown. Trecuse o săptămînă de cînd primisem scrisoarea ; răspunsesem mulţumindu-i din tot sufletul pentru încrederea ce o avea în mine, asigurîndu-l că a intra într-o întreprindere ca „Tiffield Products" era dorinţa mea cea mai scumpă, şi cerîndu-i un răgaz să mă gîndesc. Pe scurt, nu spusesem nici da, nici nu ; apoi nu mai primisem de la el nici o veste.

Acum se ridicase, luînd cuvîntul, John Daynton, cel mai bătrîn membru al consiliului. Acesta se plîngea cu o voce tremurătoare că nu ştiu ce ordin obligatoriu de cumpărare nu avea o compensaţie potrivită. Uitase că el însuşi aprobase în comitet ordinul acela obligatoriu de cumpărare. Nimeni nu i-ar fi spus asta ; şi dacă i s-ar fi spus, tot n-ar fi înţeles. Avea aproape 80 de ani, era văduv, şi îşi pierduse în război unicul fiu ; singurul loc unde sărmanul bătrîn nebun putea fi fericit acum era Camera Consiliului. Aici asistase la toate adunările consiliului din ultimii 45 de ani ; aici după fiece adunare, părul lui negru, des, i se mai rărise puţin, dinţii, şi ei, i se clătinaseră puţin în gură, spinarea i se cocoşase cu încetul,

carnea i se desprinsese şi ea puţin de pe oase. În aceşti 45 de ani, tavanul fusese reparat, pereţii de stejar lăcuiţi, covorul roşu înlocuit, noi portrete de-ale foştilor preşedinţi se adăugaseră celor ce umpleau acum doi pereţi. Şi, atîta timp cît n-am să fac ceva să fiu băgat la închisoare şi am să votez cum mi se spune, o să am şi eu toate şansele să ajung acolo, sus, pe estradă. Portretul meu va sta atîrnat pe perete, iar numele îmi va fi gravat pe placa comemorativă de sub blazonul oraşului Warley.

În cele din urmă Daynton se aşeză jos, pe scaunul lui. George Aisgill, în funcţia sa de preşedinte al comitetului pentru locuinţe, spusese ceva plăcut şi consolator despre echilibrul dintre bunurile particulare şi bunurile publice pe care comitetul pentru locuinţe reuşise totdeauna să-l păstreze, oricît de greu ar fi fost acest lucru — admisese el în mod cinstit.

Auzind acestea, Norah, aşezată în partea încăperii rezervată publicului, îşi scoase carnetul de însemnări. Graffham care în seara aceea purta o bluză bleumarin, pantaloni de flanelă gri, o cămaşă albă şi o cravată tot bleumarin — ceva în genul unei uniforme marinăreşti cu gradele scoase — puse şi el mîna pe carnetul de însemnări.

Adunarea se apropia de sfîrşit ; se desfăşurase aşa cum era de aşteptat să se desfăşoare ; toată lumea şi în primul rînd consilierul Lampton. votase cum era de aşteptat să voteze. Graffham scrise ceva, preocupat, timp de vreo zece minute, apoi îşi îndesă carnetul în buzunar. Atingînd mîna lui Norah, îi şopti ceva ; fata zîmbi. M-am uitat

spre ea : prinzîndu-mi privirea, zîmbetul îi dispăru. Dinadins am continuat să mă uit la ea : voiam s-o tulbur, s-o fac măcar să se întrebe dacă nu-i cumva murdară pe față sau dacă nu i se vede combinezonul. Am rămas puțin mirat că nu și-a scos oglinda și nu s-a uitat în jos spre fustă : după un timp mi-a întors privirea, dar expresia din ochii ei mari, cenușii, nu o mai întîlnisem pînă acum. De astă dată începusem eu să mă simt jenat ; mi-am îndreptat iarăși atenția asupra agendei.

După ce Brown a închis ședința, m-am uitat iar înspre ei. Plecaseră. Mi-am croit drum afară, prefăcîndu-mă că nici nu-l văd pe George Aisgill, căruia îi făcusem vagi promisiuni că-l voi vizita, nici pe doamna Fulwood, care se îndrepta spre mine cu un teanc de foi dactilografiate, cuprinzînd, după cum știam, treizeci și două de întrebări — sau mai curînd plîngeri — cu privire la cartierul Park.

M-am uitat după Fordul popular al lui Grafham ; l-am văzut în Horner Place, un mic intrînd în partea opusă a străzii. Am traversat și am bătut ușor la portiera din față. Norah lăsă geamul în jos.

— Sper că ați petrecut o seară folositoare, am spus.

— Nu s-ar putea spune că am pierdut-o în zadar, răspunse ea. Observ că în cele din urmă ați solicitat un ordin de cumpărare obligatorie a locului Palace.

— Oare ?

— Doar ați votat pentru asta, interveni Grafham.

— Presupun că da. Era teribil de cald acolo — abia mă mai ţineam treaz... Norah îşi lăsase mîna pe marginea portierei. Am pus-o pe a mea deasupra. În afară de clipa cînd m-am uitat la dumneata, i-am spus ei.

Graffham porni motorul.

— Mai e nevoie să-ţi amintesc că trebuie să transmiţi articolul prin telefon, Norah ? vorbi el. Dacă domnul consilier Lampton o să te scuze.

Ea nu-i dădu nici o atenţie.

— Te-ai uitat pînă te-ai săturat, nu ? mă întrebă ea.

— Nu, am spus. Abia încep. Nu vrei să bem un pahar împreună, undeva ?

Îşi retrase uşor mîna.

— Ai auzit ce a spus Peter. Am treabă.

— Poţi să telefonezi de la mine de acasă.

Graffham ambala motorul.

— Să nu se supere soţia dumitale. Musafiri la ora asta ? Noapte bună, consiliere Lampton, adăugă şi ridică geamul portierei.

— Joe, aşa mă cheamă, am exclamat, dar maşina pornise.

Am traversat din nou strada şi m-am urcat în maşina mea. Şedinţa a fost mult mai lungă decît de obicei : cînd am pornit pe Market Street, soarele apunea. Peste Palatul Sindram, cerul era vărgat cu dungi albe şi roşietice ca bomboanele de mentă ; culorile gingaşe păreau să arate că seara care începuse atît de prost avea să se termine cu bine. Dacă avea să iasă ceva sau nu din asta, nu ştiam, dar Norah luase cunoştinţă de existenţa mea şi nu mai putea reveni asupra acestui fapt.

Cînd am ajuns la Harling Crescent, am observat cu uşurare că perdelele de la dormitorul din faţă erau trase. Susan se culcase devreme, cum făcuse în şase din cele nouă nopţi de cînd dormeam despărţiţi. Nu trebuia s-o ascult, nu trebuia s-o privesc, nu trebuia să-i miros blestematele ei de ţigări turceşti, nu trebuia să-mi controlez fiece cuvînt, ca să previn continuarea certei pe care o începusem chiar înainte de a fi plecat la primărie.

În timp ce intram pe uşa din spate, mi-am amintit frînturi din ce-mi spusese. „El este autentic, e un om real, el nu se teme de consecinţe. Tu eşti ca afurisitele tale maşini de calculat, tu nu eşti un om real..."

Am zîmbit şi m-am dus la bucătărie. Dintr-o dată cuvintele ei şi-au pierdut puterea de a mă jigni. Nu o maşină de calculat se uitase la Norah ; nu o maşină de calculat făcuse primul pas spre o idilă cu ea. Şi ea nu era femeia care să se încurce cu un bărbat care s-ar fi temut de urmări. Represaliile împotriva lui Susan erau gata pregătite şi nu aveau să fie doar vorbe...

Mi-am umplut o farfurie cu tartine cu brînză şi am scos din frigider o sticlă de bere. Era prima mîncare de care mă bucuram în ziua aceea ; micul dejun îl ratasem din cauza tăcerii lui Susan, la dejun, nu fusesem în stare să mănînc, iar cearta noastră mă făcuse să uit de cină — sau mai curînd de ceaiul întîrziat de care aproape că nu mă atinsesem.

Isprăvind masa, ideea unui whisky mare deveni urgentă şi atrăgătoare. Am înlăturat-o fără prea

mare greutate: în seara aceea nu mai trebuia să stau să beau pînă tîrziu, înduioşîndu-mă şi indignîndu-mă din ce în ce mai mult, pe măsură ce dublam şi triplam paharele de whisky, pînă ce goleam sticla pe jumătate. Era de ajuns să-mi amintesc că Norah avea pe frunte un mic semn, pe care înainte nu-l observasem, că părul ei era fără îndoială natural ondulat, că atunci cînd mă întrebase dacă mă săturasem privind-o, mă întrebase, de fapt, fără cuvinte şi dacă *îmi plăcuse* ceea ce văzusem. Era, iarăşi, destul să mă uit la picturile murale ale lui Larry Silvington ca să mă bucur de ele pur şi simplu ca de nişte poze de stele de cinema; erau lucruri care nu mă mai puteau răni, şi nimic din casa asta nu mai putea să-mi facă vreun rău.

Am clătit paharul şi farfuria şi le-am pus pe raftul uscătorului. Mergînd sus era ca şi cînd aş fi fost absolut singur în casă. Nu mă mai gîndeam nici măcar la Barbara; în schimb simţeam sub mîna mea, cu o intensitate aproape ridicolă, căldura mîinii lui Norah. Dacă aş fi ştiut vreo rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu, care să se potrivească momentului, aş fi îngenuncheat acolo pe trepte... Revarsă-ţi mila şi îndurarea asupra robilor şi oropsiţilor tăi; dar eu nu eram rob.

Cînd am deschis uşa odăii lui Harry, am auzit vocea lui Susan.

— Tu eşti, Joe?

— Da' cin' să fie? am răspuns.

M-am strîmbat; pe viitor va trebui să ţin minte să nu-mi mai iasă din gură asemenea vorbe.

— Vino aici! am auzit-o.

M-am îndreptat spre uşa odăii pe care — îmi dădui seama cu o ciudată împunsătură în inimă, plină de regret — n-aveam s-o mai pot considera *a noastră*. Uşa era deschisă pe jumătate şi înăuntru ardea lumina.

— Ce vrei ?

— Nu fi idiot. Nu pot să vorbesc cu tine aşa. Intră înăuntru să nu se trezească Barbara.

Am intrat în dormitor. Ea stătea culcată, cu două perne sub cap. Îşi trăsese cuvertura pînă sub bărbie şi braţele erau sub ea. Cuvertura era galbenă — un galben deschis — ca aţa de fitil ; nu-mi aminteam s-o mai fi văzut înainte.

— Ai întîrziat, spuse ea.

— A ţinut mult şedinţa.

M-am aşezat pe marginea patului şi am aprins o ţigară.

— Eram îngrijorată, continuă.

— Drăguţ din partea ta. Dar nu era de loc nevoie. Am atins cuvertura. Cînd ai cumpărat asta ?

— Ieri, ca să mă înveselesc. Ai mîncat ceva ?

— Mi-am făcut cîteva tartine.

— Văd că ştii să-ţi porţi de grijă...

— Mă descurc. Am pipăit cuvertura. Îmi place — am spus. Schimbă atmosfera odăii.

— N-ai băut nimic, nu-i aşa ?

— Vezi bine că nu. Dar la urma urmei ce-ţi pasă ?

— Eu ştiu cît ţin şedinţele astea. Cel mult un ceas. Se încruntă. Parc-ai veni de la o femeie. În orice caz miroşi a aşa ceva...

— Ţi-am spus. Am stat la şedinţă toată seara. Am venit de-a dreptul acasă.

— Arăţi ca un cotoi care a dat iama la oala cu smîntînă. Crezi că sînt proastă ?

M-am ridicat.

— Sînt obosit. Noapte bună, Susan.

— Aşteaptă, tresări ea. E un lucru pe care ar fi preferabil să-l ştii... Sybil a telefonat azi.

— Ce ? A aflat ceva ?

— Nu. Dar în curînd o să bănuiască ceva. Nu putem să-i ocolim aşa...

— Eu pot. M-am aşezat din nou.

— Joe, dacă ţi-ai vedea faţa ! E plină de ură.

— La ce dracu te aştepţi ?

— Joe, acum, gata ! Ce-a fost, s-a dus. S-o luăm de la început, de dragul copiilor. Nu ştii de ce am fost supărată azi după-masă ? Nu ştii ?

— Conştiinţa ta, sper. Pe albeaţa pernei părul ei lucea negru-negru.

— Ah, Doamne, exclamă ea. Nu m-ai jignit destul ? Mi-ai spus că mă ierţi, dar n-au fost decît vorbe. Mă urăşti, şi îl urăşti pe el tot timpul...

— Să lăsăm asta, am spus.

— Decît să te jignesc, eu, în locul tău, aş fi făcut cu totul altceva. Tu nu vrei să înţelegi...

— Ah, Dumnezeule. Înţeleg. Înţeleg totul. Sînt un ramolit, sînt un burtos şi ţi-e greaţă de mine. Nu sînt nici măcar un om real ca Mark. Nu vrei să te culci cu mine ...

— Eu nu vreau ? ţipă ea. Eu nu vreau ? Cine a-nceput ? Cine a-nceput — nu tu ?

— Ce rost mai are — am căscat. Zău, pic de somn, Susan.

— Ştiai că Jean Velfrey este acasă ?

— Nu ştiam. Nu-mi pasă de ea nici cît negru sub unghie, ăsta-i adevărul.

Pentru prima dată de cînd intrasem în dormitor, zîmbi.

— Te-ai dus la o serată, acasă la ea, la Londra, nu-i aşa ?

— N-a fost nimic.

— Eu, dimpotrivă, am fost asigurată că da, că a fost, spuse ea. Nu ştiai că există un serviciu telefonic între Warley şi Londra ? Şi un serviciu poştal ? Se ridică. Nu că te-aş mustra, dragul meu. Dădu la o parte cuvertura.

M-am uitat la trupul ei gol, o clipă, apoi am început să mă dezbrac. Susan se dădu jos din pat şi se duse la uşă. O încuie şi veni spre mine.

— Jean e blondă, dar nu-i naturală, nu ? bîigui ea. Îmi descheia cămaşa. Am lăsat-o să mă ajute, apoi am apucat-o de păr şi i-am dat capul pe spate.

— Eram singură, scînci ea. Eram singură, Joe.

Am sărutat-o.

— Meriţi să fii singură, am spus.

Ochii i se dilatară.

— Bate-mă, Joe. Merit să fiu bătută. Loveşte-mă, Joe. Omoară-mă, fă ce vrei cu mine, Joe. Se lăsă să cadă în genunchi la picioarele mele, plîngînd.

— Am să te lovesc, am şoptit. Am să te lovesc să mă ţii minte toată viaţa.

Niciodată nu fusesem atît de excitat şi niciodată nu m-am urît mai mult.

CAPITOLUL XV

Cînd mă văzu, Hethersett se opri cu mîna pe portiera maşinii lui albe — un Porsche decapotabil. În costumul lui de mohair gri deschis şi cu ochelarii de soare arăta ca un patron, foarte asortat cu maşina aceea sport care făcea vreo 3000 de lire. De două ori mai mult decît Bentleyul lui Brown. Privind-o, nemulţumirea faţă de mine însumi spori.

— Credeam că eşti în vacanţă, am spus.

— Sînt, bătrîne. Mîine dimineaţă cum mă scol îmi iau zborul spre Spania cu pasărea cea mare argintie. Mai aveam de lămurit cu socrul dumitale un mic amănunt neclar — asta-i tot. N-am reuşit să lămuresc nimic, dar măcar am conştiinţa împăcată.

— Ceea ce nu pot afirma despre a mea. Aveam de gînd să o pornesc devreme azi.

Mi-am controlat ceasul după orologiul mare pătrat de deasupra porţii direcţiei generale. Orologiul avea, în loc de cifre, literele care alcătuiau numele firmei, un gen stupid de reclamă care totdeauna mă enerva. Acul care arăta orele era acum îndreptat spre L iar minutarul spre R ; calculînd ora, cum trebuia să fac mereu, nemulţumirea mea spori şi mai mult. Nu eram obligat să vin fix la ora 9 şi n-avea să mi se taie din salariu că venisem la 10 şi 20, dar pînă atunci nu întîrziasem niciodată.

— Arăţi cam mahmur, spuse Hethersett. Straşnică petrecere ! Foarte drăguţ din partea ta că m-ai invitat. Credeam că o să-mi pierd toată seara

cu împachetatul şi cînd colo la opt m-am trezit că nu mai aveam ce face. Duminică seară în Leddersfordul ăsta mori de urît.

— Ne-am bucurat că ai venit. Să mai vii pe la noi, acum ştii drumul...

Chefuiserăm pînă la trei dimineaţa. Mi-am trecut limba peste buzele uscate, necăjit că Susan şi cu mine nu găsisem altă cale de a sărbători prima săptămînă a împăcării noastre.

— Cred că am să-mi caut un apartament la Warley, spuse el. Cartierul ăsta din Leddersford e plin de cocote, de mutre suspecte.

Se uită la ceas.

— Ce înseamnă litera Z ? De multe ori m-am întrebat.

— Zachariah, am spus. Dar numele ăsta nu-l foloseşte...

Zîmbi.

— I se potriveşte. Deschise portiera maşinii. Trebuie să plec. Cu bine, cum se spune pe-aici.

— Petrecere frumoasă, i-am urat.

Motorul maşinii Porsche tuşi ca un om bine hrănit şi mulţumit de sine ; m-am întors ca să nu-l privesc — sau să nu fiu văzut că-l privesc — plecînd.

Urcînd scările, m-am gîndit la revista întreprinderii „Tiffield Products“ pe care tocmai o primisem în dimineaţa aceea. Era primul semn de viaţă pe care mi-l dădea Tiffield, de cînd îi scrisesem, cu o săptămînă în urmă. Revista în sine nu era grozavă ; ca toate revistele de acest soi prezenta o situaţie cam prea trandafirie. Ce mă interesase pe mine mai mult, era pagina rezer-

vată dezvoltării viitoare a întreprinderii. Pe scrisoarea anexată, o scrisoare tip, Tiffield indicase numărul paginii cu trei semne de exclamare, şi jos îşi pusese iscălitura. Ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns mai scrisese la începutul şi la sfîrşitul paginii : DAR ASTA NU-I TOTUL !!! Atît şi nimic altceva. Era singurul răspuns posibil la scrisoarea pe care i-o trimisesem. „Tiffield Products" se mărea, construind noi fabrici, reconstruindu-le pe cele vechi ; „A. Z. Brown & Co." se osifica, şi beleaua cu maşina electronică era doar unul dintre aspectele care dovedeau în ce hal ajunsese întreprinderea noastră. Care dintre cele două firme avea nevoie de un tînăr inteligent, gata să-şi cheltuiască energia ? Cîtva timp am cochetat cu ideea unei vieţi noi într-un loc nou, ştiind prea bine că asta era o imposibilitate. Prea multe mă legau de Warley şi de „A. Z. Brown & Co." Susan cu siguranţă că n-ar fi părăsit Warleyul ; în consecinţă, nici Barbara. Asta era situaţia ; nu mai trebuie să înşir şi celelalte pricini care mă făceau să nu pot primi oferta lui Tiffield.

Dar slujba mea, comparată mai ales cu postul pe care putea să mi-l ofere firma „Tiffield Products", mă silise să nu declin oferta în mod categoric. Mă săturasem pînă în gît de slujba pe care o aveam în întreprinderea lui socru-meu. Mi se dăduse odaia cea mai strîmtă şi mai neaerisită din toată clădirea administraţiei. Iar titlul scris pe uşă nu se concretizase cu un covor pe podea, ci doar cu o biată împletitură roasă, din fibre de cocos, şi cu un birou prăpădit, zgîriat, cu sertare care mereu se înţepeneau.

Am privit-o pe Hilda, secretara mea, cu ceva mai puţin dezgust ca de obicei. Era o fată bondoacă, de vreo douăzeci de ani, cu o faţă mică, rotundă şi cu o claie de păr roşcat zburlit. Nu mă ispitise niciodată, dar era mereu veselă, scria destul de corect şi, cel mai important lucru, cunoştea toate cancanurile din birouri.

— Ce faci ? am întrebat-o. Ce mai e nou ?

— Tot cu devizele alea, răspunse ea.

Am scos semnul din mapa de intrări. Era o muncă de cel puţin patru ore ; am dus mîna la cap.

— Nu pot să mai aştepte ?

— Domnul Robin zice că la trei trebuie să fie gata. Şi nu uitaţi, la trei şi jumătate aveţi întîlnire cu domnul Smithers.

— E la Wakefield, am spus. Simt că-mi plesneşte capul.

— Am să-l amîn cu o jumătate de oră. Cotrobăi prin geantă şi îmi întinse un flacon cu aspirină. Fac rost şi de un ceai îndată. Ridică telefonul.

După ce comandă ceaiul, mă măsură lung cu privirea şi se întoarse la dactilografia ei.

— Foarte bine, am spus. Admit. Sînt niţel cam descompus.

Chicoti.

— Aşa zicea şi domnul Hethersett.

— Ce-a vrut ?

Îşi umflă obrajii şi îşi îngroşă vocea.

— Ei, păpuşico. Unde-i domnul Lampton, am să-i spun ceva... Eu i-am zis că n-aţi venit încă şi dumnealui a rîs şi a zis că nu se miră de loc, aşa a zis, şi s-a dus în birou la domnul Middridge.

Am luat ceaşca de ceai din mîna băiatului de serviciu.

— Parcă spusese că se duce la domnul Brown.

— N-a fost, dădu din umeri Hilda.

Am aruncat în gură patru aspirine şi le-am făcut să alunece în jos, pe gît, cu o înghiţitură de ceai.

— Am impresia că nu-ţi prea place domnul Hethersett, am observat.

Se strîmbă a greaţă.

— Vai, e atît de lipicios... brr ! Parc-ar avea trei mîini şi cu a treia nu ştii niciodată pe unde umblă...

— E un bun supraveghetor, am spus şi am căscat. Ah, Dumnezeule, ce vreme urîtă ! Mi-aş lua concediu chiar acum...

— Plecaţi în Cornwall, nu-i aşa ?

— Avem acolo o vilă.

Am desfăcut dosarul cu devize, apoi m-am uitat pe copia raportului meu din mapa cu ieşiri. Am întins mîna după el.

— Nu ! sări Hilda. E perfect. E o bijuterie de raport. Aţi analizat toată situaţia şi aţi spus cu precizie ce trebuie să facă „A. Z. Brown & Co". Acum n-aveţi decît să aşteptaţi.

— De două săptămîni aştept, am spus. Nu m-a chemat azi dimineaţă, nu ?

— Dacă vă chema, v-aşi fi spus eu.

— Fă-mi legătura cu el.

— Cu domnul Brown ?

— Dar cu cine altul ?

— Sincer vorbind, eu nu i-aş telefona acum domnului Brown.

— La naiba, Hilda, nu mai discuta. Am muncit prea mult la raportul ăsta, ca să-l las să uite de el.

Scoase limba la mine.

— Nu cred că e în biroul dumnealui...

— Nu-i nimic. Caută-l peste tot...

Îmi arătă iar limba, dar peste un minut şi jumătate stăteam de vorbă cu Brown.

— Ce dracu vrei ?

— În legătură cu raportul...

— Care raport ?

— Raportul meu în legătură cu situaţia maşinii electronice de calculat.

Pufni supărat pe nări.

— Pentru asta m-ai deranjat ?

— E important.

— Ce fac eu acum e şi mai important. Am să mă ocup de raportul tău cînd oi avea timp.

— Ţi l-am trimis de două săptămîni. Şi nimic, nu se constată nici o îmbunătăţire.

— Asta nu-i treaba ta, băiete. Iar de maşina de calculat răspunde domnul Middridge, nu tu. E clar ?

— Nu-nţelegi... am spus desperat ; dar el şi închisese.

Am trîntit jos receptorul.

— Mai bine aş rupe bucăţele raportul ăsta afurisit ! am strigat.

— Eu v-am spus... Îmi puse mîna pe frunte. Mîna era rece şi mirosea plăcut a săpun parfumat.

— Nu vă necăjiţi, murmură ea. Gîndiţi-vă la vacanţă. Luaţi şi copiii cu dumneavoastră ?

— Pe-amîndoi.

Mîna ei îmi mîngîie fruntea uşor şi plăcut; am închis ochii. N-aveam nici un gînd cu ea; dar mîna aceea mică, moale şi rece, cu mirosul ei de iasomie, îmi alungă o clipă sentimentul meu tot mai intens de zădărnicie.

— Are să fie frumos, murmură ea. O să vă bucuraţi că sînteţi împreună cu Harry.

Am deschis ochii. Îşi retrase mîna şi se duse îndărăt la măsuţa ei.

— Nu-l văd decît în vacanţe, am spus.

Stînd cu spatele la mine, răspunse:

— E un băieţel foarte drăguţ.

— Da, şi o să răzbească în viaţă, am adăugat absent.

Acum nu mă mai gîndeam la Harry, mă gîndeam la Tiffield. Dintr-o dată mi-am amintit că Brown nu mai avea puterea să mă umilească. Fie că primeam ori nu, oferta asta mă făcuse să-mi dau seama de propria mea valoare, Brown nu putea să mă mai sperie. I-am zîmbit Hildei; mă gîndeam că dacă aş fi acceptat vreodată oferta, aş fi convins-o să vină cu mine...

— E un copil foarte sensibil, spuse ea. Aşa e şi frăţiorul meu. Are nevoie de o îndrumare atentă.

— Harry? La Harry te gîndeşti?

— Harry e foarte-foarte sensibil...

Am rîs.

— Draga mea, Harry e un dur. Independent şi tare ca fierul. Crede-mă, îşi poartă foarte bine singur de grijă, n-are nevoie de ajutorul nimănui...

— Atunci e fericit, zise ea.

Se răsuci spre mine, cu scaun cu tot şi mila din ochii ei mă luă prin surprindere.

CAPITOLUL XVI

A doua zi dimineaţa ploua şi vîntul bătea tare. Mergînd pe Market Street spre Forest Bridge, mă cuprinse o resemnare ciudată. De mii de ori condusesem maşina pe drumul acela, pe lîngă primărie, pe lîngă bijuteria Vintrip, pe lîngă croitoria Finlay, pe lîngă florăria Ingett, pe lîngă băcănia Priestley, pe lîngă sutele de clădiri înşirate de-o parte şi de alta a străzii ; astăzi conduceam ceva mai încet din pricina ploii, dar asta era singura deosebire dintre ieri şi azi.

Nevasta mă înşelase şi totuşi în faţa mea aveam acelaşi număr de stopuri de respectat! Raportul despre maşina de calculat fusese primit, se pare, cu indiferenţă, şi totuşi trebuia s-o iau la stînga pe lîngă capela Christadelphia. Iar peste încă o mie de drumuri, nici n-o să le mai ştiu numărul, şi n-o să-mi mai pese dacă Mark e invitat ori nu la noi acasă, sau dacă altcineva mi-o lua înainte la „A. Z. Brown & Co" ; peste încă o mie de drumuri nu va mai exista decît unul singur, numai unul. Nu mă aşteptasem la prea multe din partea oamenilor, în afara unei singure fiinţe ; şi fiinţa aceasta murise ; şi murise fiindcă era pe măsura mea şi nu se bazase pe alţii, căutînd fericirea...

Am privit coada din staţia autobuzului care mergea la Leddersford. O dată, mai demult, după ce îmi luasem prima maşină, una dintre cele mai mari plăceri ale mele era să văd în staţiile de autobuz pe cineva cunoscut, fie că mă observa sau nu. Acum, toţi cei pe care-i cunoşteam aveau

maşină şi asta încetase de a mai fi un simbol strălucitor al bogăţiei cum fusese înainte de război. În dimineaţa aceea însă eram prea rău ca să nu privesc mutrele celor ce stăteau la coadă, în staţie, ca să descopăr pe ele o urmă de invidie. Era o consolare ; deşi făceam acelaşi drum ca şi ei, eu măcar îl făceam mult mai comod.

Apoi am văzut singura fizionomie care nu putea să cunoască invidia, o faţă senină şi roză sub o umbrelă albastră. Am oprit maşina şi am deschis portiera de lîngă volan.

— Mergi la Leddersford ?

— În centru, îmi aruncă Norah.

— Şi eu. Intră repede, să nu te uzi...

— Mă bucur c-ai trecut pe-aici, mai spuse aşezîndu-se lîngă mine. Eşti sigur că mergi în centru ? Parcă firma Brown este dincolo de drumul care duce spre Birmingham, sau mă-nşel eu ?

— Nu, nu te-nşeli. Dar noi nu mergem acolo. Şi nu mergem nici spre oraş. Peste o secundă, cînd o să trecem podul îţi pun o pernă pe cap şi ştii ce urmează...

— Am să mă trezesc la Buenos Aires. Rîse. Trebuie să-ţi spun că eşti mult mai vesel decît erai cînd ne-am văzut ultima oară.

— La şedinţe nu sînt niciodată prea vesel.

— Şi nici în altă parte, adăugă ea.

— Se vede ? — am privit-o. Nu ştiam că se vede.

— Ba da, domnule consilier Lampton, se vede perfect. Sînt sigură că ţi-ar plăcea să poţi să-ţi ascunzi gîndurile, dar n-ai o mutră potrivită pentru aşa ceva.

— Nu-ţi place mutra mea?

— Nu prea. De fapt, ca să fiu sinceră, nu-mi place nimic la dumneata.

— Halal de mine! Şi ce anume nu-ţi place?

— La şedinţa aia, te-ai zgîit la mine tot timpul. Cred că toată lumea a observat. Şi după aceea vorbeai cu mine ca şi cum Peter n-ar fi fost de faţă.

— Nici nu era, am spus. N-am văzut decît un carnet de însemnări şi o pereche de ochelari. Te-ai supărat?

— De ce să mă fi supărat?

— Că ţi-am arătat cît te doresc. Nu m-am purtat frumos, nu?

— Cred că niciodată nu te-ai purtat frumos.

Am privit-o; zîmbea. M-am uitat îndărăt pe şosea.

— Şi nu ţi-a părut bine că nu m-am purtat frumos?

— Nu fi şiret, mi-o reteză ea. Şi dă-mi o ţigară.

— În buzunarul din dreapta, am spus. Şi aprinde-mi şi mie una, te rog.

I-am simţit mîna scotocindu-mi buzunarul

— Nu ştiu cum, dar ori de cîte ori te văd, îmi vine să fumez, spuse punîndu-mi în gură ţigara.

Pe capătul ţigării nu se vedea nici o urmă de ruj, dar tutunul părea că şi prinsese gustul parfumului ei. Mi-am amintit de o poveste dintr-unul din manualele mele de latină cu o comoară şi un hoţ viclean. Comoara era adînc îngropată şi învelită în plumb, dar hoţul cel viclean a reuşit în cele din urmă să ajungă la ea. În poveste el era

pedepsit; dar la urma urmelor fusese o poveste pentru copii, nu pentru oameni mari.

Ieşiserăm din pădure şi coboram dealul spre satul Harcombe. Curînd, la stop, imediat după biserica parohială, vom ieşi din Warley şi vom intra în Leddersford; aerul îşi va pierde prospeţimea, vîntul se va rătăci pe cîmpia îmbibată de apă, şoseaua Ring Road, dreaptă ca o riglă, se va transforma într-un drum rău, drumul la care mă resemnasem înainte de a o întîlni pe Norah. Curînd coşurile din Leddersford îmi vor reaminti că sînt un om cu răspundere şi că toate acţiunile mele trebuie să se călăuzească după bunul simţ; dar acum cît mă aflam încă în Warley, eram pe terenul meu şi nu trebuia să pierd momentul.

— Te neliniştesc? am întrebat-o. Nu asta voisem să spun, dar dintr-o dată, nu ştiu cum, mi se făcuse milă de ea.

— M-ai neliniştit din prima clipă cînd te-am văzut. Eşti atît de complet opus faţă de ceea ce doresc eu la un bărbat. Simt că e necinstit din partea mea să fiu atît de mult *împotriva* cuiva.

— Vorbeşte, am spus. Descrie-mă. Mai spune-mi ceva plăcut.

— M-am săturat de atîta vorbărie. Chiar de-am vorbi toată ziua, la sfîrşit ai rămîne tot aşa cum eşti, vreau să zic tot atît de îngrozitor.

Îmi luă mîna şi mi-o sărută.

— N-am să mă mai spăl, am spus. De ce-ai făcut asta?

— Îmi plac mîinile tale. Asta nu-nseamnă nimic.

Tocmai ieşeam din Warley ; nu simţeam însă nici o schimbare. Nu mai răspundeam decît de mine însumi, şi alt lucru mai important nu exista pentru mine decît să smulg de la ea răspunsul dorit.

— La tine asta înseamnă ceva, am spus.

Dintr-o dată m-am gîndit la Mark şi la Susan ; acum amintirea trădării lor încetase să mă mai doară, aveam pentru ei o îngăduinţă plină de dispreţ. Am aruncat ţigara şi brusc i-am pus lui Norah mîna stîngă pe coapsă. Am simţit-o cutremurîndu-se.

— Aş vrea să nu fii atît de îngrozitor, spuse ea. Nu că ar fi ceva de făcut în privinţa asta. Aş fi vrut doar să nu fi fost însurat...

— Ah, Doamne, am exclamat. N-am putea opri maşina ?

— Nu, n-avem unde. Şi nici nu-i momentul. Vîrî mîna în buzunarul meu de la piept şi scoase un carneţel. Am să-ţi dau numărul meu de telefon.

Priveam cîmpia pe care o străbătea şoseaua. Nu erau nici poteci şerpuite, nici ziduri înalte, nici văgăuni, era doar o întindere mare şi netedă în ploaie.

— Şi... cînd are să fie momentul ?

— Nu ştiu. Poate niciodată. Cînd pleci în vacanţă ?

— Luna viitoare, pentru trei săptămîni.

Am încercat s-o cuprind cu braţul pe după umeri.

— Nu, făcu ea. Ne vede lumea.

— Bine. Dar pune mîna pe mine o clipă. Vreau să-ţi simt mîna, doar atît.

Mă apucă şi mă strînse de genunchi.

— Ah, Doamne, ești teribil ! N-o să iasă nimic bun din asta, nimic bun...

— Poți să păstrezi stiloul.

— Chiar mă gîndeam, replică ea.

CAPITOLUL XVII

— Am văzut-o pe mătușa Sybil azi după-masă, ne anunță Harry a doua zi la ceai. A întrebat cînd vă duceți la ei, tu și cu mama, să-i vedeți.

— Întreabă-l pe tata, bodogăni Susan. Se încruntă la Barbara. Barbara, pentru numele lui Dumnezeu, mănîncă-ți chifla, nu mai fă firimituri.

— Nu-mi place tanti Sybil, spuse Barbara. E urîtă și încruntată. Și miroase, zău că miroase.

Mi-am reținut un zîmbet.

— Ești foarte obraznică, Barbara.

— De ce trebuie să fie ea mătușa mea ?

— De fapt nu-i, spuse Harry, turnîndu-și peste cîrnați sos de roșii. Bunica zice că e vulgar să-i spui unui om unchi sau mătușă, atunci cînd nu-ți este...

— Sibil e verișoara voastră, interveni Susan. E un semn de respect și de dragoste față de persoanele mai în vîrstă, acceptat în general. Și, cu toate că nu-mi place să te cicălesc din prima zi de vacanță, te rog fii drăguț și nu băga în gură tot cîrnatul.

Aprinse o țigară și privi posomorîtă afară pe geamul bucătăriei. Ploua într-una încă din zori.

Harry mesteca de zor cu gura plină.

— Cam joacă teatru, nu-i aşa, bolborosi el.

— Taci din gură ! ţipă Susan. Eşti un mic monstru, un monstru îngrozitor.

Barbara începu să plîngă.

— Nu ţipa, mămico. Te rog, nu ţipa !

Am strîns-o la piept.

— Închide robinetul de lacrimi, Barb, am spus. Dacă eşti cuminte, am să-ţi citesc.

Susan sorbi o înghiţitură de ceai ; am observat că ceaşca îi tremura în mînă, lovindu-se uşor de farfurioară.

— Bine, făcu ea. Răsfaţ-o şi răsfaţă-l şi pe Harry. Să nu-ţi pese de mine. Eu nu sînt decît o biată slujnică bătrînă.

— Nu te enerva, am replicat, ţinînd-o în continuare de umeri pe Barbara. Aş fi vrut să-l ţin şi pe Harry ; avea o privire speriată. Dar şcoala îl învăţase de mult că orice manifestare fizică a dragostei dintre părinţi şi copii era — după cum mi-o spusese cînd, pe negîndite, încercasem să-l sărut la venirea acasă — neplăcută şi stînjenitoare.

— Nu te enerva ! Am încercat clipă de clipă, toată ziua, să nu mă enervez. Ştii că doamna Morlatt a plecat şi că trebuie să fac totul singură, ştii că nu m-am simţit bine, şi tu ce faci ca să mă ajuţi ?

Barbara începu să urle.

Era un sunet înalt, animalic, jumătate furie, jumătate suferinţă. Îi ţineam strîns în braţe trupuşorul mic :

— Nu, inimioara mea, nu, draga mea, comoara mea...

Harry își mînca liniștit cîrnatul.

— Mucoaso, mormăi el. Plîngi degeaba!

Barbara îl privi ca și cum ar fi fost trădată; pe fața lui Harry apăruse brusc expresia „Carruthers"; urletele ei se înteţiră — plîngea acum cu sughiţuri și fața i se învinețise.

— Las-o-n pace, am spus. De ce o faci mucoasă, știi că nu-i place.

Am bătut-o ușor pe spate.

— E obosită, i-am spus lui Susan.

— Atunci du-o la culcare. Dacă o iubești atît de mult, ai puțină grijă de ea, să vezi și tu cum e.

— Dă-mi naibii un șorț, am spus, și tu pleacă, du-te în locul meu la serviciu. Crede-mă nu mi-ar părea rău. O să te descurci probabil mai bine decît mine. Obrazul meu nu-i potrivit, știi...

M-am oprit; mă văicăream, mă văicăream de față cu copiii, făceam ceea ce de mult jurasem să nu fac niciodată.

— Îmi pare rău, am spus. Lasă copiii cu mine. Harry ajută-mă să spăl vasele, vrei, Harry?

Susan mă privi cu fața schimonosită de ură, apoi fugi afară din odaie. M-am întors la farfuria mea, dar am împins-o într-o parte — abia mă atinsesem de mîncare. Cîrnați, cartofi prăjiți și fasole; mîncarea preferată a lui Harry, dar nu și a mea.

Mi-am aprins o țigară. Așa se termină o căsnicie. Nu simțisem nici o milă privind obrazul palid și schimonosit al lui Susan; îmi venise doar — sincer, serios — s-o plesnesc.

Ploaia spălase culoarea cerului, iar țăranii zîmbitori de pe tapet jucau parcă înaintea unui rug, nu la o serbare — jucau rîzînd la cineva care se

zvîrcolea în flăcări, dansau în mijlocul pieţei pietruite, în jurul unei figuri carbonizate, cu gura crispată de spasmul agoniei într-un dreptunghi simetric grotesc. Acum, privindu-l bine, tapetul nu părea să cuprindă piaţa în întregime. Modelul era incomplet ; şi, uitîndu-mă cu multă atenţie, am descoperit şi bucata care lipsea.

— Unde s-a dus mămica ? întrebă Barbara.

— Vine numaidecît, am spus.

Am început să strîng farfuriile.

— Hai şi ajută-l pe tăticu. Şi tu, Harry.

— Eu o vreau pe mămica, spuse Barbara.

— Aşteaptă că vine îndată. Pînă atunci am să-ţi citesc o poveste.

— Nu vreau nici o poveste. Începu iar să bocească. Eu o *vreau* pe mămica mea.

Îşi scoase în afară buza de jos, ochii i se înroşiseră iar faţa ei de obicei drăguţă căpătase o maturitate stranie, liniile regulate şi pure i se lăsaseră în jos ca la maimuţe ; pentru prima dată în viaţa mea mă simţeam sincer supărat pe ea, şi mi se părea mai curînd fiica lui Susan decît a mea.

— Ce-nseamnă, *vreau* ? Ce-i asta *vreau* ? Să taci că de nu, am să-ţi dau una de-ai să plîngi de-adevăratelea.

Lacrimile i se opriră. Niciodată nu auzise în vocea mea un astfel de ton.

— Draga mea, trebuie să-ţi spun. Tăticu te iubeşte, ştii bine... Spre surprinderea mea, vocea îmi tremura şi slăbise deodată.

— Eu o vreau pe mămica, se încăpăţîna ea.

— Am să ţi-o aduc, am zis.

Mai tîrziu, după ce Harry se duse la culcare, Susan ridică ochii de pe lucrul ei şi începu, calmă :

— Joe, aşa nu mai merge...

— Las' că se aranjează de la sine, am spus.

— Mi-e teamă că Barbara a ghicit ceva.

— Nu fi proastă. N-are decît patru ani.

— Barbara nu-i proastă. Şi tu îi arăţi deschis sentimentele tale faţă de Mark şi de Sybil.

— Da ? Iarăşi mi-a venit s-o plesnesc. Poate că nu *sentimentele* mele supără copilul. Poate că o fi văzut ea ceva...

Susan se ridică.

— Ai promis, spuse ea. Ai promis. Nu-i cinstit din partea ta.

— Foarte bine. Uitasem. Dar spune-mi ce-i în capul tău, pentru numele Domnului !

— Joe, eşti plin de ură. Nu poţi să ascunzi asta, Joe. Te chinueşte, nu vezi ?

— Sînt necăjit, sînt frămîntat, asta-i ? Ce dracu altceva aştepţi de la mine ?

— Copilul vede. Nu ştie, nu poate să ştie care e cauza, dar de văzut vede. La fel şi Harry.

— Şi ce trebuie să fac ? Să-i fiu recunoscător lui Mark ? Să-i trimit un papirus în care să-mi exprim profunda mea recunoştinţă ? Să-ţi spun eu ce i-aş face...

I-am spus-o pe şleau, cu toată grosolănia, în speranţa că o voi şoca, că o voi sili să admită că încă îi mai pasă de ceea ce i s-ar fi putut întîmpla lui ; dar faţa ei rămase netulburată şi asta mă dezamăgi. Nu era nici măcar dezgustată, pentru că nu mă asculta ; glasul meu continua să debiteze obscenităţi.

— Ai terminat, Joe ?

— Nici n-am început. Ai să-ţi dai seama de asta într-una din zile.

— De ce vorbeşti aşa, la ce-ţi foloseşte ? murmură ea, obosită. Numai orgoliul tău a fost rănit, nu tu.

— Nu văd nici o deosebire.

Mi-am turnat un whisky mare.

— Asta e nenorocirea ta, Joe. Asta te va distruge într-o zi dacă n-ai să fii atent. Eşti plin de mîndrie şi de ură. Aşa ai fost întotdeauna. Îl urăşti pe tata, o urăşti pe mama, îi urăşti pe toţi cei cu care lucrezi, totdeauna i-ai urît.

Tapetul salonului nu avea un model definit, dar culoarea crem predomina asupra dungilor verticale aurii. Nu era prea mare diferenţă între cele două culori şi tocmai de-asta tapetul era atît de scump. Dintr-o dată mi-am dat seama că sînt indignat — indignat că-l găseam de prea bun gust. Era ca şi cînd s-ar fi aflat în casa altcuiva ; ca şi parchetul casetat, ca şi radioul Grundig, ca toate celelalte lucruri din odaie, tapetul costa mai mult decît îmi puteam eu îngădui. Am pus jos paharul cu whisky fără să fi băut nimic.

— Mă duc să mă plimb, am spus.

— La asta mă şi aşteptam, răspunse Susan. Vocea ei era în mod conştient calmă. Tu faci ce faci şi pleci, la asta te pricepi, nu-i aşa ?

— Ce vrei să zici ? Pentru Dumnezeu, ce vrei să zici ? N-am făcut destul pentru tine ? N-am înghiţit destulă murdărie ? Ce vrei mai mult ?

Puse mîna pe braţul meu.

— Joe, fii calm. Fii calm, dragul meu, fii calm. Strigi. Ai să trezeşti copiii.

Duioşia din glasul ei mă făcu să mă simt inexplicabil de vinovat. Mi-aş fi pus capul în poala ei, şi aş fi plîns, ocrotit, cu lacrimi fierbinţi ; da, mă gîndeam cu mirare, îmi pare rău, voiam să-i spun că-mi pare rău, dar de ce mi-o fi părînd rău ?

— Am să fiu înţelegător, am spus. Aveam un nod în gîtlej, abia mai puteam să vorbesc. Îţi promit că n-am să mă mai supăr. Dar spune-mi, ce vrei ?

— Joe, nu se poate să continuăm să nu-i vedem pe Mark şi Sybil. Oraşul e prea mic. Lumea o să vorbească. E ciudat să te vezi mereu cu cineva şi apoi, deodată, să rupi legăturile. Sybil cred că a şi intrat la bănuieli. Nu pot s-o ocolesc la infinit.

M-am ridicat.

— Mă duc afară.

— Joe, te asigur, între mine şi Mark, totul s-a terminat, crede-mă.

— Aşa se pare, am spus.

— Unde te duci ?

— La plimbare.

Mormăi ceva. Am apucat-o de umăr.

— Ce-ai spus ?

— Nimic, şopti ea. Am fost o proastă că m-am aşteptat să te porţi ca un gentleman.

Am scuipat pe podea.

— Eu nu sînt un gentleman, am spus.

În uşă, m-am întors ; părea amuţită de frică şi avea ochii întunecaţi de atîta uluire.

— Să nu m-aştepţi, am scrîşnit. Eu nu sînt gentleman. Nu merit aşa ceva.

Gura i se mişcă, dar nu scoase un sunet şi iar m-am simţit vinovat, inexplicabil de vinovat.

Am înhăţat pardesiul, pălăria şi am alergat afară în ploaie.

După vreo jumătate de oră de plimbare rapidă, am început să mă simt mai bine. Trecuse mult timp de cînd nu mă mai plimbasem prin ploaie, mult timp de cînd nu mai bătusem străzile oraşului ; şi încă şi mai mult, se pare, de cînd nu mai fusesem singur.

M-am trezit lîngă podul din Snow Park privind rîul. Era umflat de ploile mari ce cădeau de două zile ; încă o zi ca asta, mă gîndeam visător, şi are să se reverse. Mi-am tras pălăria mai tare pe ochi. Ideea unei inundaţii îmi dădu o bucurie adîncă şi neagră ; apa, vînătă, rece înghiţind mai întîi parcul, apoi oraşul. Dar asta n-avea să se întîmple ; nu putea să se întîmple fiindcă oraşul era prea sus, deasupra rîului, dar ar fi trebuit să se întîmple ; rîul avea drepturile lui ca şi oraşul, apa vînătă, rece, învîrtindu-se, învolburîndu-se sub podul de fier era la fel de vie ca şi oraşul.

Balustrada îmi venea pînă la piept ; m-am aplecat peste ea, simţind în mîini răceala fierului. La capătul podului ardea o lampă de gaz ; vedeam cum stropii de ploaie încreţeau apa. În stînga nu se zărea decît conturul vag al pădurii ; în dreapta, copacii ascundeau la orizont estrada pentru orchestră şi terenurile de tenis. Eram singur cu rîul, cu arborii din jur, iar acum, din pricina luminii, apa nu mai era vînătă, lucea argintie. Şi curgea, curgea printre copaci, curgea

departe de oraş, curgea încotro curg toate rîurile, dar curgea. Vîntul bătea mai tare ; simţeam mirosul rîului, fetid, ca un cîine plouat, ca un dulău mare ieşind din beznă.

M-am urcat cu picioarele pe gratiile de sub balustradă... o rafală de vînt era cît pe-aci să-mi ia de pe cap pălăria ; automat am prins-o de bor. M-am îndepărtat de rîu şi am luat-o spre Market Street. Apa se făcuse iar neagră şi nu mai eram singur ; în faţa hotelului Grent Western am şovăit o clipă, apoi am continuat să merg spre biserica St. Alfred.

Cînd m-am apropiat de ea, orologiul bătea ora zece. M-am uitat înapoi spre hotel ; ştiam ce aş fi primit acolo în schimbul cîtorva monede ; nu era tocmai ceea ce voiam, dar era mai bine decît să mă fi dus direct acasă. Alcoolul nu era o soluţie ; soluţia ar fi fost să mă aflu acolo, printre fiinţe vii, fără a fi nevoit să vorbesc cu ele. Pentru o jumătate de oră aş avea soiul acela de singurătate pe care-l căutam ; pentru o jumătate de oră aş fi, dacă nu fericit, măcar amorţit.

Am hotărît însă că asta n-ar fi ajuns. Am luat-o spre Carmel Street. Stînd afară la uşă, cu degetul pe butonul soneriei, am început să iau act de mine însumi. Carmel Street era o stradă cu case de cărămidă roşie, clădite pe vremea cînd prin împrejurimi începuse să nu se mai găsească piatră ; era o stradă liniştită, o stradă respectabilă, o stradă de oameni retraşi şi de mîini care trag perdelele atît cît să vadă şi să nu fie văzute.

Să fii însurat şi să te duci la o femeie tînără, noaptea, la zece, nu era în Warley un lucru prea cuminte ; mai cu seamă aici. Lui Norah, desigur,

nu i-ar fi făcut plăcere să mă vadă. Am apăsat din nou pe butonul soneriei. Uşa se deschisese scîrţîind. Norah mă privi ţintă.

— Joe, ce naiba...

— Te rog, invită-mă să intru, am bîiguit.

Duse degetul la gură şi îmi făcu semn s-o urmez. În hol nu era lumină ; doar un bec chior ardea pe scară ; casa mirosea a umezeală şi a camfor şi, în comparaţie cu casa mea, părea înghesuită pînă la claustrofobie.

Alergă sus pe scări ; ajungînd sus pe palier, aşteptă o clipă s-o ajung din urmă. Aproape că mă împinse în odaie, tot cu degetul pe buze.

M-am aşezat pe scaunul cel mai apropiat, gîfîind. Închise uşa şi se apropie de mine încruntată.

— Dumnezeule, spuse ea. Eşti într-un hal fără de hal. Îmi atinse pardesiul. Eşti ud leoarcă. Scoate-l. Ai să-mi strici frumuseţea de covor turcesc.

Îngenunche lîngă soba cu gaze. Scăpărînd un chibrit, am observat iar curba puternică a spatelui ei şi lăţimea şoldurilor ; fusta gri în carouri pe care o purta nu făcea nimic ca să le ascundă. Şi m-am gîndit atunci că, spre deosebire de majoritatea femeilor, ea ar arăta mai bine goală decît îmbrăcată.

— Am ieşit la plimbare, am spus.

Îmi luă haina de ploaie, o scutură la uşă şi o atîrnă pe un scaun în faţa focului.

— Aşa, da, scoate-ţi pantofii.

— Sînt aproape uscaţi, am spus cuprins de o panică ciudată

— Scoate-i. Întinse mîna. Sînt uzi, muiaţi. Eşti un prost, nu-i aşa ?

— Da, am încuviinţat. Nu trebuia să vin aici la ora asta.

Luîndu-mi pantofii, începu să-i umple cu hîrtie de ziar.

— N-ar fi trebuit să vii, spuse ea. Şi în orice caz nu singur şi fără să te fi invitat...

— Am telefonat ieri, dar n-a răspuns nimeni.

— Ţi-am spus că nu mă întorc decît tîrziu. De ce nu mi-ai telefonat astă-seară ?

— N-avea rost, am spus.

— De ce ? Şi, pentru numele lui Dumnezeu, priveşte-mă în ochi.

— Imediat, am spus. Dar mai lasă-mă puţin.

— N-am pomenit, eşti cel mai curios bărbat pe care l-am cunoscut în viaţa mea. Dai buzna peste mine la zece noaptea, ud leoarcă, nu zici nimic şi te uiţi fix la stomacul meu. N-ai curaj să mă priveşti în faţă ?

M-am ridicat şi m-am dus la fereastra mansardată. Am dat puţin perdeaua la o parte ; ploua încă şi strada era pustie. Peste acoperişurile de vizavi se zărea turla bisericii St. Alfred. N-o mai văzusem din unghiul ăsta şi o clipă n-o recunoscui. De aici şi strada arăta altfel : cărămizile roşii aveau o nuanţă mai dulce iar linia dreaptă a parapetului părea făcută mai curînd să placă ochiului, decît să înghesuie un cît mai mare număr de case în spaţiul dat.

M-am reîntors la scaunul meu. Trecuse multă vreme de cînd nu mai fusesem într-o asemenea odaie, de cînd nu mai avusesem sub picioare un covor uzat şi scînduri negre.

Mobila toată era întunecată şi masivă : un dulap cu două uşi, un scrin înalt pînă aproape de

tavan, o masă care ocupa aproape un sfert din suprafaţa camerei, două fotolii şi o canapea îmbrăcată în piele, cu aspect soios. Era o cameră apăsătoare, urîtă ; acum însă era singurul loc în care doream să mă aflu.

— Ai văzut tot-tot ? întrebă Norah. Mai am şi o baie şi un dormitor, şi o bucătărie. Te rog să le vizitezi, să le vezi pe toate.

Am înălţat capul.

— Vrei să fii drăguţă să mă laşi să stau aşa, aici ? N-am chef de vorbă, nu vreau să vorbesc...

Se apropie de mine, mă mirosi :

— Ai băut ceva, dar nu eşti beat. Ce s-a întîmplat ? Ai necazuri ?

— Nu acum, am spus.

— Vrei să bei ceva ?

Am dat din umeri.

— Chiar dacă tu nu vrei, vreau eu. Stai aici — nu, adică, hai cu mine. Se uită la picioarele mele. Am nişte papuci jos în dulap, într-o cutie roşie. Poate că ţi se potrivesc.

Bucătăria era curată ; boilerul cu gaze, masa mare şi spălătorul umpleau spaţiul — încă o persoană în plus şi n-ai mai fi avut cum să te mişti. Am cuprins-o de mijloc. Oftă, se dădu mai aproape de mine, şi brusc îmi respinse mîna.

— Ai grijă, sparg paharele.

Suspină din nou. Trupul i se înţepeni deodată. Am privit-o. Obrajii îi ardeau.

I-am luat tava din mînă şi am urmat-o înapoi în odaie. Uitîndu-mă la ea cum toarnă băutura, mi-am dat seama deodată că fusese rezolvată o problemă. Fusese rezolvată pentru că eu nu eram

un gentleman, pentru că n-aveam scrupule că o voi compromite pe Norah.

I-am aprins o ţigară.

— Mulţumesc, murmură ea. Îmi întinse un pahar cu whisky. Apă vrei?

Am clătinat din cap în semn că nu.

— Nici eu nu cred că vreau. Se aşeză pe scaun în faţa mea.

— Te iubesc, i-am spus.

Mai bău o înghiţitură de whisky.

— Mă bucur că ţi-ai recăpătat graiul.

M-am îndreptat spre canapea.

— Vino aici.

— Nu. Şi în orice caz trebuie să pleci cît mai repede.

— Îmi place aici. Aici e locul meu potrivit. Nu-i aşa că e locul meu potrivit? M-am sculat în picioare. De ce nu mă laşi să stau lîngă tine?

— N-am să te las niciodată. Nu-mi placi. Dacă n-ai fi atît de încrezut, ai pricepe.

— Atunci, de ce m-ai primit?

— Fiindcă mi-era milă de tine. Fiindcă e foarte clar că ai mîncat o trînteală. Se duse la scrin şi scoase un prosop. Îl azvîrli peste mine. Şi ciorapii îţi sînt uzi, domnule consilier Lampton. Ţi-am spus unde sînt papucii.

Am deschis uşile dulapului. Papucii erau nou-nouţi, albaştri, de marochin.

— O, ce luxoşi sînt! am făcut.

— Un cadou pentru tata. Acum va trebui să ţi-i fac ţie cadou, nu?

— Ţine-i aici pentru mine.

— Nu, n-o să mai calci pe-aici, domnule consilier.

Cu spatele spre ea, am întins mîna spre un combinezon alb, frumos împăturit, dar am retras-o numaidecît.

— Aş vrea să nu-mi zici aşa.

— Aşa sînt mai tare pe situaţie. La ce te uiţi ?

— La rochiile tale. Am închis uşile dulapului.

— N-am prea multe... Eu călătoresc cu puţin bagaj.

— Am să-ţi cumpăr eu, am spus. M-am aşezat, mi-am scos ciorapii şi am început să-mi frec picioarele.

— Ştiu c-ai vrea, spuse ea. Dacă te-aş lăsa. Îngenunche înaintea mea, îmi luă prosopul din mînă şi începu să-mi frece picioarele cu putere. Ai bătături, rîse. Şi degetele mici le ai strîmbe. La tine nimic nu e cum trebuie.

Am mîngîiat-o uşor pe păr. Bătea în roşcat, nuanţă pe care înainte n-o observasem, iar buclele le avea uşor răsucite ; era un păr plin de electricitate, şi neaşteptat de moale şi fin.

Lăsă să-i cadă prosopul din mînă şi mă apucă de mijloc.

— N-ai să mai fii trist, nu-i aşa, domnule consilier Lampton ?

— Joe, am spus eu.

Am mîngîiat-o pe ceafă ; părul, după cum confirmau cu plăcere degetele mele, începea de sus de tot şi pielea era mătăsoasă, mai mătăsoasă chiar decît obrazul pe care degetele mele începuseră să-l exploreze.

— N-ai să mai fii trist, nu-i aşa, Joe ? Ce mutră caraghioasă aveai atunci la şedinţă ! Cei-

lalţi parcă nici nu erau acolo. Nu erau oameni răi şi nici măcar prea nesuferiţi, dar pur şi simplu nu contau. Şi năduşeai şi erai atît de nenorocit şi te uitai într-una la mine. Parc-ai fi strigat în gura mare : „Aici sînt, ce-ai de gînd cu mine ?" Mă doreai, ştii ? Asta e un lucru foarte rar.

— Nimeni nu te poate privi fără să te dorească, am murmurat.

Mîna ei se mişcă în jos. Era o mînă pătrată, o mînă de om capabil, cu unghiile ca aluna, scurt tăiate. Acum tremura :

— N-ai să mai fii trist, Joe. N-ai să mai fii trist niciodată.

Cînd m-am întors, pe la unsprezece şi jumătate, Susan dormea pe canapeaua din salon, cu o carte întoarsă cu faţa în jos, pusă alături pe măsuţa de servit cafea. M-am dus la bucătărie şi mi-am făcut un ceai.

Am aşezat toate cele necesare pe o tavă, apoi, ca un gînd întîrziat, am tăiat o lămîie şi am pus pe farfurie cîţiva biscuiţi cu ciocolată. Problema fusese rezolvată, mă gîndeam cu mulţumire. Chiar dacă n-aş mai face niciodată dragoste cu Norah, îmi recăpătasem din nou respectul faţă de mine însumi. Acum îmi puteam permite să-mi amintesc că lui Susan îi plăcea ceaiul cu lămîie, şi biscuiţii aranjaţi în cerc, nu îngrămădiţi la întîmplare pe farfurie ; acum îmi puteam permite să mă comport la fel ca înainte de a descoperi că mă înşelase. Acum nu mi se părea că faptul ar avea prea mare însemnătate ; important era că lui Susan îi plăcuse întotdeauna să i se facă ceaiul înainte de culcare.

Am pus tava pe măsuţă şi cu multă gingăşie i-am deschis pleoapele.

— Joe, unde ai fost ?

— M-am plimbat. Ţi-am făcut un ceai.

Zîmbi.

— De cînd nu mi-ai mai făcut tu ceai, Joety...

— M-am plimbat şi plimbîndu-mă mi-a trecut toată supărarea.

M-am dus la bar. Abia gustasem băutura pe care mi-o dăduse Norah ; dar acum îi simţeam nevoia. Privind obrazul lui Susan, atît de palid în contrast cu al Norei, atît de copilăreşte încîntată de ceai, de biscuiţi şi de lămîie, m-am simţit iarăşi vinovat fără motiv. M-am aşezat la piciorul canapelei.

— Eşti ud tot, spuse Susan.

Mi-am scos pantofii.

— Am trecut pe la Great Western. Şi cum nu-mi trecuse furia, m-am plimbat pe Golden Lane şi pe urmă m-am întors înapoi prin parc.

— Nu-i mai chemăm dacă tu nu vrei, spuse Susan.

— N-are rost să-i ocolim, am răspuns. M-am gîndit la asta — ai dreptate. Sybil cu siguranţă că va bănui ceva dacă vom continua să-i evităm. Dacă o să-i vedem aşa, din cînd în cînd, n-o să mai fie nimic care să-i pună în mişcare creierul ei micuţ şi activ... Am căscat... Să căutăm ceva...

— Joe, vino încoace.

— Ce-i, dragă ?

— Joe, am fost rea, foarte rea. Te-am jignit adînc. Dar o să ne împăcăm, o să ne împăcăm, Joe. Jur !

— Lasă, nu te mai gîndi, am spus. Primii zece ani sînt mai grei. Nici eu nu-s uşă de biserică, ştii.

— Sărută-mă.

Braţele ei încolăcite în jurul gîtului meu ardeau.

— Ştii de ce am fost atît de îngrozitoare, spuse ea. Trebuia să se întîmple azi.

M-am simţit vag stînjenit.

— Da, da, uitasem, am făcut.

— Bărbaţii nu înţeleg...

— Am să mă străduiesc să fiu mai înţelegător.

— Joe, încearcă să fii drăguţ, atît. Orice ar fi, nu-mi pasă, dacă te porţi drăguţ cu mine.

— Am să mă port drăguţ, draga mea.

— Şi plecăm în vacanţă, nu-i aşa ? Plecăm şi ne distrăm. Nici nu mă mai gîndeam la asta, uitasem, dar acum mă gîndesc.

— Şi eu simt tot aşa. Acum am trecut peste amărăciune, sincer.

Mă strînse mai tare de gît, agăţîndu-se de mine ca un copil, cum făcea Barbara. M-am uitat cu jind la paharul de whisky de pe bufet, la care nu puteam ajunge. Nu era adevărat : nu trecusem peste amărăciune şi nici n-aveam să trec vreodată. Dar acum era ceva care mă sprijinea, acum posedam ceva la care puteam privi înapoi, dar şi înainte : începusem să mă răzbun.

— Sînt obosită, spuse Susan. Vai, sînt atît de obosită, Joety.

Mă gîndeam la Norah ; trupul ei, chiar cînd sta moleşit, după dragoste, cu braţele şi picioa-

rele larg desfăcute, ca răstignite, emana o sănătate ţipătoare.

— Ai să te simţi mai bine după vacanţă, am răspuns. Amîndoi avem nevoie de odihnă.

Şi iar am sărutat-o.

CAPITOLUL XVIII

Cînd i-am văzut pe Mark şi pe Sybil în prag, prima mea pornire a fost să le trîntesc uşa în nas. În cele şase săptămîni de cînd îl văzusem ultima oară, Mark crescuse în închipuirea mea, căpătase proporţii mai mari decît în realitate, devenind un fel de monstru. În sinea mea simţeam că se culcase cu Susan nu fiindcă o dorea, ci fiindcă mă ura pe mine, şi spre a dovedi că totdeauna şi în toate domeniile, clasa *sahibilor* poate fi superioară fără eforturi. Apoi. la lumină, n-am mai văzut înaintea mea decît un bărbat de vîrstă mijlocie, cu o cămaşă albă ce căpătase o uşoară nuanţă gălbuie de prea mult spălat.

— Ei, bătrîne, spuse el. Nu ne-am văzut de mult.

— Ne-am jucat de-a v-aţi ascunselea, am spus. Cînd ne-am întors noi din vacanţă, aţi plecat voi.

Am sărutat-o pe Sybil.

— Cum te mai simţi dragă ? Dar copiii ?

— Voinici, plini de putere, spuse ea. Toţi, în afară de Mark. Pe Mark l-a muşcat o gînganie groaznică la Majorca...

— Îmi pare rău, am spus.

Mark își frecă mîinile nervos.

— Nu-i nimic, vorbi el. Am niște crampe spaniole, asta-i tot. Mi-a răscolit bolile vechi.

Boala veche era o boală tropicală pe care o luase în Birmania și nu uita niciodată să amintească de ea în cursul conversațiilor, așa cum alți oameni — mai puțin subtili — ar tot aduce vorba despre decorațiile lor. Dar în seara aceea arăta cu adevărat bolnav ; avea ochii roșii, iar bronzul de pe față nu reușea să-i ascundă paloarea.

— Ar trebui să te îngrijești, bătrîne, am spus.

— Eu mereu îi spun, se văită Sybil și îl cuprinse pe după mijloc. Nu avea voie să se dea jos din pat, dar n-ar fi suportat să nu vină la voi de ziua lui Susan. Mă privi supărată, ca și cînd eu personal l-aș fi făcut pe Mark să se dea jos din pat. I-am spus că Susan o să înțeleagă, dar el n-a vrut să o dezamăgească...

Am zîmbit.

— Bine dar ăsta e un adevărat omagiu. Și noi am fi fost dezamăgiți, dacă n-ar fi venit Mark.

— Pentru Dumnezeu, Sybil, nu sînt pe moarte, spuse Mark. Îl faci pe Joe să se simtă prost.

— Ea se gîndește numai la sănătatea bărbatului ei, bătrîne, am spus eu. I-am condus în salon.

— De asta sînt pe lume neveste, nu-i așa, Sybil ?

Mă privi mirată. Am pufnit în rîs.

— Cum, nu-i așa ? Bea ceva, dragă, și ai să te simți mai bine. Și tu, Mark. Spuneți ce vreți, că avem de toate.

M-am uitat prin odaie ; petrecerea era în toi. Cu cinci minute în urmă nu fusese decît o adu-

nătură de douăzeci de oameni izolaţi care făceau conversaţie, bînd încet, servindu-se la bufet aproape pe furiş, ca şi cînd mîncarea n-ar fi fost pusă acolo anume pentru ei ; şi acum era o petrecere, o entitate colectivă care mînca, bea şi dacă nu făcea propriu-zis dragoste cu soţia vecinului, măcar întrevedea posibilitatea.

Am adus două whiskyuri mari pentru Mark şi Sybil.

— Toată lumea se cunoaşte, nu? am întrebat.

— Cine e fata aceea cu părul creţ de lîngă fereastră, întrebă Sybil.

Mark se uită înspre Norah. Faţa i se lumină o clipă.

— Nu se poate să n-o cunoşti, dragă. Am întîlnit-o la familia Brown. E Norah Hauxley.

— Ai o memorie bună! E foarte drăguţă, nu? Socru-tău pare cucerit de ea, Joe.

În larma care domnea în încăpere nu puteam auzi ce spunea Brown, dar era evident că vorbele lui o amuzau pe Norah. Luîndu-i mîna, i-o întoarse cu palma în sus, şi o studie un timp, absolut netulburat în plăcerea lui de a-i ţine palma în mînă. Gălăgia din jur scăzu puţin.

— Nu greşesc niciodată, l-am auzit spunînd. Priveşte linia vieţii dumitale.

Din colţul în care se afla Larry Silvington izbucniră rîsete ; m-am întors din nou spre Sybil. Socru-meu nu mă încînta niciodată, dar acum încercam o bucurie dezinteresată că-i făcea şi lui plăcere să flirteze puţin cu o fată drăguţă. Şi, la urma urmei, asta nu era şi un fel de confirmare a propriului meu gust? Îşi pusese ochii pe cea mai

frumoasă femeie. Nasul lui Anne Rogers era prea mare. Eva Skyes se îngrăşase prea mult. Picioarele lui Sally Timbal erau prea subţiri. Coral Smith era mioapă, nu voia să poarte ochelari şi totdeauna se uita la tine ori cruciş, ori cu faţa schimonosită. Soacră-mea şi Sybil nu contau ; deşi nu era prea cinstit să le pun în aceeaşi categorie. În ciuda cusururilor ei, soacră-mea n-ar purta niciodată o rochie de un roşu atît de ţipător şi nici atît de scurtă, ca să i se vadă picioarele...

Mark tremura.

— Arăţi cam prost, am spus. Vrei ceva ?

— Un whisky, bătrîne. Îşi frecă iar mîinile. În ultima vreme a fost frig al naibii.

I-am luat paharul gol.

— Acum sîntem în toamnă, am spus, şi vremea friguroasă abia începe.

I-am umplut iar paharul.

— Vrei să te întinzi o clipă, Mark. Du-te în camera lui Harry...

— De ce să se ducă în camera lui Harry ? întrebă Susan.

— Mark nu se simte prea bine.

— Bietul de el, spuse Susan. Se clătină puţin cînd se aplecă peste el ; era clar că se fortificase anticipat. Nu staţi în picioare, spuse ea, şi îi sărută pe fiecare în parte. Sărutările erau zgomotoase şi umede. Mă bucur că vă văd pe amîndoi iar. V-am simţit lipsa...

— De-a v-aţi ascunselea, spuse Sybil. La mulţi ani, Susan.

Mark se ridică.

— La mulţi ani, dragă Susan. Şi te rog primeşte acest mic dar cu toată dragostea noastră.

Era un halat albastru de nylon.

— E minunat, exclamă Susan. E tocmai ce-mi doream.

— Mie să-mi mulţumeşti, dragă, spuse Sybil. Mark voia să-ţi cumpere ceva folositor.

Am ţinut halatul în lumină.

— Halatul ăsta mai mult lasă să se vadă decît ascunde, am spus. Eşti sigură că tu l-ai ales, Sybil ? Eu cred că Mark l-a ales şi nu vrea să se demaşte... Eşti un şmecher, nu-i aşa, Mark ?

Nu era la fel ca halatul pe care-l adusesem eu de la Londra ; ales de Sybil, avea prea multe zorzoane şi o culoare curioasă, închisă, metalică. Nu mai văzusem niciodată nuanţa aceea de albastru.

Al doilea whisky îl făcu pe Mark să-şi recapete culoarea.

— Nu l-am ales eu, Joe, protestă el.

— Glumeam, am răspuns. Am observat că era speriat ; n-ar fi vrut să vină la petrecere, dar n-ar fi îndrăznit să refuze, chiar cu scuza valabilă a bolii sale.

— E tocmai ce-mi doream, repetă Susan. Foarte drăguţ din partea voastră.

— Ideea a fost a lui Sybil, spuse Mark. Mă privi rugător. Ea s-a dus şi l-a cumpărat.

Îmi pîndea reacţiile ca şi cînd s-ar fi aşteptat la o lovitură pe care nu putea s-o pareze. El ştia ce semnificaţie avea halatul acela, ştia cît de greşită fusese alegerea, dar nu mai putea face nimic. Era la capătul puterilor, nu mai rezista. În ultimele şase săptămîni, se prăbuşise. Nu ştiam de ce sau cum, ştiam doar că aveam înainte un om de-a dreptul înspăimîntat.

— Ideea a fost foarte bună, am spus. Am luat-o pe Susan de mijloc. Începem a doua lună de miere, nu-i aşa, draga mea ?

— Ştrengarule ! chicoti ea.

Socru-meu îşi croia drum spre noi cu Norah de mînă.

— Un om bătrîn la ora asta trebuie să se ducă la culcare, nu mai poate să stea treaz şi să bea, zise el. Îmi răpesc nevasta din cercul ei de cucoane şi plec...

— Nu sînteţi bătrîn, spuse Norah. Sînteţi un bărbat bine, ştiţi asta.

Brown scoase portţigaretul, îl deschise, îl privi cu jind, apoi îl închise la loc cu un ţăcănit. Observaţia ei era destul de adevărată ; cu sprîncenele groase, cu trăsăturile lui mîndre care pînă acum nu se lăsaseră, era ceea ce se numeşte un bărbat impunător. Îi adresă lui Norah un surîs.

— Încă vreo cîteva complimente, tînără doamnă, şi nu-mi mai aştept nevasta, vă invit pe dumneavoastră acasă.

— Sper că te-ai simţit bine, am spus. Chiar trebuie să pleci ?

— Mi-e teamă că da, Joe. Se întoarse spre Norah. Nu uita să vii la petrecerea noastră de duminică, la un pahar de sherry, spuse el. Şi spune-i fratelui dumitale să treacă pe la mine în legătură cu slujba aceea.

— Dar nu l-aţi cunoscut, spuse Norah.

— Dacă e tot atît de inteligent pe cît este sora lui, va face faţă.

Îi sărută mîna lui Norah.

Dintr-o dată m-a cuprins mila — mila de bătrînul acesta care nu îndrăznea să fumeze o

ţigară de foi, care trebuia să plece de la o petrecere la ora 9 şi jumătate ; şi mila de Mark, care, la fel de înfricoşat, aştepta încă o lovitură. Nu mai aveam pe cine urî. Am strîns-o şi mai tare pe Susan de mijloc.

CAPITOLUL XIX

Era un moment cînd nu mai conta unde sîntem, cînd plăcerea, confortul şi chiar tandreţea noastră se topeau în cererile ei şoptite, apoi ţipătoare ; călătoream fiecare afară din noi înşine, afară din noi înşine ca persoane distincte ; afară din noi înşine, ca una şi aceeaşi fiinţă : eram actul în sine şi actul era orb şi adînc ca moartea.

Apoi ne trezeam pe bancheta din spate a maşinii, la cotitura din Gilden Lane. Era noapte, era frig, o ceaţă albă ne învăluia ca şi cînd ar fi mustit de jos din frunzele moarte. I-am mîngîiat uşor spatele, ţinîndu-mi obrazul strîns lipit de al ei. Nu ştiam dacă eram fericit ori nu, ce ştiam sigur era că nu mai eram trist ; pentru că acum începea afecţiunea, o afecţiune care pătrundea pînă şi în hainele zvîrlite pe banchetă ; rochia, sutienul nu erau prozaice, nu alcătuiau elementele unui tablou obscen — erau o parte din ea, la fel ca spatele catifelat şi puternic, ca părul ondulat, ca faţa senină, surîzătoare. Între noi nu exista nici o trădare ; nu puteam fi trişti după act, şi pînă şi nylonul, dantela, mătasea intrau în tandreţea noastră, puteau fi chiar înduioşător de comice, cum era în acea clipă toată dezordinea ei.

— Ai mîinile calde, şopti Norah. Suspină. Crezi că am putea sta aşa toată noaptea ?

— S-ar putea să fim nevoiţi, am spus. Cred că se lasă ceaţa.

— Să mergem undeva, spuse ea. Să mergem undeva spre nord pînă nu se îngroaşă ceaţa.

— Nu. Şi eu aş vrea la fel de mult ca şi tine, dar nu se poate. Susan ar mirosi numaidecît.

Brusc se ridică din braţele mele şi se aşeză lîngă mine.

— Mă-nfurii de cîte ori te-aud vorbind aşa, zise ea. Ce naiba-mi tot pomeneşti de Susan, ce importanţă are ?

Mi-am tras pantalonii.

— Să fim rezonabili, draga mea, am murmurat. Acum ea e partea prejudiciată — cel puţin juridic. Să nu ne arătăm prea mult — am tras de fermoarul pantalonilor ; la jumătatea drumului fermoarul se încăpăţînă să mai înainteze şi se opri. Ah, fir'ar al dracului, am exclamat.

Ea rîse.

— Lasă-mă pe mine, zise, şi se aplecă peste mine. Poftim ! Îndemînare, nu forţă brutală.

— Te iubesc, am spus.

— Mă iubeşti, Joe ? chiar mă iubeşti ?...

— Nu pot trăi fără tine. Dacă nu ne-am mai întîlni, dacă nu ne-am mai vedea, aş înnebuni. În noaptea aceea cînd am venit la tine acasă ajunsesem aproape la capătul puterilor. De atunci totul s-a schimbat.

— Şi pentru mine s-a schimbat totul, Spuse ea Tremura. Mi-am petrecut braţul pe după umerii ei.

— Ţi-e frig, draga mea.

— Nu, nu mi-e frig de loc.

Am privit mormanul de haine de pe banchetă şi pe neaşteptate nu ştiu ce m-a apucat şi n-am mai vrut să-i văd sînii goi.

— N-ar fi mai bine să pui ceva pe tine, Norah ?

Se dezlipi de mine.

— De ce mă pui mereu să mă-mbrac ? Nu-ţi place să te uiţi la mine ?

— Ştii bine că da. Prea des n-am avut norocul, nu-i aşa ?

— De patru ori. De patru ori din august, şi acum uite, nu mai e mult şi se duce octombrie. Şi n-am mai pus la socoteală afurisita aia de petrecere, cînd mă uitam la tine cum îţi ţineai nevasta de mijloc şi făceai conversaţie politicos cu domnul acela care ţi-a pus coarne. N-am o părere prea bună despre gustul ei, să ştii...

— Acum nu mai are nici un rost, am spus.

— Nu, n-are. Fiindcă ţi-ai luat o amantă drăguţă care te consolează.

— Ah, Dumnezeule, am exclamat. De cîte ori vrei să-ţi spun ? Te iubesc. De ce-mi spui mereu că eşti amanta mea !

— Şi eu te iubesc, zîmbi ea. Te-am iubit din noaptea aceea. Îmi luă mîinile şi le puse pe pieptul ei. Tu mi-ai schimbat viaţa. Erai ca un animal mare care fugea, care fugea urlînd...

— Drăguţ din partea ta. Totuşi, n-aş vrea să-mi fac nici un fel de iluzii despre mine.

Mă sărută.

— Dar aşa eşti tu, Joe. Tu crezi că eşti grozav de subtil şi de şiret, dar orice femeie te simte numaidecît. Oricum, şi-aşa eşti periculos. Mi-ai întors pe dos toată viaţa, pe negîndite...

Mi-am retras mîinile.

— N-am impresia că te fac prea fericită, nu? am spus.

— Băieţelule, exclamă ea. Eşti un băieţel mare şi durduliu. Sigur că mă faci fericită. Dar să ştii, eu nu prea sînt bună de amantă...

Ţipă. La geamul portierei apăru un cap. O clipă capul umplu toată fereastra, rînjind cu toţi dinţii, apoi dispăru. Am împins-o pe Norah şi am deschis uşa.

Un bărbat îmbrăcat într-o haină de ploaie de culoare închisă gonea spre pădure. Nu-l mai puteam ajunge: în partea în care ne aflam noi pădurea Gilden se întindea neîntreruptă pe vreo trei mile. Necunoscutul se opri la marginea pădurii, acoperit pînă la mijloc de ceaţa albă, lăptoasă.

— Neruşinaţilor! zbieră el. V-am văzut, neruşinaţilor!

În timp ce ne spunea exact ce văzuse, am pus mîna pe o piatră şi am azvîrlit-o spre el. Piatra se pocni de un pom la o sută de iarzi depărtare de locul ţintit. Necunoscutul îşi ridică braţele, ca şi cum ar fi vrut să-şi apere faţa şi pieri în pădure. Cînd m-am urcat în maşină, Norah îşi punea sutienul.

— Ai fi putut să-l omori, spuse ea.

— N-ar fi fost o pierdere prea mare.

Îşi trase puloverul peste cap.

— În orice caz a fost urît ce-ai făcut, spuse ea scoţînd capul afară.

— Nu mă cicăli.

Scoase un pachet de ţigări din buzunarul hainei mele.

— Da, am uitat, oftă ea, amantele nu trebuie să fie cicălitoare. Asta e privilegiul nevestelor, nu ? Amantele sînt nişte făpturi umile, mulţumite cu ce li se aruncă... O dată pe săptămînă, pe bancheta din spate a maşinii, cu un nebun care se holbează la tine...

— N-o lua aşa, am spus. E prima dată...

— Şi ultima, replică ea. Aprinse două ţigări şi îmi întinse una.

— Mergem în altă parte, am mîrîit. Găsim noi un loc...

— Cu mine, nu, gata...

O clipă n-am putut să articulez un sunet ; gîtul mi se uscase, îl simţeam ca zgîriat, nu mai puteam să-nghit — parc-aş fi avut pe beregată nisip.

— Te-ai plictisit de mine, am reuşit să bîigui. Vrei să termini cu mine ?

— Nu. Of, Doamne, eşti nebun. N-aş fi venit aici cu tine, dacă voiam să termin, ce crezi ? Plec, atîta tot.

— La Londra ?

— Da, de mult trebuia să fi plecat. Aici am stat doar aşa, ca să-mi omor timpul.

— Şi trebuie neapărat să pleci ?

— Nu pricepi ? Glasul ei avea o notă de iritare. Postul la care rîvnesc de ani de zile a devenit vacant. O dată am renunţat la el pentru că bărbatu-meu nu voia să plece din Leddersford. Încă o dată n-o să mi se mai ivească ocazia.

— Cînd pleci ?

— Vinerea viitoare.

— Abia acum ţi-au spus ? Te-au anunţat în ultimul moment ?

— Ştiam din septembrie.

— Şi de ce nu m-ai prevenit ?

M-am uitat înspre pădure. Un vînticel risipea ceaţa ; departe, în stînga, se zărea coama dealului Gilden. Vîntul se înteţi şi un vîrtej de frunze lovi geamul ; acum le simţeam şi mirosul — un miros jilav şi totuşi înţepător, puţin afumat, puţin metalic. Odinioară îmi plăceau peisajele acestea, pînă şi pomii desfrunziţi şi izul acela de frunză moartă ; de aici înainte n-avea să-mi mai placă.

Norah mă sărută.

— Ai fi putut măcar să încerci să mă opreşti, şopti ea.

— Nu pot, am spus. Dacă vrei morţiş să pleci la Londra, trebuie să pleci, nu ? De ce plîngi ?

— Ai stricat totul, bolborosi ea. Mă faci să mă simt nenorocită, complet nenorocită. Ştiam că aşa o să fie, am ştiut din prima clipă cînd te-am văzut.

I-am întins batista.

— Ai să mă uiţi, am spus. Găseşti un altul şi mă dai uitării.

— Asta de tine depinde...

— Vreau să mă însor cu tine. Am făcut o pauză, gîndindu-mă la tot ce-mi stătea în cale. Am privit-o pe Norah ; acum zîmbea. Zîmbetul, sincer, senin, triumfător, hotărî totul. Vreau să mă însor cu tine, am repetat. Nu pot trăi fără tine. N-o să fie însă uşor...

— Destul. Deschise uşa. Mai bine hai să plecăm. Mai avem timp să bem ceva, dacă vrei.

Am urmat-o uşor mirat.

— Te deranjează dacă conduc eu? întrebă ea.

— Dacă-ţi face plăcere.

— La Londra o să-mi cumpăr o maşină. De mult aştept. Aş fi putut să-mi cumpăr una, dar am tot aşteptat să-mi cumpăr o maşină la Londra.

Răsuci cheia de contact; maşina porni înainte smucindu-se, apoi se opri.

— Mai întîi pune-o în punctul mort, am spus. Vrei să te măriţi cu mine?

— Sigur că vreau.

— N-o să fie uşor. N-am să pot veni imediat...

Răsuci din nou cheia de contact.

— Mult n-o să dureze, spuse ea. Maşina o porni lin spre Harp Lane. Acum aproape că te-ai hotărît...

— Mai întîi trebuie să-mi caut o slujbă, am spus.

— Găseşti tu. Tiffield nu poate să te ajute?

— Mă îndoiesc, am spus.

— Mi-ai spus că l-ai impresionat foarte mult.

— Fiindcă i-am dat o masă regească. De atunci n-am mai primit de la el nici o veste. Rostind aceste cuvinte, mă întrebam dacă la mijloc era o prudenţă normală sau o teamă, teama moleşitoare care te face să minţi; am hotărît — nefericit — că de fapt între ele nu era prea mare diferenţă. Mai sînt şi copiii, am spus. Aş lăsa-o şi mîine pe Susan dacă n-ar fi copiii...

— Ştiu ce simţi, dragul meu. Ştiu cît o iubeşti pe Barbara. Dar uiţi un lucru...

— Ce?

Zîmbi.

— Copii am să-ţi fac şi eu...

CAPITOLUL XX

— Vreau să te văd, spuse Brown. Acum, numaidecît...

Vocea lui avea un ton poruncitor care nu-mi plăcu.

— Am lămurit chestiunea de la Bradford, am spus. Vrei să te mai uiţi o dată prin dosar ?

— Vreau să te văd în legătură cu raportul tău. Raportul. Capodopera aia...

— Vin imediat, am spus şi am pus în furcă receptorul înainte ca el să fi apucat să închidă.

— Nu arătaţi prea încîntat, spuse Hilda.

— Am aşteptat prea mult.

Am tras de sertarul în care raportul zăcuse neluat în seamă aproape trei luni ; deodată sertarul, înţepenit, se eliberă şi căzu de sus pe podea. Am scos raportul dintr-o grămadă de cataloage şi de tăieturi de ziare.

— Lăsaţi, le aranjez eu, spuse Hilda. Şi-aşa trebuia de mult să fac curăţenie în sertarul ăla.

Am deschis raportul. Ea se încruntă şi arătă cu degetul spre uşă. Am rînjit.

— Bine. Dacă e ceva rău, tot nu mai am timp să mai fac ceva. Urează-mi succes.

Zîmbi.

— V-am spus eu că o să-i vină rîndul pînă la urmă.

Ieşind din birou, i-am trimis o sărutare ; ea duse două degete la buze şi — culmea ! — se roşi. M-am hotărît să mă înfrînez puţin ; mai ales de cînd Norah plecase din Warley, cu o săptămînă în urmă, gesturile acestea de afecţiune

dintre mine şi Hilda se cam înmulţiseră. Nu era momentul să mă încurc cu secretara mea, şi de fapt cu nici o altă femeie.

În biroul lui Brown am dat de Middridge care stătea lîngă masă. N-a scos o vorbă, s-a mulţumit doar să încline scurt din cap. Purta un costum gri deschis care-l făcea parcă ceva mai înalt — din mititel devenise doar mic, cam aşa ceva. Lucra la firma Brown de peste 30 de ani şi nu călca niciodată principiile contabilităţii corecte ; el nu era un original, nu făcea nimic cu perspectivă. În afară de asta, locuia în Warley, era un predicator laic şi prin urmare nu numai că ştia totul despre mine, dar era obligat să dezaprobe tot ce ştia.

I-am răspuns dînd din cap şi am tras un scaun lîngă masă. Brown îşi ridică ochii de pe o pagină cu cifre scrise de mînă — nişte cifre mici şi curate, trecute cu cerneală verde ; chiar privite pe dos, le-am recunoscut îndată : erau aşternute de mîna lui Middridge.

— Sînt de acord, îi spuse el lui Middridge. Dar tînărul nostru prieten, aci de faţă, m-a cam pus pe gînduri.

Middridge zîmbi. Avea gura mică, şi faţa mare, pătrată ; gura era atît de mică, încît trebuia să te uiţi foarte atent la ea ca să-i poţi desluşi zîmbetul. În dimineaţa aceea însă, gura lui se lărgise atîta, că părea dublă faţă de mărimea ei obişnuită. Nu încăpea nici o îndoială că domnul Middridge era foarte, foarte mulţumit de persoana sa.

— Domnul Lampton e puţin cam impetuos, observă el. Noi ăştia mai bătrîni ne-am învăţat să ne uităm bine înainte de a sări...

Glasul lui avea două tonuri: unul de profesionist, liniştit şi precis, celălalt de predicator, un predicator laic, îngîmfat şi mieros. Acum folosea glasul predicatorului.

— Noi am calculat preţurile de cost — domnul Middridge şi cu mine — începu Brown. Am calculat şi eu cîteva cifre la sfîrşitul săptămînii, şi mi s-au părut oarecum deosebite de ale tale. Dar eu nu sînt contabil, s-ar putea să greşesc. Eu mă bazez pe instinct. Sînt doar un om de afaceri ignorant...

— Cifrele acelea nu sînt definitive...

Trînti raportul meu pe masă.

— Nu sînt definitive? Atunci ce dracu mai e bun în hîrţoagele astea? Deschise dosarul. Toată munca obişnuită a funcţionarilor — care în mod normal include controlul stocului — să fie trecută în sarcina maşinilor de calculat cu claviatură. Asta spui aici. Ceri să cumpărăm şase drăcovenii de-astea — ştii cît costă? Aproape două mii de lire. Pe urmă mai e livrarea — cine ţi le livrează? Te-ai gîndit?

— Sigur că m-am gîndit, am spus. Uită-te la pagina 10.

— Am citit. La prima vedere se pare că acoperă toate problemele. Notează, am zis *se pare* că acoperă. Pentru că — una la mînă — ai subevaluat numărul de funcţionari de care vom avea nevoie pînă vom obţine maşinile.

— Şi aţi umflat enorm salariile pe care trebuie să le plătim, adăugă Middridge.

Se duse spre canapea şi se aşeză. De obicei, cînd i se întîmpla să ia loc pe un scaun sau în fotoliu,

ședea țanțoș, bățos ; acum ședea tolănit cu ochii ațintiți asupra bufetului cu băuturi, gata să facă și el o dată o concesie, să treacă peste principiile lui austere.

— Pe aici nu se găsesc ușor funcționari, am replicat. Nu le oferim propriu-zis garanții, nu-i așa ?

— Garanții ! Brown făcu mutra unuia care e gata să scuipe. Dar ce noi sîntem societate de binefacere ? De cîte mașini de calculat cu claviatură crezi că avem noi nevoie, domnule Middridge ?

— De cel mult patru. E maximum, vă asigur.

— Vezi, Joe, tu apreciezi altfel...

— Eu totuși cred că avem nevoie de cel puțin șase, am ripostat.

— Îmi pare bine că ești stăruitor, spuse Brown, deși greșești. Îmi întinse foaia cu calcule. Mai sînt și altele.

Am privit cifrele curățele, scrise parcă de o fată bătrînă. Un moment, m-am uitat la ele ca vițelul la poarta nouă ; parcă n-aș mai fi știut să număr. Apoi mi-am dat seama că eram înfrînt. Nu-mi dădusem destulă osteneală cu raportul, îl făcusem prea superficial.

Știam că aveam dreptate, dar nu puteam s-o dovedesc aici, și acum ; și asta era cel mai important. Cînd ar fi trebuit să mă gîndesc la raport, mă gîndisem la Susan ; iar acum, cînd ar trebui să argumentez raportul, apărîndu-i justețea în punctele esențiale, mă gîndeam la Norah. Dintr-o dată nimic nu mi se mai păru important decît nevoia de a fi cu ea ; după zece ani, ajunsesem la punctul la care jurasem că nu voi mai ajunge vreodată : starea de dependență deznădăj-

duită faţă de o altă ființă umană. Am lăsat jos foaia de hîrtie.

— Aş mai putea argumenta, am spus. Dar nu vreau.

— Argumentează, băiete! Hai. Ţi-am spus că mie îmi plac oamenii care nu se dau bătuţi, care luptă pentru ceea ce cred ei că e adevărat. Nu-mi pasă cînd cineva e îndărătnic; ar trebui să mă cunoşti — doar lucrăm de zece ani împreună. Nu-i aşa, domnule Middridge?

— Domnului Brown nu-i place ca funcţionarii dumisale să cedeze uşor, rosti Middridge.

Am aprins o ţigară.

— Eu n-am cedat uşor nici în ce priveşte proiectul maşinii electronice, am spus. Dacă s-ar fi făcut de la început ceea ce am propus eu şi oamenii care au lucrat la ea, n-am fi avut acum atîta bătaie de cap.

— Tocmai asta voiam şi eu să spun. Îmi aruncă o privire. De ce naiba nu mi-ai adus argumente?

M-am uitat la el chiorîş. Pe urmă m-a apucat rîsul.

— M-ai făcut mat, am spus. N-am ce să-ţi mai răspund.

Brown îşi permise şi el un zîmbet.

— Ştiu să manevrez oamenii, nu-i aşa că ştiu, Middridge?

— Aşteaptă puţin, am adăugat. Acum chestiunea e să facem în aşa fel ca maşina electronică să lucreze ce ne trebuie nouă. Trebuie să revizuim toată problema şi pentru asta avem nevoie de ajutor.

— Lasă că o scoatem noi la capăt, Joe, mormăi el.

— Nu poți nega că măcar în această privință am dreptate.

— Bine, ai dreptate. Flamville e singura întreprindere care poate face ceva. Ei au născocit drăcia asta și tot ei sînt singurii care pot face programarea. Se opri. Programare. De ce dracu nu-i zic planificare ? În orice caz ei o vor face. Dar n-au să scoată de la noi cinci mii de lire.

— Cifra e a lor, am intervenit.

Middridge surîse iarăși.

— Scuzați-mă, domnule Lampton, dar dumneavoastră nu vi s-a dat dezlegare să le cereți o cifră.

— N-are importanță, spuse Brown. Joe i-a întrebat și ei i-au răspuns. Joe avea o idee cam care ar fi cifra, înainte de a-i întreba. De altfel e și destul de rezonabilă. După cum a spus Joe adineauri, n-am fi avut toate buclucurile astea, dacă am fi făcut ce-a propus el încă de la bun început.

— Și ce-au propus ei, am adăugat. N-avem nici o ieșire.

Mă gîndeam la situația asta absurdă : pierdusem toate hărțuielile și acum era gata să cîștig ultima bătălie. M-am aplecat înainte.

— Putem să-i întrebăm în mod oficial, am spus. Și atunci...

— Și atunci, nimic, făcu Brown. O să trimitem pe cineva la ei să le-o spună direct. Dacă nu ne fac gratis programarea atunci distrug mașina. O distrug și o să spun la toată lumea că nu face nici doi bani. Ei sînt o firmă mică și dacă am să procedez așa, o să-i coste mai mult decît 5000 de lire. O să-i ruinăm, nu ?

— Intrăm în delict — spuse Middridge — ne fac proces de defăimare.

— Vorbeşti ca o babă. Nu există nici o lege care să-mi interzică să distrug maşina electronică şi nici o lege care să-mi interzică să spun că eu am stricat-o. Pricepi, Joe, nu ?

— E clar, am spus.

— Da, dar nu din prima clipă şi nu pentru mintea unor bătrîni demodaţi ca Middridge şi cu mine. Un tînăr inteligent ca tine însă vede clenciul de la o poştă. Sau Ralph Hethersett.

— Ralph Hethersett ? Dar Hethersett nu lucrează pentru noi...

Brown izbucni în rîs.

— Ba da, Joe. Ne modernizăm. N-ai ghicit ?

— Ce să ghicesc ?

— Facem un concern cu întreprinderea Hethersett. Mergem în pas cu timpurile, Joe.

Am aruncat creionul pe care-l ţineam în mînă.

— Dumneata ai spus întotdeauna că n-ai să faci asta în ruptul capului. Va să zică ţi-ai bătut joc de mine, cu bună-ştiinţă Hethersett ! Intrigantul, şiretul ăla. Şi în toate lunile astea mă laşi să sper că ai să faci ceva cu raportul... Ei bine, ai făcut, nu ?

— Tţ, ţţ, vai, ce nervoşi mai sîntem, glumi el. Încă puţin şi începem să plîngem. Ei băiete, scoate-ţi vata din urechi şi ascultă aici. După cum ai observat — şi mi-am dat seama cu ce satisfacţie ai observat — în ultima vreme nu m-am simţit prea bine. Mi s-a recomandat s-o iau mai uşor. Nu mai pot conduce totul. Şi în afară de asta, o firmă de mărimea noastră nu mai este ceea ce se cheamă o unitate viabilă. Asta era înainte, cînd

afurisitul de perceptor avea în mînă pîinea și cuțitul, dar acum s-a schimbat socoteala. În orice caz, vei avea într-o zi o discuție plăcută și lungă despre asta cu domnul Middridge. Îi explici, Donald, nu-i așa ?

— Cu multă plăcere, răspunse Middridge.

— Lasă nu te mai gîndi la raport, spuse Brown. Are și lucruri pozitive, chiar și în faza asta.

— Dacă facem unificarea, nu mai valorează nimic, poți să-l arunci la coș, zise Middridge.

— Nu-l descuraja prea tare pe băiat, Donald. Vreau doar să-i explic că la noi se vor petrece mari schimbări.

— Vin mutre noi, am spus. Și bineînțeles nu-mi vor fi subalterni.

— Mutrele vechi vor rămîne pe loc, spuse el pe un ton mîngîietor. Totdeauna va exista un loc pentru un om de încredere ca tine, Joe. Totdeauna va exista pentru tine un serviciu — îți promit.

Mi-am amintit că oferta lui Tiffield rămăsese în picioare ; la început ideea nu avea realitate, dar apoi începuse să prindă din ce în ce mai multă consistență. Mai tîrziu, oferta aceasta îmi va reface încrederea în mine însumi ; mai tîrziu poate mă va elibera ; acum însă știam că dădusem de fund. Nu mai puteam să rabd. M-am sculat în picioare.

— Ați terminat ?

— Cred că da, spuse el. Tu și cu domnul Middridge puteți lua cu voi raportul chiar acum.

Am pus mîna pe spătarul scaunului.

— Atunci rămîne hotărît că Hethersett se duce la Flamville ?

— Ideea a fost a lui, spuse el. Ce-i drept e drept.

Mi-am şters fruntea. Luînd mîna de pe spătarul scaunului, am simţit deodată că se învîrte podeaua cu mine ; m-am clătinat şi am pus mîna la loc, cu batista strînsă în palmă.

— Arăţi cam prost, zise el. Stai puţin pe scaun să-ţi revii.

Am tras adînc aer în piept.

— Lasă că-mi trece, am bolborosit.

— Vrei să bei ceva ? Coniac ? Whisky ? Gin ? Vodcă ? Stai jos, băiete. Trebuie să bei ceva.

Am luat mîinile de pe scaun.

— Nu-i nimic grav. Cred că am să mă duc acasă.

— Du-te, băiete. N-are rost să faci eforturi dacă nu te simţi bine.

Cum şedea după masa mare de lemn de nuc, cu faţa schimonosită într-o expresie de îngrijorare care nu i se potrivea de loc, Brown era întruchiparea tatălui, a tatălui bun, ideal. I-am întors spatele şi m-am îndreptat încet spre uşă. Cînd să pun mîna pe clanţă, m-a strigat pe nume. Am întors capul.

— Ai muncit, Joe, a murmurat el. Ai muncit mult, băiete.

CAPITOLUL XXI

— I-am răsucit mîna pînă cînd a urlat, spuse Hethersett.

— Mi-ai spus. Am privit mohorît la scrisoarea de pe mapa mea de intrări. N-ai vrea să răsuceşti

mîna vreunuia din ăștia cu mașinile de calculat cu claviatură? I-am întins scrisoarea. Observă tonul, am spus. Un adevărat șoc. Vrem mașinile nu anul viitor, nici peste doi ani, ci acum. Nu te mai obosi să te uiți la celelalte scrisori, toate-s la fel.

Lăsă scrisoarea să-i cadă în mapă.

— Așa merg lucrurile, zise. După lovitura spectaculoasă, urmează o corvoadă grea și plicticoasă. Mă bătu pe umăr. Ceea ce am făcut eu a fost ușor, Joe. Tu trebuie să continui, tu ești acela care trebuie să ai grijă de amănunte. În Anglia, afacerile se bazează pe spinările late ale unor oameni ca tine.

— Drăguț din partea ta, am spus. Dar asta n-o să-i facă să livreze mai repede mașinile cu claviatură.

— Angajează mai mulți funcționari, Middridge o să se bucure. Și el are spinarea lată. Solid tip Middridge ăsta.

— Parcă ați spus că ați vrea să-l vedeți azi după-amiază? întrebă Hilda.

— Da, dragă, am spus. Și așa am să și fac. Muncește, Joe! Ieși fluierînd.

— Naiba să-l ia, am spus. E a șaptea oară că-mi amintește ce deștept a fost în afacerea Flamville. Dacă o mai face o dată, jur pe Dumnezeu că-i dau cu ceva în cap.

— Are un cordon de judo, spuse Hilda. Nu-mi mai amintesc ce culoare.

— Toți cei pe care vreau să-i bat, au cordoane de judo. Sau dacă nu, sînt experți în arme de calibru mic sau campioni de box. Dar de ce ți-a

spus asta? Se teme de tine? Vrea să arate că își vinde scump onoarea?

Ea chicoti.

— Cred că vrea să spună că rezistența e fără speranță. Scoase foaia de hîrtie din mașina de scris. Iată lista pe care mi-ați cerut-o.

— Pune-o peste maldărul din dreapta, am spus.

— Domnul Middridge a zis că ar vrea o rezoluție chiar azi.

— Nu pot să-i dau o rezoluție pînă mîine. Și în plus, e ocupat cu Superman, nu-i așa?

— N-o să vă ia prea mult timp. Uitați-vă puțin pe listă. Și-apoi o să aveți destul timp să vorbiți cu Varney.

— Ce legătură are Varney cu asta?

— Poate fi o chestiune personală ca oricare alta. Sau ceva cu care merită să-ți bați capul cît de cît.

Am luat lista: informațiile pe care le cuprindea păreau absolut esențiale la suprafață, dar nu fuseseră de fapt folosite niciodată. Uneori aveam impresia că în timp ce eu respingeam o lucrare inutilă, Middridge visa la alte două.

— Pe masa dumneavoastră e o harababură îngrozitoare, spuse Hilda.

— E sistemul meu: lucrările de azi în stînga, cele de ieri în mijloc, listele lui Middridge în dreapta.

În mod normal eram mîndru că-mi țineam masa curată; dar de vreo trei săptămîni se îngrămădiseră atîtea lucrări, încît era imposibil să le fac față, chiar cînd luam în fiecare seară acasă o servietă plină. Era ora patru și jumătate și cu-

rînd trebuia să mă întîlnesc cu Middridge ; nu-mi rămînea timp nici măcar să încep să mă ocup de hîrtiile din mijlocul mesei. Şi astfel, a doua zi, care nu va fi mai puţin ocupată decît ziua de azi, voi fi cu încă o zi în urmă în această corvoadă grea şi plicticoasă...

— V-aţi asumat prea multe lucrări, spuse Hilda. Majoritatea hîrţoagelor astea nu cad de loc în răspunderea dumneavoastră.

— Ştiu foarte bine, am răspuns. Asta-nseamnă să ai „spinarea lată".

Ridică din umeri.

— Asta e şi ceea ce vă handicapează. Mîine vă mai duceţi la Leeds ? întrebă.

— Nu prea am de ales, am răspuns.

Rostind cuvintele, mi-am dat seama că nu ăsta era adevărul : adevărul era că în cele trei săptămîni de cînd plecase Norah din Warley, mă narcotizam dinadins muncind. Aveam pe masă o grămadă de lucrări şi, după vizita la Leeds, aceste hîrţoage aveau să sporească. Aşa uitam de Norah fără să vreau, aşa eram forţat să recunosc imposibilitatea de a mă însura cu ea, şi chiar de a o mai vedea vreodată.

Hilda mă privi curioasă.

— E o frază pe care o folosiţi des în ultima vreme, spuse ea.

— Am renunţat să mai determin desfăşurarea lucrurilor, am spus. Le las să-şi urmeze cursul lor.

M-am îndreptat spre ea şi i-am pus mîna pe braţ. Soarele apunea ; în semiîntunericul din încăpere obrazul ei îşi pierduse ceva din rotunjime, devenind mai trist, mai matur. Braţul îi era gol ; am mîngîiat-o uşor.

— Acum las lucrurile să treacă peste mine, am spus.

Am auzit paşi pe coridor ; am luat mîna de pe braţul ei şi m-am dus să aprind lumina. O clipă îşi strînse ochii din pricina luminii, cu obrazul schimonosit ca şi cînd s-ar fi trezit brusc din somn. Am aprins două ţigări şi i-am dat una.

— Iartă-mă, am spus. M-am uitat încă o dată pe lista lui Middridge. Anunţă-l pe Varney să vină, da ?

„Totul s-a terminat, mă gîndeam cu o desperare crescîndă, totul s-a terminat." M-am sculat în picioare.

— Nu-l mai chema pe domnul Varney, Hilda. Şi contramandează întîlnirea cu domnul Middridge. Mă duc acasă. Mi-am îmbrăcat haina de ploaie.

— Ce să le spun ?

— Ce vrei. Spune-le că sînt beat. Sau bolnav. Am deschis uşa. Mă apucă de mînă.

— Ce s-a întîmplat, Joe ?

— Nimic, am spus. Mă duc devreme acasă, asta-i tot.

— Mîine vii ?

— Da, am spus. Şi poimîine, şi răspoimîine. Îmi lăsă mîna.

Trecînd însă prin pădurea Warley, mi-am dat seama că nu voiam să mă duc acasă. Am tras maşina într-un mic luminiş pe marginea drumului şi am oprit motorul.

Am stat în luminiş vreo jumătate de oră. Era linişte, numai copacii foşneau, şi liniştea aceea nu avea nimic deosebit faţă de liniştea care dom-

nea de obicei acolo ; nu era însă ce-mi trebuia mie. Luna nu apăruse şi în depărtare vedeam licărind luminile oraşului : priveam în jur şi nu mai simţeam nici o plăcere. Totul se terminase, totul se sfîrşise. Norah nu însemnase o viaţă nouă, ci un ultim elan. Îi voi răspunde la scrisori ; aş putea chiar să-i smulg o întîlnire la Leddersford ori la Londra ; dar n-am să mă însor niciodată cu ea, după cum niciodată nu voi intra la „Tiffield's Products". Totul era hotărît acum. Warleyul mă ţinea, Brown mă ţinea, Barbara mă ţinea.

Zece ani la rînd voisem să mă opresc pe această bucăţică de şosea ; zece ani la rînd trecusem pe lîngă ea, aşteptînd clipa în care aveam să simt cel mai mult nevoia de ceea ce puteam găsi aici. Şi acum oprisem maşina şi totul era la fel : deschisesem cutia cu rezerve pentru cazuri de urgenţă şi cutia era goală.

CAPITOLUL XXII

— Nu mi-ai spus că ai plecat devreme de la serviciu marţea trecută, spuse Susan.

— Nu ? Am căscat şi m-am aşezat mai comod pe canapea. Credeam că n-are nici o importanţă.

— Poate că pentru mine are...

Îmi adresă un zîmbet rece, mohorît.

— Apropo, eşti sigur că ai destule perne sub cap ? Vrei să-ţi mai aduc o cuvertură ?

M-am aşezat.

— Pentru Dumnezeu, lasă-mă să stau culcat pe canapea un minut. Nu vezi ce obosit sînt ?

— Nu numai obosit, spuse ea. Mai rău decît obosit. Eşti scîrbit, nu-i aşa, Joe? Viaţa ta nu mai are nici un sens, nu, Joe?

M-am ridicat în picioare.

— Unde dracu vrei s-ajungi?

— În seara asta nu eşti prea ager la minte. Mai bine te-ai întinde din nou. De ce te-ai ridicat?

Îşi aprinse altă ţigară de la mucul celeilalte.

— Întinde-te, Joe; eşti atît de încîntător — salonul îţi simţea lipsa.

— Plec, am spus. Nu ştiu de ce naiba eşti atît de nesuferită — nu-mi pasă. Dar nu mai rabd, să ştii, m-am săturat!

— Cred că eşti obosit. Dar nu într-atît de obosit ca să nu te duci la blestemata aia de şedinţă, nu? Nu puteai s-o amîni ca să stai cu soţia ta, nu-i aşa?

M-am aşezat.

— Susan, te rog, termină. N-am chef să mă cert cu tine. Fără să vreau, ridicasem glasul. Ei, drăcia dracului, eşti idioată? Nu vezi că nu vreau să mă cert cu tine?

— Sst, trezeşti copilul, făcu ea. Parcă mult îţi pasă ţie de copil! Pe buze îi apăru iar zîmbetul acela rece. Îţi face şi ea alţi copii, nu?

— Care *ea*?

— Recunoaşte, Norah!

Deschizînd poşeta, îmi întinse o scrisoare.

— Nu prea ai grijă de lucrurile tale, spuse ea.

Am îndesat în buzunar scrisoarea; o clipă mi-a venit să intru în pămînt de ruşine.

— Ce sînt eu de vină de ce scrie ea acolo, am murmurat.

— Înţeleg. Îşi turnă un pahar de coniac. Vrei să zici că e ceva raţional ? Nu te-ai culcat cu ea ? Nu i-ai promis că te căsătoreşti cu ea ?

— N-am făcut nimic mai rău decît ai făcut tu. Te aşteptai să nu mă răzbun ? Şi la urma urmelor, cum dracu ai pus mîna pe scrisoare ?!

— A trimis-o secretara ta cînd erai plecat la Manchester. N-o certa pe biata fată. Scria pe ea *Personal* şi *Urgent*.

— N-ar fi trebuit s-o deschizi, am spus. E urît din partea ta.

Se uită la mine chiorîş.

— Dumnezeule, am ajus să te aud spunînd şi asta. Nu cumva devenim gentlemeni ? Continuă, Joe. Zi, ce nu se mai cuvine să fac...

— Las codul manierelor elegante pe seama fostului tău amant, am spus. Dacă se poate spune *fostul amant*...

Dădu pe gît ultima picătură de coniac.

— Totul s-a terminat. Chiar dacă mă crezi sau nu. În orice caz, el e la spital acum.

— Bine. Sper că are cancer.

— Aşa mai merge. Asta ţi se potriveşte mai bine. Din cîte spune Sybil, s-ar putea să aibă cancer. Dar el rămîne un gentleman. Şi de asta îl urăşti, numai pentru asta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, scuteşte-mă de analizele tale psihologice hiper-subtile. Ce-ai de gînd să faci ?

— Nu-ţi propun nimic. Pentru că ştiu că n-o să te însori cu ea. N-ai curaj, Joe. Nu o să dai tu cu piciorul unui post bun, şi tuturor lucrurilor ăstora — făcu un gest larg — ca să trăieşti cu

Norah Hauxley. Ai face-o, dacă ai iubi-o. Dar tu n-ai iubit niciodată pe nimeni, în afară de tine. Înainte credeam că ai iubit-o pe Alice Aisgill. Eram chiar geloasă pe ea. Dar acum nu mai sînt, îmi pare rău de ea...

— Atunci de ce vrei să mai stăm împreună?

— N-am spus că vreau. Dar poate că nu vreau să divorţez de tine. Sau dacă vreau, am să aleg eu momentul. Poate că oi fi avînd şi eu mîndria mea. Poate că nu vreau ca vaca aia mare şi grasă — Norah Hauxley — să-mi ia bărbatul! E nostim cum se repetă istoria? Totdeauna ţi-au plăcut vacile grase, genul matern, nu?

Avea ochii înlăcrimaţi. M-am apropiat de ea. Se dădu la o parte.

— Mă simt bine, spuse ea. Tu du-te la şedinţă. Nu uita să te duci pe la club să iei ultimele instrucţiuni de la tata. Apropo, i-ai spus că Tiffield îţi oferă o slujbă?

Am privit-o uimit. Ştiam ce furioasă era, îi cunoşteam istericalele şi cît de rănită se simţea în orgoliul ei şi ce învinuiri sălbatice îmi aducea, ca să mă rănească şi pe mine; dar niciodată nu o văzusem păstrînd atîta timp tonul acela de superioritate amuzată, calmă şi glacială. Pentru prima dată îmi amintea că mă însurasem cu fata unui om bogat — şi dîndu-mi seama de asta, am simţit pentru ea un fel de respect.

— Nu, am răspuns. Nu ştiu dacă am să accept slujba.

— N-ai s-o accepţi, spuse ea. Tot aşa cum n-ai să te căsătoreşti cu Norah Hauxley. Dar nu m-am aşteptat că n-ai să-i spui tatei asta...

— De ce i-aş fi spus? Nici el nu-mi spune totul.

— Sigur că nu. Nu ţi-a suflat nimic despre unificare, nu?

Am trîntit pe masă paharul; cîţiva stropi de whisky se vărsară în jur.

— Taci din gură!

— Chiar dacă nu-ţi convine, tot se face. Se trînti pe canapea. Cred că am să petrec o seară de lenevie, spuse ea. Mă privi cu răceală. Ce mai aştepţi?

Cînd am intrat în barul clubului conservator, l-am văzut pe Brown stînd la o masă lîngă fereastră.

— Salve, băiete, mă întîmpină el. Arăţi cam abătut. Te-ai certat cu Susan?

— Am avut un mic diferend, am mormăit.

Rîse.

— Aşteaptă tu să împlineşti treizeci de ani de căsnicie şi o să vezi, n-o să-ţi mai pese de nimic. Bei ceva?

— Nu, mulţumesc.

— Prostii. Dacă eu nu mai pot să beau, nu înseamnă că voi, tinerii, trebuie să vă abţineţi. Îmi comandă un whisky dublu. Bea-l, spuse el, cînd sosi băutura. O să te mai învioreze puţin. Îşi frecă mîinile. Bea-l pentru mine, adăugă. Astă-seară am să mă distrez numai, uitîndu-mă la mutra lui Hewley, zău că da.

George Aisgill apăru cu Arthur Wincastle, un om mărunt, timid care conducea nişte postăvării. Postăvarii, ca şi cînd ar fi vrut să demonstreze că nu-şi folosesc produsele, păreau să tindă spre

tipul de masculinitate cărnoasă şi cu mustăţi; Arthur era o excepţie care întărea regula.

— Scuzaţi-mă că vă deranjez, spuse George.

— Am terminat, zise Brown. Dar ce-i cu Arthur? Parcă s-ar fi p... în pantaloni...

George se aşeză:

— Are necazuri cu problema aceea a cumpărării obligatorii a localului Palace.

— Eu eram plecat, adăugă Arthur.

Brown rîse.

— Te cred, te cred. Şi... miroşi o chestie bănoasă? Dumneata niciodată nu stai în Warley în perioada asta. Dar, oricum, ce s-a întîmplat?

Arthur se foi pe scaun neliniştit.

— Eu nu cred că e drept, începu el. Asta face parte chiar din programul nostru de pe anul în curs. Ne-am dat cuvîntul.

Brown ridică o mînă.

— Un moment, Arthur. Bazinele sînt o parte din programul nostru. Am căzut de acord că sînt necesare. Şi bazinele se vor face de îndată ce va fi posibil. Dar cine a vorbit de Palace?

— Comitetul sănătăţii a fost de acord.

— Putem să ne răzgîndim, nu? Am putea găsi un loc şi mai bun decît Palace, cu siguranţă.

— Vrei să zici că toate argumentele aduse pentru cumpărarea obligatorie a Palace-ului au fost vorbe goale?

Brown oftă.

— Eşti un drac împieliţat, Arthur. De ce nu-l asculţi pe preşedinte care vrea să procedeze cum e mai bine pentru toţi cei în cauză? De ce dracu ţii întotdeauna morţiş să ştii toate amănuntele blestematelor ălora de probleme trecute pe ordinea de zi?

— E de datoria mea, răspunse Arthur. N-am să votez orbeşte.

— Foarte bine, spuse Brown. Am să-ţi explic. Dar să nu te apuce damblaua cînd s-o face propunerea. George se abţine pentru că a declarat că are o participaţie, şi fiecare vot contează.

Scoase iarăşi un oftat.

— De ce nu eşti şi tu la fel ca ceilalţi ? De ce nu eşti iute, ca Joe ? Mă bătu pe spate. Joe nu clatină barca, nu-i aşa, Joe ?

— Dacă aş clătina-o s-ar putea să ne scufundăm, am zis.

— Da, aşa, ne-am scufunda, întări Brown. Dar tu, Joe, nu faci una ca asta. Tu socoţi că hotărîrile partidului nostru sînt întotdeauna juste. Altfel de ce ai mai fi în partid ?

Iar mă bătu pe spate ; gestul era ca mîngîierea unui cîine ascultător. Începu să-i explice lui Arthur de ce se hotărîse în cele din urmă să nu se ceară un ordin de cumpărare obligatorie ; nu mă oboseam să ascult ; ştiam totul despre blocul de apartamente luxoase care urma să fie construit pe terenul Palace-ului. Ştiam şi diferenţa dintre suma pe care Amborough ar fi primit-o pentru teren, din partea consiliului, şi suma pe care o va primi din partea companiei ce urma să construiască blocul.

Părerea mea despre etica acestei chestiuni era străină de subiect ; eu eram un om de încredere care nu clătina barca — nici n-aş fi avut curajul s-o fac, niciodată n-avusesem îndrăzneala să fac ce dorisem : mă vîndusem primului licitant, şi n-aveam să fiu nicicînd mai mult decît un om de încredere care ascultă ordinele fără a crîcni. O trădasem pe Alice, o trădasem pe Norah : mi se

dăduseră două posibilităţi de libertate, dar n-avusesem curajul să le urmez calea. Uram clubul, uram lumea asta a verdelui şi a galbenului, dar aveam să trăiesc în ea pînă la moarte.

M-am gîndit la ziua cînd o cunoscusem pe Norah. Era întuneric şi vînt; purta un fulgarin alb şi o eşarfă albastră; stătuse o clipă în afara clădirii în care mă aflam, apoi plecase. Plecase. Eu urcasem treptele clubului, trecusem prin hol, călcînd pe pardoseala de mozaic, pe urmă intrasem în camera asta. Totul se terminase, de ce mă chinuiam singur?

George Aisgill mă privi tăios.

— Nu eşti prea vorbăreţ, Joe.

— Vorbeşte socrul meu pentru amîndoi, am răspuns.

Pufni în rîs.

— Ştii, îmi pare rău de Hewley.

— Lui nu, am spus făcînd un semn cu capul spre Brown.

George se aplecă spre mine şi murmură:

— E un tartor bătrînul! Face totdeauna ce vrea.

— Da, cel puţin pînă acum.

— Sper că Hewley are să se încline în faţa inevitabilului. N-am chef să-mi ţină aici una din predicile lui interminabile. Se uită pe geam. Frumoasă seară! şopti. Luna luminează ca ziua.

— E frig, am spus.

— Nu ştiu de ce stăm aici. Vrei să-ţi spun ce-aş fi vrut să fac astă-seară? M-aş fi plimbat ceasuri întregi pe lumina lunii. N-am mai făcut asta de nu ştiu cîţi ani.

— Şi de ce nu te-ai plimbat?

— Mai întrebi ? Nu facem întotdeauna ce ne place.

— Chiar nu putem ?

Deodată, văzînd expresia lui visătoare în timp ce se uita pe fereastră, mi-au căzut şi mie ochii pe panglica albă a şoselei care şerpuia urcînd spre dealuri.

În acel moment am înţeles ce aveam de făcut. Şi mi s-a părut că dintotdeauna înţelesesem. Nu mai aveam de ce să mă tem.

George îşi luă ochii de la fereastră.

— Trebuie să plecăm, spuse.

Faţa lui îşi recăpătase expresia normală de răceală puţin amuzată.

— Cred că socru-tău l-a dăscălit destul pe Arthur, spuse el. Probabil că nu-i nevoie să te mai dăscălesc şi eu pe tine, nu-i aşa, Joe ?

— Fii pe pace, am spus. Am chibzuit totul.

Cînd m-am întors de la primărie, Susan citea o carte. N-a ridicat capul cînd am intrat ; cum şedea cu faţa ascunsă după coperţi a făcut un mic zgomot, ca să-mi dea de înţeles că mă văzuse.

O singură veieuză lumina odaia ; un moment, lumina ei slabă păru mai curînd că o îmbătrîneşte. Cea care şedea acolo şi citea o carte putea tot atît de bine să fie şi soacră-mea. O clipă am fost tentat să-i smulg cartea din mînă. Calmul ei exagerat mă scotea din fire ; cunoşteam sentimentul de neclintită superioritate pe care se întemeia această prefăcută indiferenţă.

M-am aşezat. Purtarea pe care o avusesem la consiliu în seara aceea fusese determinată pur şi simplu de dorinţa de a-i face în ciudă socrului

meu. Amintirea mutrei lui, după ce văzuse că votasem împotrivă, avea să-mi fie întotdeauna preţioasă, deşi nu putea să schimbe nimic. Apoi mi-am adus aminte cum se îngălbenise la faţă ; îl sfidasem pe calea cea mai publică, îmi bătusem joc de el nu numai în faţa prietenilor, dar şi a duşmanilor săi.

N-avea să mi-o ierte niciodată. N-avea să mi-o ierte niciodată, şi tocmai asta voiam. Deschisesem larg poarta închisorii ; omul de încredere, încornoratul milog şi iertător, se eliberase. Curînd aveam să şterg de pe chipul lui Susan aerul acela de superioritate. Dar nu era nici o grabă ; nu trebuia să vorbesc înainte de a deschide ea gura. Mi-am descheiat gulerul cămăşii şi m-am lăsat pe spate în fotoliu. Abia atunci a ridicat ochii de pe carte.

— Pari foarte satisfăcut, spuse. Îmi dai să beau ceva ? Un coniac cu sifon, slab.

— Desigur, dragă. M-am ridicat. Cred că am să-mi iau şi eu unul.

Cînd luă paharul de la mine mă privi bănuitoare.

— N-ai băut, nu ?

— Doar ştii unde-am fost.

— Trebuie să ştiu. E a doua casă a ta, nu-i aşa ?

M-am înapoiat la scaunul meu.

— Nu mai este, am spus.

— Să nu-mi spui că ţi-ai dat demisia.

Am aprobat din cap. Zîmbi.

— Joe, dar e minunat. Nu-mi vine să cred.

— E adevărat, am spus.

Veni la mine şi mă sărută.

— Acum ţi-ai venit în fire, spuse ea.

— Poţi s-o iei şi-aşa dacă vrei, am spus.

— Şi încurcătura aia urîtă cu Norah Hauxley — s-a terminat, ţi-a trecut ? Rîse. Ah, Joe, să nu crezi că-ţi fac reproşuri, ştiu ce trebuie să mai simţi după întîmplarea cu Mark — dar femeia asta, sincer vorbind, nu face de tine. Ai vrut să te răzbuni, ei acum gata, te-ai răzbunat. Mi se aşeză în braţe. Admite, Joe, că te terorizează. Sînt sigură că te terorizează. Are ceva tiranic, o să te vîre sub papuc. Are prea multă personalitate, e prea copleşitoare. Mult mai bine te simţi cu nevestica ta nesuferită. Îmi luă mîna şi o puse pe genunchiul ei. Joe, vreau...

Mi-am tras brusc mîna.

— Ridică-te, am spus. Mi-am dat demisia din consiliu pentru că părăsesc oraşul. Da. Şi pe tine. M-am săturat pînă în gît, nu mai rabd. Măcar o dată să fac şi eu ce vreau. Am să mă însor cu Norah. Am să fac copii cu ea. Am să uit că am fost însurat cu tine sau că am lucrat vreodată pentru taică-tău. Ai spus că n-am curaj. Ai crezut că mă duci de nas. Că mă joci pe degete. Nu-i aşa ? Nu-i aşa ?

Se aşeză jos, greoaie.

— Asta-i tot ? şopti ea.

Nu mai avea pic de sînge în obraji.

— În seara asta am să dorm în odaia lui Harry, am spus. Pe urmă găsesc eu un loc unde să stau pînă plec la Londra. Nu vreau să stau în casa asta mai mult decît e nevoie.

Aş mai fi spus ceva despre resentimentul meu că nu este casa mea, dar acum cînd venise clipa triumfului, nu mai aveam înainte un duşman : părea prea mică, prea bolnavă, prea rănită.

— Şi cu copiii ce ne facem ? întrebă ea.

— Nu pot să fac mai mult pentru copii. Nu pot să mă mai prefac de dragul lor. Nu mai pot. Pînă la urmă, vor suferi. Nici tu nu vei putea să le ascunzi adevăratele tale simţăminte.

— Pînă acum am făcut-o.

— Dar cînd Barbara o să crească, ai să mai poţi ? Eu am să pot ? Nu. Să nu ne mai amăgim. Mai bine s-o rupem definitiv.

— De ce definitiv ? spuse ea. Cîte minciuni va trebui să-i spun Barbarei ? Dar lui Harry ?

— Lui Harry n-o să-i pese prea mult, am spus. Cît mă vede el pe mine şi-aşa !

Pe obraji îi apăruseră două pete urîte. Trase adînc aer în piept.

— Bine, în ce-l priveşte pe Harry. Dar cum rămîne cu favorita ta ? Cum rămîne cu cea pe care o iubeşti cel mai mult ? Cum rămîne cu Barbara ?

Am întors ochii în altă parte. Pe faţa ei apăruse o expresie înspăimîntătoare. Triumfa acum, chipul i se schimonosise de efort, ca al unui alergător la sosire.

— Am să vin s-o văd, am spus. Şi pe Harry.

— Şi crezi că asta n-ar putea să-i neliniştească ?

— Dumnezeule, sînt doar copiii mei. Fii rezonabilă, Susan. E natural să vreau să-i văd.

— A, eşti chiar atît de sigur ? Foarte, foarte sigur ? N-ar fi mai bine s-o rupem definitiv ?

— Sigur c-am să-i văd, am spus. Nu poţi să mă împiedici.

— Niciodată n-aş face una ca asta. Îţi cer doar să te gîndeşti foarte bine.

— Nu e nevoie.

— Foarte bine atunci. Te întreb pentru ultima dată : vrei o ruptură definitivă, sau vrei să vizitezi copiii ?

Mi-am umplut din nou paharul.

— Nu poţi să mă opreşti să-i văd.

— Poţi să te mai gîndeşti la noapte, spuse ea. Nu e nevoie să-mi dai răspunsul acum.

— Am să vin să-i văd. E hotărîrea mea definitivă.

Îşi muşcă buza de jos.

— Tu faci întotdeauna ce vrei, spuse ea. Nu-i aşa ?

— Acum, da.

— Ai să mă părăseşti şi eventual o să şi divorţăm. Cred că numărul vizitelor va fi stabilit de judecător. La tribunal, nu ? Dar tu ai să scrii, şi sînt sigură că o să putem aranja ceva între timp. În timpul anului nu va fi greu. Şcoala e chiar în apropiere de Londra.

— Şi am s-o pot vedea pe Barbara din două în două săptămîni. Pot să vin şi s-o iau la plimbare. Nici nu e nevoie să te văd pe tine. Vreau să spun că poate să stea cineva cu ea şi tu ai putea pleca înainte de venirea mea. M-am oprit. Nu mă privi aşa. Mă gîndesc doar la sentimentele tale.

— Nu-ţi bate capul cu asta, Joe. Văd că ai analizat lucrurile cu mare grijă. Probabil că ai discutat şi cu Norah. Ea nu e genul de om care să lase ceva în voia soartei. Totuşi mai e încă ceva : ai să vrei să-l vezi numai pe Harry.

Petele din obraji îi dispăruseră, iar glasul nu-i mai tremura ; ajunsese la sosire şi încetinea cursa ca să pozeze în faţa aparatelor şi să primească felicitări.

— Ce vrei să zici ? Ce vrei să zici ?
— Că n-ai să vrei să-ţi vezi decît copilul tău.
— Eşti nebună, am bîiguit. Eşti nebună.
— A, nu. Tu nu eşti tatăl Barbarei. Sînt absolut sigură. Începu să rîdă isteric, ţinîndu-se cu mîinile de piept, de parcă i-ar fi fost frig. Am apucat-o de umăr.
— Tîrfă, am spus. Lepădătură...
Continuă să rîdă.
— Dacă mă omori, n-ai să te poţi căsători cu Norah.
I-am dat drumul.
— Nu meriţi să te omor, am spus. M-am îndreptat spre uşă.
— Nu vrei să ştii cine a fost, Joe ? Se ţinea iarăşi cu mîinile de piept : trăsăturile i se adunaseră în jurul gurii.
— Ce să te mai întreb, am strigat. Ţi-oi fi făcut de cap destul în ăşti patru ani, nu ? Privind-o alături de scandalagiii cu feţe de budincă... Privind-o alături de surorile ei...
— N-a fost de loc aşa, spuse ea plictisită. A început din nou acum în mai. Şi numai din cauza ta. Am încercat, am încercat cu adevărat să te iubesc. Se opri. Nu, n-am încercat. N-a trebuit să încerc. Pentru că te iubeam. Am încercat să te fac pe tine să mă iubeşti. Dar tu n-ai putut, pentru că aşa eşti tu. Se încruntă. E ca şi cum i-ai explica unui orb culorile.
— Foarte bine, am spus. Ai încercat să nu fii cocotă. Patru ani. De fapt aproape cinci. E mult timp — ai fost cam prea mult timp fidelă soţului tău, nu-i aşa ? şi la prima ocazie te-ai întors la Mark. Normal, nu ? Aproape cinci ani.

Apoi mi-am amintit ceva. Un moment n-am putut să articulez un cuvînt.

— Cățea, am rostit cu vocea răgușită. Ești o tîrfă mai mare decît credeam. Nu-i Mark. Spune-mi adevărul ! Cine e ? Cine e ?

— Ai înnebunit, murmură ea. De ce n-ar fi Mark ?

— El a venit în Warley abia cu trei ani în urmă.

— Nu-ți aduci aminte că le-am făcut o vizită cu un an înainte de nașterea Barbarei, nu-ți amintești ? Cînd m-am dus să stau la mătușa Cora la Hampstead ? Nu-ți aduci aminte de cearta pe care am avut-o înainte de a pleca ? Și de lucrurile drăguțe pe care mi le-ai spus ?

— Acum totul s-a terminat, am șoptit.

— Da, așa-i. Sau așa ar fi fost, dacă nu erai tu. El nu știe nimic...

— Pun pariu că i-a mers ușor. Pariez că n-a trebuit decît să-ți facă un semn ca să-i cedezi. Ori nici atît. Te-a mirosit ca un cîine o cățea.

Am devenit mai explicit, dar expresia ei era de un haz distant.

— Curios, spuse ea. Vorbești de Mark de parcă l-aș fi întîlnit prima dată acum cinci ani. Dar eu îl cunosc de cincisprezece ani. Tu nu-ți amintești nimic de mine, nu-i așa ? Sînt doar un obiect, un lucru — nici nu știu să gîndesc, nici nu am mintea mea... Să-ți spun ce a făcut acest obiect ? Respira greu. Să-ți spun ce-a făcut obiectul cînd i-au fost rănite sentimentele ? De cîte ori și unde ?

Am simțit pe obraz o lovitură, apoi încă una ; am privit mîna care mă lovise și era a mea. Mă auzeam punînd întrebări ; auzeam răspunsurile,

dar nici nu era nevoie să ascult răspunsurile. Le-aş fi ştiut cu mult înainte, dacă îngîmfarea şi prostia mea nu mi-ar fi tocit instinctele. M-am lovit din nou, de astă dată nu aşa de tare ; violenţa primelor două lovituri mă făcuse să-mi fie puţin rău.

— Destul ! am spus. Acum ştiu ce-mi rămîne de făcut.

Pentru prima dată arăta cu adevărat înfricoşată.

— Joe, n-am vrut să-ţi spun chiar toate astea. Se duse spre telefon. Ţi-am spus că sînt obosită. Ţi-am spus să mă laşi singură.

— Lasă telefonul în pace, am strigat. Nu meriţi să se omoare cineva din cauza ta.

— Tu eşti de vină. N-ai înţeles niciodată. N-ai vrut niciodată să mă înţelegi.

Dintr-o dată, împotriva voinţei mele, mi-am dat seama că o doream ; şi privind în ochii ei, dilataţi ca de droguri, am ştiut că şi ea mă dorea împotriva voinţei ei. Dar asta era o excitare de vizionar, nu-mi răscolea măruntaiele. Am plecat fără să mai adaug vreun cuvînt şi m-am dus sus să împachetez.

Cînd m-am întors în salon, l-am văzut pe Brown stînd în faţa radiatorului. Se uită la valiza mea.

— Ce dracu mai e şi asta ?

— Tată, Joe mă părăseşte, îl anunţă Susan.

— Cine e femeia ?

— Norah Hauxley. Pleacă cu ea la Londra.

— Mi s-a părut mie că iar a început cu poveştile lui vechi. Scoase pachetul cu ţigări de foi, ezită, apoi scoase portţigaretul din piele. Atunci mîine n-o să mai fim onoraţi cu prezenţa lui la lucru. Rupse vîrful unei ţigări Corona şi o aprinse ca şi cum ar fi oficiat un ritual.

— Dacă vrei, am să lucrez perioada de preaviz, am spus.

— Putem să ne descurcăm şi fără tine. Părerea mea însă e că nu poţi pleca prea repede. Suflă un rotocol de fum.

În bar era o cutie neîncepută cu ţigări Capstan ; am pus-o în geamantan.

— Ia tot ce doreşti, spuse el. De ce nu iei cu tine şi nişte băuturi.

— Sînt ţigările şi băuturile mele.

— Eşti foarte plin de persoana dumitale... Bine, nu te mai reţin. Poţi să-ţi trimiţi prin poştă demisia. Îşi strînse pumnul. Ţi-ai bătut joc de mine, ticălosule !

— Am şi eu ideile mele, am spus. Nu mă poţi obliga să demisionez. Votez cum îmi place şi nu poţi să-mi faci absolut nimic.

Mi-am turnat un whisky mare. Lîngă scaunul meu se afla un pahar neînceput ; văzîndu-l pe Brown cum şedea lîngă foc, cu poza lui de stăpîn, mi s-a părut absolut necesar să-mi afirm proprietatea conţinutului barului şi să-i arăt că nu-i ofeream nici o ospitalitate.

— Sîntem foarte inteligenţi, nu ? Faţa i se întuneca. Şi eşti drăguţ să-mi spui cum ai să-ţi cîştigi de aici înainte pîinea ?

— Mi-a oferit Tiffield o slujbă. N-ai ştiut de asta, nu ?

— M-am gîndit eu că babalîcul urmăreşte ceva, mormăi Brown. Dar şi el e doar pe jumătate deştept. El nu te angajează pentru că ai fi un tînăr atît de strălucit, ştii bine. El te angajează pentru că se gîndeşte că eşti băiatul meu cu ochi albaştri şi o să mi se rupă inima văzînd că pleci.

Nu, nu-i cine ştie ce de capul tău, Joe. In fond ai rămas tot conţopistul de la primărie — n-ai să ajungi niciodată mai departe...

— Taci. La uzină sînt silit să te ascult, dar al dracului să fiu dacă am s-o fac, aici, în casa mea.

— Nu-i casa ta. În privinţa asta m-am asigurat. Aici eşti chiriaş, crai de mahala, şi te anunţ că am rupt contractul.

M-am întors spre Susan.

— Lasă-l să aiureze, am spus. Acum plec. Spune-i te rog Barbarei c-am plecat... să cîştig bani. Da ?

— Ajungi exact la trenul de zece treizeci, mîrîi Brown.

— Mă duc cu maşina.

— A, nu ! Maşina e a firmei, nu uita. Întinse mîna. Cheile !

Le-am azvîrlit pe podea.

— Poftim, am făcut. Apleacă-te şi scurmă cu rîtul ca porcul după ele. Susan, îmi împrumuţi maşina ta ?

Ea îşi luă geanta.

— Nu, o opri Brown. Eu ţi-am dat maşina. Nu-i a lui.

Susan îmi întinse cheile maşinii Morris.

— Dacă mi-ai făcut-o cadou, înseamnă că e a mea. Pot s-o împrumut cui vreau. Joe, nu-i nevoie să pleci în seara asta. Stai aici, aşteaptă pînă te calmezi. Drumul e lung...

— Trebuie să plec, am repetat. Ştii de ce.

Mă privi rugător.

— Joe, eşti obosit. Ai băut... Aşteaptă măcar pînă dimineaţa, dragă.

Brown pufni pe nări.

— Dragă ! bombăni. El o părăseşte şi ea îi zice dragă ! Lasă-l pe nemernic să crape, să-şi facă seama şi drum bun pe lumea cealaltă.

— Nu te amesteca în chestiunea asta, spuse Susan. Vreau să vorbesc cu soţul meu. De fapt, cred că ar fi mai bine să pleci.

Căscă gura, uluit.

— Să plec ? Sînt tatăl tău, e de datoria mea să am grijă de tine. Dumnezeule, nu poţi să ai singură grijă de tine.

— Ieşi afară ! zbieră. Se clătina de furie. Toată viaţa m-ai condus. M-ai tratat ca pe o marionetă ; la fel cum îl tratezi şi pe nepotu-tău. Faci pe patronul cu toată lumea. Eşti o brută, un tiran. M-am săturat să mă dădăceşti. Şi te rog, încetează să-i vorbeşti lui Joe în felul ăsta. E încă soţul meu.

— Nu pentru mult timp — mai sînt şi eu aici. Dădu s-o cuprindă cu braţul ; ea îl respinse iritată. Te-a aţîţat împotriva mea şi tu nu ştii cine îţi vrea binele. Eu te-am prevenit de la început...

— Da, m-ai prevenit, spuse ea cu o voce mai liniştită. Poate că dacă n-ai fi fost atît de pornit împotriva lui, nu m-aş fi măritat niciodată cu el.

— Lasă că am eu grijă de el. Am să-l fac eu să sufere. Tu ai o inimă prea bună, Susan, asta-i nenorocirea ta.

— Tu nu ştii nimic despre mine, tată. Şi nici despre Joe.

— Eu să nu-mi cunosc fata ? Te cunosc ca pe buzunarul meu. Şi pe el îl cunosc. Se încruntă la mine.

— Ştii de ce mă părăseşte ?

— Nu-i nevoie să-i spui, Susan, am zis.
Ea bătu din picior. Gestul acesta copilăresc era ciudat de şocant.
— M-am culcat cu Mark, rosti ea.
Faţa lui Brown păru că se micşorează ; trupul i se aplecă înainte, apoi se opri singur.
— Nu cred, îngăimă.
— E adevărat. Întreabă-l pe Joe.
Strînse pumnul.
— Tu eşti de vină ! zbieră la mine. N-ai fost un soţ bun. Numai tu eşti de vină !
— Acum cred că ar fi mai bine să pleci, spuse Susan liniştită.
— Mark ! exclamă el. Ţie întotdeauna ţi-au plăcut oamenii de nimic... Privi în cameră ca şi cum ar fi fost înconjurat de o mulţime ostilă. Nu vezi ? murmură el. Am făcut tot ce-am putut...
Ieşi împleticindu-se şi lovi cu piciorul cheile de la maşină. Cheile zornăiră lung pe parchet ; nu schiţă nici o mişcare să le ridice — părea că nici nu le observase.
— Să-ţi fac puţină cafea pentru drum, murmură Susan.
— N-am nevoie. Deodată genunchii mi se muiară. M-am aşezat şi am început să plîng. De ce ai făcut asta, Susan ? De ce ?
Îngenunche lîngă mine şi mă mîngîie pe cap cu gingăşie.
— Bietul Joe, spuse ea. Bietul Joe e obosit.
— Îmi pare rău, am spus.
Îmi luă batista din buzunarul de la piept şi-mi şterse ochii.

— Bietul Joe, repetă ea. Părerile de rău n-ajută la nimic. Mă luă de mînă. Hai cu mine cît timp fac cafeaua.

Am lăsat-o să mă tragă după ea în bucătărie. Privind-o cum scotea ceştile, cum încălzea laptele, cum umplea filtrul, nu mai simţeam nevoia să rostesc vreun cuvînt. Aveam chiar un sentiment de mulţumire : mi se întîmplase absolut tot ce putea să mi se întîmple.

După ce am băut o ceaşcă şi încă o ceaşcă de cafea, m-am uitat la ceas.

— Trebuie să plec, am spus.

Susan închise termosul.

— Joe, asta e casa ta. Poţi să rămîi peste noapte dacă vrei. De ce nu te odihneşti puţin ?

— Nu pot să mă odihnesc acum. Am luat termosul. Am să-ţi scriu.

— Telefonează-mi. Telefonează-mi cum ajungi la Londra. Promiţi ?

— Bine.

Începu să plîngă.

— Ai grijă, Joe. Te rog, ai grijă !

Am privit-o uimit ; nu mă simţisem atît de aproape de ea de cînd ne căsătoriserăm. Dar n-am făcut nici o mişcare ca s-o consolez.

CAPITOLUL XXIII

— Azi mă duc să-mi iau maşina, mă anunţă Norah.

Mi-am turnat încă o ceaşcă de ceai, gîndindu-mă că apa din Londra amestecată cu ceaiul de

Ceylon nu era o băutură prea tare, în ciuda faptului că Norah pusese în ceainic vreo două lingurițe de ceai.

— Foarte interesant, am spus. Şi te-ai hotărît ce maşină iei ?

— Ţi-am spus doar ! făcu ea nerăbdătoare.

— Mi-amintesc, am răspuns. Un Morris Minor.

— Una la fel staționează afară chiar în momentul ăsta. Şi stă acolo de două săptămîni.

— Foarte bine, dragă. Am să aranjez să fie restituită.

— E totuna, trebuie s-o duci singur. Va trebui s-o mai vezi o dată pe Susan ; fie şi numai ca să aranjezi divorțul.

— Las asta pe seama avocaților. Nu mai vreau s-o văd şi gata.

— Ai terminat cu ea definitiv — chiar definitiv ?

— Pentru mine e ca şi moartă. Moartă şi-ngropată.

— Şi dacă îți cere înapoi maşina ?

— Nu-mi pasă de maşină, dă-o dracului ! am spus cu asprime. Ţi-am spus să laşi totul pe seama mea. Am sorbit o înghițitură de ceai şi am continuat pe un ton mai calm. Îmi pare rău, Norah. Sincer îți spun, Susan nici nu se gîndeşte la maşină. Şi apoi o să se folosească de maşina mea. Sau mai bine zis de maşina firmei. Maşina asta e trecută pe statul de salarii a lui Brown, ştii bine...

— Deci e o maşină tot atît de deşteaptă pe cît e de drăguță. Şi bineînțeles Susan nu se sinchiseşte de un fleac ca ăsta — o maşină Morris Minor aproape nouă.

M-am uitat la pata neagră, rotundă, de pe masa de bucătărie. Toată mobila şi accesoriile din apartament purtau semne similare de folosire îndelungată şi de neglijenţă : partea de sus a micului frigider cu gaze era zgîriată, iar uşa de la compartimentul de gheaţă era ruptă, dopul băii n-avea lanţ, W.C.-ul funcţiona numai după a doua încercare, clanţele uşilor aveau joc ; nici unul dintre numeroşii oameni care locuiseră acolo nu se învrednicise să aibă grijă de casă, fie să facă micile reparaţii cuvenite, fie măcar să evite stricăciunile.

— Nu ştiu dacă maşina e deşteaptă ori nu, am spus. Nu face nici un fel de muncă pentru firmă.

— Obişnuita şmecherie pentru impozite, probabil. Scoase un fornăit special care acum ştiam că exprimă indignare morală. Mi-e greaţă. Ah, simt cum mi se întoarce stomacul pe dos.

În dimineaţa aceea strălucea de sănătate, avea ochii limpezi, tenul trandafiriu şi emana o curăţenie pe care cineva ar fi considerat-o imposibil de obţinut în micuţa baie rece, verde, coşcovită, aflată lîngă bucătărie şi de unde acum se auzeau gîfîielile şi hîrîiturile aparatului de încălzit apa ca şi cum aparatul ar fi fost supărat că amîndoi făceam baie zilnic.

— Nimănui nu-i place să plătească un impozit mai mare decît poate, am spus. Banii pot fi plătiţi tot atît de bine lui Susan ca şi guvernului.

Am constatat cu plăcere că Norah începea să se supere. Pînă nu mă încăierasem cu ea, evitam întotdeauna discuţiile, dar acum, contrar obiceiului meu, le provocam. Mă gîndeam cu răutate

că asta era ca şi cînd am fi avut în urma noastră cîţiva ani de căsnicie.

— Dacă oameni ca socrul tău nu s-ar sustrage atît de mult de la plata impozitelor, ceilalţi ar avea mai puţin de plătit.

Vocea ei devenea stridentă.

— Da' de unde! am spus. Ar găsi guvernul un alt mijloc ca să ne jecmănească.

— S-o lăsăm baltă, răspunse ea. În dimineaţa asta trebuie să iau două interviuri.

Mă sărută în fugă, din vîrful buzelor.

— Aşa săruţi tu? Mai bine nu poţi? am întrebat-o şi am tras-o repede pe genunchi.

— Nu, protestă ea. N-am timp. Oftă! Nu! Ah, Doamne, eşti un nesuferit — şi ţi-am spus, ţi-am spus că...

Se uită peste umărul meu spre patul din *camera anexă*, cum îi zicea proprietarul. Suspină iarăşi cu faţa radiind de o plăcere atît de mare încît avea aproape aerul unei demnităţi îngheţate; se ridică, apăsîndu-mi mîna pe locul unde se afla.

— Hai, iubeşte-mă, şopti ea, şi cînd trecurăm în *camera anexă*, folosi un cu totul alt cuvînt, zîmbind în timp ce-l repeta.

— E aşa de bine să poţi face asta cînd vrei, spunea o jumătate de oră mai tîrziu.

— Dar ce, cînd erai căsătorită, nu era tot aşa?

Îşi prinse ciorapii de jartiere.

— Nu chiar aşa. Eric le făcea pe toate la vremea lor. Într-o sîmbătă dimineaţă, la micul dejun, l-am provocat şi niciodată nu şi-a iertat că cedase. Şi nici mie că-l tentasem. Eric se temea tot timpul. Se temea să plece din Leddersford, se temea să n-avem copii înainte de a fi strîns destui

bani ca să ne facem o casă, se temea de gura vecinilor.

Îşi luă fusta de pe fotoliul de lîngă pat, apoi o lăsă iar să cadă pe jos şi îngenunche lîngă mine, lipindu-şi capul de coapsa mea.

— E mai bine la Londra, spuse ea. Toate sînt mai bune la Londra. Nicăieri n-am fost mai fericită. Suspină şi se uită prin odaie. Ştiu că aici e o mizerie groaznică, dar îmi place — îmi place pînă şi afurisitul ăla de gazometru automat cu taxă. Sîntem la Londra — asta-i important, restul nu mai contează. Cînd ies pe uşa asta dimineaţa, ştiu că păşesc în Londra. Nu ţi-am spus că pe vremea cînd eram la şcoală aveam pe peretele din dormitor o hartă a metroului ?

— Nu, nu mi-ai spus. Nici nu mi-aş fi închipuit că îţi place atît de mult Londra.

— Ţi-am spus-o de o mie de ori. Glasul ei deveni visător. Piaţa Sloane, Victoria, St.James, Westminster, Charing Cross, Temple... Joe, dacă luăm apartamentul din Hampstead, mă gîndesc să facem copii cît mai repede.

— Aşteaptă să-mi găsesc şi eu o slujbă, am spus.

— O să avem doi — nu, trei. Cu unul mai mult. Se opri. Îmi pare rău. E urît. Asta aduce ghinion.

— Nu te necăji, am spus. Poţi să faci şi patru dacă vrei. O să le dăm nume după staţiile de metrou.

Dintr-o dată îşi trase capul.

— Iubitule, nu. Nu pot să cred. Îşi îmbrăcă fusta.

— Ce nu poţi să crezi ?

Îmi aruncă halatul. Am apucat-o de încheietura mîinii.

— Întîlnirea o ai abia la unsprezece, am spus.

— Trebuie să trec pe la birou întîi. Mă ajută să-mi îmbrac halatul şi-mi legă strîns cordonul.

— Nu-ţi bate capul cu asta. Spune-le că a trebuit să-mi mai dai la despărţire un sărut.

Chicoti, apoi cînd i-am atins genunchiul, expresia aceea plină de voluptate îi apăru iarăşi pe faţă. Îmi împinse mîna şi se îndreptă spre uşă.

— Nu ! făcu ea, cu aceeaşi expresie în ochi. Nu ! Ne vedem la Poppin la prînz. Odihneşte-te, iubitule. Deschise uşa. Nu te mai gîndi la maşina lui Susan. Mi-a venit o idee. Tony pleacă la Leddersford săptămîna viitoare. N-ar putea să-i ducă el maşina ?

— Tony ?

— Da, lucrează cu mine. E ziarist, dar e un om destul de cumpătat şi demn de încredere. Familia lui locuieşte în Leddersford. N-ar fi o soluţie ?

— Cred că da, am spus indiferent. M-am apropiat de ea.

— A, nu, acum gata ! protestă. Şezi la locul tău, ţap bătrîn.

Am sărutat-o ; o clipă trupul i se lăsă moale în braţele mele, apoi se eliberă.

— Ţip ! exclamă. Vai, de-ai şti cît am întîrziat...

I-am privit obrajii care străluceau.

— Oricine poate ghici de ce ai întîrziat.

— Nu-mi pasă, răspunse. Joe, ai să ţii minte un lucru ?

— De cîte ori stau cu tine şi pleci, totdeauna îmi amintesc de cîte un lucru, am spus.

— Pot să fac şi trei copii, dacă vrei cu adevărat. Asta înseamnă cu unul mai mult decît ea, nu ?

Închise uşa. Am auzit-o alergînd prin hol.

Abia cînd m-am întors la bucătărie să-mi fac un ceai, am înregistrat ce spusese. M-am aşezat deodată pe scaun şi pachetul de ţigări Earl Grey îmi pică din mînă pe podea.

Durerea stăruia ; şi dacă nu se făcea mai ascuţită, asta nu se datora faptului că trăiam cu Norah — adevărata cauză a durerii era că în momentul acela mă simţeam singur. Am încercat să mă gîndesc la cei trei copii pe care mi i-ar fi făcut Norah ; nu le puteam desluşi obrazul, dar o clipă am avut o imagine clară a noastră într-o mare forfotă de fericire şi de larmă de voci venind dintr-o grădină întinsă. Mă gîndeam la o casă mare care întregea imaginea, o casă mare de ţară, una veche. Ca aceea din Pudney Lane, o casă în care ai fi avut loc să te mişti în voie. Amintindu-mi de casa din Pudney Lane, mi-am adus aminte de Barbara.

Dacă definiţia duşmanului este un individ care prin însăşi existenţa lui îţi provoacă durere şi umilinţă, atunci ea era duşmanul meu. Dar nu mă puteam gîndi la ea decît cu dragoste ; era prea tîrziu ca să-mi schimb obiceiul.

Am luat pacheţelul de ceai. Umplînd ceainicul, m-am lăsat pradă duioşiei, îngăduindu-mi să-mi aduc aminte de ea, îngăduindu-mi să fiu, aşa cum eram altădată, uriaşul cald îmbrăcat în halatul pufos. Şi parcă apartamentul s-ar fi lu-

minat, deodată, parcă — urît cum arăta — toate erau ale mele, nici un lucru de acolo n-ar fi fost ales de mînă străină. Pe cînd beam ceaiul cu gustul și aromele lui familiare — portocale, lămîi, mirodenii, fum — senzația prezenței ei fizice deveni din ce în ce mai reală. Era alături, și dormea ca totdeauna tîrziu cu „domnul Mupsy“ sau cu cățelul ei ; iar eu, după ce îmi voi bea ceaiul, îi voi pregăti micul dejun. Fulgi de ovăz, brînză, suc de portocale ; în frigider mai era și un iaurt cu aromă de fragi. După micul dejun o voi duce la grădina zoologică. Nu văzuse niciodată o grădină zoologică, deși cunoștea majoritatea animalelor.

Mi-am luat ceaiul în *camera anexă*. Nu era nimeni de față ; știam că nu va fi nimeni de față. Eram singur într-un apartament mobilat din Earl Court și o ceață galbenă se lipea de geamuri. Patul zăcea desfăcut, covorul verde spălăcit, linoleumul cenușiu, crăpat, erau nemăturate ; dar chiar dacă patul ar fi fost făcut, chiar dacă podeaua ar fi fost măturată, odaia tot nu ar fi arătat altfel. Praful s-ar așeza din nou, iar mobila gălbuie alcătuită din trei piese ar ajunge și mai vrednică de milă, scîndurile de pe jos ar scîrțîi mai tare, pata de igrasie de deasupra lămpii s-ar lăți ; și nimănui nu-i va păsa de toate acestea, fiindcă aici nimeni nu trăia, și nimeni nu trăise vreodată cu adevărat.

În Earl Court oamenii nu trăiau ; ei ședeau acolo un timp, apoi se mutau cum aveam să ne mutăm curînd și noi, Norah și cu mine. Toți veneau acolo doar ca să se ascundă. Și eu mă ascundeam — de soția mea, de socru-meu, și, mai

presus de toate — mă ascundeam de un copil de patru ani.

Umblînd prin buzunarul halatului după ţigări, dădui iarăşi de scrisoarea care, după stampila din Warley şi după scrisul greoi, colţuros, nu putea să fie decît a lui socru-meu. O purtam în buzunar de zece zile ; şi timp de zece zile simplul act de a o scoate şi a o vîrî la loc nedesfăcută, era o aducere aminte efectivă şi de netăgăduit a rupturii mele complete cu Capua. Aşa îi spunea Norah Warleyului ; acum numele acesta ne venea foarte natural pe buze. Ca şi oraşul roman, Capua era locul unde oamenii duceau o viaţă de lux şi de plăceri, un loc unde toţi se căpătuiseră. Scrisorile din Capua nu se deschideau, ţinînd mai ales seamă de faptul că ele, cu siguranţă, nu puteau să conţină decît insulte. Tăcerea şi nepăsarea erau singurul răspuns la misivele acestea trimise din cetatea desfătărilor.

Totuşi am vîrît degetul pe sub capacul plicului, dar dîndu-mi seama ce eram gata să fac, l-am rupt şi i-am dat foc cu bricheta. După ce scrisoarea arsese, mi-am dat seama că făcusem o greşeală ; eram singurul care văzusem scrisoarea arzînd nedesfăcută. Asta l-ar fi supărat mai mult decît dacă i-aş fi returnat-o. Faptul că-i dădusem foc constituia un act exagerat de ceremonios. Astfel îi dădeam o prea mare importanţă, atît lui cît şi cetăţii Capua.

M-am dus la bucătărie şi mi-am turnat un pahar mare de whisky. Cînd l-am dus la gură, am văzut desfăşurîndu-se în faţa mea programul întregii zile. Aşa cum făceam întotdeauna, la ora

aceasta voi bea doar acest pahar, nu mai mult; mă voi îmbrăca, mă voi duce la stația de metrou Earl Court, voi lua o ceașcă de ceai la ABC sau Lyons, voi lua metroul spre Leicester Square, mă voi da jos la Bedford Street la Strand, voi merge pe jos pe Strand spre Fleet Street, uitîndu-mă în drum la vitrine. La unsprezece și jumătate voi intra la Poppin's și mă voi așeza în colț lîngă scară, așteptînd-o pe Norah. Pînă va sosi ea, pe la douăsprezece și jumătate, voi bea trei pahare de bere, apoi vom lua prînzul, eu mă voi duce la un matineu și mă voi întoarce pe la cinci și ceva s-o iau.

În ziua aceea ne duceam să mîncăm la Cock, unde urma să ne întîlnim cu Nick Halberton, un prieten de-al ei care ar fi putut să-mi facă rost de o slujbă. „Poate că nu e neapărată nevoie să te angajezi undeva, dar e bine să-l cunoști pe Nick. Nu mai fi așa, pasiv, dragă..."

Am pus pe masă paharul cu whisky, fără să-l gust. Eu tocmai asta îmi doream: să fiu pasiv. Nu voiam să mă angajez la Tiffield, presupunînd chiar că oferta se menținea; nu doream să-l văd pe prietenul Norei pe care „e bine să-l cunoști". Voiam, un timp, să fiu pasiv. Voiam să nu fac nimic. Îmi renegasem vechea viață și eram gata să încep alta nouă; dar oare chiar doream vreunul din toate lucrurile astea? Mi-am băut repede whisky-ul, apoi, pentru întîia oară, călcînd regula, mi-am mai turnat unul.

După ce l-am băut, am pus sticla la loc în bufet. Era un bufet nevopsit, dintr-un lemn albi-

cios, unica mobilă nouă din apartament ; privindu-mi obrazul roşu, în oglinda prinsă pe uşa lui, m-am ameninţat cu degetul :

— Ai grijă, Joe, am spus. Ai grijă ce faci !

CAPITOLUL XXIV

Şoseaua era înţesată de maşini care circulau în ambele sensuri. Am căutat o cotitură la stînga, dar n-am văzut nici una. Maşina din faţa mea înaintă vreo sută de iarzi ; am urmat-o, apoi se opri brusc — cît pe-aci să dau peste ea. M-am uitat în oglinda retrovizoare ; maşina din spatele meu stopase şi ea la timp, gata să mă ciocnească. Am lăsat în jos geamul ; mai întîi aerul nopţii mi se păru rece, pe urmă cald şi îmbîcsit şi cu un miros ciudat, animalic. După cinci minute am stins motorul ; ca şi cînd şi-ar fi dat una alteia replica, şi celelalte maşini îşi opriră deodată motoarele. Se auzea o hărmălaie de voci ; am închis geamul — începusem să dîrdîi. Eram pe la periferie, în drum spre Londra ; voiam să mă întorc însă iarăşi spre nord.

Apoi am văzut cerul luminat şi m-am uitat mirat la ceas. Era trei dimineaţa, conduceam noaptea ca să evit aglomeraţia. Mă aflam pe o şosea oarecare de la periferia Watfordului şi totuşi era o circulaţie nemaipomenită, cîtuşi de puţin potrivită pentru ora şi anotimpul acela. Lumina se făcu şi mai puternică ; acum puteam vedea că mă aflu în vîrful unui deal.

Înaintea mea se întindea un şir nesfîrşit de maşini ; oamenii ieşeau afară din maşini privind lumina care umplea cerul. Era o lumină cum nu mai văzusem niciodată ; cum nu mai văzusem şi n-aveam să văd nicicînd. Era Sfîrşitul şi vocile acelea se auzeau chiar şi prin geamurile închise strigînd, şi din ce în ce mai mulţi oameni coborau din maşini şi nu mai priveau lumina, acum fugeau de lumină, gonind în sus pe deal, spre mine, cu gurile căscate ; o femeie grasă, bătrînă, se izbi de fereastra maşinii mele, se izbi încă o dată şi încă o dată pînă cînd geamul se sparse ; mirosul pătrunse liber înăuntru — hotărît era o duhoare de leu, totul mirosea ca un leu din grădina zoologică — oroare, neputinţă, ură, desperare, şi mîna aceea grasă bătea într-una în geamul spart şi plopii de pe marginea şoselei nu ofereau nici un adăpost. M-am săltat spre cealaltă uşă ; mînerul îmi rămăsese în mînă şi am început şi eu să zbier, spunîndu-mi în vis că ăsta nu era vis, trezindu-mă apoi şi înţelegînd că totul nu fusese decît vis, cu senzaţia că nu mai puteam scăpa de strînsoarea cuverturii care mă apăsa pe gît. În sfîrşit, deschisei ochii ; era după-amiază, ploaia bătea în geam. După prînz mă trîntisem un pic în pat şi aţipisem. Norah prînzea în ziua aceea la Ivy cu un actor ; îmi prăjisem în tigaie un cotlet şi apartamentul mai mirosea încă a carne friptă.

M-am dus în baie şi am dat drumul la gaze : după zece minute de huruială, începu să picure în cadă un lichid cafeniu. Am aprins o ţigară şi m-am întors cu spatele ; dacă nu te uitai, în cincisprezece minute picăturile se transformau într-un şuvoi continuu ; mi-am inspectat obrazul în

oglinda care atîrna agăţată de un cui deasupra spălătorului ; arăta mai pătat şi mai umflat, cum nu arătase niciodată la Warley.

Mi-am scos tremurînd pijamaua, în timp ce curentul de aer care se strecura pe sub uşă, făcea să se mişte linoleumul. În bucătărie şi în *camera anexă* aveam sobe cu gaz ; în baie însă singurul mijloc de încălzire era o lampă cu petrol ruginită aşezată lîngă W.C. Mi-am îmbrăcat halatul, mulţumindu-i în gînd că era atît de călduros. Aparatul de gaz începu să bîzîie ; am dat drumul la apă rece şi apa cafenie se închise şi mai mult la culoare. Privind apa şi dunga negricioasă din jurul căzii pe care nimic nu o putea şterge, am înţeles că în foarte scurt timp voi lua baia mea zilnică numai o dată la două zile şi apoi săptămînal. Norah părea că nici nu ia în seamă acest lucru, la fel cum nu părea să observe pereţii verzi spălăciţi şi coşcoviţi şi colacul W.C.-ului croit dintr-un lemn aspru ; dar eu stătusem prea mult în Capua. M-am cufundat în apa călduţă, ruginie, silindu-mă să nu mă ating de marginile căzii.

După ce m-am frecat bine cu prosopul şi am băut un ceai lîngă foc, în *camera anexă*, mi-a mai venit inima la loc ; dacă baia în sine nu fusese o plăcere, măcar acum mă bucuram că scăpasem de încăperea aceea imposibilă. Ceaiul făcu să-mi piară din gură gustul coclit al somnului de peste zi ; în afară de asta mai aveam satisfacţia că deşi era trei şi jumătate după-masă, leneveam fără să fac nimic.

Da, asta îmi trebuia : să abdic de la orice răspundere, să mă retrag din arenă. Privind înapoi, nu vedeam altceva decît un şir interminabil de

lupte: luptă ca să ajung la școala din Dufton, luptă ca să-mi trec examenele de admitere, luptă ca să ajung funcționar la casieria din Dufton, luptă ca să mă însor cu Susan, și lunga hartă pe care numai din vară o cunoscusem cu adevărat, a căsătoriei însăși. Curînd aveam să încep viața cea nouă, viața pe care eu o alesesem; în sfîrșit trăiam în prezent. Mi-am trecut mîna peste obraz și mi-am luat de pe cuier aparatul electric de bărbierit.

Atunci am auzit zbîrnîitul soneriei.

Nu mi-am dat seama de la început ce era; avea un sunet mai slab decît țîrîitul telefonului — și totuși, parcă aș fi auzit clopotele unei biserici. Un moment, o teamă subțire mă învălui, ca și cînd visul nu s-ar fi terminat. Era un sunet pe care nu-l mai auzisem în cele trei săptămîni de cînd stăteam la Londra; nimeni nu ne făcuse nici o vizită.

Nu voiam să văd pe nimeni, eram și nebărbierit, nebărbierit la orele patru după-amiaza și mă întrebam dacă să las soneria să sune — lucru pe care de mult îl dorisem — ca și scoaterea telefonului din priză. Încet însă și fără voie, m-am îndreptat spre ușă.

Era doamna Brown. Într-un fulgarin alb, imaculat, legat cu un cordon în talie. Am observat că pantofii ei negri *glacé* erau uscați iar umbrela parcă nici n-ar fi deschis-o; faptul nu avea nimic extraordinar, era de presupus că venise cu un taxi, dar în clipa aceea m-am gîndit că nu cunoscusem pe lume o ființă pe care intemperiile să o afecteze atît de puțin. La fel ar fi arătat

dacă ar fi mers pe jos douăzeci de mile pe o ploaie torențială.

— Pot să intru ? mă întrebă.

— Desigur.

Am ajutat-o să-și scoată fulgarinul. Purta, ceea ce pentru ea însemna o rochie pe corp, din jerseu negru de nylon ; pe scurt, în ciuda părului ei cărunt, ceva din linia spatelui îmi aminti de Susan. Am fost surprins că nu simțeam ură sau durere, ci doar un fel de mîhnire.

Se așeză pe canapea și își încrucișă mîinile în poală.

— Cred că te întrebi de ce am venit, începu ea.

Am zîmbit.

— Sînt sigur că n-ai să șovăi nici o clipă să-mi spui tot ce crezi despre mine, nu ? am răspuns.

Mă privi.

— La asta te gîndești ?

— Ai venit să-mi spui cîtă dreptate ai avut în privința mea. Nu ? Ai venit să-mi faci ceea ce voi numiți *morală*, nu-i așa ? Mă mir că n-ai venit mai devreme. Dar unde este soțul dumitale ? Dumnealui nu poate să facă singur demersurile astea murdare ?

— A vrut să vină, mă întrerupse ea. Dar nu din motivele pe care le presupui.

— Pentru Dumnezeu, asta ar mai lipsi, să-mi înșiri motivele.

Vorbindu-i aveam impresia că tot ce-i spuneam era impersonal — nu găseam un nume cu care să mă adresez ei.

— Nu lua numele Domnului în deșert, mi se adresă cu răceală.

— Mă rog. Dar spune-mi o dată ce-ai de spus. Nu umbla cu menajamente. Pe mine nu mă menajează nimeni.

— E greu, murmură ea. E greu. Greşeşti mult în privinţa mea. Şi a lui Abe, de asemenea. Aşa ai fost întotdeauna.

— Oare? Mi-am aprins o ţigară. Conversaţia asta o purtasem de multe ori în gînd, dar acum cînd ea se afla aici, nu mai îmi venea pe buze nici o replică. Spune-mi ce ai de spus. Ştiu dinainte totul. Am băut o înghiţitură de whisky din paharul de lîngă mine. Soţul dumitale s-a înţeles cu Tiffield să nu-mi dea nici o slujbă. Şi a dat dispoziţii peste tot să nu mi se încredinţeze nicăieri o slujbă ca lumea. Şi numai eu, nu-i aşa? numai eu sînt de vină că Susan mi-a fost necredincioasă, fiindcă sînt grosolan, brutal — un om descompus. Şi casa şi toate celelalte sînt pe numele ei. Şi o să angajaţi un avocat bun şi copiii vor fi ai lui Susan şi o să aveţi grijă să-i faceţi să uite că le-am fost tată...

M-am oprit. Mă numisem tatăl copiilor mei — deci şi al Barbarei — de faţă cu Norah, şi nu simţisem nimic. Dar acum, privind faţa albă a soacrei mele, n-am mai putut continua.

— Vino aici, spuse ea.

M-am aşezat lîngă ea. Îmi luă mîna în mîna ei.

— Dragul meu, îmi pare atît de rău! Dar nu-ţi faci nici un bine fugind de asta. Şi n-are nici un rost să mă insulţi pe mine, sau pe Abe. N-am venit aici ca să te jignesc.

— Nici nu poţi, am spus. Nimeni nu mai poate. Nu mai puteţi să-mi faceţi nici un rău. Barbara...

Rostindu-i numele, m-am trezit deodată că încep să plîng.

— Nu pot s-o mai văd pe Barbara ; nu pot s-o mai văd pe Barbara. Şi dacă n-o mai văd pe ea, n-am să pot să-mi văd nici băiatul. Nu mi-a mai rămas nimic.

— Susan mi-a spus totul, zise ea.

— Nu trebuia.

Deodată m-am simţit murdar şi înfrînt, un încornorat gras, neras, în halat, plîngînd ca o babă. Mi-am retras mîna din mîna ei.

— Un moment să mă bărbieresc, am spus, dacă nu te deranjează... Îmi pare rău că mă vezi în halul ăsta.

— Nu-i nimic, spuse ea. Am mai văzut bărbaţi nebărbieriţi.

Am pus în priză aparatul electric de ras.

— Ţi-a spus totul ?

— Da, totul...

Am lăsat jos aparatul.

— Ah, Dumnezeule, ce trebuie să te mai fi amuzat ! Văzîndu-mă pe mine cu fiica lui...

— Opreşte-te. Nu-i fiica lui. Aşa ai putea spune că şi Harry e fiul lui. E mai important să creşti copii decît să-i concepi.

M-am aşezat din nou lîngă ea. Întinse mîna ; am apucat-o strîns, nu din dragoste, nu din dorinţă, ci pur şi simplu din nevoia de a mă încredinţa pe mine însumi de prezenţa unei alte fiinţe umane.

— Nu pot pricepe ce spui, am zis. Nu mai înţeleg nimic. E sau nu e Barbara fiica lui Mark ?

— Îl cunoşti doar, nu ? Nu-i un om rău, dar nici bun. În unele privinţe vă asemănaţi, atîta doar că el n-a avut niciodată avantajele tale.

— Avantajele mele ? Străduţa din Dufton ? Şcoala din Dufton ? Că am asudat din greu pentru tot ce am obţinut ? El a avut avantaje, nu eu...

— Eu ştiu ce spun. Tu nu puteai merge decît în sus ; iar Mark, de cînd tatăl lui s-a ruinat, nu putea merge decît în jos.

M-am strîmbat.

— Vrei să zici că originea mea a fost atît de joasă încît orice schimbare nu putea fi decît o schimbare spre mai bine ?

— Eşti ridicol de susceptibil. Mark a fost răsfăţat de mic copil — toate i-au venit de-a gata. Pe cînd tu ai învăţat să te bizui pe tine. Din cauza asta ai avut o copilărie mult mai fericită decît a avut Mark vreodată. L-am cunoscut pe tatăl lui. Era un om foarte rău, şi să ştii că nu exagerez.

— Nu-mi pasă de suferinţele lui din copilărie, am răspuns. Doar n-ai venit aici să mi-l căinezi...

— Suferinţe din copilărie e destul de corect spus. Bineînţeles, nu mă aşteptam să-ţi pese de asta.

— S-a întîmplat ceva, am replicat. Cineva i-a spus, nu-i aşa ?

— Nu i-a spus nimeni. Şi chiar dacă ar fi fost aşa, n-ar fi suflat un cuvînt. Mark e un gentleman.

Cuvintele acestea le rostise cu un fel de mîndrie pentru el.

— Deci secretul vostru e în siguranţă. Căci orice s-ar întîmpla, el e un gentleman şi orice s-ar întîmpla, eu nu sînt un gentleman. Eu n-o să-i

aduc la cunoştinţă în ce hal şi-a bătut joc de mine. N-o să iasă nici un scandal. Te-ai temut de scandal ? De-asta ai venit ?

Oftă.

— Nu se poate să nu fi citit scrisoarea lui Abe...

— Nu. Am ars-o.

— Ah, Doamne ! Faţa i se lungi grotesc de durere. Ne urăşti. Ne urăşti cu adevărat. De ce, Joe, de ce ? Scrisoarea n-avea nimic jignitor. Lui Abe îi pare rău de tine. Simte o oarecare răspundere faţă de ce s-a întîmplat...

— Aşa ar fi trebuit, am spus.

— Da, ar fi trebuit. Amîndoi ar fi trebuit să fim mai cu grijă. Dar nu cere prea mult deodată, Joe. Şi Abe nici nu se gîndeşte să te concedieze. El înţelege că ai nevoie de timp ca să reflectezi.

— Ştie şi el, deci.

Scutură din cap.

— Există o limită a şocurilor pe care le poate suporta. Nu văd de ce ar trebui să ştie.

— Nu te teme, am încercat s-o liniştesc. N-o să afle de la mine.

— Niciodată nu mi-a fost teamă de asta, spuse ea cu blîndeţe.

— Nu mă mai întorc la Warley. Acum vă cunosc bine pe toţi. N-aţi crezut că voi avea curajul să plec. Am s-o iau iar de la început. Nu vreau nimic de la voi, mi-e silă de voi toţi...

M-a apucat din nou plînsul.

Îmi mîngîie uşor mîna.

— Începutul acesta nu pare să te facă prea fericit, murmură ea. Ştii la ce mă gîndeam cînd

te-ai căsătorit cu Susan? Pe atunci nu-mi plăceai, nu-mi plăcea cum te-ai purtat cu Alice Aisgill, nu-mi plăcea că te foloseai atît de vizibil de Susan ca să obţii ce doreai. Dar aveai în tine ceva — indiferent că erai fericit ori nu: credeai că poţi să fii fericit. Acum nu mai crezi, nu-i aşa?

— Crezi c-aş mai avea motive să fiu? am mormăit.

— Nu te supăra că te întreb, dar eşti sigur că o iubeşti cu adevărat pe Norah?

— De ce îţi închipui că am plecat de acasă?

— N-ai plecat pentru ea.

— Ea e sigură că pentru ea. Asta-i de ajuns.

— N-o să fie de ajuns dacă va afla vreodată despre Barbara.

— Am să-i explic cînd va veni vremea.

— Te-ai schimbat, dragul meu.

Se lăsa noaptea şi în semiîntuneric liniile aspre păreau că îi dispăruseră de pe faţă, iar argintiul părului ei moale, strălucitor părea mai curînd ales de modă decît de vîrstă.

— Nu m-am schimbat, am spus.

— Ba da. Nu mai ai nici o voinţă. Altădată nu obişnuiai să amîi lucrurile.

I se vedea puţin marginea combinezonului; arăta foarte alb alături de rochia neagră. Privi în jos spre tivul ieşit la iveală şi se încruntă uşor, dar nu încercă să-l aranjeze.

— Rămîn în spatele frontului, am spus. Aici locuim temporar. Ne vom muta curînd la Hampstead.

— Ai să te angajezi la Edgar Tiffield?

— Nu ştiu.

— Abe n-o să-ţi stea în cale.

— E o generozitate din partea lui.

— E mai generos decît crezi. Eu sînt singura ființă care știe cît e de generos. Sau poate că nu singura...

În clipa aceea mi s-a părut deosebit de important să-i iau eu mîna în mîna mea, dar în clipa de liniște care urmă, era greu să hotărăști cine pe cine îmbărbăta. Nu i-am pus nici o întrebare — nu mai avea nici un rost ; știam însă că, în moduri diferite, amîndoi ne aflaserăm în aceeași situație.

— Nu-i vorba de persoana la care te gîndești, murmură ea cu o voce liniștită.

O clipă i-am pus mîna pe obrazul meu.

— Cel mai greu e să trăiești cu tine însuți, am spus. Nu pot să mă întorc la ea. Ea vrea să vin ?

— Asta tu trebuie s-o hotărăști...

— Barbara a întrebat de mine ?

— Nu uita că mai ai și un băiat. Harry a întrebat de tine.

— El e la școală.

— Nu, a fugit de la școală. Nu vrea să spună de ce.

— Trimiteți-l înapoi, am spus cu severitate.

Îmi dădu drumul mîinii.

— Cu o clipă înainte, erai foarte simțitor, spuse ea. Sufereai atunci, nu ?

— N-are importanță. Dar nu poate nimeni să-l lămurească ? Nici dumneata ? Nici mama lui ? Nici iubitul lui bunic ?

— Se pare că nu, zise ea. Îl vrea pe tatăl lui. Se ridică. Nu te mai rețin, Joe. Nu, nu Susan m-a trimis, să știi. Harry m-a trimis.

— Nu pot să mă duc, am spus. E cu neputință.

— Ține să vii să-l vezi, spuse ea. Eu n-am făcut decît să-ți transmit un mesaj...

Am ajutat-o să-și îmbrace haina.

— Va trebui să fiți mai fermi, i-am recomandat. Nu pot să vin acum la Warley.

— Asta depinde numai de tine, răspunse ea indiferentă. Nimeni nu te poate obliga să-ți vezi fiul, dacă nu vrei.

— Am să telefonez după un taxi, am spus.

— Nu mai plouă. Am să fac o plimbare — mie îmi place să mă plimb pe jos...

— Trebuie să pleci ?

— Am o întîlnire. Dar e drăguț din partea ta că vrei să ții companie unei femei bătrîne. La revedere, Joe.

— La revedere, Margaret, am spus folosind pentru prima și ultima dată în viața mea numele ei de botez.

Zîmbi și pe neașteptate mă sărută pe obraz.

— Ești drăguț, spuse ea. Cramponează-te de asta, Joe, e mai important decît crezi.

Ieși din odaie aproape fugind.

CAPITOLUL XXV

Nick Halberton controla încruntat nota de plată. Mîzgălind ceva pe ea, fața i se lumină ; chelnerul se îndepărtă cu plecăciuni adînci, mulțumit de parcă ar fi purtat în mîini un maldăr de bancnote de 5 lire.

— Splendid, exclamă Nick. Trebuie să facem asta mai des, mult mai des. Se ridică. Nu, nu, termină-ți coniacul. O sărută pe Norah. Și tu, Joe, ai grijă, nu uita să-mi telefonezi mîine.

Chelnerul trase puțin masa îndărăt, anume pentru el. Nick se îndreptă spre garderobă mișcîndu-și încet capul, cînd într-o parte cînd în cealaltă ; la fiecare mișcare saluta pe cîte un cunoscut, cu o mică fluturare a mîinii.

Mersul lui avea ceva smucit, bățos — la Anzio primise cîteva schije în burtă, după cum îmi povestise. Acum însă, în timp ce-și lua servieta și un *piccolo* îl ajuta să-și îmbrace pardesiul albastru închis, îmi amintea de magnații din setul de figurine pe care i-l cumpărasem lui Harry de crăciun ; pardesiul avea aceeași lungime iar obrazul, cam turtit, aceeași culoare ca al figurinelor. Și m-am mai gîndit că, aidoma figurinelor lui Harry, probabil că avea o bază din plastic transparent. Pe Nick îl împingea ceva. Pe toți ne împingea cîte ceva : el fusese determinat să vină aici să prînzească, fiindcă fusese coleg de facultate cu Norah ; eu, fiindcă Norah voia să nu mai stau *pasiv*, și ținea să mă lege de Londra și de ea ; nimic nu se schimbase prin urmare.

Atîta doar că fiul meu mă dorea, mă dorea pentru întîia oară de cînd țineam minte, și eu nu eram lîngă el. Ieri nu plecasem la Warley pentru că Norah avusese două bilete de teatru ; azi fiindcă prînzisem cu Nick Halberton ; mîine cine știe ce altă scuză aveam să găsesc. În momentul în care mă voi duce la Warley, nevoia lui Harry de a mă vedea va fi trecut. Iar el nu va uita trădarea ; degeaba îi voi spune că nu puteam pierde

ocazia să văd *My Fair Lady* sau că trebuise să iau masa cu Nick Halberton. Pentru el un singur lucru conta: că avusese nevoie de mine și eu nu alergasem să-l văd.

Norah se aplecă peste masă.

— Cred că te-a plăcut, Joe.

— Cine?

— Nick, prostule.

— Nu cred că-i place cineva cu adevărat, am spus.

— Eu știu cînd îi place cineva. Nick va ajunge curînd foarte departe și are nevoie de oameni destoinici. Nu-i chiar atît de prost ca să încerce să facă totul singur. El vrea oameni buni și o să plătească salarii grase. E bun, generos, dar dacă îi înșeli încrederea...

— Știu. Atunci e fără milă. Am mai auzit de-alde astea. Se pare că te-ai gîndit la el destul de mult. Nu ți-ar displace să lucrezi cu Nick, nu?

Spre mirarea mea, Norah păru încurcată. Nu era o expresie care să se potrivească cu firea și cu înfățișarea ei; o clipă, privirea i se înăspri și ochii părură să-i iasă din orbite; tenul de o nuanță artificială și rochia decoltată păreau să aparțină unei femei dindărătul tejghelei unui bar.

— Mi-a oferit o slujbă. Dar asta din milă. Nu era o slujbă prea grozavă. Dacă aș fi primit-o, nu m-ar fi respectat. N-aș fi putut ajunge mai departe.

Glasul ei se făcea din ce în ce mai ascuțit.

— Trebuie să mă gîndesc la lucrurile astea. Trebuie să-mi port singură de grijă. Dacă n-am eu grijă de mine... Bărbatul meu n-a făcut asta nici-

odată. Nici tata. Se opri, apoi păru că își regăsește stăpînirea de sine. Joe, așa nu mai merge, să stai și să lenevești toată ziua acasă, bînd din ce în ce mai mult. Nu-mi pasă cîți bani ai avut — n-au să țină o veșnicie. Dispar dintr-o dată și atunci ești forțat să iei o slujbă numai ca să ai ce mînca. Și în clipa aceea ți se oferă doar una din slujbele astea amărîte pe care toți le resping. Crezi că l-ai interesa pe Nick dacă el ar crede că ai nevoie de o slujbă ? Ar mirosi numaidecît că ești flămînd, ar pretexta nu știu ce întîlnire și-ar pleca. De ce crezi că m-am zbătut ca să aranjez masa asta ? Crezi că a fost ușor ? Știi cîte mașinații, cîte telefoane, cît a trebuit să mă-nvîrt în jurul lui ? Crezi că mie îmi place să cer favoruri ? Crezi ?

Deodată m-am gîndit, nu la magnații din figurinele lui Harry, ci la *femeia șezînd*. *Femeia șezînd* purta o fustă plisată și ținea strîns la piept o poșetă. Avea sîni ascuțiți sub o bluză cu nervuri, iar expresia ei, ca și a lui Norah, în momentul acesta, era furioasă. Nu avea o bază de plastic, pentru că nu era nevoie. Dar, ca și magnații, nu se putea mișca singură. Nici eu nu eram mai breaz. O mînă a venit și m-a împins în brațele ei ; o altă mînă a venit și m-a împins spre Londra ; o a treia mînă a venit și m-a împins departe de fiul meu. Și oricum aș fi numit mîna care o împinsese pe Norah, orice nume i-aș fi dat mîinii care mă împinsese și pe mine — aceasta nu putea fi dragostea.

— Joe, spuse ea, tu nu mă asculți.

— Mă gîndeam.

— Îi telefonezi mîine ?

— Da, dac-am să pot, am spus.

— Joe, dacă Nick a zis să-i telefonezi mîine — mîine să-i telefonezi! Dacă nu, nu mai are nici un rost să-l cauţi. Are să uite complet de tine.

— Vai, şi ce-am să mă fac! am exclamat ironic. N-am să mi-o iert în vecii vecilor!

— Nu vrei slujba?

— Ce, mi s-a oferit vreo slujbă?

— Sigur că da, prostule. Mîine o să te cheme la el şi o să te prezinte cuiva — or să-şi trimită unul altuia bileţele, de faţă cu tine. Aşa face el.

— N-am să pot să-l văd mîine. Plec la Capua.

— Pleci la Capua?

— Parcă aşa îi spunem noi Warleyului, nu?

— S-a întîmplat ceva, spuse ea. Îşi îndreptă spatele, ca şi cînd ar fi aşteptat pronunţarea unei sentinţe. Aş prefera să-mi spui direct orice ar fi. Promit să nu fac nici o scenă, Joe.

— Nu-i nimic, am spus, n-ai de ce să-mi faci o scenă. Harry a fugit de la şcoală. Şi ţine morţiş să mă vadă pe mine. Atîta tot.

— Trebuie să pleci chiar acum? Nu poate să mai aştepte o zi?

— Ar fi trebuit să plec încă de acum două zile. Nu m-aş mira dacă acum ar refuza să mă vadă. Ştrengarul de el!

Mi-am dus mîna la ochi. Mi-o trase în jos.

— Să nu te ruşinezi, spuse ea. Nu te-am văzut plîngînd niciodată. Pentru mine e o răsplată, Joe. Eu am plîns din cauza ta, Joe. Am plîns noapte de noapte pentru tine cînd am plecat din Capua. Pe urmă visam la viaţa pe care am fi dus-o cînd ai fi fost lîngă mine, şi nu mai plîngeam. Bătu în masa roz. Locul ăsta făcea parte

din ea. Din viața pe care am fi dus-o. Mi-a plăcut întotdeauna localul ăsta. Nu știu de ce. Aș fi putut lua prînzul aici și înainte, dar n-am făcut-o niciodată. Îl păstram pentru o ocazie specială. Se uită în jur. Luminile astea roz, covoarele, pereții roz tapetați — e ca și cum ai sta într-o cutie de fondante — e chiar prea frumos pentru un prînz de afaceri. Cînd Nick a spus că o să luăm prînzul aici, a fost ca o prezicere. O prezicere bună. Totul se va aranja...

— Totul va merge pe calea cea bună, am spus.

— Nu, dragul meu. Vrei să-mi mai dai un coniac ?

Am chemat chelnerul. După ce am comandat băuturile, mi-am pus mîna peste mîna ei.

— Am să mă întorc, am spus. Crezi că plec pentru totdeauna la Capua ?

— Nu înțelegi, spuse ea supărată. Aș fi vrut să te duci la momentul oportun. Acum nu-i timpul potrivit.

— E doar un băiețaș, am spus eu șovăind. Sînt tatăl lui. Trebuie să mă duc la el.

— Ești și tatăl Barbarei, spuse ea. Știu ce simți pentru ea. Vorbești în somn, Joe. Îi strigi numele în somn, dar nu-l pronunți niciodată cînd ești treaz.

— Barbara nu e..., am început și m-am oprit numaidecît.

Dădu din cap.

— Vrei să zici că nu e atît de importantă ? Ba da, Joe. E mai importantă chiar decît Harry. Și decît slujba pe care vrea să ți-o ofere Nick și decît mine... Sau decît copiii noștri. Rîse. Earl's Court, Gloucester Road, South Kensington — nu

s-au născut încă, nu-i așa? Îmi dădu la o parte mîna. Mai bine te-ai reîntoarce la copiii tăi, adăugă.

— Norah, am zis. Trebuie să-ți spun adevărul. Nu e cum crezi tu.

M-am oprit. Pierdusem momentul, nu mai puteam să-i mărturisesc adevărul: acum i-aș fi rănit mîndria în mod ireparabil.

— Taci, iubitule, taci. N-ai grijă de mine. N-am să fac nici o nebunie.

— Te iubesc, am spus.

— Și eu te iubesc, șopti ea. Măcar de mi-ar face bine...

— Norah, am reluat. Nu vreau să terminăm așa. Am să-ți telefonez deseară...

— Ți-am spus — nu-mi duce grija, repetă ea. Nu mai încerc să fac concurență. Am văzut cum ai reacționat cînd ți-am adus aminte de Barbara. Asta mi-a fost de ajuns. Nu-i pot face concurență.

Cînd a sosit coniacul, ciocni paharul de-al meu.

— Să te simți bine la Capua, îmi ură.

— Am să mă întorc, am spus.

— Nimeni nu se întoarce de la Capua, murmură ea.

CAPITOLUL XXVI

— Dacă nu vrei să-mi spui ce s-a întîmplat, la ce bun am mai venit aici?

M-am uitat în jur după o scrumieră și pentru a cincea oară, de la ora nouă, am stins țigara direct pe podea.

— Te rog să pleci, bombăni Harry, şi îşi trase pătura peste cap.

— Bine... În definitiv, camera e a ta, am spus. Mă foiam stingherit în scaunul pe care-l trăsesem lîngă pat ; şi iar m-a izbit faptul că odaia lui Harry era cea mai neconfortabilă din toată casa, doar cu puţin mai bună decît odaia pe care o avusesem eu însumi ca băiat. Grămăjoara de mucuri de ţigară de pe linoleumul negru nu făcea decît să-i sporească aerul sărăcăcios. I-am tras uşor pătura în jos. Îşi întoarse faţa într-o parte.

— De ce nu mă laşi în pace ?

— Nu m-ai chemat la tine ?...

— Da, dar asta acum trei zile...

— Harry, te rog, nu-mi mai aduce aminte...

Se ridică în capul oaselor.

— Credeam că am să te găsesc aici cînd am venit acasă, începu el. Nimeni nu mi-a spus c-ai plecat. Nimeni nu-mi spune niciodată nimic. Şi atunci bunica a zis că pleacă la Londra şi am rugat-o să-ţi spună să vii. Şi tu n-ai venit...

— Acum iată-mă aici.

Am întins mîna spre mîna lui.

— Lasă-mă, făcu el. Ştiu de ce n-ai venit. Faţa păru că i se zbîrceşte sub povara cunoştinţelor sale de adolescent. Am auzit-o pe mama vorbind cu bunica. Ea zice că femeia aia... Hauxley... a pus gheara pe tine. A zis că trăieşti cu ea...

— N-ar trebui să tragi cu urechea, am zis, să asculţi ceea ce nu te priveşte pe tine...

— Da, dar tu ai dormit în camera mea. Am întrebat-o pe mama şi ea a zis că nu. Am întrebat-o cînd a venit în vacanţă şi a zis că nu. Dar eu am

ştiut că da — ia uită-te la arsura asta de ţigară de pe cuvertura mea indiană.

— Lasă că-ţi cumpăr alta, am spus, cu aceeaşi senzaţie de vinovăţie ca şi cînd ar fi fost singura lui avere şi i-aş fi vîndut-o, ca să mă-mbăt.

— Nu vreau nici o cuvertură, mormăi el. Ai stricat-o — şi gata. Începu să-şi roadă unghiile. De ce ai dormit în camera mea?

— I-am luat mîna de la gură.

— Sînt lucruri pe care nu poţi încă să le înţelegi, am spus. Dar oamenii fac greşeli. Eu am făcut o greşeală şi mama ta a făcut o greşeală. Mîna lui rămase într-a mea.

— Şi unchiul Mark a făcut o greşeală?

— El a făcut multe...

— Au, mă doare mîna, tăticule!

— Îmi pare rău...

Deodată aerul părăsit de pe faţa lui Harry deveni insuportabil. Numele lui Mark reaprinse în mine vechea ură şi dorinţa de nimicire; n-aveam să scap niciodată de ura asta, dar acum trebuia să mă ocup de altele. Harry era singur, Harry era pierdut, şi mai era şi arsura aceea de ţigară de pe cuvertura lui indiană. L-am îmbrăţişat.

— Harry, tu crezi că eu te-am părăsit. Nu, băiatul tatii, să nu-ţi închipui ata. A fost prea greu pentru mine şi am fugit. Şi cei mari fug cîteodată. M-am întors fiindcă am crezut că ai nevoie de mine. Eşti băiatul meu. Dacă ai nevoie de mine, n-am să mă mai mişc niciodată de lîngă tine.

— Asta o spui acum, dar cînd te-am chemat, n-ai venit. Nici nu te-ai gîndit să-mi scrii. La şcoală nu veneai să mă vezi... Erai prea ocupat cu doamna aia... Hauxley. Ştiu eu ce făceai cu

ea, dar n-am voie să vorbesc. I-am spus mamei şi mi-a tras o palmă.

— Poţi să spui, dacă vrei. Ştiu tot ce se vorbeşte. Totuşi, asta nu schimbă lucrurile cu nimic, nu ?

Se îndepărtă de mine.

— Acum ai să te enervezi, spuse. Toată lumea ţipă la mine. Şi tu ai să începi să ţipi. Aşa fac toţi, totdeauna. Nu-ţi spun nimic. N-am să vă spun nimic, nici unuia, toţi sînteţi nişte nesuferiţi, nişte stricaţi şi n-aveţi nevoie de mine, nici măcar Barbara...

— Ea e doar o fetiţă, am şoptit.

— N-are nevoie de mine. Nimeni n-are nevoie de mine. Duceţi-vă cu toţii la dracu !

Mă privi să vadă ce efect avuseseră asupra mea vorbele lui. I-am zîmbit.

— Nu te enerva, Harry, am spus. Nu pot să te oblig să vorbeşti, dacă nu vrei. Dar orice ar fi, eu sînt de partea ta. Ţine minte. L-am sărutat. Şi acum, încearcă să dormi.

M-am ridicat. Cînd am ajuns la uşă, m-a chemat înapoi. I-am surîs.

— Pe mîine, am spus.

— Hai, aici, tăticule.

M-am aşezat pe pat.

— Vrei să-ţi spun tot — *orice* aş fi făcut ?

— Da, eu nu mint, am zis.

Mă apucă de braţ.

— Şi n-ai să te superi pe mine ? Ai promis.

Susan şi ceilalţi ai casei spuneau că ochii lui albaştri şi genele lungi, negre, erau o adevărată risipă pentru un băiat ; privindu-l acum pentru prima oară, după cele două luni de cînd nu ne

mai văzuserăm, am început să pricep ce-l făcuse să fugă de la școală. Era un băiat frumos ; trăsăturile lui, dacă le studiam atent, erau mai delicate decît ale Barbarei. Și iar m-am supărat ; de data asta însă pe mine însumi. În ce captivitate îmi permisesem să-mi trimit băiatul...

— Harry, ascultă. N-are nici o importanță ce-ai făcut ; îți promit că n-am să te cert. Toți greșim, Harry. Și o greșeală nu-i sfîrșitul lumii.

— M-au pus la index, bombăni el. N-am mai putut să rabd. Urăsc școala asta blestemată !

— Ar fi trebuit să-mi spui dinainte că nu-ți place, am zis. Dar acum n-are importanță. De ce te-au pus la index ?

Mă privi chiorîș.

— N-ai să vrei să mai vorbești cu mine, spuse el. Începu să plîngă cu sughițuri. Îl țineam strîns lipit de mine și îi ștergeam ochii. După ce își suflă nasul, îmi dădu batista înapoi.

— Sînt slab, scînci el. Uite cum bocesc. Îmi respinse brațul.

— Ah, Dumnezeule, am exclamat. Plîngi, dacă vrei. Dar spune o dată, dă-i drumul. Ce dracu vă învață să fiți la școala aia afurisită ? Piei roșii ?

— Au vrut să mă vopsească, hohoti el. Și eu... nu i-am lăsat. E o ceremonie... de inițiere... în anul doi. Îmi luă batista și iar își șterse ochii.

— Nu prea înțeleg, am spus. Dar eu n-am fost niciodată la o școală superioară. Cum adică să te vopsească ?

— Îți vopsește... *știi tu ce* ! Așa fac cu toții...

— Și directorul știe ?

— De un-să știe ? Lăsă batista. Dar să nu-i spui, tăticule, te rog nu-i spune...

— Nu. Doar nu te-au eliminat numai pentru că nu i-ai lăsat să te *inițieze*. Dacă prin asta se înțelege că au vrut să-ți vopsească... *știu eu ce*. Și cum a fost, ai ?

— Ei erau zece...

— Foarte bine, zece. Și ce le-ai făcut celor zece eroi ?

— Pe unul l-am tăiat cu cuțitul.

— Atîta tot ? Și ce atîta tevatură ?

— L-am tăiat la mînă, nu cine știe ce, că n-aveam la mine decît briceagul ăla mic pe care mi l-ai dat tu.

— Derbedeul ! Păi trebuia să i-l înfigi în burtă, am spus zîmbind ușurat.

— Nu ești supărat, tăticule ?

— Supărat ? Păi ce alta puteai face ?

— Da, și au zis că sînt un criminal. Au zis că eu nu sînt englez. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji.

— Și ce-ți pasă ție, Harry ? Bine ai făcut. Dacă cineva încearcă să-ți dea brînci...

M-am oprit ; vedeam că, deocamdată, își irosise rezerva de curaj.

— N-ai să mă trimiți înapoi acolo, nu-i așa, tăticule ?

— Mai vorbim noi mîine dimineața, am spus. Dacă nu vrei să te-ntorci, nu te-ntorci, îți promit.

— Tăticule. Batista. Mi-o dădu înapoi.

— Ești sigur că nu mai ai nevoie de ea ?

— Am și eu una. O mirosi. A ta miroase, tăticule.

Norah o spălase și o călcase în seara trecută, iar azi dimineață, punîndu-mi-o în buzunarul de la piept, mi-o parfumase din cochetărie. Batista

avea iniţiale şi litera J era în aşa fel plasată, încît cădea chiar la mijloc, în centrul triunghiului ieşit în afara buzunarului. Ca şi apa de colonie, batista mi-o dăruise Norah : eu nu voisem s-o port nici parfumată, nici neparfumată, dar ea stăruise. O vîrîsem în buzunarul pantalonilor.

— Iese la spălat, am zis. Noapte bună, Harry.

— Tăticule, vino-ncoace.

— Eşti la fel de rău ca Barbara, am spus. Ce mai e ?

— Tăticule, eu nu trebuie să lucrez pentru bunicul nu-i aşa ?

— Cred că putem amîna analizarea acestei chestiuni pînă peste cîţiva ani, am spus. Cine ţi-a băgat în cap asta ?

— Nu ştiu, dădu el din umeri. Credeam că tu vrei...

— Şi eu credeam că tu, am răspuns.

— Tu ai crezut că mie îmi place şcoala aia veche şi tîmpită, spuse el, acuzator. Toată lumea crede că ştie mai bine decît mine ce-mi place.

I-am îndreptat pernele.

— Lasă că vorbim noi mîine despre asta, am adăugat. Mama şi cu mine o să ne gîndim ce să facem. I-am ciufulit părul. Dormi, băiatule.

Cînd m-am dus în salon, Susan şedea la măsuţa de scris şi scria o scrisoare. A întors capul cînd am intrat.

— Ai rezolvat misterul ? întrebă ea.

I-am povestit totul pe scurt.

— Eşti foarte deştept ! îmi surîse.

— Aş vrea să fiu, am murmurat cu tristeţe.

Îşi aprinse o ţigară.

— Noi cu toţii am fost înfrînţi, şi tu, uite, ai reuşit să-i smulgi lui Harry secretul. Răsuflă zgomotos. Tocmai îi scriam directorului o scrisoare. Acum pot s-o rup, nu mai are nici un rost.

— I-am promis că n-o să-l mai trimitem la şcoala aceea.

— E foarte uşor să promiţi. Nu că ar vrea neapărat să-l primească înapoi...

— I-am promis, am spus.

Se uită peste umăr la harta lumii din secolul 18, atîrnată pe peretele din stînga mea. Se apropie de ea s-o îndrepte. Cu degetul mare pe un semn heraldic, spuse cu răceală :

— Aşadar, ea s-a plictisit de tine ?

— Nu mai departe de azi la prînz, încerca să-mi aranjeze viitorul.

Se îndepărtă cîţiva centimetri de hartă, cu capul într-o parte.

— Inclusiv noua familie ?

— N-o să fie nici o familie nouă, am răspuns. Am una.

— Vrei să rămîi ?

Şedea parcă mai dreaptă ca altădată ; doar umerii şi-i ţinea puţin lăsaţi, ca şi cînd şi-ar fi dat seama de noua povară care o aştepta. M-am aşezat într-un fotoliu.

— Nu-i uşor, am spus.

— Vrei să rămîi ?

Deodată mi-am adus aminte că îmi dăduse cheile maşinii. Era ceva care nu se putea uita. Ea fusese de partea mea — fusese de partea mea, aşa cum fusesem eu în seara asta de partea lui Harry.

— Vreau să rămîn, am spus.

Îngenunche şi îmi dezlegă şireturile pantofilor.

— Ţii cu adevărat să rămîi, sau vrei doar să fii un gentleman ?

— Nu ştiu dacă sînt gentleman sau nu, ştiu doar ce am de făcut...

Îmi aduse papucii.

— El e ca tine, spuse ea.

— Cine ?

— Harry. Îmi încălţă papucii. Vrea să le facă tuturor pe plac şi în acelaşi timp ţine să fie propriul său stăpîn.

— Nu ştiu prea multe despre el. Nici despre tine.

Zîmbi.

— Acum ştim mai multe, nu ?

Un scîncet se auzi sus, apoi vocea crescu şi un ţipăt făcu să răsune casa.

— E fata mea, am spus. Ştie că sînt aici ?

Susan dădu din cap.

— Stai liniştit, Joe. Poate că se întoarce...

S-au auzit paşi. Susan se îndreptă tremurînd spre uşă. Barbara stătea în prag, plîngînd, cu căţelul sub braţ. Alergă la Susan.

— Vreau să beau puţin suc, mămico.

Am îngenuncheat şi le-am strîns pe amîndouă în braţe.

— Unde ai fost, tăticule ?

— Să cîştig bani.

— O grămadă mare de bani, spuse ea adormită. O grămadă mare de bani...

Susan o aşeză pe canapea.

— Stai aici cu tăticul pîn-îți aduc ceva de băut, draga mea.

— Nu, spuse ea. Să-mi aducă tăticu suc! Cu gheață. Și cu pai.

M-am dus la bucătărie și am deschis frigiderul, apoi mi-am amintit că noaptea ea nu bea suc de portocale. Am făcut într-o ceașcă un amestec de Kia-Ora și i-am dus-o în salon.

Barbara ședea pe genunchii lui Susan, cu pleoapele lăsate în jos. Cînd am intrat în cameră, a deschis ochii. I-am dat ceașca ; o goli cu nesaț, cu sorbituri zgomotoase. Ținînd mîna sub ceașcă, îi priveam fața, să văd dacă mă recunoaște. Acum însă, reale pentru ea erau doar băutura Kia-Ora și Susan. Lăsă ceașca să cadă ; am prins-o înainte de a atinge parchetul.

— Să te duc sus, draga mea ? am întrebat-o.

Se înfundă mai adînc în brațele lui Susan. Am sărutat-o pe frunte.

— Tăticul s-a întors, am spus. Somn ușor, fetița tatii.

Dar ea și adormise. Nu-i vedeam fața, numai partea din spate a capului, care, ca la toți copiii mici, era mare în raport cu restul corpului.

Ar fi putut să fie copilul oricui, m-am gîndit ; și cînd Susan o duse spre ușă, nu m-am mai gîndit. Hotărîrea fusese luată ; dragostea biruise în cele din urmă. Nu fusesem pregătit ca dragostea să ia asemenea forme, nu mă așteptam ca cererile ei să fie atît de stăruitoare, sperasem să primesc măcar vreo răsplată, chiar dacă mi-aș fi acordat-o singur. Și totuși nu m-am simțit altfel decît înainte ; nu mă schimbasem, nu eram mai bun, nu căpătasem puteri noi : mă aflam singur într-un

salon mare cu tapet crem şi auriu şi cu parchet pe jos, un salon care, în ciuda aerului său imaculat avea ceva din melancolia unui vechi teatru de luptă.

Susan veni în odaie şi se aşeză pe braţul fotoliului în care şedeam.

— Să nu fii supărat, Joe, că nu s-a bucurat prea tare de tine, spuse ea cu drăgălăşenie. Ai lipsit mai mult de o lună. Asta, la un copil de vîrsta Barbarei echivalează cu zece ani.

— Nu sînt supărat, am răspuns. Curînd are să se obişnuiască iar cu mine.

Îşi vîrî degetul arătător pe după cureaua mea.

— Ai slăbit, murmură. Mama zicea că nu arătai bine.... Joe, ce ţi-a spus?

— O groază de lucruri...

— Nu eu am trimis-o, să ştii. Se aşeză pe genunchiul meu. Ce ţi-a spus?

— Mi-a spus că Barbara nu e copilul lui Mark.

Se înţepeni toată.

— Ah, Dumnezeule, exclamă. Joe, aş vrea să nu-ţi fi spus niciodată adevărul, dar n-are rost să neg. Nu acum...

Am strîns-o tare de mijloc.

— Mi-a trebuit mult timp ca să ajung aici, am spus. Maică-ta are dreptate. Nu copiii îşi aleg părinţii — părinţii îşi aleg copiii! Ştiu că mi-ai mărturisit adevărul. Eu însă o iubesc pe Barbara, şi acum nu mă mai pot opri s-o iubesc. E copilul meu, ca şi Harry. Eu m-am declarat singur tatăl ei. Ţie ţi-e uşor să ştii care-i copilul tău, dar eu a trebuit să descopăr, iubindu-l. Poate că nici Harry n-a fost fiul meu pînă în seara asta.

Mă mîngîie pe păr.
— N-ai să regreţi ce-ai spus, nu, Joe? N-o să mai fii amărît?
— N-am să regret. Nu ştiu dacă am să fiu sau nu amărît. Dar am să încerc.
— Vrei să pleci din Warley? Eu te las, dacă aşa ai să fii mai fericit.
— Nimeni nu pleacă din Capua, am zis.
Mă privi întrebătoare.
— E o vorbă...
— Ştiu a cui, vorbi ea. De aici înainte, va trebui să fim atenţi cînd pomenim de anumite lucruri, nu? Se ridică. Eşti obosit acum, dragul meu — mai vorbim mîine. Căscă. Vrei o ceaşcă de ceai.
— Îmi fac singur, am spus. Şi tu cred că eşti obosită...
Ochii i se umeziră.
— Joe, ce bun eşti. Tu eşti singurul meu iubit, Joe, tu eşti singurul meu iubit...
Am luat-o în braţe.
— Şi seara, la culcare, nimeni nu-ţi făcea o ceaşcă de ceai?
— Tu eşti singurul, spuse ea. Numai pe tine te-am iubit, Joe, numai pe tine te-am avut în gînd, tot timpul, Joe, nu mă mai urăşti, nu-i aşa? O să uităm totul, nu?
— Vom încerca, am spus.
— Şi cu Norah, s-a terminat — gata?
M-am uitat la telefon, apoi iar spre Susan.
— Atît cît se poate în cazurile astea, am mormăit.

Clătină din cap.

— Nu poţi să rupi dintr-o dată, nu ? Dar nu mai doare, Joe, nu-i aşa ?...

— Doare fiindcă doare pe alţii, am spus. E ceva fără de sfîrşit...

— Joe, chiar dacă ce-ţi spun eu nu te ajută — să ştii că te-am iubit întotdeauna. N-ai să crezi, dar te iubesc.

Am sărutat-o.

— Şi eu te iubesc, am spus.

Cuvintele acestea însă cu greu le-am rostit ; le rostisem numai fiindcă ea avea părul lung şi negru, ochi mari căprui, fiindcă era o fată drăguţă şi nu departe de noi se afla un pat dublu ; parcă aş fi sedus pe nevasta altcuiva.

— Te iubesc, am repetat, de data aceasta mai decis.

Se retrase de lîngă mine.

— Am să te cred, murmură. Şi tu ai să mă crezi. Va trebui să ne-o spunem mereu. Cu toţii.

M-am dus la bucătărie şi am umplut ceainicul electric ; după ce l-am umplut, am lăsat robinetul să curgă, numai de plăcerea de a vedea apă limpede. Am pus ceainicul în priză şi am aşezat cele cuvenite pentru ceai pe tava pe care Harry o meşterise în vacanţa de vară. Cînd ceainicul începu să fiarbă, mi-am adus aminte de ceaiul Orange Pekol pe care-l cumpărasem la Twinings pe Strand ; după ce l-am luat din geamantanul meu rămas în hol, am stat un moment lîngă ceainicul care bolborosea, gîndindu-mă dacă să-l amestec cu ceai indian — după aceea însă, m-am

răzgîndit. Luînd tava s-o duc în salon, am băgat de seamă că uitasem ceva.

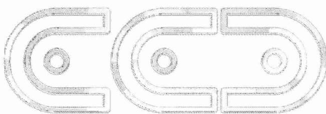
Am scos o lămîie din raftul cu legume. Am tăiat o felie, apoi m-am oprit şi am lăsat cuţitul jos. Din senin, fără să-mi dau bine seama de ce, mă simţeam fericit, mai fericit decît fusesem vreodată în copilărie. Starea aceasta nu putea să dureze, abia începusem să-i fiu recunoscător şi o şi simţeam gata să se destrame din nou ; dar ştiam că avea să revină.

Redactor responsabil : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 26.04.1965. Bun de tipar 14.06.1965. Apărut 1965. Tiraj 50.160 ex. broşate. Hîrtie tipar înalt ediţii mat tip B de 63 g/m². Ft. 700×920/32. Coli ed. 13,51. Coli tipar 10,25 A. nr. 44.511. C.Z. pentru bibliotecile mari 82. C.Z. pentru bibliotecile mici 82—31=R.

Intreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu nr. 93—95
Bucureşti — R.P.R.
Comanda nr. 758

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

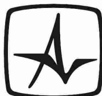

Antwerpen

2023

